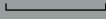




RIGSADVOKATEN




Rigsadvokatens  
beretning 2006

Behandling af klager  
over politiet

2006





Rigsadvokatens  
beretning 2006

Behandling af klager  
over politiet

2006



Rigsadvokatens beretning 2006  
Behandling af klager over politiet

Publikationen kan hentes på Rigsadvokatens hjemmeside  
<http://www.rigsadvokaten.dk>

ISBN 87-90606-52-3 (Internet)

Layout: Rumfang 06307-72  
Tryk: Arco Grafisk A/S

ISSN 1901-7452

# Indhold

<b>Forord</b> .....	<b>9</b>
<b>1. Rigsadvokatens indledning</b> .....	<b>11</b>
1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævnssagen .....	11
1.1.1 Indledning – udvikling i sagstallet .....	11
1.1.2 Debat om politiklagenævnssagen .....	12
1.1.3 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager .....	13
1.2 Skudsager efter retsplejelovens § 1020a, stk. 2. ....	15
1.3 Almindelig virksomhed i beretningsåret 2006 .....	16
1.3.1 Politiklagenævnsagens årsmøde i januar 2006. ....	16
1.4 Politiklagenævnssagen i Grønland .....	17
<b>2. Politiklagenævnssagen og sagsgangen i en politiklagenævnsag</b> .....	<b>19</b>
2.1 Indledning .....	19
2.2 Sagens indledning .....	20
2.3 Undersøgelsen/efterforskningen .....	20
2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling .....	21
2.5 Sagen forelægges for nævnet .....	21
2.6 Nævnets tilkendegivelse .....	22
2.7 Sagens afgørelse .....	22
2.7.1 Afgørelsen af en adfærdsklagesag .....	22
2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning .....	23
2.7.3 Tilbagekaldte klager .....	24
2.8 Klageadgang til Rigsadvokaten .....	24
2.9 Sager uden for politiklagenævnssagen .....	25
2.9.1 Indledning .....	25
2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen .....	26
2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen .....	26
2.10 Disciplinærsager .....	27
<b>3. Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager</b> .....	<b>31</b>
3.1 Indledning .....	31
3.2 Formuleringer i praksis .....	32

3.2.1	Andre reaktioner, herunder systemkritik . . . . .	37
3.2.2	Objektiv beklagelse mv. . . . .	37
<b>4.</b>	<b>Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2006 . . . . .</b>	<b>39</b>
4.1	Lovens område . . . . .	39
4.1.1	Begrebet "i tjenesten" . . . . .	39
4.1.2	Politiklagenævnens kompetence. . . . .	41
4.2	Kapitel 93 b – adfærdsklager . . . . .	41
4.2.1	Indledning . . . . .	41
4.2.2	Magtanvendelse . . . . .	41
4.2.3	Klage over sprogbrug . . . . .	48
4.2.4	Klage over anden ukorrekt adfærd. . . . .	53
4.3	Kapitel 93c – straffesager . . . . .	55
4.3.1	Anmeldelser om vold og trusler mv. . . . .	55
4.3.2	Anmeldelser om brud på tavshedspligt og misbrug af politiets registre . . . . .	58
4.3.3	Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen. .	62
4.3.4	Andre anmeldelser om strafbart forhold . . . . .	63
4.4	Kapitel 93 – færdselssager . . . . .	66
4.4.1	Færdselsuheld . . . . .	66
4.4.2	Udrykningskørsel . . . . .	67
4.4.3	Øvelseskørsel . . . . .	71
4.4.4	Andre færdselssager. . . . .	73
4.4.5	Automatisk Trafikkontrol (ATK) . . . . .	74
4.4.5.1	Politiklagenævns sager vedrørende automatisk trafikkontrol . . . . .	74
4.4.5.2	Statistik vedrørende ATK-sager i 2006 . . . . .	75
4.5	Sagsbehandlingen . . . . .	77
4.5.1	Sagens gang . . . . .	77
4.5.2	Advokatbeskikkelse . . . . .	80
4.5.2.1	Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager . . . . .	80
4.5.2.2	Advokatbeskikkelse i straffesager . . . . .	82
4.6	Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retspleje- lovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager) . . . . .	86
4.7	§ 1020 a, stk. 2 – undersøgelser . . . . .	87
4.7.1	Sager fra 2006 . . . . .	88

<b>5.</b>	<b>Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten</b> . . . . .	<b>105</b>
5.1	Generelle regler om klageberettigelse mv. . . . .	105
5.1.1	Klageberettigede . . . . .	105
5.1.2	Klagefrist og omgørelsesfrist . . . . .	106
5.2	Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser . . . . .	108
5.3	Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet . . . . .	109
5.4	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvorom der var enighed mellem nævn og statsadvokat . . . . .	111
5.5	Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling . . . . .	112
5.6	Eksempler hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen . . . . .	112
5.7	Klagestatistikken (indkomne sager) . . . . .	114
5.8	Særligt om sager, der er påklaget af nævnene . . . . .	115
<b>6.</b>	<b>Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2006</b> . . . . .	<b>119</b>
6.1	Statistik over indkomne politiklagenævnssager . . . . .	119
6.2	Statistik over afgjorte politiklagenævnssager . . . . .	121
6.3	Statistik over afgjorte adfærdssager . . . . .	122
6.4	Statistik over indkomne straffesager . . . . .	125
6.5	Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2	128
6.6	Statistik vedrørende politiklagenævnenes sagsbehandling. . . . .	131
<b>7.</b>	<b>Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger</b> . . . . .	<b>133</b>
7.1	Beretningen for 2005 . . . . .	133
7.1.1	Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten . . . . .	133
7.1.2	Adfærdssager . . . . .	133
7.1.3	Straffesager. . . . .	133
7.1.4	Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 . . . . .	135
	<b>Politiklagenævnenes delberetninger</b> . . . . .	<b>137</b>
	Landformandens beretning for 2006 . . . . .	137
	Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby for 2006 . . . . .	140

Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Sjælland for 2006 . . . . .	144
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm for 2006 . . . . .	146
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Aalborg for 2006 . . . . .	149
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Viborg for 2006 . . . . .	152
Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Sønderborg for 2006 . . . . .	153
<b>Stikordsregister 1996-2006 . . . . .</b>	<b>156</b>
<b>Sagsregister 2006 . . . . .</b>	<b>167</b>
<b>Bilag . . . . .</b>	<b>171</b>
Bilag 1 Politiklagenævnens medlemmer . . . . .	171
Bilag 2 Medarbejdere i rigsadvokaturen og statsadvokaturerne . .	177
Bilag 3 Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver . . . . .	182
Bilag 4 Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d . . . . .	181
Bilag 5 Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om forretningsorden for politiklagenævn . . . . .	187
Bilag 6 Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995 om politiklagenævn . . . . .	189
Bilag 7 Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv. . . . .	191
Bilag 8 Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse . . . . .	197
Bilag 9 Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt i politiklagenævnssager . . . . .	199
Bilag 10 Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden . . . . .	207
Bilag 11 Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdssager . . . . .	211

Bilag 12	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 14.7.2000 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn . . . . .	214
Bilag 13	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager . . . . .	217
Bilag 14	Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnsoordningen i Danmark . . . . .	219
Bilag 15	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13.12.2002 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne . . . . .	222
Bilag 16	Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolicefen og Notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003 . . . . .	224
Bilag 17	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner . . . . .	230
Bilag 18	Vejledning til politipersonalet om politiklagenævnsoordningen . . . . .	231
Bilag 19	Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed . . . . .	238
Bilag 20	Rigspolicefens rundskrivelse af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredsene assisterer hinanden. . . . .	245
Bilag 21	Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler mv. . . . .	247
Bilag 22	Bekendtgørelse nr. 988 af 6.10.2004 om detentionsanbringelse . . . . .	251
Bilag 23	Skrivelse fra justitsministeriet til politi og anklage-myndighed af 10.1.2005 vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum . . . . .	254





# Forord

Til Folketinget og Justitsministeren

Efter retsplejelovens § 1021 h skal Rigsadvokaten afgive en årlig beretning om behandlingen af de sager, der er nævnt i retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Det drejer sig om behandlingen af klager over politipersonalets adfærd i tjenesten, behandlingen af straffesager imod politipersonale samt undersøgelser af tilfælde, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I overensstemmelse hermed afgiver jeg herved beretning for året 2006. I beretningen er medtaget politiklagenævnenes delberetninger.

København, oktober 2007

*Jørgen Steen Sørensen*



# Afsnit 1

## Rigsadvokatens indledning 2006

### 1.1 Generelle spørgsmål vedrørende politiklagenævnens ordningen

#### 1.1.1 Indledning – udvikling i sagstallet

Antallet af nye politiklagesager har de senere år ligget nogenlunde fast på omkring godt 900 sager årlig. Der indkom således 989 nye sager i 2006, hvilket er en stigning på knap 6 % i forhold til 2005, hvor der indkom 934 sager. Antallet af nye sager i beretningsåret ligger således omtrent på niveau med 2004.

Antallet af *adfærdssager* har i samme periode været nogenlunde konstant med få udsving, mens der har kunnet konstateres en kontinuerlig stigning i antallet af *færdselssager*, der ligeledes udgør en stigende del af de klagesager, der er behandlet som *straffesager*. Denne stigning må ses på baggrund af etableringen af ordningen med automatisk trafikkontrol (ATK), der er beskrevet nærmere i beretningen.

Antallet af undersøgelsessager, dvs. de særligt alvorlige sager, hvor en borger er afdøet ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben mv. var i 2006 højere end året før. Statsadvokaterne indledte således 20 undersøgelser i sager af denne karakter mod ni undersøgelser i 2005. Antallet af disse undersøgelsessager har varieret gennem årene, og der har siden 1996 gennemsnitligt været iværksat 11 undersøgelser årlig.

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Kapitel 93b – adfærdssager	392	365	385	400	367	405
Kapitel 93c – straffesager	539	511	532	571	567	584
– heraf færdselssager (procent af samtlige straffesager)	166 (30,8 %)	170 (33,3 %)	220 (41,3 %)	251 (44%)	252 (44,4 %)	277 (47,4 %)
Indkomne sager i alt	931	876	917	971	934	989

Det samlede antal indkomne sager fordeler sig regionalt således, at over halvdelen af sagerne er behandlet af Statsadvokaten for København mv. og Statsadvokaten for Sjælland, mens resten af sagerne er fordelt mellem de øvrige fire regionale statsadvokater.

Der er i afsnit 6 foretaget en nærmere gennemgang af ordningens nøgletal.

### 1.1.2 Debat om politiklagenævnensordningen

Som det fremgik af beretningen for 2005, nedsatte Justitsministeriet den 11. oktober 2006 et bredt sammensat udvalg, der skal foretage en gennemgang og vurdering af den gældende ordning med behandling af klager over politiet og behandling af straffesager mod politipersonalet.

Der er i udvalgets kommissorium blandt andet anført følgende:

*”2. I de senere år har der i stigende grad – navnlig med udgangspunkt i enkelte konkrete sager – på ny været kritik af, at klageordningen ikke i tilstrækkelig grad sikrer en uvildig behandling af klager over politiet. Også den lange sagsbehandlingstid i visse sager har været kritiseret.*

*Overordnet set er det fortsat Justitsministeriets opfattelse, at den nuværende klageordning – og herunder statsadvokaternes samarbejde med politiklagenævnene – er velfungerende. Det er imidlertid meget væsentligt, at der også i befolkningen er tillid til, at sagerne i enhver henseende behandles sagligt og korrekt – og inden for rimelig tid.*

*De nuværende regler om behandlingen af klager over politiet mv. har nu været i kraft i mere end 10 år, og der er således indhøstet en række erfaringer med reglernes anvendelse og virkning i praksis.*

*På den baggrund har Justitsministeriet besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang og vurdering af den gældende ordning med behandling af klager over politiet og behandlingen af straffesager mod politipersonalet.*

**3. Udvalget anmodes om at gennemgå retsplejelovens regler om behandlingen af klager over politiet, straffesager mod politipersonale og politiklagenævn (retsplejelovens kap. 93 b-93 d) med henblik på – på baggrund af de indhøstede erfaringer mv. – at overveje, om den gældende ordning fungerer tilfredsstillende, eller om der er behov for at foretage ændringer af klageordningen.**

*Udvalget skal i den forbindelse overveje, om det er muligt – inden for de overordnede rammer for den nuværende klageordning – i endnu højere grad at sikre offentlighedens tillid til, at sager vedrørende politiets perso-*

*nale behandles på betryggende vis, f.eks. ved at styrke politiklagenævnenes kompetence, eller om der – f.eks. i lyset af udenlandske erfaringer med andre klageordninger – i givet fald er behov for mere vidtgående ændringer af klageordningen.*

*Udvalget skal være opmærksom på vigtigheden af, at klageordningen i videst muligt omfang sikrer en hurtig gennemførelse af sagernes behandling, og udvalget anmodes om at overveje forslag, der kan bidrage hertil.*

*Det forudsættes, at udvalgets anbefalinger kan gennemføres inden for rammerne af den almindelige tjenestemandslvgivning.*

*I det omfang udvalget finder, at der er behov for lovændringer, skal udvalget komme med forslag til lovbestemmelser.”*

Udvalget forventes at afslutte sit arbejde medio 2008.

### **1.1.3 Sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager**

Spørgsmålet om sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsagerne har jævnligt været bragt på bane. Det er med god grund, at der har været fokus på dette spørgsmål. Det er centralt for parter i enhver sag, at sagsbehandlingstiden er rimelig og opfattes som sådan, og meget langvarige sagsbehandlingstider kan opfattes som en forringelse af parternes retssikkerhed. En langvarig sagsbehandling kan tillige medvirke til at vanskeliggøre en hensigtsmæssig behandling af den enkelte sag. Det er derfor væsentligt, at opmærksomheden til stadighed er henledt på sagsbehandlingstiden, der til enhver tid bør være af så kort varighed, som sagens beskaffenhed tillader. Der bør endvidere udfoldes betydelige bestræbelser på at nedbringe sagsbehandlingstiden.

I beretningen for 2005 orienterede jeg om rapporten fra den arbejdsgruppe, der blandt andet skulle foretage en best-practice vurdering af statsadvokaternes behandling af politiklagenævnsager. Arbejdsgruppen fremkom med en række forslag, der åbner mulighed for effektivisering af sagsbehandlingen og nedbringelse af sagsbehandlingstiden (best practice). Der kan herom henvises til beretningen 2005, afsnit 4.7.2.

I lyset af arbejdsgruppens anbefalinger meddelte jeg statsadvokaterne, at det bør sikres, at alle borgerhenvendelser (anmeldelser/klager) snarest efter modtagelsen af henvendelsen bekræftes, at der bør fastsættes mål for behandlingen af sagen, og at der herefter løbende følges op på sagen og sker underretning af parterne om status, indtil der kan træffes afgørelse i sagen.

Der er imidlertid taget flere initiativer med henblik på at få nedbragt sagsbehandlingstiden. Således er der i forbindelse med udmøntningen af den seneste

flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden 2007-2010 afsat 14 mio. kr. til hurtigere sagsbehandling i politiklagenævnsager. Der er på baggrund heraf ved at blive oprettet særlige enheder i de enkelte regionale statsadvokaturer, hvor politiklagenævnsager bliver hovedansvarsområdet. Statsadvokaturerne er endvidere ved at blive styrket med yderligere juridiske medarbejdere til klagesagsbehandlingen.

Det hedder herom i Udmøntningsplan af 23. februar 2007 for flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden 2007-2010 om politiklagenævnsordningen:

#### **”8. Politiklagenævn**

*Klager over politiet skal behandles uvildigt, hurtigt og effektivt. Borgernes tillid til systemet afhænger i høj grad af, at afgørelserne træffes hurtigt, og for de involverede politifolk er det vigtigt, at de ikke skal gå for længe i uvished. Der gennemføres i aftaleperioden en målrettet indsats for en væsenlig nedbringelse af sagsbehandlingstiden hos de regionale statsadvokater, der behandler klager over politiet.*

*De seks regionale statsadvokater vil således i løbet af 2007 blive styrket med yderligere jurister til klagesagsbehandlingen, og der etableres særlige enheder i de enkelte statsadvokaturer, hvor politiklagenævnsagerne bliver hovedansvarsområdet. Herved sikres, at der kan arbejdes mere fokuseret og effektivt med klagesagerne.*

*For at følge resultaterne af indsatsen vil Rigsadvokaten i løbet af 2007 opbygge et system til præcis måling og tværgående sammenligning af sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager. Rigsadvokaten vil endvidere i 2007 gennemføre en konsulentanalyse af mulighederne for at optimere sagsgangen og derved nedbringe sagsbehandlingstiderne, uden at det går ud over kvaliteten i klagesagsbehandlingen (”lean-metode”).*

*Rigspolitiets rejsehold bistår i fornødent omfang statsadvokaterne med afhøringer af såvel civile borgere som polititjenestemænd i politiklagenævnsagerne.*

*På nuværende tidspunkt sender statsadvokaterne sagen (redegørelsen) til politiklagenævnet inden 60 dage i knap 40 pct. af sagerne. Tallet er dog behæftet med en vis usikkerhed som følge af uens registreringspraksis.*

*Målet er,*

- *at der i 2007 oprettes særlige enheder i de enkelte regionale statsadvokaturer, hvor politiklagenævnsager bliver hovedansvarsområdet,*
- *at der i 2007 gennemføres en konsulentanalyse af behandlingen af politik-*

*lagenævnsager ved de regionale statsadvokater. Analysen skal afdække, hvordan og hvor meget de regionale statsadvokater realistisk set kan nedbringe sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager,*

- *at der på baggrund af konsulentanalysen opstilles konkrete mål for en betydelig nedbringelse af sagsbehandlingstiden i politiklagenævnsager i 2008-2010.*

*Der er iværksat et udvalgsarbejde vedrørende politiklagenævnsordningen, som forventes afsluttet medio 2008. Udvalget skal blandt andet overveje forslag, der kan bidrage til en hurtigere gennemførelse af sagernes behandling. Resultaterne af ovennævnte indsats vil løbende tilgå udvalget.”*

Der er på denne baggrund i foråret 2007 gennemført en konsulentanalyse af behandlingen af politiklagenævnsagerne ved de regionale statsadvokaturer og rigsadvokaturen. Analysen havde til formål at afdække, hvorledes sagsbehandlingstiden kan nedbringes, uden at dette forringer kvaliteten i sagsbehandlingen.

Analysen identificerede en række forslag til forbedring af sagsgange mv., som forventes indarbejdet i efteråret 2007.

## 1.2 Skudsager efter retsplejelovens § 1020a, stk. 2

Som nævnt ovenfor blev der i 2006 iværksat 20 undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020a, stk. 2. Der var i 11 af de 20 sager tale om undersøgelser af skudepisoder, og i fire af sagerne afgik personen ved døden som følge af politiets skud.

Ikke alle sager er på nuværende tidspunkt afsluttede. I to af sagerne med dødelig udgang blev der rejst tiltale mod polititjenestemændene. Det drejer sig dels om den såkaldte "Rådvadsvejsag", som er nærmere beskrevet i beretningen s. 98. Ved byrettens dom af 17. oktober 2007 blev de to polititjenestemænd frifundet. Endvidere er der tale om den såkaldte "Seven Eleven"-sag, hvor statsadvokaten oprindeligt indstillede efterforskningen i sagen, men hvor jeg fandt grundlag for at rejse tiltale i sagen. Ved byrettens dom af 7. september 2007 blev de to polititjenestemænd frifundet. Denne sag er nærmere beskrevet i beretningen s. 93.

Rigspolitechefen har i maj 2007 nedsat en tværfaglig analysegruppe, som skal indsamle al tilgængelig viden og analysere alle aspekter og elementer i forbindelse med politiets anvendelse af skydevåben gennem de seneste år. Rigspoli-



tichefen har til brug for justitsministerens besvarelse af Spørgsmål nr. 300 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del) blandt andet udtalt følgende:

*“Efter drøftelse i koncernledelsen den 1. maj 2007 og i det centrale samarbejdsudvalg den 8. maj 2007 er der nedsat en tværfaglig analysegruppe, som skal indsamle al tilgængelig viden samt analysere alle aspekter og elementer i forbindelse med politiets anvendelse af skydevåben gennem de seneste år. Formålet med analysen er at uddrage viden om de faktorer, som har betydning for politiets brug af skydevåben, og at omsætte dette til fremadrettet læring, der kan inddrages i det operative politiarbejde og i politiets uddannelser.*

*Analysegruppen skal bl.a. inddrage erfaringer fra udlandet, oplysninger om gerningsmænds/skudofres personlige forhold, psykiske tilstand og bevæbning, forhold i samfundsudviklingen, som kan have indflydelse på politiets anvendelse af skydevåben, politiets uddannelser, alternative magtmidler og politioperative metoder samt de psykologiske faktorer, som har indflydelse på forløbet af de episoder, hvor tjenestevåben kan blive anvendt.*

*Den tværfaglige analysegruppe skal – ud over medarbejdere med forskellige politifaglige kompetencer – bestå af en psykolog, en sociolog, en kriminolog, en retsmediciner samt en repræsentant fra henholdsvis anklagemyndigheden og Politiforbundet.*

*Analysegruppen har endvidere mulighed for efter behov at inddrage andre relevante ressourcepersoner.*

*Resultaterne af gruppens analyse skal foreligge i løbet af september måned 2007, eventuelt i form af en delanalyse...”*

Politiets Videnscenter har ansvaret for gennemførelsen af analysen, der forventes afsluttet i efteråret 2007.

## 1.3 Almindelig virksomhed i beretningsåret 2006

### 1.3.1 Politiklagenævnenes årsmøde i januar 2006

Politiklagenævnene har siden ordningen trådte i kraft i tilknytning til sit årlige landsmøde i januar inviteret Rigsadvokaten til at afgive et indlæg om behandlingen af klagesagerne i det forløbne år. Jeg har været meget glad for at have lejlighed til at møde nævnenes medlemmer og for at have mulighed for dels at orientere om behandlingen af sagerne og dels at drøfte spørgsmål af fælles interesse. Årsmødet er et glimrende forum for på en uformel måde at få afkla-

ret en række generelle spørgsmål omkring ordningen. Efter oprettelsen af det grønlandske politiklagenævn har dette deltaget i de danske politiklagenævnss landsmøde i september og årsmødet i januar.

Årsmødet i 2006 var udvidet i anledning af 10-året for indførelsen af ordningen. Programmet bød på indlæg fra Justitsministeriet, politiklagenævnens landsformand, Politiforbundets formand, rigspolitichefen og rigsadvokaten. Rigsadvokaten holdt et indlæg om forløbet af de 10 år, den nuværende ordning havde eksisteret samt perspektiverne for fremtiden.

## 1.4 Politiklagenævsordningen i Grønland

Jeg har i mine forrige beretninger orienteret om den grønlandske ordning for behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale. Det fremgår blandt andet af den grønlandske beretning, der afgives til Grønlands Lands-ting, Folketinget og Justitsministeren, at der i beretningsåret 2006 indkom 27 nye sager, der var omfattet af politiklagenævsordningen mod 20 året før. Det er således en stigning i forhold til året før. Sagerne fordelte sig med 17 ad-færdsklager og 10 kriminalsager mod henholdsvis 13 og 7 året før. Jeg kan i øvrigt henvise til beretningen om den grønlandske politiklagenævsordning, der er tilgængelig på Rigsadvokatens hjemmeside [www.rigsadvokaten.dk](http://www.rigsadvokaten.dk).

Der er fortsat ikke taget stilling til, om en tilsvarende ordning vedrørende behandling af klager mv. mod politipersonale vil blive indført på Færøerne.



## Afsnit 2

# Politiklagenævnensordningen og sagsgangen i en politiklagenævns sag

### 2.1 Indledning

Regelsættet for behandling af klager over politipersonalet mv. består af tre kapitler i retsplejeloven. Kapitel 93 b og kapitel 93 c regulerer henholdsvis behandlingen af adfærdsklager over politipersonalet og behandlingen af straffesager mod politipersonalet, mens kapitel 93 d vedrører politiklagenævnene.

Regelsættet om behandling af klager over politipersonalet i Danmark er indsat ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og trådte i kraft den 1. januar 1996. Et tilsvarende regelsæt om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland trådte i kraft den 1. januar 2000. Reglerne om behandling af klager over politiet gælder indtil videre ikke for Færøerne.

Regelsættet er begrænset til adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Uden for ordningen falder således klager over materielle afgørelser og politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Disse klager er ikke omfattet af politiklagenævnens kompetence.

Politiklagenævnensordningen omfatter den del af de ansatte ved politiet, der har politimyndighed. Omfattet af ordningen er således det politiuddannede personale og politiets jurister, men derimod ikke kontorphonale og civilarbejdere. Ordningen omfatter heller ikke det juridiske personale hos statsadvokaterne og hos Rigsadvokaten.

Efter retsplejelovens § 1019 og § 1020 omfatter ordningen alene forhold, der er begået i tjenesten. Det skyldes, at behovet for en særlig klageordning udspringer af de magtbeføjelser, politiet har i dets arbejde. Når en polititjenestemand ikke er i tjeneste, bør han derfor ikke behandles anderledes end andre borgere.

Spørgsmålet om, hvorvidt en handling er foretaget i tjenesten, vil afhænge af en konkret vurdering. På baggrund af polititjenestens særlige karakter bør begrebet "i tjenesten" nok fortolkes vidt. Det fremgår af forarbejderne til loven.

Justitsministeriet bemærkede i lovforslaget, at udtrykket "i tjenesten" ikke

indebar nogen ændring i praksis, når man sammenligner med det hidtil anvendte udtryk "under udførelsen af tjenesten".

## 2.2 Sagen indledes

Statsadvokaten behandler sagen, når klagen eller anmeldelsen er modtaget. Statsadvokaten kan også behandle en sag på eget initiativ, f.eks. efter tilkendegivelse fra politiklagenævnet. I visse situationer er en undersøgelse obligatorisk.

Politiklagenævnet skal straks – dvs. uden ophold – underrettes om sagen og orienteres løbende om undersøgelsens eller efterforskningens forløb. Statsadvokaten underretter desuden politimesteren (Politidirektøren), Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder skal også løbende holdes orienteret om alle undersøgelses- og efterforskningsskridt, der har betydning for varetagelsen af deres opgaver.

Finder statsadvokaten, at klagen er åbenbart grundløs, eller viser det sig ved den indledende vurdering, at klagen ikke er alvorligt ment, kan statsadvokaten undlade at iværksætte en undersøgelse eller efterforskning. Statsadvokaten skal forelægge spørgsmålet om afvisning af klagen for politiklagenævnet, inden afgørelsen bliver truffet.

## 2.3 Undersøgelsen/efterforskningen

Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

Når det overvejes, i hvilken form en klage skal behandles, vil klagerens formulering af klagen almindeligvis være afgørende for, om sagen behandles som en adfærdsklage eller som en straffesag. I tvivlstilfælde vurderer statsadvokaten, efter hvilket regelsæt klagen skal behandles.

Det er ikke afgørende for statsadvokatens afgørelse af, i hvilken form en undersøgelse skal foregå, om politiklagenævnet forinden er kommet med en tilkendegivelse herom.

Finder politiklagenævnet i modsætning til statsadvokaten, at en sag bør efterforskes som en straffesag, kan nævnet tilkendegive dette over for statsadvokaten. Følger statsadvokaten ikke politiklagenævnets tilkendegivelse, kan nævnet klage over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Parterne vil normalt blive indkaldt til afhøring på statsadvokatens kontor eller eventuelt på et andet sted, som statsadvokaten skønner er hensigtsmæs-

sigt. Det kan f.eks. være rådhuset på det sted, hvor den handling, der klages over, har fundet sted.

Statsadvokaten kan beslutte, at forklaringerne i stedet skal afgives i retten. Retsmøderne er som udgangspunkt offentlige.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager og straffesager anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- og efterforsknings-skridt.

Politiklagenævnet kan i princippet på ethvert stade af sagen bede statsadvokaten om at foretage yderligere undersøgelses- og efterforsknings-skridt.

Hvis statsadvokaten i en adfærdsklagesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning, kan nævnet påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten, Hvis sigtede eller statsadvokaten i forbindelse med behandlingen af en straffesag modsætter sig politiklagenævnets anmodning om at foretage bestemte yderligere efterforsknings-skridt, skal spørgsmålet afgøres af retten.

## 2.4 Statsadvokatens sagsfremstilling

Statsadvokaten udarbejder i sager om adfærdsklager en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Den indklagede polititjenestemand modtager en kopi af sagsfremstillingen, inden vedkommende bliver afhørt. Den indklagede har ikke pligt til at udtale sig om sagsfremstillingen.

Der udarbejdes ikke sagsfremstilling i forbindelse med strafferetlige undersøgelser.

## 2.5 Sagen forelægges for nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Denne redegørelse skal indeholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en vurdering af beviserne og en tilkendegivelse om sagens afgørelse. Der udarbejdes ikke redegørelse i åbenbart grundløse sager.

Politiklagenævnet skal også inddrages i sagen, hvis der efter statsadvokatens afgørelse fremkommer nye oplysninger, der kan medføre, at statsadvokatens afgørelse bør revurderes. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis de nye oplysninger er af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingtagen til sagen.

Er de nye oplysninger ikke af en sådan karakter, at statsadvokaten finder grundlag for at genoptage sagens behandling med forelæggelse for politiklagenævnet, skal statsadvokaten alene orientere politiklagenævnet om oplysningerne.

## 2.6 Nævnets tilkendegivelse

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan nævnet mener, at sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet kan i adfærdsklagesager tilkendegive som sin opfattelse, at statsadvokaten over for klageren bør beklage det passerede, eller at en klage bør afvises. Klagen kan enten afvises efter forudgående undersøgelse eller på det foreliggende grundlag.

I straffesager kan politiklagenævnet tilkendegive som sin opfattelse, at der bør rejses tiltale eller meddeles tiltalefrafald. Nævnet kan også tilkendegive, at påtalen bør opgives, at en påbegyndt efterforskning bør indstilles, eller at en anmeldelse bør afvises.

## 2.7 Sagens afgørelse

### 2.7.1 Afgørelsen af en adfærdsklagesag

#### *Afvisning*

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter sagens parter.

#### *Klager får helt eller delvist medhold*

Statsadvokatens afgørelse af en begrundet klage eller anmeldelse kan blandt andet gå ud på, at der gives klageren en beklagelse af det passerede, eller at der rejses kritik af den eller de involverede polititjenestemænd. Denne afgørelse kan træffes både i sager, hvor der har været foretaget en undersøgelse af en adfærdsklage og i straffesager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke forelå tiltalegrundlag.

Den indklagede vil modtage en genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde kan danne grundlag for en disciplinær undersøgelse. Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er der mistanke om et strafbart

forhold, og den indklagede forlanger sagen behandlet som straffesag, sluttet behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen kan genoptages, hvis der ikke rejses tiltale eller fældes dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3 vedrørende statsadvokatens reaktionsmuligheder.

#### *Klagen tilbagekaldes*

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandlingen af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

#### *Andre muligheder*

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved en undersøgelsesret mv.

### **2.7.2 Afgørelsen af en strafferetlig efterforskning**

#### *Afvisning*

Statsadvokaten indstiller efterforskningen, hvis den ikke har bragt oplysninger frem, der giver en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige. Anmeldelsen bliver også afvist, hvis den er åbenbart grundløs.

Har statsadvokaten foretaget en undersøgelse efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, kan statsadvokaten på samme måde indstille efterforskningen. Det sker, når sagens omstændigheder er fuldt oplyste, og der ikke herved er skabt en rimelig formodning om, at der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

#### *Tiltalerejsning mv.*

Statsadvokaten kan også afgøre straffesagen ved at rejse tiltale, opgive påtale eller frafalde tiltale mv. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitichefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil, når tiltalespørgsmålet overvejes, også tage stilling til, om



der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklage.

Der henvises i øvrigt til afsnit 4 vedrørende konkrete eksempler på afgørelser i straffesager.

### 2.7.3 Tilbagekaldte klager

Det sker, at en klager trækker sin klage eller anmeldelse tilbage. Årsagerne hertil kan være mange. Ønsket om at trække klagen tilbage kan f.eks. være begrundet i, at klageren efter en betænkningstid ikke har fundet grundlag for at fastholde sin klage, eller at den berørte polititjenestemand har beklaget det passerede. Det sker endvidere, at en klager ikke reagerer på statsadvokatens indkaldelse til afhøring eller andre henvendelser. Statsadvokaten vil i sådanne situationer i almindelighed indstille undersøgelsen i en adfærdsklagesag, medmindre sagen giver statsadvokaten grundlag for af egen drift at fortsætte undersøgelsen i sagen.

For så vidt angår efterforskningen i en straffesag vil statsadvokaten også i et vist omfang kunne indstille en efterforskning, hvis anmeldelsen tilbagekaldes.

## 2.8 Klageadgang til Rigsadvokaten

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der er som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politiet.

Det er derimod kun sagens parter og politiklagenævnet, der kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Som part anses efter forvaltningsretten den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse. Det kan f.eks. være en person, der har fremsat et erstatningskrav i anledning af sagen.

Klager nogen, der ikke er part med hensyn til sagens realitet, over den formelle sagsbehandling, vil klageren kun være part i denne sag.

Klagefristen er fire uger. Sagens parter skal underrettes, hvis afgørelsen i en adfærdsklagesag påklages. Er det politiklagenævnet, der klager over statsadvokatens afgørelse, skal der også ske underretning i straffesager.

Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instansprincip, som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Afgørelsen kan således ikke påklages til Justitsministeriet.

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet som for sagens parter.

Det vil sige, at klagefristen er fire uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævn, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal have underretning af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen. Sagens parter underrettes endvidere af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet.

Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling ved statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingstagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag både, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

## 2.9 Sager uden for politiklagenævnensordningen

### 2.9.1 Indledning

I en beskrivelse af, hvordan der kan klages over politiets virksomhed, skal der skelnes mellem dispositioner og afgørelser, der er truffet af politimestrene (Politidirektøren) eller på disses ansvar, og politipersonalets adfærd eller strafbare forhold i tjenesten.

Klager over dispositioner og afgørelser er ikke omfattet af politiklagenævnsordningen. Spørgsmålet om, hvilken myndighed der er rette klageinstans, afhænger af sagens karakter.

### **2.9.2 Politimæssige dispositioner uden for strafferetsplejen**

Afgørelsen kan påklages til justitsministeren, når der er tale om rent politimæssige (operationelle) dispositioner uden for strafferetsplejen. Disse sager omfatter dispositioner som led i ordenshåndhævelsen, f.eks. afspærring af et område som følge af cykelløb eller som følge af et færdselsuheld, bortvisning af en person fra en lokalitet, anbringelse i detentionen og lignende.

For en række af politiets øvrige opgaver uden for strafferetsplejen gælder der særlige klageregler. Eksempelvis hører færdselslovgivningen under Justitsministeriet, og dette ministerium er derfor f.eks. klageinstans vedrørende klager over politiets afslag på udstedelse af kørekort. Politiet yder endvidere på forskellige særlovsområder bistand til særmyndigheden, når den gennemfører kontrolforanstaltninger – også i tilfælde, hvor der ikke er mistanke om et strafbart forhold. Endvidere indeholder nogle særlove bestemmelser, der giver politiet en administrativ tilsynsbeføjelse uden for strafferetsplejen, f.eks. i dyreværnsloven.

### **2.9.3 Dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen**

Er der derimod tale om dispositioner som led i en strafferetlig efterforskning, kan afgørelsen påklages til den regionale statsadvokat. Det kan være afgørelser om at benytte bestemte efterforskningskridt, herunder f.eks. at anholde, ransage, beslaglægge og lignende. På tilsvarende måde kan man klage over, at bestemte efterforskningskridt ikke er foretaget – f.eks. at en person ikke er afhørt, eller at en person ikke er afhørt grundigt nok. Er der tale om chikane eller magtmisbrug fra politiets side, kan denne sagstype være omfattet af ordningen med politiklagenævn.

Spørgsmålet om lovligheden af politiets efterforskningskridt kan endvidere indbringes for retten efter retsplejelovens § 746, stk. 1.

Der kan også klages over politimesterens (Politidirektørens) afgørelse af tiltalespørgsmålet – f.eks. hvis politimesteren (Politidirektøren) opgiver påtale, afviser en anmeldelse eller indstiller efterforskningen.

Man kan endvidere klage til statsadvokaten over politimesterens (Politidirektørens) afslag på en begæring om aktindsigt.

## 2.10 Disciplinærsager

Statsadvokaterne træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Disse sager behandles og afgøres alt efter sagens karakter af politimesteren (Politidirektøren), Rigspolitechefen eller Justitsministeriet. Spørgsmålet om, hvornår der er grundlag for at indlede en disciplinærsag mod en polititjenestemand, afgøres efter tjenestemandslovens regler. Reglerne om behandlingen af disciplinærsager fremgår af tjenestemandslovens kapitel 4, om suspension og disciplinærforfølgning mv. og Rigspolitechefens kundgørelse I nr. 10, om disciplinærsagers behandling. Regelsættet om disciplinærsagers behandling er beskrevet i beretningen for 1996 side 152 ff. Dette afsnit beskriver kort samspillet mellem regelsættene om disciplinærsager og politiklagenævns sager.

Statsadvokaten skal underrette vedkommende politimester (Politidirektøren) og Rigspolitechefen, når der indledes en adfærdsklagesag eller efterforskning i en straffesag. Det følger af bestemmelserne i retsplejelovens § 1019 j, og § 1020 a, stk. 2, 2. pkt.

Disse regler har til formål at sikre, at ansættelsesmyndigheden får lejlighed til at vurdere, om sagen giver anledning til disciplinære foranstaltninger over for den indklagede eller anmeldte polititjenestemand. Det følger endvidere af bestemmelserne, at der ikke indledes en disciplinærundersøgelse i anledning af en klage eller anmeldelse, før behandlingen af adfærdsklagen eller straffesagen er afsluttet. Baggrunden for bestemmelsen er at undgå, at sagen samtidig undersøges som politiklagenævns sag og som disciplinærsag.

Bestemmelserne er ikke til hinder for, at den indklagede eller anmeldte suspenderes eller midlertidigt forflyttes til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten, mens klagenævns sagen verserer. Denne afgørelse træffes af Rigspolitechefen.

Statsadvokaten underretter politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitechefen (ansættelsesmyndigheden), når undersøgelsen eller efterforskningen af klagesagen er afsluttet. Statsadvokaten kan i den forbindelse henlede opmærksomheden på eventuelle tidligere (adfærds)sager mod den samme polititjenestemand. Underretningen sker efter, at statsadvokaten har færdigbehandlet sagen og truffet afgørelse i sagen. Politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitechefen får herved mulighed for at tage stilling til, om der skal indledes en disciplinærsag.

Statsadvokaten afgiver ikke indstilling om, hvorvidt der bør indledes en disciplinærsag.

Politimesterens (Politidirektørens) eller Rigspolitechefens grundlag for at ind-

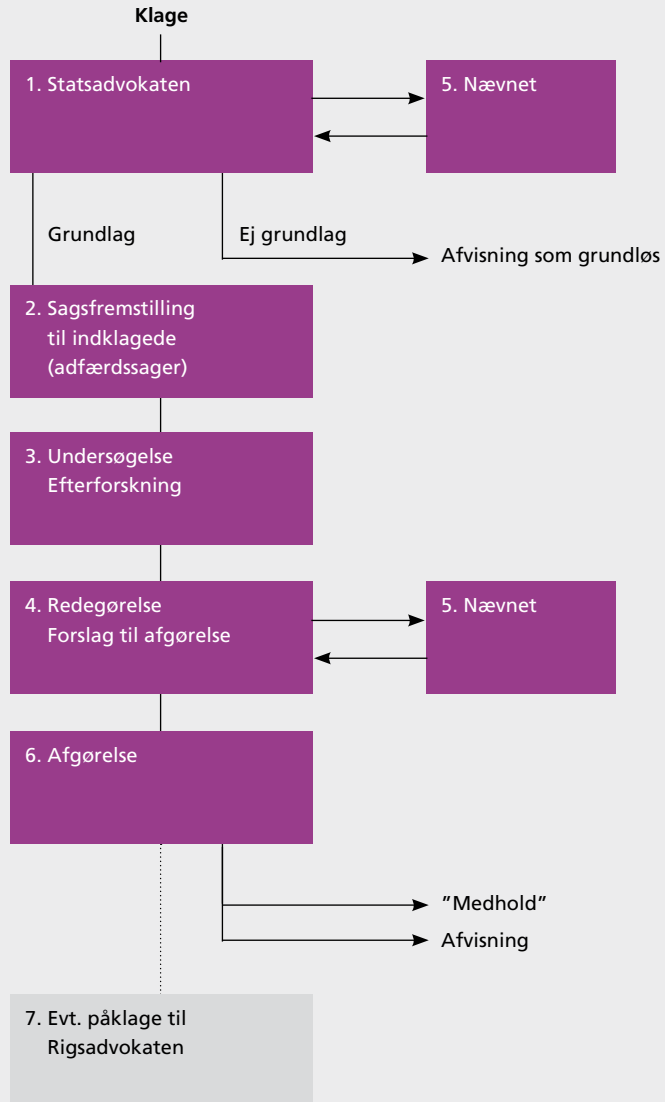
lede en eventuel disciplinærsag vil blandt andet være statsadvokatens afgørelse. Statsadvokatens afgørelse fører ikke nødvendigvis til, at der indledes en disciplinær undersøgelse med en disciplinær sanktion til følge. Har statsadvokaten udtalt kritik eller beklaget det passerede over for klageren, bør statsadvokatens afgørelse følges op af tjenestestedet i forhold til den eller de involverede polititjenestemænd som led i en ledelsesmæssig og personalepolitisk disposition.

Af Rigspolitichefens vejledning til kundgørelsen om disciplinærsagers behandling fremgår det, at det er Rigspolitichefens opfattelse, at enhver kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd over for borgerne skal have tjenstlige konsekvenser, uanset om der er tale om en adfærdsklagesag, en straffesag (hvor der ikke rejses tiltale) eller en sag, der er omfattet af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Det anføres endvidere, at det er Rigspolitichefens generelle opfattelse, at denne type forhold typisk vil føre til egentlige disciplinærsager.

Politimesteren (Politidirektøren) har – i stedet for at indlede disciplinær forfølgning – mulighed for at behandle forholdet under en tjenstlig samtale, hvor reglerne for korrekt optræden indskærpes, og hvor der advares mod gentagelser. Hvis politimesteren (Politidirektøren) vælger denne mulighed, følger det af Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10, at politimesteren (Politidirektøren) skriftligt skal underrette Rigspolitichefen om, hvilke tjenstlige konsekvenser en afgørelse, hvor statsadvokaten – eller eventuelt Rigsadvokaten – udtrykkeligt har kritiseret eller beklaget en polititjenestemands adfærd, har haft for den pågældende.

Rigspolitichefen videresender underretningen til statsadvokaten/Rigsadvokaten. Statsadvokaten/Rigsadvokaten vil således i alle tilfælde blive orienteret om, hvilke tjenstlige konsekvenser statsadvokatens/Rigsadvokatens kritik eller beklagelse af en polititjenestemands adfærd har fået for den pågældende.

Sagsgangen  
i en politiklage-  
nævns sag



### 1. Sagen indledes

Klagen modtages.

- Klageren får en skriftlig bekræftelse.
- Nævnet samt politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitichefen underrettes om klagen.
- Den person, der klages over (indklagede) får besked.
- Nævnet orienteres løbende om undersøgelsens forløb.

Statsadvokaten forelægger klagen for Nævnet, inden den eventuelt afvises som åbenbart grundløs.

### 2. Sagsfremstillingen

Statsadvokaten udarbejder en sagsfremstilling, når der er tale om en begrundet adfærdsklage. Sagsfremstillingen sendes til indklagede.

### 3. Undersøgelsen/efterforskningen

Parterne afhøres og kan få beskikket advokat. Eventuelle vidner afhøres.

### 4. Sagen forelægges for Nævnet

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse, der gennemgår sagsforløbet og sagens faktum, vurderer beviser og lægger op til sagens afgørelse.

Der udarbejdes ikke nogen redegørelse i åbenbart grundløse sager.

### 5. Nævnets tilkendegivelse (§ 1021 e)

Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan Nævnet finder, at sagen bør afgøres.

### 6. Afgørelsen

Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

*Adfærdsklagesag* – klagen afvises

- klager får helt eller delvist medhold

*Straffesag* – anmeldelsen afvises

- efterforskning indstilles
- påtale opgives – eventuelt med en beklagelse
- tiltalerejsning/tiltalefrafald

Det skal fremgå af afgørelsen, om Nævnet er enig i afgørelsen. Sagens parter, Nævnet, politimesteren (Politidirektøren) og Rigspolitichefen underrettes om sagens afgørelse.

### 7. Klageadgang

Statsadvokatens afgørelse af klagesagen kan påklages til Rigsadvokaten af sagens parter og Nævnet.

## Afsnit 3

# Statsadvokatens reaktionsmuligheder i adfærdssager

### 3.1 Indledning

Statsadvokaten afviser en adfærdsklage, hvis undersøgelsen ikke har skaffet oplysninger, der støtter klagen, eller klagen er åbenbart grundløs. Finder statsadvokaten på baggrund af undersøgelsen, at der er grundlag for at give klageren helt eller delvist medhold i klagen, vil statsadvokaten i sin afgørelse beklage det passerede over for klageren. Udtrykket "beklagelse" anvendes således alene i forbindelse med afgørelsen til borgeren.

Statsadvokatens beklagelse af, at der er begået individuelle fejl, vil ofte resultere i en kritik af den indklagede polititjenestemand. Dette behøver imidlertid ikke altid være tilfældet. Beklagelsen kan også angå fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket.

Statsadvokaten har endvidere i nogle sager beklaget et hændelsesforløb eller et forhold over for klageren, selv om der ikke har været grundlag for at bebrejde den indklagede polititjenestemand noget. Et eksempel på en sådan objektiv beklagelse er beskrevet nedenfor. Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, der er medtaget som bilag 11, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet.

Endvidere er der tilfælde, hvor statsadvokatens undersøgelse har konkluderet, at der er udvist kritisabel adfærd eller endog strafbart forhold, men hvor den pågældende polititjenestemand ikke har kunnet identificeres.

Rigsadvokaten har af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager fundet det hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at vurdere, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand. På den baggrund har Rigsadvokaten i cirkulæreskrivelsen af 30. maj 2000 fastsat retningslinier for, hvilke afgørelser undersøgelsen af en adfærdsklagesag kan munde ud i, og herunder hvilke udtryk der som udgangspunkt bør anvendes ved beskrivelsen af en kritisabel adfærd. I cirkulæreskrivelsen er der fastsat en kritikskala i tre



grader, dvs. kritik, alvorlig kritik og meget alvorlig kritik. Hvis statsadvokaten ikke finder tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne karakteriseres som uhensigtsmæssig.

Får klageren helt eller delvist medhold i sin klage, er statsadvokatens reaktionsmuligheder udtømte. Sagen oversendes til de disciplinære myndigheder, der herefter træffer afgørelse om, hvilke konsekvenser statsadvokatens afgørelse skal have. Se nærmere herom i afsnit 2.

Statsadvokaten skal i forbindelse med afgørelsen af tiltalespørgsmålet i en straffesag tillige tage stilling til, om der foreligger kritisabel adfærd, og om sagen skal overgå til behandling som adfærdsklagesag. Det følger af retsplejelovens § 1019 i, stk. 1.

## 3.2 Formuleringer i praksis

En kritik kan som anført nuanceres, og i det følgende gengives eksempler på statsadvokaternes og Rigsadvokatens anvendelse i praksis af de forskellige grader af kritik.

Eksemplerne hidrører fra beretningsåret 2006. Et eksempel fra beretningsåret 2005 er dog medtaget, idet beskrivelsen i beretningen for 2005 ikke var retvisende. Eksempler fra beretningsårene 2000 – 2003 findes i beretningen for 2003, side 132 ff., og eksempler fra beretningsårene 2004 og 2005 findes i beretningen for 2005 s. 37 ff.

### *Uhensigtsmæssig adfærd*

En række sager afgøres med en tilkendegivelse om, at et hændelsesforløb eller kunne være håndteret mere hensigtsmæssigt, eller at en handlemåde var uhensigtsmæssig eller uheldig, eller at en polititjenestemand burde have handlet anderledes, end han gjorde, uden at det passerede er så groft, at det giver anledning til en egentlig beklagelse eller kritik.

#### Eksempel 1

### **Uhensigtsmæssig diskussion**

*SA1-2006-323-0389 og RA-2006-323-0235*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiasistent, i forbindelse med rutinemæssig kontrol af køretøj, indlod sig på en diskussion af udlændingelovens regler med klager, der var af udenlandsk herkomst.

Beretning 2006, s. 48.

**Generelt uhensigtsmæssige bemærkninger***SA1-2005-323-0309*

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at udtale kritik i forbindelse med, at en politiassistent til en taxachauffør havde udtalt: "Du skal ikke sidde der og spille smart". Statsadvokaten tilkendegav dog, at sådanne bemærkninger generelt er uhensigtsmæssige.

Beretningen 2006, s. 49.

Eksempel 2

**Uhensigtsmæssige udtalelser***SA2-2005-323-0272*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent, ved henvendelse til klager med henblik på at finde dennes tidligere samlever, havde udtrykt sig på en måde, der af klager kunne opfattes, som om han mistænkte hende for socialt bedrageri.

Beretning 2006, s. 49.

Eksempel 3

**Uhensigtsmæssig håndtering af politiforretning***SA3-2005-323-0173 og RA-2006-323-0197*

Rigsadvokaten fandt modsat statsadvokaten ikke anledning til at udtale kritik af, at to politifolk ikke havde sikret sig, at to borgere var klar over, at de var polititjenestemænd. Rigsadvokaten fandt således alene håndteringen af politiforretningen uhensigtsmæssig.

Beretningen 2006, s. 45 og 111.

Eksempel 4

**Uhensigtsmæssige udtalelser***SA3-2006-323-0224*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en kriminalassistent i forbindelse med afhøring af en sigtet, havde udtalt, at klager "var fuld af løgn", samt at han "kunne pisse af".

Beretningen 2006, s. 51.

Eksempel 5

**Uhensigtsmæssig udtalelse***SA6-2006-323-0227*

Statsadvokaten fandt det uhensigtsmæssigt, at en politiassistent i forbindelse med en diskussion med en anmelder af et tyveri anvendte udtrykket, at klager "skulle synke spyttet en gang". Der fandtes ikke anledning til at udtale kritik,

Eksempel 6

da udtalelsen var faldet, efter at anmelders tonefald var blevet betydeligt ophidset.

Beretningen 2006, s. 52.

Udtryk som *kritisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.

#### Eksempel 1

##### **Kritisabel anholdelse**

*SA1-2004-323-0214 og RA-2006-323-0224*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det kritisabelt, at anholdelse af en journalist i forbindelse med uroligheder på et spillested blev opretholdt, efter at journalisten havde oplyst sine generalier.

Beretning 2006, s. 41 og 110.

#### Eksempel 2

##### **Kritisabel detentionsanbringelse**

*SA2-2006-322-0010*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en vagthavende ikke havde fulgt reglerne om detentionsanbringelse for berusede personer i forbindelse med, at en af politiet kendt alkoholiker døde i politiets varetægt af en blanding af alkohol og morfinforgiftning.

Beretningen 2006, s. 88.

#### Eksempel 3

##### **Kritisabel anvendelse af tjenestehund**

*SA2-2004-323-0224*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en hundefører ikke kunne styre sin hund i forbindelse med ophidset stemning på et fodboldstadion. Episoden resulterede i, at en person, der var ved at forlade stadion, blev bidt.

Beretning 2006, s. 47.

#### Eksempel 4

##### **Kritisabel udtalelse**

*SA3-2006-323-0213*

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at en polititjenestemand i forbindelse med en episode, hvor klager blev sigtet for overtrædelse af færdselsloven, havde udtalt: "Hvordan fanden er det du kører".

Beretningen 2006, s. 50.

**Kritisabel anholdelse mv.***SA4-2006-323-0173 og RA-2006-323-0230*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten udtalte kritik af anholdelsen af en ung mand (M), idet M's opførelse ikke indebar risiko for et strafbart forhold, eller at han var til fare for forstyrrelse af den offentlige ro og orden. Det fandtes ligeledes kritisabelt, at M blev nægtet adgang til at kontakte pårørende, uanset at M tidligere havde afslået dette.

Beretningen 2006, s. 44 og 151.

Eksempel 5

**Kritisabel skrivelse***SA4-2006-323-0205*

Statsadvokaten udtalte kritik af, at en vicepolitimester i en skrivelse til klager havde skrevet: "...at Deres anmeldelse efter min opfattelse er rent nonsens" og "De kan klage over afgørelsen, og klagemuligheden er De jo fuldt fortløig med".

Beretningen 2006, s. 52 og 151.

Eksempel 6

Udtrykket *meget kritisabelt* anvendes til beskrivelse af alvorligere forhold.

**Meget kritisabel brug af politilegitimation***SA1-2004-321-0499*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en polititjenestemand havde misbrugt sin politilegitimation i privat sammenhæng, men fandt ikke forholdet omfattet af straffelovens § 155.

Beretning 2005, side 42 og 51.<sup>1)</sup>

Eksempel 1

**Meget kritisabel anvendelse af tjenestehund***SA1-2003-323-0131*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en politiassistent P lod sin hund angribe en person K, der stod og snakkede med en anden polititjenestemand. Det fandtes ligeledes meget kritisabelt, at P ikke forhindrede, at politihunden fastholdt sin bid i K's mave, medens K lå ned.

Beretningen 2006, s. 46.

Eksempel 2

Note 1: I beretningen for 2005 er sagen anført som et eksempel på "kritisabel" adfærd. Der var imidlertid tale om "meget kritisabel" adfærd.

**Eksempel 3****Meget kritisabel brug af politiskilt***SA1-2005-321-0564*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en politiassistent i beruset tilstand i forbindelse med et skænderi med personalet i en forretning havde anvendt sit politiskilt og kaldt ekspedienterne for "perkersvin" og "lille lort" samt truet dem med tæv og fyring. Episoden foregik i politiassistentens fritid.

Beretningen 2006, s. 39.

**Eksempel 4****Meget kritisabel rapportskrivning***SA1-2005-321-0642*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en vagthavende vicepolitikommissær anmodede en underordnet politiassistent S om at udarbejde politirapporterne vedrørende tre afhøringer, uagtet at S ikke havde foretaget afhøringerne, hvorved rapportererne urigtigt fremstod, som om S var den afhørende polititjenestemand. Det blev endvidere fundet kritisabelt, at S underskrev de tre afhøringsrapporter.

Beretningen 2006, s. 62.

**Eksempel 5****Meget kritisabel magtanvendelse***SA2-2004-321-0374 og RA-2005-321-0332*

Statsadvokaten og Rigsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en politiassistent i forbindelse med en anholdelse placerede foden omkring nakken på anholdte, der lå på jorden i håndjern. Situationen måtte betragtes som ydmygende og potentielt farlig for den anholdte.

Beretningen 2006, s. 57.

**Eksempel 6****Meget kritisabel videregivelse af sagsmateriale***SA6-2005-321-0191*

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at en politiassistent havde videregivet billeder til en dyreværnsforening, der var optaget af toldvæsenet til brug for veterinærmyndighederne, idet videresendelsen skete uden relation til hans ansættelse ved politiet, og idet han var kommet i besiddelse af fotografierne alene som følge af sin ansættelse ved politiet.

Beretningen 2006, s. 61.

Til den skarpeste kritik anvendes udtryk som *særdeles*, *stærkt* eller *yderst kritisabelt*.

### **Yderst kritisabel brug af sagsmateriale**

*SA1-2006-321-0753*

Statsadvokaten fandt det yderst kritisabelt, at en politiassistent, der havde været udsat for grov vold, til sin bopæl havde medtaget billeder af de bilister, han havde fotograferet umiddelbart før overfaldet, og således havde foranstaltet sin egen efterforskning af overfaldet.

Beretningen 2006, s. 58.

### **Eksempel 1**

### **Særdeles kritisabel anholdelse mv.**

*SA2-2006-323-0378 og RA 2006-323-0209*

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at en politiassistent uden tjenstlig anledning havde oplyst, at han var polititjenestemand, at han havde forevist politiskilt, at han havde foretaget anholdelse, og at han havde forsøgt at fastholde den anholdte. Overstående skete i forbindelse med et skænderi om, hvorvidt politiassistenten skulle have sin hund i snor under gåtur i sin fritid.

Beretningen 2006, s. 43 og 110.

### **Eksempel 2**

### **Særdeles kritisable registeropslag**

*SA6-2005-321-0204*

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at en polititjenestemand havde foretaget uberettigede opslag i Kriminalregisteret.

Beretning 2006, s. 62.

### **Eksempel 3**

#### **3.2.1 Andre reaktioner, herunder systemkritik**

Det følger af forarbejderne til loven, at statsadvokaten kan rejse kritik af fejl af mere generel karakter, som undersøgelsen har afdækket. Dette gælder navnlig statsadvokatens undersøgelser i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, hvor begivenhedsforløbet søges klarlagt, således at der tilvejebringes det fornødne grundlag for at vurdere ikke blot, om et strafferetligt eller disciplinært ansvar kan komme på tale, men også om man gennem ændrede procedurer eller regler mv. kan forebygge lignende hændelse. I sådanne situationer vil kritikken blive fulgt op af en henvendelse til de relevante myndigheder, som oftest Rigspolicehøved, politimesteren (Politidirektøren) eller Justitsministeriet.

#### **3.2.2 Objektiv beklagelse mv.**

Under denne kategori hører sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der ikke har været grundlag for at bebrejde den pågældende tjenestemand noget, men alligevel har beklaget, hvis klageren har opfattet det passerede på en ubehage-

lig eller krænkende måde. Denne form har blandt andet været anvendt i sager, hvor klageren f.eks. er kommet til skade under en anholdelse, uden at dette kan bebrejdes politiet, og sager hvor det ikke er lykkedes at identificere den pågældende polititjenestemand.

Som anført i Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30. maj 2000, bør statsadvokaten dog være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet. Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis klageren har følt sig krænket ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor der ikke er bevismæssigt grundlag herfor, f.eks. fordi påstand står mod påstand.

### Eksempel

#### **Beklagelse**

*SA4-2006-323-0181*

Statsadvokaten fandt det beklageligt, at en politihund havde haft mulighed for at bide klager, mens denne lå ned i forbindelse med bortvisning fra slagsmål.

Beretning 2006, s. 47.

# Afsnit 4

## Gennemgang af udvalgte konkrete sager i 2006

### 4.1 Lovens område

Gennemgangen af konkrete sager har til formål at beskrive en række typiske sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret. Sagerne er udvalgt i samarbejde med statsadvokaterne og politiklagenævnene. Enkelte af sagerne har været forelagt for Rigsadvokaten af sagens parter.

Gennemgangen af sagerne følger samme systematik som i de foregående års beretninger. Sagerne er således kategoriseret i sager vedrørende lovens område af mere principiel karakter, adfærdssager efter kapitel 93 b, straffesager efter kapitel 93 c, herunder færdselssager, undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, initiativsager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, og endelig sager vedrørende sagsbehandlingsmæssige spørgsmål.

#### 4.1.1 Begrebet "i tjenesten"

##### Anvendelse af politiskilt i fritiden i beruset tilstand

*SA1-2005-321-0564*

En politibetjent P kom i beruset og højtråbende tilstand i skænderi med personalet i en forretning. P gjorde brug af sit politiskilt, kaldte ekspedienterne for "perkersvin" og "lille lort" samt truede personalet med tæv og firing. Efterfølgende nægtede P at forevise sit politiskilt for tilkaldt politi, hvilket dog ikke henhørte under politiklagenævnets kompetence.

Statsadvokaten vurderede adfærden som meget kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P vedtog en bøde på 600 kr for overtrædelse af politivedtægten.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 300 kr. af Rigspolitiet.

#### Eksempel 1

##### Anmeldelse om trusler fremsat i privat samtale fra tjenestetelefon behandlet som politiklagenævns sag

*SA4-2006-321-0238*

En kvinde K anmeldte til politiet – efter råd fra sin advokat og en socialrådgiver – en politiassistent P for overtrædelse af straffelovens § 266 ved at have truet

#### Eksempel 2



hende telefonisk. P havde haft et seksuelt forhold til K, som blev gravid. Han truede K med, at han ville sprætte hende op og fjerne det foster, som hun bar, og at han ville få hendes børn tvangsfjernet og K tvangsindlagt. P havde kone og børn, og han forsøgte at formå K til en abort. P erkendte en telefonisk kontakt, men nægtede trusler.

Sagen var under efterforskning af politiet. Da man imidlertid via teleoplysninger blev opmærksom på, at P havde ringet til K fra en tjenestetelefon, medens han var på arbejde, blev sagen overdraget til statsadvokaten.

Statsadvokaten indstillede til Politiklagenævnet, at der blev rejst tiltale med påstand om fængselsstraf, hvilket Politiklagenævnet var enig i.

Ved byretsdom af 6. september 2006 blev P fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 og idømt 20 dages ubetinget fængsel. P ankede dommen ved domsafsigelsen med påstand om frifindelse.

Ved Vestre Landsrets dom af 15. januar 2007 blev P frifundet for den rejste tiltale, idet det ikke fandtes bevist, at P under telefonsamtalerne havde truet K. (dissens).

### Eksempel 3

#### **Henvendelse på bopæl uden for tjenesten behandlet som politiklagenævns-sag, idet polititjenestemanden bar uniform**

*SA5-2006-321-0236 og RA-2006-321-0369*

En tidlig formiddag rettede en landpolitiassistent P i sin egenskab af civil stævningsmand for retten henvendelse til A's bopæl for at forkynde en stævning for ham. P bar uniform.

A anmeldte samme dag telefonisk P til statsadvokaturen for ulovlig indtrængen ved i forbindelse med ovennævnte at være kravlet ind ad soveværelsesvinduet.

P var ikke i tjeneste, men da han var i uniform, behandlede statsadvokaten sagen efter retsplejelovens kapitel 93 c, da P ved at møde op i uniform af A med rette kunne opfattes som værende i tjeneste.

P benægtede at være kravlet ind ad et soveværelsesvindue. Vinduet stod åbent, og han kunne høre fjernsynet. Derfor haspede han vinduet op og kastede stævningspapirerne ind til A. P oplyste også, hvorfor han var der.

Statsadvokaten afviste i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, at indlede efterforskning. Han lagde vægt på, at det ikke mod P's benægtelse kunne lægges til grund, at denne kravlede ind ad vinduet – at han uberettiget skaffede sig adgang, jf. ordlyden af straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1. At P haspede vinduet af for at kunne aflevere sine papirer, fandt statsadvokaten i den konkrete situation i øvrigt ikke uberettiget.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Sagen blev påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

#### 4.1.2 Politiklagenævnens kompetence

##### Anholdelse af journalist, chikanøs udstrækning af anholdelsen

*SA1-2004-323-0214 og RA-2006-323-0224*

Politiklagenævnet påpegede, at en opretholdelse af en anholdelse var begrundet i chikanøs adfærd og dermed kritisabel. Spørgsmålet var ikke rejst af klager eller behandlet af statsadvokaten i første omgang. Statsadvokaten fulgte politiklagenævnets indstilling og fandt opretholdelsen af anholdelsen kritisabel.

Sagen er nærmere omtalt nedenfor under pkt. 4.2.2 som eksempel 1.

Eksempel 3

## 4. 2 Kapitel 93 b – adfærdsklager

### 4.2.1 Indledning

Dette afsnit beskriver 19 sager, hvor der er klaget over politipersonalets adfærd i tjenesten. Syv af sagerne vedrørte klager over politiets magtanvendelser mv., mens ni sager vedrører klager over sprogbrug, og tre sager vedrører anden ukorrekt personlig optræden.

### 4.2.2 Magtanvendelse

En klage over en anholdelse vil typisk blive behandlet som en klage over politiets dispositioner. Er anmeldelsen imidlertid begrundet i f.eks. chikanøs adfærd eller varetagelse af private interesser, kan der være tale om en adfærdsklage, jf. eksemplerne nedenfor.

Om sondringen mellem disposition og adfærd henvises i øvrigt til afsnit 2, pkt. 2.9.

##### Anholdelse af journalist, chikanøs udstrækning af anholdelsen

*SA1-2004-323-0214 og RA-2006-323-0224*

Sagen angik anholdelse af en journalist J på et spillested og 15 klagepunkter i tilknytning hertil. En politiassistent P og J havde haft en meningsudveksling om J's opførsel og hans udspørgen om, hvad politiet foretog sig på stedet, og hvad der var sket.

Statsadvokaten lagde til grund, at politiet var blevet tilkaldt til uroligheder i forbindelse med en koncert, og at der var en del koncertdeltagere, der skulle

Eksempel 1

forlade salen, men at der ikke var tegn på hærværk eller lignende. Statsadvokaten lagde endvidere til grund, at situationen var rolig, mens J gik rundt. Efter de afgivne forklaringer sammenholdt med pressefotos optaget på stedet, fandt statsadvokaten ikke, at J havde forstyrret en konkret politimæssig indsats.

I forbindelse med diskussionerne mellem P og J, som førte til, at J blev sigtet for overtrædelse af restaurationsloven, blev J bedt om at oplyse sit navn. Han foreviste pressekort med vellignende foto og hans fulde navn, men fødselsdato og adresse fremgik ikke af pressekortet. J blev herefter anholdt og indtransporteret til politistationen, hvor han over for vagthavende oplyste navn, adresse og fødselsdato.

Byretten havde dømt J for overtrædelse af retsplejelovens § 750 og overtrædelse af restaurationsloven. Statsadvokaten lagde som byretten til grund, at pressekortet ikke fritog J for pligterne efter retsplejelovens § 750.

Statsadvokaten fandt imidlertid, efter at politiklagenævnet havde tilkendegivet dette, at P havde handlet kritisabelt ved ikke med det samme på stationen at have løsladt J, da denne havde oplyst sine generalia.

Statsadvokaten lagde på baggrund af hele hændelsesforløbet og det åbenbare modsætningsforhold mellem P og J til grund, at beslutningen om den fortsatte anholdelse og indsættelse i venterum var udslag af chikanøs adfærd.

Statsadvokaten lagde i den forbindelse vægt på, at P – der efter sin egen forklaring var leder af politiforretningen, og skulle planlægge indsatsen på spillestedet – personligt forestod anholdelsen og indtransporten samt afhøringen af J.

De øvrige klagepunkter blev afvist.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

J klagede til Rigsadvokaten over en del af punkterne i statsadvokatens afgørelse – herunder at statsadvokaten alene fandt udstrækningen af anholdelsen kritisabel.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse. Henset til karakteren af fejlskønnet og til, at P ikke handlede for at varetage private interesser, fandt Rigsadvokaten ikke grundlag for at skærpe kritikken. Rigsadvokaten lagde her ved vægt på, at der i forbindelse med anholdelsen og opretholdelsen af denne ikke blev udvist andre kritisable forhold.

Rigspolitichefen oplyste efterfølgende, at sagen blev sluttet uden disciplinær forfølgning. Der var afholdt en tjenstlig samtale med politiassistenterne, hvorunder Rigsadvokatens afgørelse var gennemgået, og hvor politiassistenterne havde taget kritikken til efterretning.

**Misbrug af politimyndighed i form af anholdelse særdeles kritisabel****Eksempel 2**

*SA2-2006-323-0378 og RA-2006-323-0209*

Statsadvokaten besluttede i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, at opgive påtale mod en person A for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, begået mod en kriminalassistent K.

På baggrund af en gennemgang af sagen besluttede statsadvokaten af egen drift i medfør af retsplejelovens § 1019 k at iværksætte undersøgelse af K's adfærd.

Efter forklaringerne i sagen kunne det lægges til grund, at der mellem A og K, der uden for tjeneste var ude at gå en tur med sin hund, opstod diskussion om, hvorvidt K skulle have sin hund i snor. K meddelte under forløbet A, at han var polititjenestemand, foreviste sit politiskilt, og afkrævede A oplysninger om dennes identitet, hvilket A ikke efterkom. K foretog herefter anholdelse af A og forsøgte at fastholde ham. A vred sig fri og gik ind i en nærliggende badmintonhal, hvor han skulle spille badminton. Kort efter kom to politibetjente, der løslod A, men efter en telefonsamtale mellem K og den vagthavende polititjenestemand besluttede denne, at A skulle anholdes endnu en gang.

Blandt andet på baggrund af vidneforklaringer i sagen tilsidesatte statsadvokaten K's forklaring om, at A havde været truende på et tidligt tidspunkt i forløbet.

Statsadvokaten fandt, at der helt åbenbart ikke havde været grundlag for at anholde A, ligesom statsadvokaten ikke fandt, at K havde haft nogen tjenstlig anledning til at oplyse, at han var polititjenestemand eller at forevise sit politiskilt.

På den baggrund fandt statsadvokaten, at K havde udvist en særdeles kritisabel adfærd ved uden tjenstlig anledning at have oplyst, at han var polititjenestemand, at have forevist sit politiskilt, at have foretaget anholdelse og ved at have forsøgt at fastholde A.

Statsadvokaten fandt, at det var en skærpende omstændighed, at K havde været vedholdende i sine bestræbelser på at få A anholdt; også efter, at en politipatrulje var kommet til stedet og havde løsladt A.

Ved valget af graden af kritik lagde statsadvokaten vægt på, at anholdelsen, der måtte anses for helt grundløs, havde haft den konsekvens, at A uforvarende var frihedsberøvet i flere timer.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K's advokat klagede over afgørelsen.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten var enig med statsadvokaten i, at K's adfærd havde en sådan karakter og grovhed og

sådanne alvorlige konsekvenser for A, at den efter en samlet vurdering måtte karakteriseres som særdeles kritisabel. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at K under hele forløbet alene varetog egne private interesser, der var tjenesten uvedkommende.

### Eksempel 3

#### Kritik af chikanøs anholdelse

*SA4-2006-323-0173 og RA-2006-323-0230*

En ung mand M blev en nat anholdt/frihedsberøvet på åben gade af to politiassistenter P1 og P2. M klagede over anholdelsen og over, at han ikke fik lov til at ringe hjem.

P1 og P2 oplyste i en skriftlig udtalelse, at M råbte og skreg. Trods henstilling om at undlade dette, fortsatte M. M blev sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen og fik besked på at forlade stedet. Da M ikke efterkom henstillingen og fortsat var råbende og skrigende, blev M anholdt. M blev skønnet påvirket af spiritus og uegnet til at færdes offentligt.

På baggrund af M's forklaring, der blev støttet af fem kammeraters forklaringer, lagde statsadvokaten til grund, at M råbte til politiassistenterne, der kørte i patruljebil, i den hensigt at vise vej, og at M senere et andet sted pegede mod patruljebilen, og udtalte: "Nu kommer der en til". Endvidere lagde statsadvokaten til grund, at M, efter at have fået bøden, gik mod sine kammerater og bad om, at der måtte blive taget et billede. Statsadvokaten kunne ikke, som anført af politiassistenterne, lægge til grund, at M råbte og skreg trods henstilling om at stoppe, og at han var fortsat med dette efter at have fået bøden og være bedt om at forlade stedet.

Statsadvokaten fandt, at der ikke var grundlag for at foretage anholdelse efter retsplejelovens § 755 eller frihedsberøvelse efter politilovens § 5 eller § 11. M's opførsel, herunder det forhold, at han efter at have fået bøden, stillede sig op og bad sine kammerater om at fotografere, indebar ikke en risiko for et strafbart forhold, eller at han var til fare for forstyrrelse af den offentlige orden. M's og vidnernes forklaringer om spiritusindtagelse og M's opførsel gjorde heller ikke, at det i situationen var påkrævet at frihedsberøve M for at afværge fare for ham selv.

Statsadvokaten fandt, at hændelsesforløbet var udtryk for en overreaktion og dermed unødigt magtanvendelse.

Statsadvokaten lagde til grund, at M var blevet tilbudt at ringe hjem, men havde afslået dette. Statsadvokaten lagde endvidere til grund, at M i visitationslokalet bad om lov til at sende en sms, men at dette blev afslået, da lokalet skulle benyttes af andre.

Statsadvokaten fandt, at den omstændighed at lokalet skulle benyttes af andre, ikke kunne begrunde, at anholdte ikke fik lov til at kontakte pårørende. M burde have haft mulighed herfor, selv om han tidligere havde afslået dette.

Statsadvokaten fandt herefter P1's og P2's håndtering af sagen kritisabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Sagen blev efterfølgende afgjort uden disciplinær forfølgning, men der blev afholdt tjenstlige samtaler, hvor Rigsadvokatens afgørelse blev gennemgået, ligesom sagens alvor blev betydet over for dem.

### **Politiets håndtering af en anholdelse fundet uhensigtsmæssig, men ikke kritisabel**

*SA3-2005-323-0173 og RA-2006-323-0197*

Tre unge mænd var en sen nattetime i beruset tilstand på vej gennem en provinsby. Den ene K ville lade vandet op ad en butiksfacade, da han blev kontaktet af en civilklædt politiassistent P1. På forespørgsel nægtede K at oplyse sit navn og opgav efterfølgende et fiktivt navn. Han blev anholdt, men gjorde modstand, vristede sig fri og løb fra stedet, men han blev indhentet og lagt på jorden og iført håndjern. K blev med magt anbragt i en civil politibil og kørt til politistationen. De to andre unge mænd havde forsøgt at blande sig.

Det blev lagt til grund, at P1 havde indledt med at anmode K om at opgive sit forehavende. P1 blev herefter klar over, at K ikke opfattede, at han var politimand. P1 viste sit politiskilt, men sagde ikke direkte, at han var fra politiet. P1's kollega, den ligeledes civilklædte P2, kom til med sit politiskilt hængende sammenklappet om halsen. P2 oplyste, at han havde hørt P1 sige, at det var politiet. Selv sagde han efter anholdelsen til K, som han opfattede som meget beruset, at han var fra politiet.

Det blev endvidere lagt til grund, at hverken K eller de to andre unge mennesker var klar over, at P1 og P2 var fra politiet.

Det blev derfor lagt til grund, at der var misforståelser hos alle parter. Misforståelserne førte til, at K troede sig overfaldet af civile personer, hvorfor han satte sig til modværge. På den anden side gik P1 og P2 ud fra, at K var klar over, at de var fra politiet, hvorfor de opfattede situationen således, at han modsatte sig anholdelse. På denne baggrund kunne det ikke lægges til grund, at der var brugt unødigt magt.

Statsadvokaten fandt, at det var P1 og P2, der bar hovedansvaret for, at misforståelserne var opstået. Politiaassistenterne optrådte i civil og var klar over, at K og de andre to var berusede. I denne situation er det politiets ansvar at

### **Eksempel 4**

sikre sig, at borgerne er helt klar over, at det er politiet, der henvender sig. P1 havde vist sit skilt uden at sige noget om, at han var fra politiet. P2 havde sit skilt hængende om halsen og gik ud fra, at kollegaen havde gjort det klart for de tre, at det var politiet.

Det blev over for P1 og P2 tilkendegivet, at statsadvokaten fandt det kritisabelt, at de ikke havde gjort mere for at sikre sig, at K og de to andre var klar over, at det var politiet, der henvendte sig. Herved kunne hele udviklingen af situationen formentlig være undgået.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Advokaten for P1 og P2 påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten fandt ikke anledning til at udtale egentlig kritik, men fandt det beklageligt, at P1 og P2 ikke formåede at håndtere politiforretningen på en mere hensigtsmæssig måde.

Sagen gav i øvrigt anledning til over for Rigspolitechefen at gøre opmærksom på problemstillingen i forbindelse med sikring af dokumentation for anholdelsesgrundlaget for personer, der anholdes i medfør af retsplejelovens § 755, og i forlængelse heraf tilbageholdes og detentionanbringes.

#### Eksempel 5

##### **Polititjenestemand's kritisable brug af politihund**

*SA1-2003-323-0131*

I forbindelse med et opløb med 100-150 deltagere kom politiet til stede med hunde. En polititjenestemand P lod herunder sin hund angribe klageren K, der stod og talte med en anden polititjenestemand. P mente, at K havde skubbet til kollegaen, og ville komme denne til undsætning. Kollegaen benægtede dog at være blevet skubbet af K.

Ved politihundens angreb væltede K, hvorefter hunden bed K i maven og holdt fast. P undlod straks at beordre hunden til at slippe sit bid.

K indgav derefter klage. Sagen blev efterforsket med bistand af Rigspolitechefens Rejsehold sammen med fire andre sager, hvor der havde været indgivet klager over P's anvendelse af sin politihund.

Statsadvokaten udtalte i sin afgørelse, at det fandtes meget kritisabelt, at P havde ladet sin politihund bide K uden tilstrækkelig anledning og uden forudgående advarsel, samt at P ikke forhindrede, at politihunden fastholdt sit bid i K's mave, medens K lå ned.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

I de fire andre sager fandtes ikke grundlag for kritik af politiassistentens

anvendelse af politihunden. Også i disse tilfælde var Politiklagenævnet enig i afgørelsen.

P blev ikendt en disciplinærbøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

### **Kritik af hundeførers adfærd**

*SA2-2004-323-0224*

En klager K blev bidt to gange af en politihund i forbindelse med, at han var ved at forlade et stadion efter en fodboldkamp. Hundebiddene resulterede blandt andet i en syningskrævende flænge på højre inderlår. Det måtte lægges til grund, at hele situationen på stadion var meget ophidset, og at beslutningen om at bruge hunde ikke blev taget af hundeførerne, men af en leder på stedet.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var nogen rimelig anledning til, at hunden bed K, og fandt hundeføreren P's adfærd kritisabel, idet det utvivlsomt var hans ansvar at kontrollere og styre hunden, herunder at sikre, at den ikke bed i situationer som den foreliggende. Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev efterfølgende tjenstligt indskærpet reglerne om anvendelse af tjenestehund, herunder at det påhviler hundeføreren at kontrollere og styre hunden og sikre, at den ikke bider, når reglerne om anvendelse af politihund ikke er opfyldt.

### **Eksempel 6**

### **Beklagelse af at en politihund havde mulighed for at bide klager, mens denne lå ned**

*SA4-2006-323-0181*

En politipatrulje blev tilkaldt til et værtshus på grund af optræk til slagsmål. Patruljen besluttede at lukke værtshuset og at få de to grupperinger, der gav anledning til problemer, væk fra værtshuset og en tilstødende baggård for at undgå yderligere konfrontationer.

Den ene gruppering på tre-fire unge mænd (herunder klager K), tog ophold i baggården og ville ikke følge politiets anvisninger om at forlade stedet straks, mens den anden gruppering fortsat stod på gaden umiddelbart foran værtshuset. Begge politiassistenter forklarede, at der gentagne gange blev advaret om, at hundene ville blive benyttet, hvis folk ikke forlod stedet frivilligt, men ingen fulgte politiets opfordringer til at forlade stedet. De to politiassistenter besluttede derfor at anvende tjenestehunde til at "drive" flokken væk fra stedet. Hundene blev herunder ført med løsere line, og herunder bed den ene hund K to gange i underbenet. Da K herefter faldt om på jorden, bed den samme hund

### **Eksempel 7**



ham en gang mere. Polititjenestemanden havde hertil oplyst, at dette var utilsigtet og skyldtes, at hunden i et kort øjeblik slap ud af hans faste greb.

Statsadvokaten anførte, at der ikke var tale om unødvendig magtanvendelse, da man besluttede at "drive" flokken ud med hjælp af tjenestehunde, og fandt ikke grundlag for at kritisere, at hunden derfor blev ført med løsere line og herunder bed K to gange. Statsadvokaten fandt, at dette var en konsekvens af, at hundene blev benyttet på denne måde i kombination med, at K ikke efterkom politiets gentagne ordrer med den hurtighed, man måtte kunne forvente. Statsadvokaten fandt derimod anledning til at beklage, at hunden havde mulighed for at bide K, mens han lå ned.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### 4.2.3 Klage over sprogbrug

##### Eksempel 1

##### **Ikke kritik af politiassistents brug af udtrykket "dag og nat"**

SA1-2005-323-0312

Klagen vedrørte en politiassistent P's adfærd ved dennes henvendelse til klager K på hans bopæl, hvor P søgte at få oplyst identiteten på en person, der i Schweiz havde været fører af K's bil. I forbindelse hermed udtalte P, at han ville komme tilbage til K "dag og nat", indtil K fandt ud af, hvem der havde været fører af bilen, ligesom P's tone havde været skarp og ubehagelig.

Statsadvokaten udtalte, at politiet generelt bør være varsom med sådanne udtalelser, idet de nemt kan opfattes negativt. Statsadvokaten fandt dog ikke grundlag for kritik af bemærkningen i den konkrete sag. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at K var søgt kontaktet mange gange og han havde afgivet skiftende forklaring om sin færd på gerningsdagen, ligesom han ikke havde åbnet døren ved P's henvendelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen. Nævnet udtalte dog, at man fandt, at P's bemærkning om, at han ville rette henvendelse "dag og nat" ikke burde være fremkommet.

##### Eksempel 2

##### **Klage over racistisk sprogbrug i forbindelse med rutinekontrol af køretøj**

SA1-2006-323-0389 og RA-2006-323-0235

En mand K blev stoppet i forbindelse med en rutinemæssig kontrol af køretøj, hvorefter politiassistenten P indlod sig på en diskussion af udlændingelovens regler med K, der var af udenlandsk herkomst.

Det blev lagt til grund, at diskussionen opstod på K's foranledning, og at P blandt andet havde udtalt: "at udlændingeloven formentligt var lavet for at

begrænse tilgangen af ukvalificeret arbejdskraft i Danmark”, og at “K kunne tage en snak med hver enkelt af dem der følte sig dårligt behandlet – det kunne jo være, der var en grund til det”.

Det blev fundet uhensigtsmæssigt, at P havde indladt sig på en diskussion med K. Henset til at diskussionen indledtes af K og til indholdet af diskussionen i øvrigt, fandtes der ikke grundlag for udtalelse af egentlig kritik.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigadvokaten.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten gjorde i øvrigt Rigspolitichefen og Politidirektøren opmærksom på, at der tidligere var udtalt kritik af polititjenestemandens adfærd – se beretning 2005, s.129, sag nr. 3.

### **Taxachaufførs klage over politibetjents udtalelse**

*SA1-2005-323-0309*

En taxachauffør T klagede over en polititjenestemand P, der havde udtalt: “Du skal ikke sidde og spille smart”.

Statsadvokaten tilkendegav, at sådanne bemærkninger generelt er uhensigtsmæssige, men i den konkrete situation fandt statsadvokaten ikke grundlag for egentlig kritik.

Der var i øvrigt klaget over, at P skulle have hevet i T, foretaget en hånende afhøring og udtalt, at han ville forfølge T. Disse klagepunkter blev bestridt af P, og statsadvokaten fandt derfor at måtte afvise disse klagepunkter.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Københavns Byret fandt i øvrigt ikke grundlag for beskikke advokat for P.

### **Eksempel 3**

### **Udtalelse, der kunne opfattes som en beskyldning om socialt bedrageri, var uhensigtsmæssig**

*SA2-2005-323-0272*

En politiassistent P rettede henvendelse til klager K's bopæl med henblik på afhøring af K's tidligere samlever og far til hendes to børn, idet han fra en kollega havde fået oplyst, at denne opholdt sig hos K. K oplyste i den forbindelse, at den tidligere samlever hverken boede på eller var tilmeldt adressen. P udtalte herefter ifølge K “Men det er jo for, at du kan få forhøjet børnebidrag”, hvilket K opfattede som en beskyldning om socialt bedrageri. Klagen var forinden fremsendelse til statsadvokaten søgt notitsbehandlet i kredsen.

P afgav en skriftlig udtalelse i anledning af klagen. P oplyste her, at han, da han spurgte K nærmere ud om parternes bopælsforhold, kom med en bemærk-

### **Eksempel 4**

ning, der af K blev opfattet, som om hun deltog i socialt bedrageri. P oplyste endvidere, at han i umiddelbar forlængelse heraf beklagede sin talemåde over for K, da han forstod, at hun havde misforstået bemærkningen, ligesom P på ny beklagede bemærkningen, da han forlod stedet. Endelig anførte P, at det ikke havde været hans hensigt at beskyldte K for kriminelt forhold. P's skriftlige udtalelse blev sendt til K med anmodning om eventuelle bemærkninger, men K reagerede ikke herpå.

Statsadvokaten fandt herefter at kunne lægge til grund, at P i forbindelse med sin henvendelse til K havde udtrykt sig på en måde, der af K kunne opfattes, som om han mistænkte hende for socialt bedrageri. Statsadvokaten tilkendegav samtidig, at han kunne tilslutte sig P's beklagelse af sin adfærd, som statsadvokaten fandt uhensigtsmæssig i en situation, hvor formålet med henvendelsen til K var at finde hendes tidligere samlever.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### Eksempel 5

##### **Anvendelse af kraftudtryk fundet kritisabel**

SA3-2006-323-0213

En person K klagede blandt andet over, at en polititjenestemand P i forbindelse med en episode, hvor K blev sigtet for overtrædelse af færdselsloven, havde udtalt "Hvordan fanden er det, du kører".

P bekræftede at være fremkommet med en sådan udtalelse.

Efter omstændighederne fandt statsadvokaten udtalelsen kritisabel.

Statsadvokaten lagde herved vægt på, at polititjenestemænd skal anvende korrekt sprogbrug i forhold til borgerne, og at kraftudtryk, herunder "fanden", som altovervejende hovedregel skal undgås. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at udtalelsen var fremsat umiddelbart efter P's henvendelse til K, og at den således ikke var fremkommet som svar på udtalelser fra K. Der forelå heller ikke konkrete omstændigheder i forbindelse med den forholdsvis bagatelagte episode, som kunne bevirke, at anvendelsen af udtrykket undtagelsesvis var acceptabel.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### Eksempel 6

##### **Klage over politimesters skriftlige udtalelser**

SA3-2005-323-0185 og RA-2006-323-0207

B klagede blandt andet over en politimester P's skriftlige udtalelser til B, der var fremsat i forbindelse med en straffesag, hvor B var sigtet for overtrædelse af færdselsloven.

Det drejede sig navnlig om følgende udtalelser: "Jeg havde ikke forventet

*den optræden fra din kant” , at B “ønsker at være misinformeret” , “telefonen er stadig i brug og ganske anvendelig” og “[B] har dårlig samvittighed”.*

Efter en samlet vurdering af udtalelserne og de konkrete omstændigheder, hvorunder de var fremsat, fandt statsadvokaten ikke grundlag for at udtale kritik.

Statsadvokaten lagde herved navnlig vægt på, at udtalelserne ikke var fremsat over for tredjemand eller med forsæt til, at de kom til andres kendskab.

Statsadvokaten meddelte dog P, at han burde have undladt at fremkomme med udtalelserne.

Statsadvokaten lagde i den forbindelse navnlig vægt på, at udtalelserne ikke var fremsat spontant, at de ikke havde været nødvendige led i en saglig besvarelse af B's henvendelser, og at de i ikke ubetydelig grad indeholdt subjektive vurderinger af B's person.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Kriminalassistentens sprogbrug uhensigtsmæssig, men ikke kritisabel**

SA3-2006-323-0224

En mand M var sigtet for tyveri/hæleri. Han klagede over, at den kriminalassistent K, der afhørte ham, havde sagt, at han “var fuld af løgn”, og at han “kunne pisse af”.

K erkendte at have brugt udtrykket, at M var “fuld af løgn”, men mente at have sagt, at M kunne “skride” eller lignende.

Det blev lagt til grund, at M fra starten af afhøringen havde været ophidset og højtråbende. Det blev endvidere lagt til grund, at M bestred faktiske oplysninger om værdien af det stjålne, hvorefter K havde sagt, at M “var fuld af løgn”. Endvidere blev det lagt til grund, at der blev en tiltagende dårlig stemning under afhøringen, hvor K til sidst havde tilkendegivet for M, at han var frivilligt til stede og til enhver tid kunne forlade politistationen. Dette blev meget muligt sagt ved anvendelse af udtrykket, at M “kunne pisse af”.

Statsadvokaten fandt det berettiget, at K under de foreliggende omstændigheder havde foreholdt M, at hans forklaring ikke kunne være rigtig, ligesom det var i orden at meddele M, at han kunne vælge at afslutte afhøringen, hvis han ville. Det blev herved lagt til grund, at K i den forbindelse havde benyttet de af M oplyste udtryk. Det blev meddelt, at det fandtes uhensigtsmæssigt, idet den omhandlede sprogbrug næppe bidrog til at neddæmpe den i forvejen ophidsede stemning, og dermed ikke til at få gennemført afhøringen, der var formålet med M's tilstedeværelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Eksempel 7**

**Eksempel 8****Kritik af vicepolitimesters udtalelser i brev***SA4-2006-323-0205*

En mand M anmeldte en dommer for overtrædelse af straffeloven ved at have videregivet fortrolige oplysninger til en advokat.

Politimesteren besluttede i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, ikke at indlede efterforskning i sagen. Det fremgik blandt andet af afgørelsen: *"Jeg har ved min afgørelse navnlig lagt vægt på, at Deres anmeldelse efter min opfattelse er rent nonsens, idet alene Deres egen beskrivelse af forholdene ikke er omhandlet af indholdet af de anførte paragraffer ligesom der ikke er videregivet oplysninger af fortrolig karakter.*

*De kan klage over afgørelsen, og klagemuligheden er De jo fuldt fortrolig med."*

M klagede over udtalelserne til statsadvokaten.

Vicepolitimester P, der havde udfærdiget afgørelsen, bekræftede i en skriftlig udtalelse ordvalget og anførte, at det var dækkende for, at han var ganske uforstående overfor, at det i anmeldelsen anførte skulle indebære noget strafbart. P oplyste, at han, eftersom M var stødt over ordvalget, beklagede ordvalget.

Statsadvokaten fandt P's adfærd kritisabel og beklagede det passerede.

Statsadvokaten udtalte, at politiet ved skriftlige henvendelser til borgere skal anvende korrekt sprogbrug.

Ifølge fremmedordbogen betyder "nonsens" vås eller vrøvl.

Statsadvokaten fandt ikke, at det er udtryk for korrekt sprogbrug at betegne en borgers ordvalg som nonsens.

Statsadvokaten fandt endvidere, at undladelse af at give sædvanlig oplysning om klagevejledning og skrive, at "De kan klage over afgørelsen, og klagemuligheden er De jo fuldt fortrolig med " var udtryk for en kritisabel tone.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**Eksempel 9****Udtrykket "at synke spyttet en gang" fundet uhensigtsmæssigt, men ikke kritisabel***SA6-2006-323-0227*

Ejeren af en campingplads E kontaktede telefonisk politiet, fordi nogle tyske campister havde haft indbrud i deres campingvogn. Politiet rådede ikke umiddelbart over mandskab, der kunne sendes til campingpladsen, men E var utålmodig, fordi campisterne ville forlade campingpladsen.

En politiasistent P foreslog derfor E, at han eventuelt kunne bede de tyske

campister om at køre til politigården med campingvognen, så politiet kunne foretage de nødvendige undersøgelser.

E blev irriteret og ophidset over P's forslag, hvorefter der opstod en diskussion mellem E og P.

Politiet havde foretaget en båndoptagelse af telefonsamtalen.

E klagede over, at P under diskussionen havde sagt, at han "skulle synke spytet en gang".

Statsadvokaten fandt, at polititjenestemænd skal anvende korrekt sprogbrug. Hvad der er korrekt sprogbrug, må afgøres efter en konkret vurdering, hvori blandt andet indgår de omstændigheder, hvorunder udtalelsen var fremsat.

Statsadvokaten fandt, at vendingen "synke spytet en gang" ikke kunne betegnes som korrekt sprogbrug. Da udtalelsen var faldet, efter at E's tonefald var blevet tydeligt ophidset, fandt statsadvokaten ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere P's udtalelser. Statsadvokaten fandt dog, at P burde have undladt at anvende vendingen, der kunne opfattes som provokerende. P's ordvalg var derfor uhensigtsmæssigt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### 4.2.4 Klage over anden ukorrekt adfærd

##### **Klage over, at en politikommissær lagde telefonrøret på**

SA1-2005-323-0338

Politidirektøren fremsendte klage fra K, der havde rettet telefonisk henvendelse til Københavns Politis afdeling i Københavns Lufthavn vedrørende en sag, hvor K tidligere var blevet anholdt efter voldelig optræden på et af lufthavnens udsækningssteder. K havde oplyst den politikommissær P, der modtog hans opringning, at samtalen ville blive optaget på bånd, hvorefter P ifølge K havde udtalt "så gider jeg ikke tale med dig" og lagt røret på.

P bekræftede at have modtaget opringningen og oplyste, at K indledningsvis havde sagt noget uforståeligt og derefter meddelt, at samtalen blev optaget. P fandt denne indledning på samtalen "utroværdig og upassende", hvorfor han udtalte, "så har jeg ikke lyst til at tale med dig" eller lignende og afbrød samtalen.

Statsadvokaten fandt, at P burde have fortsat samtalen med K, da det i almindelighed må antages, at en ansat ved en offentlig myndighed, der i forbindelse med en telefonsamtale inden for myndighedens arbejdsområde får oplyst, at samtalen bliver optaget på bånd, har pligt til at fortsætte samtalen. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere P's

##### **Eksempel 1**

adfærd, da der ikke eksisterede tjenstlige retningslinier for behandlingen af sådanne samtaler. Statsadvokaten henstillede til politidirektøren, at det burde overvejes at indføre sådanne retningslinier.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### Eksempel 2

#### **Klage over anklagers optræden i retten**

*SA3-2006-323-0193 og RA-2006-323-0222*

En mand M blev i byretten idømt 2 år og 6 måneders fængsel for grov vold over for en kvinde i overværelse af hendes børn.

M klagede blandt andet over anklager A's optræden i retten, idet han fandt, at A havde optrådt personligt følelsesmæssigt dybt uacceptabelt i hendes behandling og fremlægning af sagen.

Statsadvokaten standsede undersøgelsen i sagen og lagde vægt på, at A afviste at have optrådt følelsesmæssigt påvirket, og at politimesteren havde oplyst, at hverken retten, forsvareren eller andre havde rettet henvendelse vedrørende A's behandling af sagen.

Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at den begåede kriminalitet og omstændighederne omkring den, var af en sådan karakter, at en anklager, der bør fremhæve de skærpande omstændigheder i kraft af sin rolle som anklager, kan fremstå følelsesmæssigt engageret.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

### Eksempel 3

#### **Klage over voldsom og aggressiv afhøring af 16-årig pige**

*SA4-2005-323-0143 og RA-2005-323-0176*

En vicepolitikommissær P foretog afhøring af en 16-årig pige K på hendes bopæl i forbindelse med efterforskning af en sag om stjalne fladjern.

K, der blev afhørt i overværelse af hendes far F, erkendte at have købt tre stjalne fladjern.

F klagede over afhøringen og forklarede, at K blev afhørt på en voldsom og aggressiv måde.

P afviste, at afhøringen var voldsom og aggressiv, og oplyste, at han var af den opfattelse, at K begyndte at græde, da hun var blevet opdaget af politiet.

En politiassistent, der overværede afhøringen, forklarede, at afhøringen blev foretaget på en bestemt og konkret måde, og at det ikke var nogen hyggesnak, da emnet var alvorligt. Han afviste, at afhøringen var voldsom og aggressiv.

Statsadvokaten standsede undersøgelsen. Statsadvokaten lagde vægt på po-

lititjenestemændenes forklaring om, at afhøringen ikke var voldsom og aggressiv.

Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at en afhøring som følge af dens karakter og formål af den mistænkte og dennes pårørende ofte vil kunne opleves ubehagelig, men at dette ikke i sig selv medfører, at den afhørende har optrådt kritisabelt. Endelig lagde statsadvokaten vægt på, at F ikke blandede sig i afhøringen, og at det havde været nærliggende, såfremt den havde været voldsom og aggressiv, samt at klagen først var fremkommet tre måneder efter afhøringen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

### 4.3 Kapitel 93c – straffesager

Dette afsnit beskriver 18 sager, hvor polititjenestemænd er anmeldt for strafbart forhold i tjenesten. Tre af sagerne vedrører anmeldelse af vold og trusler, syv sager vedrører anmeldelse af brud på tavshedspligten og misbrug af politiets registre, en af sagerne vedrører anmeldelse om strafbart forhold under efterforskningen, mens syv sager vedrører andre anmeldelser af strafbare forhold.

Der blev i 2006 samlet truffet afgørelse i 173 sager med tiltalegrundlag. Heraf var der tale om 162 færdselssager, mens de resterende 11 sager vedrørte overtrædelser af straffeloven mv. Der kan herom henvises til oversigten i afsnit 6.

#### 4.3.1 Anmeldelser om vold og trusler mv.

##### **Brækket arm i forbindelse med anholdelse**

*SA1-2004-321-0487 og RA-2006-321-0349*

En 27-årig kvinde K sendte bud efter politiet for at få fjernet en uønsket person fra sin lejlighed. Politiet konstaterede, at der var flere udlændinge i lejligheden. De anholdt en person, som ikke kunne identificere sig og opgav forkert cpr-nummer. K modsatte sig denne anholdelse og blev voldelig. Hun slog og sparkede politipersonalet. Politiet foretog derefter anholdelse af K, som gjorde voldsom modstand. I forbindelse hermed brækkede K armen. Politiet kunne høre, at armen brækkede ved et korrekt anlagt armsnoningsgreb, fordi K fortsatte med at gøre modstand og bevægede sig. En ambulance blev tilkaldt, men kørte igen, da K råbte af ambulancen og sparkede, og da ambulancefolkene ikke ønskede at medtage K med magt.

##### **Eksempel 1**



Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejeloven § 749, stk. 2, blandt andet med den begrundelse, at "alle politiets greb og teknikker er forbundet med risiko for de, den anvendes imod, hvis den pågældende yder modstand".

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, som tiltrådte statsadvokatens afgørelse.

## Eksempel 2

### **Anmeldelse om vold i forbindelse med en brækket arm ved en voldsom anholdelse**

*SA1-2005-321-0646*

M anmeldte en politibetjent for i forbindelse med en anholdelse at have brækket hans arm.

M havde på en gade i København en kontrovers med sin kæreste. En politipatrulje, der tilfældigt observerede samtalen, henvendte sig til parret og fik den fornemmelse, at kæresten ønskede at komme væk fra M. Patruljen bad herefter M om at fjerne sig fra stedet, hvilket M nægtede. Han blev herefter anholdt og sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen. De to polititjenestemænd tog herefter fat i M's arme og førte ham hen til patruljevognen.

M forklarede, at han gjorde modstand mod at blive ilagt håndjern, men at han efter nogen tid tilkendegav over for politifolkene, at han nu ville slappe af. Den ene polititjenestemand foretog imidlertid herefter en knækkende bevægelse med M's højre arm, som han holdt med begge hænder, hvorved armen brækkede.

De to polititjenestemænd forklarede samstemmende, at M gjorde voldsom modstand mod anholdelsen og herunder kastede kroppen frem og tilbage, medens polititjenestemændene holdt hans arme i føregreb. På et tidspunkt lød et højt knæk fra den højre arm, hvorefter M blev stille og samarbejdsvillig.

M blev ved byretten dømt for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen samt straffelovens § 119, stk. 3, idet byretten fandt, at M lagde hindringer i vejen for anholdelsen ved at forsøge at undgå at blive fastholdt af politiet.

Statsadvokaten lagde til grund, at polititjenestemændene ikke forsætligt havde påført M skade. Statsadvokaten lagde herved vægt på polititjenestemændenes forklaringer, byrettens bevisresultat i straffesagen mod M samt det forhold, at medens de to polititjenestemænd fremstod med henholdsvis normal og spinkel kropsbygning, var M særdeles muskuløs og veltrænet. Efterforskningen blev herefter indstillet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### Politiassistentens placering af en fod i nakken på en anholdt

### Eksempel 3

SA2-2004-321-0374 og RA-2005-321-0332

På baggrund af omtale af en anholdelse i en formiddagsavis besluttede statsadvokaten at indlede efterforskning om mulig vold begået af polititjenestemænd i forbindelse med anholdelse af A foran et diskotek. Af foto på forsiden af avisen kunne man se, at en polititjenestemand havde en fod placeret i – eller omkring – nakken på en anholdt.

Efterfølgende indgav A anmeldelse om vold begået i forbindelse med anholdelsen, herunder at han to gange var blevet trådt i nakken af en politiassistent P.

Efter den foretagne efterforskning fandt statsadvokaten ikke, at der var bevismæssigt grundlag for at fastslå, at P havde udøvet et strafbart legemsangreb i forbindelse med placeringen af foden i nakken på A. Det fandtes ikke at kunne lægges til grund, at P havde haft vægten på dette ben eller i øvrigt trykket eller presset med benet. Den blotte placering af en fod i en persons nakke kunne ikke karakteriseres som et legemsangreb.

Statsadvokaten besluttede derfor at indstille efterforskningen i medfør af retsplejelovens 749, stk. 2.

Statsadvokaten fandt derimod P's adfærd meget kritisabel.

Statsadvokaten fandt, at placeringen af foden omkring nakken på A, der lå på jorden i håndjern, måtte betragtes som en ydmygende handling, der var potentielt farlig for A. Statsadvokaten fandt, at det anvendte magtmiddel havde været unødvendigt og uforsvarligt, jfr. politilovens § 16.

P havde under sagen forklaret, at han satte en fod i ryggen på A, for at A ikke skulle skade sig selv eller ham, og at P var mere mobil og havde større overblik, når han stod op. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at dette kunne berettige til anvendelsen af det pågældende uautoriserede magtmiddel. Statsadvokaten fandt, at passiveringen, som for så vidt var berettiget, burde være sket på en anden måde; f.eks. knælende. I den forbindelse blev der lagt vægt på, at der var i alt fem polititjenestemænd og tre dørmænd på stedet, og at de relativt få tilskuere, under hele forløbet forholdt sig roligt og ikke forsøgte at blande sig i politiforretningen. Statsadvokaten fandt ikke, at der i øvrigt forelå sådanne helt særlige omstændigheder, at det anvendte uautoriserede magtmiddel var berettiget.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten, der tiltrådte afgørelsen.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitechefen.

### 4.3.2 Anmeldelser om brud på tavshedspligt og misbrug af politiets registre

#### Eksempel 1

#### **Medtagelse af fotos til privat bopæl i en sag, hvor politiassistenten selv var forurettet**

SA1-2006-321-0753

En politiassistent P blev udsat for grov vold i forbindelse med tjeneste i et af politiets ATK-køretøjer.

Efterforskningen af overfaldet blev foretaget af kriminalpolitiet. Der var mistanke om, at overfaldsmanden skulle findes blandt de bilister, som P havde "blitzet" umiddelbart inden overfaldet. Mistanken rettede sig særligt mod en enkelt bilist. Kriminalpolitiet rekvirerede derfor billeder af de pågældende bilister og udfærdigede fotokonfrontationsmappe til brug ved afhøringen af P.

I forbindelse med fotokonfrontationen, der fandt sted på P's privatadresse, forlod P kortvarigt det lokale, hvori afhøringen fandt sted. Kriminalassistenten, der forestod fotokonfrontationen, blev mistænksom, og spurgte P, om han selv havde udprintet billeder af mistænkelige bilister, og om han havde forladt lokalet for at konferere med disse billeder, hvilket P bekræftede.

Efterforskningen af overfaldet blev herefter opgivet, og politidirektøren fremsendte sagen til statsadvokaten til orientering.

Statsadvokaten fandt, at hverken straffelovens § 152, stk. 1, eller § 155 var overtrådt. Der blev i den forbindelse lagt vægt på, at medtagelse af fotos til P's private bopæl ikke var udtryk for et så groft tjenestemisbrug, at det faldt ind under straffelovens bestemmelser. Det blev tillige tillagt vægt, at P havde været udsat for et særdeles groft overfald, og at han i direkte forlængelse af fotokonfrontationen – over for den afhørende kriminalassistent – erkendte, at han havde foretaget sammenligning af fotos fra fotokonfrontationsmappen med de medbragte fotos.

Derimod havde P handlet yderst kritisabelt ved at have medtaget de pågældende fotos og derved foranstaltet sin egen efterforskning af overfaldet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### **Overtrædelse af straffelovens § 155 ved opslag i de centrale registre**

#### Eksempel 2

SA2-2006-321-0565

En politiassistent P foretog uden tjenstlig anledning på to forskellige dage opslag i Centralregisteret for Motorkøretøjer vedrørende en bil, som tilhørte hans ex-hustrus nye kæreste, hvorefter han i begge tilfælde foretog opslag i Kriminalregisteret på den nye kæreste.

Statsadvokaten fandt, at der forelå en overtrædelse af straffelovens § 155 og afgjorde sagen med et bødeforelæg på 3.500 kr., som P vedtog.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev ikendt en disciplinær bøde på 800 kr. af Rigspolitichefen.

### **Anmeldelse om misbrug af Kriminalregisteret og brud på tavshedspligt**

#### **Eksempel 3**

*SA2-2005-321-0511*

B, der tidligere var dømt for incest, indgav anmeldelse mod en politiassistent P1 fra politikreds K1 for brud på tavshedspligt.

De nærmere omstændigheder var, at B og P1 var trænere i samme klub.

Af anmeldelsen fremgik, at B's mistanke var opstået, fordi en tredje person T, der også var medlem i klubben, i en e-mail havde konfronteret B med incestdommen, og fordi han mente, at P1 ifølge B var den eneste, der havde adgang til denne oplysning.

Statsadvokaten indledte efterforskning i sagen, og som led heri blev der indhentet en oversigt over dem, der havde forespurgt på B i Kriminalregisteret.

P1 havde ikke forespurgt på B, og statsadvokaten indstillede derfor sine undersøgelser vedrørende denne person.

Statsadvokaten foretog herefter afhøring af T, der forklarede, at han kendte til B's forhold blandt andet fra snak i byen. T forklarede videre, at han forud for, at han sendte e-mailen til B havde drøftet forholdet med en politiassistent P2 i politikreds K2, hvor T boede.

Statsadvokaten indstillede herefter sine undersøgelser i sagen, idet det af oversigten over forespørgsler kunne konstateres, at der ikke omkring tidspunktet for T's henvendelse til politikreds K2 var foretaget opslag i Kriminalregisteret af P2 eller andre ved dette tjenestested. Der blev tillige lagt vægt på, at det tilsyneladende havde været almindelig kendt, at B var dømt for incest.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Oplysninger til tidligere samlever om afsoning**

#### **Eksempel 4**

*SA3-2005-321-0233 og RA-2006-321-0347*

A anmeldte en ikke nærmere angivet polititjenestemand for at have videregivet oplysninger, om at han afsonede straf, til A's tidligere samlever med hvem han havde et barn på fem år, som A havde samkvensret med. Oplysningen havde ifølge A haft den konsekvens, at han i en periode ikke fik samkvem med barnet.

Via logoplysninger og oplysninger fra A's tidligere samlever fandt statsadvokaten frem til en ansat ved politiet P, som med overvejende sandsynlighed

var den, som hun havde talt med, og som efter hendes oplysninger havde underrettet hende om, at A afsonede i en bestemt periode. Hun oplyste videre, at hun var bekendt med, at A var idømt ubetinget frihedsstraf, idet han var dømt for vold mod hende. Baggrunden for, at hun ønskede oplysning om afsoningsperioden var, at hun havde mistanke om, at A havde haft barnet med på afsoningsstedet.

P forklarede, at han intet huskede om en samtale med A's tidligere samlever, ligesom han oplyste, at han ikke ville give sådanne oplysninger. Hvis han havde fået situationen beskrevet af A's tidligere samlever, ville han have videregivet disse til de sociale myndigheder af hensyn til barnet, samt henvist kvinden til at rette henvendelse til Kriminalforsorgen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen. Det blev lagt til grund, at en ansat ved politiet havde videregivet de oplysninger, der var omhandlet i anmeldelsen. Statsadvokaten fandt imidlertid ikke, at tavshedspligten var tilsidesat i en sådan grad, at forholdet faldt ind under straffelovens § 152, idet oplysningerne om, at barnet muligt havde været med A på et afsoningssted ville forpligte en ansat ved politiet til i medfør af lov om social service at underrette de sociale myndigheder under hensyn til barnets tarv.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A klagede over afgørelsen, der blev tiltrådt af Rigsadvokaten.

### Eksempel 5

#### **Vicekriminalinspektørs udtalelser til pressen var ikke en overtrædelse af straffeloven**

SA3-2005-321-0238

Forsvareren A for en fængslet M rettede henvendelse til politiet i anledning af en avisartikel, hvor en vicekriminalinspektør P var citeret for udtalelser omkring de rejste sigtelser for afpresning mod blandt andet A's klient. Avisartiklen var ledsaget af et tidligere optaget foto af M. A mente, at der kunne være tale om overtrædelse af såvel retsplejelovens § 1016a og 1017, stk. 2, nr. 3, som straffelovens § 152 og 155. A anmodede dog i første omgang P om en udtalelse.

Politimesteren redegjorde for, at P efter grundlovsforhøret, der havde været holdt for åbne døre uden navneforbud eller andet, havde udtalt sig i generelle vendinger som citeret om "dummebøder". P havde endvidere oplyst, at den ene fængslede var en 30-årig vicepræsident for et navngivent rocker chapter. Det blev over for A oplyst, at politiet intet havde haft med det bragte foto at gøre. Det hidrørte fra avisen selv, da M få dage forinden havde ladet sig interviewe og fotografere til avisen.

A indbragte nu sagen for statsadvokaten, der anså den for en anmeldelse om strafbart forhold.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen og lagde vægt på, at retsplejelovens § 1016a eller 1017, stk. 2, nr. 3, ikke kunne anses for overtrådt. Statsadvokaten anførte, at en efterforskningsleders samarbejde med pressen altid skal ske under omhyggelig afvejning af på den ene side hensynet til efterforskningen og en eventuel senere domsforhandling og på den anden side hensynet til offentlighedens interesse i at få oplysninger om straffesager.

Der fandtes ikke i den foreliggende sag at være sket en strafbar tilsidesættelse af tavshedspligten omfattet af straffelovens § 152, ligesom forholdet ikke var omfattet af straffelovens § 155.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Ikke tilsidesættelse af straffeloven, men forholdet meget kritisabelt**

*SA6-2005-321-0191*

En politimester fremsendte en sag om mulig tilsidesættelse af tavshedspligten til statsadvokaten.

Det fremgik af sagen, at der på et tidspunkt var parkeret en udenlandsk lastbil læsset med mink ved toldområdet i Padborg. En ansat ved toldvæsenet blev opmærksom på dyrenes manglende adgang til vand og foder og underrettede veterinærmyndighederne V. Disse kom tilstede, og en ansat ved toldvæsenet optog på begæring af V fotos af dyrenes forhold til dokumentation. Disse fotos blev behandlet ved toldvæsenet og videresendt til V. I denne forbindelse bad en kriminalassistent K om kopi af de pågældende fotos. K var ulønnet kredsassistent i en dyreværnsforening og videresendte i denne egenskab fotografierne til foreningen. Der var ikke indledt en straffesag.

Efterforskningen om tilsidesættelse af tavshedspligten blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet forholdet ikke blev anset for så groft, at det var omfattet af straffelovens § 152 eller § 155.

Statsadvokaten udtalte samtidig, at han fandt det meget kritisabelt, at K videresendte fotografierne til foreningen, idet videresendelsen ikke var tjenstligt begrundet, og idet han var kommet i besiddelse af fotografierne alene som følge af sin ansættelse ved politiet.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Rigspolitichefen tildelte senere K en disciplinær bøde på 800 kr. som tillige omfattede en anden sag omtalt i beretningen for 2005, s. 50, eksempel 2 (SA-2005-323-0159 og RA-2005-323-0168).

### **Eksempel 6**

**Eksempel 7****Opslag i Kriminalregisteret var ikke en overtrædelse af straffeloven, men særdeles kritisabelt***SA6-2005-321-0204*

En polititjentestemand P foretog opslag i Kriminalregisteret på en person i forbindelse med, at P rettede henvendelse til Rigsadvokaten vedrørende eventuel genoptagelse af en upåklaget afgørelse i en adfærdsklagesag, hvor statsadvokaten havde udtalt kritik af P's adfærd.

Statsadvokaten besluttede i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1, at opgive påtale for overtrædelse af straffelovens § 155.

Ved afgørelsen blev der blandt andet lagt vægt på, at P ikke havde anvendt oplysningerne fra Kriminalregisteret og ikke videregivet disse til nogen. Selv om opslagene som udgangspunkt var omfattet af straffelovens § 155, var oplysningerne ikke brugt i en sammenhæng, hvor tredjemand direkte var involveret.

Ansvaret fandtes at kunne udtømmes ved en eventuel disciplinær sanktion. Statsadvokaten fandt imidlertid, at P ved de uberettigede opslag havde handlet særdeles kritisabelt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**4.3.3 Anmeldelser om strafbart forhold under efterforskningen****Eksempel 1****Rapportunderskriver var ikke den afhørende***SA1-2005-321-0642*

Statsadvokaturen blev i forbindelse med behandlingen af en sag om et færdselsuheld opmærksom på, at tre afhøringsrapporter fremstod med et urigtigt indhold, idet rapporterne var underskrevet af politiassistent S, mens afhøringerne blev foretaget af en forhenværende vicepolitikommisær N.

Statsadvokaten fandt det meget kritisabelt, at N som vagthavende og overordnet anmodede S om at udfærdige politirapporterne om de tre afhøringer, selv om S ikke selv havde foretaget afhøringerne, med den virkning, at rapporterne urigtigt fremstod, som om S var afhørende polititjenestemand.

Statsadvokaten fandt det endvidere kritisabelt, at S underskrev de tre afhøringsrapporter. Statsadvokaten lagde ved den mildere vurdering vægt på, at S var under oplæring og handlede efter instruktion fra en foresat. Statsadvokaten fandt dog ikke helt at kunne undlade kritik i den foreliggende situation, hvor der var tale om tilsidesættelse af helt basale krav til rapportudfærdigelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### 4.3.4 Andre anmeldelser om strafbart forhold

##### Anmeldelse om tyveri af politiets ammunition

Eksempel 1

SA1-2004-321-0472

Hos en politibetjent på prøve P blev der fundet 63 patroner af politiets tjenesteammunition.

P, der havde våbentilladelse, forklarede, at han havde fået patronerne af en lærer på Politiskolen til øvelsesbrug i fritiden. Han ville gerne optages i AKS.

Læreren afviste, at han skulle have givet P patronerne.

Da ammunitionen på Politiskolen befandt sig i et aflåst lokale med alarm, og politielever kun havde adgang til lokalet sammen med en lærer, forekom det ikke sandsynligt, at P skulle have stjålet ammunitionen.

Sagen blev derfor sluttet efter retsplejelovens § 749, stk. 2.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

##### Anmeldelse om tyveri af mobiltelefoner

Eksempel 2

SA1-2005-321-0527

Statsadvokaten indledte efter henvendelse fra politidirektøren efterforskning mod en politiassistent P, der var under mistanke for at have videresolgt én af politiets mobiltelefoner. P havde ansvaret for blandt andet administration af mobiltelefoner.

Efterforskningen godtgjorde, at P havde videresolgt et stort antal af politiets mobiltelefoner eller dele heraf blandt andet til sine kolleger, der købte dem i god tro.

Statsadvokaten sendte sagen til byretten med en retsmødebegæring med henblik på at få fremmet sagen som en tilståelsessag.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P blev ved byrettens dom fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 155 og § 276 ved fra politiet at have stjålet ca. 50 mobiltelefoner eller dele af mobiltelefoner til en samlet værdi af ca. 10.000 kr.

P blev straffet med fængsel i tre måneder, hvoraf to måneder blev gjort betinget.

Efterforskningen mod køberne af mobiltelefonerne blev indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Sagen er i øvrigt omtalt i Delberetningen for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby for 2006, beretningen s. 142.



**Eksempel 3****Anmeldelse om muligt misbrug af tjenestekøretøjer***SA1-2006-321-0738*

Politiets ledelse på et tjenestested modtog gennem tillidsmanden en redegørelse om blandt andet en højtstående polititjenestemand P1's misbrug af tjenestekøretøjer. Under en afhøring af en kriminalassistent blev redegørelsen udvidet til også at omfatte en anden polititjenestemand P2.

Det blev under efterforskningen konstateret, at der var grundlag for at antage, at P1 brugte en tjenestebil til daglig kørsel mellem bopæl og tjenestested, uden at dette kunne anses for tjenstlig begrundet. Både P1 og P2 var i politiets systemer registreret med en bil hver, således at det fremtrådte, som om de havde rådighed over netop disse biler.

Statsadvokaten afholdt et møde med SKAT, hvor der var enighed om at sagen skulle behandles som en administrativ ansættelsessag, og således at skattemyndighederne ville rette henvendelse til statsadvokaten, hvis der tillige var grundlag for en straffesag.

Sagen blev herefter for så vidt angår begge sendt til et regionalt skattecenter til afgørelse af spørgsmålet om skatteforhøjelse, og sagen blev for så vidt angår spørgsmålet om misbruget af selve bilen eller bilerne (slid, benzin mv.) sendt til Rigspolitiet til disciplinær afgørelse.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**Eksempel 4****Bedrageri med tjenesteafregninger***SA1-2005-321-0680*

En kriminalassistent K i Rigspolitiet med tjenestesteder rundt omkring i Danmark blev grebet i at udfylde sine tjenesterejseafregninger forkert, idet han angav, at han havde været på tjenestestedet hele ugen, selv om han ofte forlod arbejdspladsen for at køre hjem torsdag eftermiddag og først kom tilbage på arbejdspladsen tirsdag i ugen efter. K erkendte sig skyldig i bedrageri med hensyn til tjenesterejseafregningerne og forklarede, at det skyldtes, at hans kone var psykisk syg og havde et alkoholproblem, hvorfor han ofte var nødt til at tage hjem til hende lidt før og blive hjemme lidt længere.

K vedtog et bødeforlæg på 3.500 kr. for bedrageri efter straffelovens 279.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**Eksempel 5****Dokumentfalsk med parkeringsdispensation***SA1-2005-321-0600*

En politiassistent P parkerede i forbindelse med tjenstligt ærinde sin bil i København. P blev i forbindelse hermed pålagt en parkeringsafgift, som han gjorde

indsigelse imod ved at fremsende kopi af en parkeringsdispensation. Dispensationen fremtrådte som udstedt af Københavns Politis Trafikafdeling til P's personbil.

Trafikafdelingen oplyste, at man ikke var bekendt med parkeringsdispensationen, hvorfor afgiften blev fastholdt.

P blev tiltalt for dokumentfalsk efter straffelovens § 171.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved Københavns Byrets dom blev P fundet skyldig i dokumentfalsk efter straffelovens § 171 og idømt 40 dages fængsel, betinget.

### **Grov tjenesteforsømmelse i forbindelse med udlevering af koster**

### **Eksempel 6**

*SA2-2004-321-0357*

En kriminalassistent K skulle i et besøgsværelse i et fængsel udlevere nogle koster til en livstidsdømt afsoner A. A skulle under gennemgangen kvittere for modtagelsen, men kosterne skulle herefter overdrages til fængslet til vurdering af, hvad der kunne udleveres til A, og hvad der skulle opbevares på arkiv indtil A's løsladelse. Efterfølgende blev A fundet i besiddelse af to mobiltelefoner, der havde ligget i kosterne.

Statsadvokanten rejste tiltale mod K for overtrædelse af straffelovens § 155, subsidiært § 157.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved Glostrups rets dom blev K idømt 25 dagbøder à 400 kr. for overtrædelse af straffelovens § 157.

Retten fandt ikke, at der var ført bevis for, at K havde handlet forsætligt. K blev derfor frifundet for overtrædelse af straffelovens § 155.

Retten lagde til grund, at K havde svært ved at finde tingene, og at det virkede uoverskueligt. Han tillod, at A gik rundt i lokalet, og at A var henne ved kasserne, som K havde medbragt med koster, hvilket ikke bekymrede K. A fik også lov til at hente effekter, og K observerede ikke, om der var noget, der bulede i A's lommer. Der var under forløbet endvidere længerevarende perioder, hvor K ikke holdt øje med A.

Henset til at denne fremgangsmåde blev anvendt, selv om K ikke i forvejen havde forberedt sig grundigt på udleveringen, samt at A var indsat og oven i købet sad i en særlig sikret afdeling for Rocker-fanger, fandt retten, at K ved kosterberigtigelsen – der foregik i et lille overskueligt besøgsværelse – havde gjort sig skyldig i grov forsømmelse og skødesløshed.

K blev meddelt en irettesættelse af Rigspolitichefen.

**Eksempel 7****Detonation af kanonslag indendørs var en overtrædelse af fyrværkeribekendtgørelsen***SA6-2006-321-0241*

En politiassistent P affyrede et kanonslag indendørs i forbindelse med, at han sammen med andre blev undervist i våbenbetjening.

Detonationen skete i smug og tæt på flere af de øvrige tilstedeværende og braget medførte blandt andet, at en af de tilstedeværende fik smerter i ørerne og indgav en indberetning om tilskadekomst i tjenesten.

Statsadvokaten traf afgørelse om, at sagen kunne afgøres med vedtagelse af et bødeforlæg på 2.000 kr. for overtrædelse af fyrværkeribekendtgørelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P vedtog bødeforelægget.

P blev meddelt en irettesættelse af Rigspolitichefen.

## 4.4 Kapitel 93 – færdselssager

Behandlingen af færdselsstraffesager omfatter dels sager, hvor der er sket færdselsuheld, dels andre typer af færdselsforseelser. For så vidt angår færdselsuheld, hvor polititjenestemænd er impliceret, er der i beretningen for 1996 i afsnit 8.1.1. gjort nærmere rede for de gældende kriterier for at afgrænse hvilke sager, der er omfattet af politiklagenævnsordningen. I beretningen for 1999 er der i afsnit 7.3.6. gjort nærmere rede for efterforskningen i færdsels-sager.

### 4.4.1 Færdselsuheld

Statsadvokaterne har foretaget undersøgelser i en lang række sager, hvor polititjenestemænd har været involveret i færdselsuheld. Nedenfor er medtaget to eksempler fra beretningsåret på sager af denne karakter.

**Eksempel 1****Politiassistent overså ubetinget vigepligt***SA1-2006-321-0749*

En politiassistent P, kørte over hjåjtænder ud i et kryds, hvorefter han blev påkørt af en fra siden kommende bil.

Statsadvokaten lagde til grund, at P var kendt på stedet, og at han havde holdt stille ved hjåjtænderne i krydset. P's udsyn var delvist blokeret af parke-rede biler, og han kørte i skridttempo frem i krydset og orienterede sig.

Statsadvokaten fandt, at P havde overtrådt færdselslovens § 26, stk. 2, idet han ikke havde iagttaget sin ubetingede vigepligt.

Statsadvokaten forelagde P et bødeforelæg på 1.500 kr., som han vedtog.

Under hensyn til, at P holdt stille ved hjattænderne, og at oversigtsforholdene i øvrigt var dårlige på grund af parkerede biler, fandt statsadvokaten ikke grundlag for en betinget frakendelse af førerretten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **U-vending med påkørsel til følge**

*SA2-2004-321-0287*

I forbindelse med en U-vending blev en patruljevogn påkørt af en bagfra kommende bil, hvorved patruljevognen blev skubbet over i den modsatte kørebane, hvor den blev påkørt af endnu en bil.

Efter forklaringerne i sagen lagde statsadvokaten til grund, at føreren af patruljevognen P ikke havde sikret sig, at manøveren kunne ske uden fare eller unødigt ulempe for andre.

Der blev rejst tiltale mod P for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, § 18, stk. 1, og § 32, stk. 2, og nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Byretten frifandt P.

Statsadvokaten ankede dommen.

Landsretten idømte P en bøde på 1.500 kr., men frifandt P for frakendelsespåstanden. Landsretten (dissens) fandt ikke, at tiltalte ved kørslen havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, idet der var usikkerhed om, præcist hvor på vejen påkørslen var sket, ligesom den bagvedkørende bil havde kørt med alt for kort bremseafstand til patruljevognen.

#### **4.4.2 Udrykningskørsel**

Denne sagskategori vedrører færdselsuheld, der er sket under udrykningskørsel.

Sagskategorien vedrører endvidere sager uden færdselsuheld, hvor føreren af patruljevognen af andre er blevet anmeldt for at have overtrådt færdselslovens regler.

For alle disse typer sager drejer undersøgelsen sig om, hvorvidt betingelserne for at køre udrykningskørsel har været opfyldt, og om der i givet fald er sket en overtrædelse af reglerne i udrykningsbekendtgørelsen. Reglerne for udrykningskørsel er fastsat i Trafikministeriets bekendtgørelse nr. 510 af 11. juni 1996 og er nærmere beskrevet i beretningen for 1999 under punkt 7.3.2.

**Eksempel 2**

**Eksempel 1****Mistet herredømme under udrykningskørsel***SA1-2005-321-0633*

Under udrykningskørsel med for høj hastighed mistede en polititjenestemand P herredømmet over patruljevognen og påkørte en ejendom med skade på denne og patruljevognens front til følge, ligesom en polititjenestemand, der var passager i bilen, slog sin højre arm ved uheldet.

Statsadvokaten afgjorde sagen med et bødeforelæg på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 41, stk. 1. P vedtog bødeforelægget.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**Eksempel 2****Færdselsuheld på grund af for høj hastighed***SA1-2005-321-0659*

Under udrykningskørsel skred en patruljevogn, ført af polititjenestemand P, i en venstredrejende kurve over i den modsatte kørebane, hvor den stødte sammen med en modkørende bil, hvis fører kom til skade.

Uheldet måtte tilskrives, at patruljevognen blev ført med for stor hastighed efter forholdene. P havde derfor overtrådt færdselslovens § 41, stk. 1. Denne bestemmelse kunne ikke antages at være fraveget ved udrykningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Sagen blev dog afgjort med en udenretlig advarsel i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1, idet statsadvokaten ikke fandt, at patruljevognen var blevet ført på en så uforsvarlig måde, at der var anledning til at pålægge P et egentligt strafansvar herfor. Der blev herved blandt andet lagt vægt på, at der var tale om en særdeles hastende opgave, og at svinget ikke umiddelbart så særlig skarpt ud.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**Eksempel 3****Færdselsuheld i forbindelse med venstresving under udrykningskørsel***SA2-2004-321-0320*

Føreren af en patruljebil P kørte under udrykningskørsel om natten uden anvendelse af udryknings signaler frem i et lysreguleret kryds for grønt lys og foretog i krydset venstresvingning, hvorved han påkørte en modkørende bil. Der skete store materielle skader ved sammenstødet.

Årsagen til udrykningskørslen var en melding om "indbrud i øjeblikket". P forklarede, at patruljen umiddelbart ved indkørsel i krydset, der lå tæt på gerningsstedet, observerede en mistænkelig person på det modsatte fortovej. P tog herefter en hurtig beslutning om at dreje til venstre i krydset med henblik på at pågribe den formodede gerningsmand. P forklarede, at han først opdagede

den modkørende bil i forbindelse med sammenstødet, idet han alene fokuserede på den formodede gerningsmand. Hans anslåede hastighed ved fremkørsel i krydset var 20-40 km/t.

Statsadvokaten rejste tiltale mod P for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, § 26, stk. 1 og stk. 6, samt § 32, stk. 2. Der blev endvidere nedlagt påstand om betinget frakendelse af førerretten under henvisning til, at P havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden og derved voldt skade på den anden bil.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

I byretten bestred P at have tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Retten idømte P en bøde på 1.500 kr. og frifandt for påstanden om betinget frakendelse af førerretten. Retten anførte som begrundelse for frifindelsen, at svingningen, der foregik under udrykningskørsel, under de anførte omstændigheder ikke kunne sidestilles med almindelig skødesløshed i trafikken.

#### **Påkørsel under udrykningskørsel**

*SA2-2004-321-0368*

Under udrykningskørsel påkørte føreren af en patruljevogn P en bil bagfra. Bilen var standset i P's kørselsretning for rødt lys ved et lysreguleret kryds. Der skete materiel skade ved uheldet. Baggrunden for udrykningskørslen, der foregik under brug af udrykningssignaler, var eftersættelse af en anden bil med en formodet tyv og tyvekoster. Eftersættelsen var foregået over en længere strækning gennem flere lyskryds, før uheldet skete.

P forklarede, at han, da han nærmede sig krydset, havde observeret, at der var rødt lys i hans kørselsretning i krydset, og at der holdt biler i begge vognbaner i hans kørselsretning. P kørte i 2. vognbane, mens den eftersatte bil kørte umiddelbart foran ham i 1. vognbane. P sænkede farten og planlagde at køre mod venstre over en midterrabat og videre gennem krydset i håb om at komme foran den eftersatte bil. Imidlertid kørte den eftersatte bil skråt ind foran ham og op på midterrabatten, hvorved der blev hvirvlet støv, jord og røg op, så han intet kunne se. For ikke at køre op i den eftersatte bil, fortsatte P ligeud samtidig med, at han bremsede, og stødte derved ind i den bil, der holdt bagerst i køen i 2. vognbane ved krydset. P forklarede endvidere, at han ikke så andre muligheder i den situation, der var skabt af flugtbilisten, der ved sin kørsel havde afskåret ham fra muligheden for at undvige. P nægtede sig således skyldig i overtrædelse af færdselsloven, dels under henvisning til, at der var tale om udrykningskørsel, dels under henvisning til, at den eftersatte bils manøvre var årsag til sammenstødet.

#### **Eksempel 4**

Efter forelæggelse for politiklagenævnet blev P tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 41, stk. 2, nr. 3.

Retten idømte P en bøde på 500 kr. for overtrædelse af færdselsloven under henvisning til, at P havde kørt for hurtigt efter forholdene. Selvom der var tale om udrykningskørsel, havde han ikke udvist den ganske særlige forsigtighed, der kræves under udrykningskørsel.

### Eksempel 5

#### Færdselsuheld i forbindelse med forfølgelse under udrykning

SA5-2006-321-0244

En civil patruljebil kørte om dagen i en by med politiassistent A som fører og politiassistenterne B og C som passagerer. I forbindelse med venstresving bemærkede patruljen en BMW med to personer, der kørte mistænkeligt, idet den satte i gang med hjulspind. Patruljen kørte efter, og for patruljen virkede det efter BMW'ens kørsel, som om personerne i den var blevet opmærksomme på, at politiet kørte efter dem. Patruljen kontaktede derfor radiotjenesten.

I et lyskryds foretog BMW'en et pludseligt venstresving uden at være placeret i venstresvingsbanen samt uden at give tegn. Patruljebilen, der på dette tidspunkt var kommet ind i krydset i 1. vognbane i kort afstand til BMW'en, svingede straks til venstre med henblik på at eftersætte og standse BMW'en for nærmere kontrol. Patruljebilen stødte i den forbindelse sammen med en bagfrakommende Toyota, der blev ført i 2. vognbane. Patruljebilens udrykningssignaler var ikke aktiverede. Patruljebilen blev ramt ved venstre fordør og Toyota'en på højre forskærm. Der skete alene mindre materiel skade og ingen personskade, idet føreren af Toyotaen dog efterfølgende havde ondt i brystkassen efter selen, samt havde slået sit venstre knæ mod ratstammen.

Politimesteren underrettede statsadvokaten om færdselsuheldet ved fremsendelse af politirapporterne, hvorefter statsadvokaten indledte en efterforskning i medfør af retsplejelovens kapitel 93 c.

A forklarede, at han orienterede sig i sidespejlet og kiggede ud af sideruden, men dog ikke drejede hovedet for at orientere sig bagud. Han erindrede ikke, om han gav tegn til svingningen. B og C bemærkede ikke, om A orienterede sig bagud eller gav tegn i forbindelse med venstresvinget.

Føreren af Toyota'en forklarede til politiet, at hun ikke bemærkede patruljebilen før sammenstødet.

Statsadvokaten anså svingningen – og dermed kørslen – som en iværksættelse af en udrykning, selv om patruljebilens udrykningssignaler endnu ikke var blevet aktiverede, og fandt ikke anledning til at tilsidesætte A's skøn af, at

iværksættelse af udrykningskørsel i den konkrete situation var nødvendig af hensyn til politimæssige opgaver, jf. udrykningsbekendtgørelse § 1, stk. 1, nr. 1.

For så vidt angår selve kørslen, der førte til sammenstødet med personbilen, vurderede statsadvokaten, at A ikke havde udvist særlig forsigtighed som nævnt i udrykningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, idet han ikke forinden manøveren sikrede sig, at den kunne ske uden fare for medtrafikanter, ligesom A burde have sikret sig, at udrykningssignalerne var aktiverede. Det blev i den forbindelse tillagt vægt, at kørslen blev foretaget i en patruljebil uden sædvanlige og synlige politikendemærker, og som derfor for andre medtrafikanter fremtrådte som en civil personbil, og at A's manøvre var pludselig og usædvanlig i forhold til patruljebilens placering i 1. vognbane i vejkrydset. Der måtte derfor stilles relativt skrappe krav til A's agtpågivenhed ved manøveren.

Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2, og § 7, stk. 1, nr. 2, jf. færdselslovens § 16, stk. 2, samt § 3, stk. 1 og nedlagde påstand om bødestraf samt betinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved byrettens dom blev A idømt en bøde på 1.500 kr. Retten fandt, at A, uanset udrykningskørslen, havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og da der var forvoldt materiel skade (og personskade) frakendtes førerretten betinget, jf. færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1.

#### **4.4.3 Øvelseskørsel**

Rigsadvokaten har i forbindelse med en konkret sag i 2005 taget principiel stilling til, at øvelseskørsel ikke er omfattet af udrykningsbekendtgørelsen. Rigsadvokaten har dog samtidig tilkendegivet, at der ikke er grundlag for at påtale polititjenestemænds overtrædelse af færdselsloven, som finder sted i forbindelse med øvelseskørsel, hvis almene hensyn ikke kræver påtale. Dette indebærer, at der i almindelighed ikke vil være anledning til at påtale forholdet, hvis reglerne for udrykningskørsel er overholdt.

Det er nu i Rigspolitiets nye kundgørelse II nr. 24 om politiets udrykningskørsel præciseret, at reglerne i kundgørelsen finder anvendelse ved kørsel, der foretages som led i øvelse og uddannelse, hvor det er nødvendigt at træne udrykningskørsel. Kundgørelsen trådte i kraft 1. december 2006.



**Eksempel 1****Kursus i observationskørsel af PET***SA2-2005-321-0536 og RA-2006-321-0398*

Statsadvokaten forelagde fem sager for Rigsadvokaten vedrørende hastighedsoverskridelser på mellem 76 % og 110 % foretaget af polititjenestemænd i PET i forbindelse med kursus i observationskørsel. Statsadvokaten henstillede i alle fem sager, at der ved Rigsadvokatens foranstaltning blev meddelt polititjenestemændene tiltalefrafald.

Statsadvokaten henviste herved blandt andet til redegørelser i sagerne fra chefpolitiinspektøren i PET, hvor det fremgik, at ledelse og medarbejdere i observationsafdelingen var instrueret om, at de skulle overholde de gældende færdsels- og hastighedsregler under øvelseskørsel. Det fremgik endvidere, at det i praksis viste sig, at det, uanset hvor store anstrengelser personalet gjorde sig, – ligesom ved rigtig observationskørsel – ikke altid var muligt at undgå hastighedsovertrædelser, idet det fulgte objekt så ville forsvinde, og øvelsen ville være spildt/ubrugelig. P henstillede derfor til, at øvelseskørsel blev sidestillet med almindelig observationskørsel, hvor det har været nødvendigt at overtræde hastighedsbestemmelserne, jf. reglerne i udrykningsbekendtgørelsen.

Politiklagenævnet mente, at der burde rejses tiltale mod de pågældende politiassistenter med påstand om bøde og betinget frakendelse af førerretten, således at det blev overladt til retten at vurdere, om der forelå undskyldende momenter. Nævnet lagde herunder vægt på de meget betydelige hastighedsoverskridelser.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens henstilling og bemærkede, at der med virkning fra den 1. december 2006 trådte en ny kundgørelse II, nr. 24, om politiets udrykningskørsel, i kraft, hvor det af § 1, stk. 2, fremgår, at reglerne i kundgørelsen tillige finder anvendelse på kørsel, der foretages som et led i øvelse og uddannelse, hvor det er nødvendigt at træne i udrykningskørsel. Det fremgår endvidere af § 9 i kundgørelsen, at i særlige tilfælde, herunder i forbindelse med personbeskyttelse og observation, kan brug af udrykningssignalerne under udrykningskørsel undlades, såfremt sådan undladelse skønnes nødvendig af hensyn til formålet med udrykningskørslen, og omstændighederne i øvrigt ikke taler imod.

#### 4.4.4 Andre færdselssager

##### **Ført patruljevogn med åbenstående bagklap og klapvogn liggende løst i bagagerummet**

Eksempel 1

SA1-2005-321-0508

En klager anmeldte politibetjent P for at have ført en patruljevogn med åben bagklap, hvorved der var risiko for, at indholdet af bagagerummet kunne falde ud, ligesom nummerpladen ikke var synlig, og førerens udsyn var begrænset bagud. Det fremgik, at patruljen var kaldt ud til husspektakler, hvor en kvinde blev truet på livet. Af hensyn til kvindens sikkerhed måtte hun og hendes ca. 2-årige søn fjernes fra lejligheden, og nødvendigt udstyr til barnet, herunder klapvogn, måtte medtages. P havde sikret sig, at klapvognen stod godt fast i bagagerummet, men den havde et omfang, som umuliggjorde lukning af bagklappen.

Statsadvokaten opgav påtale i medfør af retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2, med den begrundelse, at der ikke havde været fare for, at klapvognen faldt ud under kørslen, at P's udsyn ikke havde været blokeret i ulovlig grad, og at hensynet til kvinden og barnets tarv måtte veje tungere end en kortvarig tilsidesættelse af kravet om nummerpladens synlighed.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

##### **Patruljebils kørsel igennem bussluse**

Eksempel 2

SA1-2006-321-0693

En civil person indgav anmeldelse mod føreren af en af politiets tjenestekøretøjer for at have kørt igennem en bussluse, hvor alene HT-busser måtte køre igennem

Statsadvokaten fandt, at sagen burde afgøres med et bødeforelæg på 500 kr.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

##### **Politiassistent kørte over jernbaneoverkørsel på trods af signal om, at toget nærmede sig**

Eksempel 3

SA3-2005-321-0223

DSB anmeldte politiassistent P for overtrædelse af færdselsloven. P1 var under udrykningskørsel i politibil kørt over en jernbaneoverkørsel, selv om et tog nærmede sig, signalanlægget advarede ved lys og lydssignal herom, ligesom bommene var nede eller på vej ned. P1's kørsel medførte, at lokomotivføreren måtte foretage opbremsning af toget for at undgå påkørsel.

Politiassistent P2, der var passager i politibilen, var umiddelbart forinden P1's ovenfor beskrevne kørsel steget ud af politibilen og havde til fods passeret jernbaneoverkørslen.

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P1, med påstand om bøde og betinget førerretsfrakendelse for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, og § 5, stk. 1 og 2.

Statsadvokaten forelagde P2 et bødeforelæg, som han imidlertid ikke vedtog, hvorfor sagen vedrørende ham også blev indbragt for retten.

Politiklagenævnet var enig i afgørelserne.

Byretten fandt P1 skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 5, stk. 1 og 2, og idømte ham en bøde på 500 kr. Byretten frifandt P1 for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, idet retten ikke fandt, at der forelå nogen konkret risiko for påkørsel af politibilen ved passagen af sporet. Byretten frifandt også P1 for påstanden om betinget frakendelse af førerretten.

Byretten idømte P2 en bøde på 400 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 5, stk. 1 og 2.

Anklagemyndigheden ankede dommen vedrørende P1 til landsretten.

Landsretten stadfæstede byrettens dom.

#### **4.4.5 Automatisk Trafikkontrol (ATK)**

En meget stor del af de færdselssager, som statsadvokaterne behandler, udgøres af sager om Automatisk Trafikkontrol (ATK-sager). Nedenfor redegøres for de særlige regler for sagsbehandlingen, der er gældende på dette område. Endvidere er medtaget statistik for ATK-sager i 2006. Endelig er medtaget et eksempel på en sag vedrørende kørsel med en ATK-bil.

Der henvises i øvrigt til beretningen 2005 s. 91, hvor Automatisk Trafikkontrol er nærmere beskrevet.

##### *4.4.5.1 Politiklagenævnsager vedrørende automatisk trafikkontrol*

Siden indførelsen af politiklagenævnsordningen har det løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnsordningen. Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af de mindre færdselssager, der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har Rigsadvokaten ved cirkulæreskrivelse af 30. september 2002 forenklet behandlingen af blandt andet sager om automatisk hastighedskontrol og notitsager. Se bilag 14.

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil

der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således at politimesteren/Politidirektøren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale udrykningskørsel på gerningstidspunktet.

Afgørelsen af, hvilke sager der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politimesteren/Politidirektøren i gerningskredsen. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et "civil tjenestekøretøj", behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politimesteren/Politidirektøren i gerningssteds kredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Hvis tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politimesteren/Politidirektøren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politimesteren/Politidirektøren i gerningssteds kredsen, hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinier.

Hvis polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

#### *4.4.5.2 Statistik vedrørende ATK-sager i 2006*

Rigsadvokaten har med henblik på en nærmere analyse af området anmodet statsadvokaterne om at foretage indberetning af politiklagenævns sager vedrørende Automatisk Trafikkontrol, hvor der i 2006 er fundet tiltalegrundlag. Fordelingen af de indberettede afgørelser fremstår således:

	Antal i 2005	Antal i 2006
Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby	43	59
Statsadvokaten for Sjælland	45	35
Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm	17	13
Statsadvokaten i Aalborg	10	10
Statsadvokaten i Viborg	18	17
Statsadvokaten i Sønderborg	17	9
<b>I alt</b>	<b>150</b>	<b>143</b>

Overskridelsen af den tilladte hastighed fordelte sig i 2006, som det ses i tabel 1:

**Tabel 1**

6-10 km	11-15 km	16-20 km	21-25 km	26-30 km	31-35 km	36-40 km	41-45 km
84	34	18	6			1	

Den procentvise overskridelse af den tilladte hastighed fordelte sig i 2006, som det ses i tabel 2:

**Tabel 2**

1-10 %	11-20 %	21-30 %	31-40 %	41-50 %	51-60 %
0	94	33	10	6	0

Afgørelsen af de konkrete sager fordelte sig, som det ses i tabel 3:

Tabel 3

	Bøde 500 kr.	Bøde 1000 kr.	Bøde 1500 kr.	Bøde 2000 kr.	Bøde 2.500 kr.	Tiltale- frafald
Statsadvokaten for København mv.	39	14	4	2	–	–
Statsadvokaten for Sjælland mv.	23	8	4	–	–	–
Statsadvokaten for Fyn mv.	4	5	3	1	–	–
Statsadvokaten i Aalborg	5	4	1	–	–	–
Statsadvokaten i Viborg	10	3	1	3	–	–
Statsadvokaten i Sønderborg	6	2	1	–	–	–
I alt	87	36	14	6	–	–

Ud over bøde fik enkelte også et klip i kørekortet.

### ATK-bils bakning i nødsporet på en motorvej

SA6-2006-321-0232

En polititjenestemand P foretog i forbindelse med måling med ATK-bil en bakning i nødsporet på en motorvej. P vedtog for overtrædelse af færdselslovens § 46, stk. 2, jf. § 118, stk. 1, nr. 1 og stk. 2, udenretligt en bøde på 1.000 kr. for dette forhold og et tilsvarende (SA6-2006-321-0233).

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Politimesterens opmærksomhed blev henledt på, at der ikke ses at være udstedt generelle retningslinier for, hvorledes ATK-målinger skal foretages på motorveje, herunder navnlig om fremgangsmåden ved videooptagelser af strækninger med vejarbejde.

## 4.5 Sagsbehandlingen

### 4.5.1 Sagens gang

#### Uhensigtsmæssig sagsbehandling i forbindelse med anmeldelse for misbrug af politiskilt

SA2-2005-321-0508

En borger B arbejdede frivilligt som p-vagt i forbindelse med afholdelsen af et bymarked. En vicepolitikommissær V, der i privat øjemed havde været på markedet og var på vej væk i bil, misforstod B's anvisninger, hvorved der opstod uenighed imellem dem.

B indgav herefter anmeldelse mod V for overtrædelse af færdselslov og mis-

Eksempel 1

brug af politiskilt. Anmeldelsen blev indgivet til politiet P1 i den politikreds, hvor B boede.

Statsadvokaten indkaldte B til afhøring. Kort tid efter ringede B og fortalte, at han var af den opfattelse, at sagen var afsluttet, idet han allerede havde været tilsagt til afhøring hos P1, og der havde de oplyst, at V havde fået en advarsel af sin overordnede. B ønskede herefter ikke at gå videre med sagen.

På baggrund af det nu oplyste rettede statsadvokaten henvendelse til V's tjenestested P2, der meddelte, at V ikke havde fået en advarsel.

Statsadvokaten anmodede P1 om at oplyse, hvad der nærmere var sket i sagen. P1 oplyste, at oplysningerne til B om, at V havde fået en advarsel, beroede på en misforståelse hos den medarbejder, der havde givet B denne information. Endvidere blev P1 anmodet om at træffe afgørelse om, hvorvidt de foretagne dispositioner havde været hensigtsmæssige.

Statsadvokaten orienterede B, der herefter fastholdt anmeldelsen.

Af afhøringerne af B og V fremgik, at B havde opfattet det sådan, at V med vilje forsøgte at påkøre ham. V derimod havde opfattet det sådan, at B umotiveret havde slået buler i hans bil. V forklarede, at han havde taget sit politiskilt frem for at legitimere sig, idet han ville gøre B bekendt med, at han agtede at anmelde ham for hærværk.

B blev foreholdt V's forklaring og kunne ikke udelukke, at V kunne have opfattet det som angivet.

Statsadvokaten indstillede herefter efterforskningen i sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

P1 traf efterfølgende afgørelse om, at dispositionerne i forbindelse med sagsbehandlingen ikke havde været hensigtsmæssige.

## Eksempel 2

### Spørgsmål om krænkelse af EMRK artikel 3 og erstatning herfor

*SA3-2004-321-0225 og RA-2006-321-0373 (og SA3-2004-323-0133 og RA-2005-323-0157 nævnt i beretningen 2005 s. 125)*

Den 19. januar 2004 kl. 03.34 anholdt to politiassistenter en person M, som blev sigtet for brugstyveri af en personbil. I forbindelse med anholdelsen blev M tildelt slag med en stav.

Den 3. august 2004 klagede en advokat A på vegne af M over, at M havde været udsat for vold i forbindelse med anholdelsen. Statsadvokaten behandlede sagen som en adfærdsklage og besluttede den 7. juni 2005 at standse undersøgelsen, idet der ikke var fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere politiets adfærd i forbindelse med anholdelsen. Det blev samtidig anført, at man ikke

fandt, at der var anvendt unødigt magt i forbindelse med anholdelsen. Politiklagenævnet havde den 1. juni 2005 erklæret sig enig i afgørelsen.

Den 4. juli 2005 blev afgørelsen påklaget til Rigsadvokaten, som den 25. august 2005 anmodede statsadvokaten om at genoptage sagen, idet A's klageskrivelser måtte forstås således, at han anmodede om, at sagen blev behandlet efter retsplejelovens kapitel 93 c.

Den 1. maj 2006 besluttede statsadvokaten at indstille efterforskningen i den genoptagne sag, idet der ikke var en rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået. Statsadvokaten anførte blandt andet, at man ikke fandt, at der var anvendt unødigt magt i forbindelse med anholdelsen, selv om det måtte kunne lægges til grund, at skaderne på M var opstået i forbindelse med slagene, idet M havde gjort aktiv modstand mod anholdelsen, og idet der udelukkende var blevet slået på overkroppen og/eller armene. Det blev endvidere anført, at det kunne lægges til grund, at M havde klaget over ondt i ryggen før detentionsanbringelsen, og at M efterfølgende blev tilset af en læge, som ikke fandt skaderne behandlingskrævende. På baggrund heraf fandt statsadvokaten ikke, at der var begået noget strafbart forhold af politiet i relation til behandlingen af M.

Politiklagenævnet havde den 27. april 2006 erklæret sig enig i afgørelsen.

Den 27. maj 2006 påklagede A statsadvokatens afgørelse af 1. maj 2006 til Rigsadvokaten. I klagen var det blandt andet anført, at statsadvokatens undersøgelse havde været urimelig langsommelig, og at bevisbyrden for, at der ikke forelå en krænkelse af artikel 3 i EMRK, hvilede på den danske stat. Det blev endvidere anført, at statsadvokatens bevisvurdering ikke levede op til kravene i afgørelsen BEKOS AND KOUTROPOULOS v. Greece, application no. 15250/02. Endelig anmodede A om erstatning for krænkelsen af artikel 3.

Den 14. juli 2006 meddelte Rigsadvokaten, at man ikke fandt grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten lagde vægt på de samme forhold, som statsadvokaten havde anført som begrundelse for sin afgørelse.

For så vidt angår spørgsmålet om en eventuel krænkelse af artikel 3 anførte Rigsadvokaten følgende:

*"Det er min opfattelse, at statsadvokaten har givet en sandsynlig og acceptabel forklaring på, hvordan Deres klients skader opstod, idet statsadvokaten finder, at det må lægges til grund, at skaderne på Deres klient opstod i forbindelse med slagene med staven. Jeg er i øvrigt enig med statsadvokaten i, at der ikke har været udøvet unødigt magt i forbindelse med anholdelsen, idet det må lægges til grund, at Deres klient gjorde aktiv modstand mod anholdelsen.*

*Med hensyn til Deres klage over sagsbehandlingstiden fremgår det af sagen,*



*at statsadvokaten oprindeligt behandlede klagen efter retsplejelovens kapitel 93 b. Statsadvokaten traf afgørelse i sagen den 7. juni 2005. Det fremgår af sagen, at der løbende har været foretaget sagsbehandlingskridt, og at udstrækningen af sagens behandling bl.a. skyldes, at Deres klient ikke gav møde til de aftalte afhøringer i statsadvokaturen. Jeg finder derfor ikke, at der er grundlag for at kritisere sagsbehandlingstiden før afgørelsen af 7. juni 2005.*

*Statsadvokaten har herefter foretaget yderligere sagsbehandlingskridt, hvorunder Deres klient er blevet afhørt til sagen, ligesom de to politiassistenter er blevet genafhørt. Det fremgår af sagen, at der løbende er blevet foretaget sagsbehandlingskridt, hvorfor jeg ikke finder, at der er grundlag for at kritisere sagsbehandlingstiden i forbindelse med genoptagelsen af sagen."*

Med hensyn til anmodningen om erstatning for krænkelse af EMRK artikel 3 anførte Rigsadvokaten følgende:

*"Statsadvokaten har oplyst, at hun ikke på det foreliggende grundlag har fundet anledning til at tage stilling til erstatningskravet, idet hun ikke finder, at der er tale om et erstatningskrav, der falder inden for rammerne af retsplejelovens kapitel 93 a. Jeg kan tilslutte mig denne vurdering, ligesom jeg i øvrigt kan tilføje, at jeg ikke finder, at der kan statueres krænkelse af EMRK artikel 3 i sagen."*

## **4.5.2 Advokatbeskikkelse**

### *4.5.2.1 Advokatbeskikkelse i adfærdsklagesager*

Retten beskikker altid en advokat for parterne i en adfærdsklagesag, når forklaringerne afgives i retten, jf. retsplejelovens § 1019 e, stk. 1. Det er statsadvokaten, der bestemmer, om en afhøring af en part sker i retten eller hos statsadvokaten. I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget (FT 1994-95, tillæg A, side 3559), at det i en adfærdsklagesag må bero på en konkret vurdering, om der i den enkelte sag skal ske advokatbeskikkelse, hvorunder der navnlig skal lægges vægt på karakteren af klagen.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at *"Er der tale om en klage over vold og anden hårdhændet behandling i forbindelse med en anholdelse, under opløb og lignende, eller klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning, vil advokatbeskikkelse ofte være indiceret. Er der derimod tale om klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten eller klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden, vil der som regel ikke være tilstrækkelig anledning til at*

*beskikke advokat. Endvidere kan der være anledning til at beskikke en advokat for klageren, hvis klageren er mindreårig, eller hvis klageren på grund af legemlig eller psykisk sygdom har et særlig behov for bistand. Det er i alle disse tilfælde en forudsætning for advokatbeskikkelse, at klagen ikke er åbenbart grundløs.”*

### **Ikke grundlag for advokatbeskikkelse for indklagede**

SA1-2005-323-0309

En ophidset taxachauffør T klagede over, at en politibetjent P skulle have udtalt: ”Du skal ikke sidde og spille smart”. T klagede endvidere over, at P skulle have hevet i klager, foretaget hånende afhøring og udtalt, at han ville forfølge T.

Byretten fandt ikke grundlag for at beskikke advokat for T.

Eksempel 1

### **Afslag på advokatbeskikkelse til klager**

SA3-2005-323-0188

K klagede dels over at have modtaget en bødetilkendegivelse dels over adfærd udvist af den polititjenestemand P, der havde standset ham om natten og tilkendegivet ham bøden for nogle mindre overtrædelser.

Efter at have modtaget statsadvokatens kvitteringskrivelse med underretning om, at klagen over P’s adfærd ville blive undersøgt af statsadvokaten, mens klagen over bøden var sendt til politimesteren, anmodede K om beskikkelse af advokat.

Retten afslog og lagde vægt på sagens karakter, at der ikke var planer om afhøring af K hos statsadvokaten, og at der ikke skulle foretages indenretlige afhøringer.

Eksempel 2

### **Advokatbeskikkelse for klager, der havde klaget over unødigt magtanvendelse**

SA4-2006-323-0182

En advokat A klagede på vegne af en mand M over, at en politiassistent P havde udvist en unødigt voldsom adfærd i forbindelse med, at M var blevet ført ud af en retsbygning.

A anmodede om at blive beskikket. Byretten nægtede at beskikke advokat for M og udtalte:

*”Sagen angår politiets adfærd i forbindelse med en episode, der udspillede sig i venteværelset i Retten i....den...”*

Eksempel 3

*Efter retsplejelovens § 1019 e kan der i tilfælde, hvor der ikke afgives forklaring i retten, beskikkes en advokat for klageren, når forholdet taler derfor. Det fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 1019 e, at beskikkelse af advokat i sager om politiets adfærd beror på en konkret vurdering. Efter rettens opfattelse er der ikke i den foreliggende sag holdepunkter, der taler for advokatbeskikkelse, hvorfor bestemmes ...'s anmodning om advokatbeskikkelse i klage over politiets adfærd nægtes."*

Afgørelsen blev kæret af A til Vestre Landsret, der ændrede byrettens kendelse, således at der skulle beskikkes advokat.

Two dommere udtalte: *"Under hensyn til at kærende har klaget over, at han har været udsat for hårdhændet behandling fra en politiassistent, findes det rigtigst, at der beskikkes advokat for ham i forbindelse med klagesagens behandling."*

En dommer ville af de grunde, som byretten havde anført, stadfæste kendelsen.

#### Eksempel 4

##### **Afslag på advokatbeskikkelse til klager på grund af adfærdsklagens karakter SA4-2006-323-0196**

En mand M klagede over, at en vagthavende vicepolitikommissær P ikke ville modtage en anmeldelse om vold, og at P i forbindelse hermed blandt andet fremkom med hånende latter og smed røret på.

M anmodede om beskikkelse af advokat.

Byretten bestemte efter karakteren af adfærdsklagen, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at beskikke en advokat for M, jf. retsplejelovens § 1019 e, stk. 2.

##### *4.5.2.2 Advokatbeskikkelse i straffesager*

I straffesager beskikker retten en advokat for parterne, når forholdene taler derfor, eller det følger af reglerne i retsplejelovens kapitel 66 ("sigtede og hans forsvarer") eller kapitel 66 a ("Advokatbistand til den forurettede").

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at det bør være den altovervejende hovedregel, at der beskikkes en advokat for parterne, hvis der er en sådan mistanke om, at et strafbart forhold er begået, at der er grundlag for at rejse sigtelse mod polititjenestemanden.

Er der kun tale om strafbart forhold af mindre betydning, f.eks. en færdselsforseelse, kan der dog gøres en undtagelse.

I andre tilfælde må det afhænge af en samlet vurdering af de foreliggende oplysninger i den konkrete sag, om der skal beskikkes en advokat.

Der må i den forbindelse også lægges vægt på, i hvilket omfang anmeldelsen er underbygget, om anmeldelsen vedrører alvorlig kriminalitet, og om der er tale om en kompliceret sag. Der må også lægges vægt på, om den forurettede på grund af mindreårighed eller sygdom har et særligt behov for bistand.

### **Afslag på advokatbeskikkelse til anmelder i en sag om tavshedspligt**

*SA3-2005-321-0233 og RA-2006-321-0347*

Se sagen omtalt under pkt. 4.3.2, s. 59.

Statsadvokaten havde ved fremsendelsen af anmodningen til retten oplyst, at der ikke for tiden var planer om afhøring af anmelder A, og at statsadvokaten ikke fandt, at forholdene i øvrigt talte for beskikkelse, eller at beskikkelse skulle ske i medfør af retsplejelovens kapitel 66a.

Retten undlod at beskikke advokat for A og henviste til statsadvokatens begrundelse og til, at der ikke var beskikket advokat for nogen ansat ved politiet, og at A ikke efter det oplyste havde særligt behov for bistand.

### **Eksempel 1**

### **Afslag på advokatbeskikkelse til to personer, der anmeldte sig udsat for vold begået af uidentificerede polititjenestemænd**

*SA3-2006-321-0277 og RA-2006-321-0400*

En advokat A anmeldte på vegne en kvinde K og en mand M, at de havde været udsat for vold begået af uidentificerede politifolk på et ikke nærmere oplyst tidspunkt. A anmodede blandt andet statsadvokaten om at foranledige K og M lægeundersøgt samt om at blive beskikket.

Statsadvokaten underrettede A om, at der var indledt undersøgelse, at anmodningen om beskikkelse snarest ville blive sendt til retten, og bad A om at orientere K og M om at henvende sig til egen læge med henblik på undersøgelse for eventuelle skader.

Statsadvokaten anmodede samtidig politimesteren om at sende oplysninger om eventuel kontakt til de pågældende.

Politimesteren sendte rapportmateriale, der viste, at indtil flere politifolk havde haft kontakt til K og M, idet K var faldet om på gaden tilsyneladende livløs. Ambulance var tilkaldt. M, der skønnedes påvirket, havde søgt at hindre såvel ambulancepersonale som politi i at komme K til hjælp, og blev anholdt og bragt til politistationen. På politistationen havde M forsøgt at kvæle sig selv. Hele forløbet var udførligt beskrevet i rapportmaterialet.

Der fandtes på denne baggrund ikke anledning til at foretage yderligere undersøgelser, herunder afhøringer af K og M. A's anmodning om beskikkelse blev sendt til retten med det modtagne rapportmateriale, idet der blev prote-

### **Eksempel 2**

steret mod, at der skete beskikkelse, da sagen uden yderligere undersøgelse ville blive forelagt for nævnet med indstilling til afgørelse.

Retten besluttede efter høring af A ikke at beskikke advokat, da forholdene ikke talte herfor.

Efterforskningen blev i øvrigt med nævnets tiltræden indstillet. Rigsadvokaten tiltrådte dette efter klage fra A.

### Eksempel 3

#### **Advokatbeskikkelse for anmelder afslået**

SA6-2006-321-0229 og RA-2006-321-0355

En patrulje fulgte efter en bil, der manglede bagerste nummerplade. Patruljen aktiverede patruljevognens udrykningssignaler for at bringe bilen til standsning, men føreren K reagerede ikke, og patruljevognen fulgte derfor efter bilen. Da den kørte ind i en carport, kørte patruljevognen efter og standsede umiddelbart bag bilen, således at K ikke kunne køre fra stedet.

Da den eftersatte bil standsede, rullede den en smule tilbage, hvorved de to biler ramte hinanden ved meget lav hastighed. Der skete ikke skader på nogen af bilerne.

K blev anholdt. Da det viste sig, at K i forvejen var kendt af politiet, optog den ene politiassistent et foto af bilerne.

K indgav anmeldelse mod føreren af patruljevognen for forsætligt at have påkørt hendes bil og klagede over, at anholdelsen var udtryk for chikane. Hun anmodede om at få beskikket en advokat i forbindelse med sagen.

Statsadvokaten udtalte sig imod beskikkelse og oplyste, at der ikke ville blive rejst sigtelse mod politiassistenten.

Retten fandt ikke, at sagen var af en sådan karakter, at forholdene talte for at tage anmodning om beskikkelse til følge i medfør af retsplejelovens § 1020 e. Efter indholdet af klagen fandt retten heller ikke grundlag for advokatbeskikkelse i medfør af retsplejelovens § 1019 e, stk. 2.

#### *4.5.2.3 Beskikkelse af bistandsadvokat til afdødes nære pårørende i straffesager mod politiet*

Ved lov nr. 558 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven (Forbedring af voldtægtsofres retsstilling mv. og beskikkelse af bistandsadvokat for pårørende til afdøde i straffesager mod politipersonale) blev der i § 1020 e, stk. 2, indført en hjemmel til, at der kan beskikkes en bistandsadvokat til de nære pårørende til en person, der er afdødt ved døden i sager, der er omfattet af retsplejelovens kapitel 93 c.

Efter bestemmelsen kan der beskikkes en advokat for nære pårørende i sager,

hvor en person er afgået ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Derudover vil der efter bestemmelsen kunne beskikkes en advokat for nære pårørende i den sjældne situation, hvor en forurettet i en straffesag mod politipersonale afgår ved døden, *før* straffesagen er afsluttet, uden at årsagen til dødsfaldet vedrører politiets behandling af den pågældende.

Forholdene vil i de tilfælde, hvor forurettede afgår ved døden som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende er i politiets varetægt, altid tale for, at der beskikkes en advokat for forurettedes nære pårørende. Ligeledes vil forholdene som udgangspunkt tale for, at der beskikkes en advokat for forurettedes pårørende i den situation, hvor en forurettet afgår ved døden, inden straffesagen er afsluttet, uden at årsagen til dødsfaldet vedrører politiets behandling af den pågældende. Dog bør der i de sager, hvor den forurettede efter § 1020 e, stk. 1, har fået eller ville have fået afslag på beskikkelse af advokat, kun rent undtagelsesvis beskikkes en advokat for den afdødes pårørende.

Retten kan efter bestemmelsen på begæring af den forurettedes nære pårørende beskikke en advokat for de pårørende. Begrebet "nære pårørende" svarer til afgrænsningen i retsplejelovens § 41 d. Ægtefæller, samlever, børn og forældre må normalt anses for at være nære pårørende. Efter omstændighederne vil også andre, f.eks. søskende, kunne anses for at være nære pårørende, hvis der har været et sådant særligt forhold mellem de pågældende og den forurettede, at der må antages at være tale om en tilsvarende betydelig følelsesmæssig belastning som følge af dødsfaldet.

Det er i lovforarbejderne forudsat, at retten i tilfælde af eventuelle tvister om advokatbeskikkelsen mellem nære pårørende til en afdød person træffer afgørelse om, hvilken advokat der skal repræsentere de pårørende på baggrund af en konkret vurdering af sagens oplysninger.

Bistandsadvokaten for de pårørende har de samme beføjelser som en bistandsadvokat for en forurettet. Bistandsadvokaten vil således i de omhandlede sager blandt andet kunne orientere de efterladte om sagens gang, herunder status for efterforskning, yde bistand ved afhøringer, hvis de efterladte selv skal afhøres til sagen, vejlede om adgangen til at søge aktindsigt i sagen, yde bistand i forbindelse med sagens afgørelse, f.eks. gennemgang af selve afgørelsen mv., vejlede om eventuel klageadgang og yde bistand med de mere praktiske aspekter af sagen, såsom udlevering af liget, effekter mv.

Bistandsadvokaten for de nære pårørende har samme udvidede adgang til sagens materiale under efterforskningen, som en bistandsadvokat for den forurettede, og har således ret til aktindsigt i hele det ved undersøgelsen tilveje-

bragte materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen eller ej. Der er herved henvist til, at det i straffesager mod politipersonale efter retsplejelovens kapitel 93 c, er af særlig vigtighed at sikre, at straffesagen behandles på en måde, som virker betryggende for de implicerede. Dette gør sig også gældende i de situationer, hvor en person er afgået ved døden, og hvor de pårørende har et naturligt behov for at få klarlagt sagen.

Ønsker de pårørende ikke en advokat beskikket, men i stedet selv antager en advokat, vil den pågældende i praksis have den samme retsstilling som en advokat, der er beskikket i henhold til den foreslåede bestemmelse. Udgifterne til en privat antaget advokat vil dog skulle afholdes af de pårørende.

Det fremgår endvidere af lovforarbejderne, at beskikkelsen af en bistandsadvokat for de pårørende bør ske på så tidligt et tidspunkt i sagen som muligt, således at man i størst mulig omfang kan undgå situationer, hvor efterforskningen af sagen vanskeliggøres af, at advokaten først indtræder i sagen, når efterforskningen er afsluttet, og afgørelsen er nært forestående. Politiet bør derfor efter reglerne i retsplejelovens kapitel 66 a så tidligt som muligt vejlede de efterladte om muligheden for at få beskikket en bistandsadvokat.

#### 4.6 Sager som statsadvokaten har indledt af egen drift efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 1 (initiativsager)

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 1, iværksætter statsadvokaterne anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået strafbart forhold, som skal forfølges af det offentlige. Efterforskningen iværksættes i almindelighed på grundlag af en anmeldelse fra en borger.

Statsadvokaterne indleder imidlertid også efterforskning, når de bliver bekendt med oplysninger om, at der er begået et formodet strafbart forhold. Efterforskningen har efter retsplejelovens § 743 til formål at klarlægge, om betingelserne for at pålægge strafansvar eller anden strafferetlig retsfølge er til stede, at skaffe oplysninger til brug for sagens afgørelse samt forberede sagens behandling ved retten.

##### Eksempel 1

#### **Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at indlede undersøgelse af egen drift i en sag om selvmordsforsøg i venterum**

SA1-2006-321-0817

En kvinde K, der var anbragt i et venterum, forsøgte at begå selvmord ved at fastgøre et stykke stof stramt rundt om halsen. Stoffet var strimler af betrækket

fra madrassen i venterummet. Selvmordsforsøget blev meget hurtigt opdaget, idet en årvågen betjent konstaterede, at K, der umiddelbart forinden havde været meget højtråbende og havde slået og sparket på dør og væg i venterummet, nu pludselig var stille. Han foretog straks tilsyn og konstaterede, at K lå på gulvet med noget om halsen. Hun blev straks efter befriet fra stoffet om halsen. På skadestuen blev det konstateret, at der ikke var nogen legemlig fare eller skader på K. Hun blev senere samme aften tvangsindlagt.

Statsadvokaten blev samme aften via vagttelefonen orienteret om sagen. Statsadvokaten resolverede, at der ikke var grundlag for at iværksætte en undersøgelse i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, idet K ikke var kommet alvorlig til skade eller havde været i livsfare. Statsadvokaturen anmodede dog om efterfølgende at få sagen forelagt med henblik på en vurdering af, om der var grundlag for at iværksætte en efterforskning i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 1.

Efter gennemgang af sagen fandt statsadvokaten ikke grundlag for at iværksætte efterforskning .

Det blev ved afgørelsen lagt til grund, at K's opførsel forud for anbringelsen i venterummet ikke havde været af en sådan karakter, at politiet burde have indset, at hun var sindssyg, eller at hun befandt sig i en lignende situation med fare for sig selv til følge. Politiet havde endvidere forinden anbringelsen i venterummet visiteret K og frataget hende effekter, der kunne anvendes til at gøre skade på sig selv eller andre.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Statsadvokaten underrettede Justitsministeriet og Rigspolitichefen om sagen. Idet Justitsministeriet på baggrund af statsadvokatens redegørelse havde anmodet Rigspolitichefen om oplysning om, hvilke overvejelser sagen gav anledning til i forhold til betrækket på madrasserne i venterum og detentioner, foretog statsadvokaten sig ikke yderligere i den anledning.

## 4.7 § 1020 a, stk. 2 – undersøgelser

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2006 foretaget 20 undersøgelser efter



retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Elleve af undersøgelserne drejede sig om skudepisoder, heraf fire med dødelig udgang.

Der kan for så vidt angår politiets anvendelse af skydevåben henvises til de statistiske oplysninger herom, som Rigspolitietschefen har offentliggjort på [www.politi.dk](http://www.politi.dk). Oversigterne dækker perioden 1999 til 2006.

#### 4.7.1 Sager fra 2006

##### Sag nr. 1

#### Død i politiets varetægt

*SA2-2006-322-0010*

En af politiet kendt alkoholiker A døde af en blanding af alkohol- og morfinforgiftning efter at have opholdt sig ca. 3 timer i politiets varetægt. A var først blevet anbragt på gulvet på en lokalpolitistation med det formål, at han senere skulle bringes hjem. Dette viste sig dog ikke at være muligt. A blev herefter transporteret i bil til hovedstationen. Ved ankomsten til hovedstationen kunne politiet ikke komme i kontakt med A, og han blev straks bragt til skadestuen. Her konstaterede man, at A var død af hjertestop.

Statsadvokaten fandt, at vagthavende P burde have sikret, at A straks eller i hvert fald tidligere end sket var blevet bragt til hovedstationen med henblik på lægeundersøgelse og efterfølgende indsættelse i detentionen.

Statsadvokaten fandt det kritisabelt, at P ikke havde fulgt reglerne om detentionsanbringelse af berusede personer.

Statsadvokaten bemærkede, at det ikke kunne afklares, om forgiftningen ville være blevet opdaget ved en lægeundersøgelse, og om det havde været muligt at behandle den. Statsadvokaten fandt dog, at det var P's ansvar, at muligheden for en sådan undersøgelse og behandling ikke blev skabt.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

##### Sag nr. 2

#### Mand død af skudlæsioner

*SA2-2006-322-0011 og RA-2006-322-0017*

En polititjenestemand skød en psykisk syg mand A to gange i benene for at hindre ham i at begå selvmord. A havde forinden stukket sig selv adskillige gange med en kniv og havde som følge heraf seks stiklæsioner og 48 snitlæsioner. A afgik ved døden, som følge af de to skudlæsioner i lårene.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået, og indstillede efterforskningen i sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A's pårørende påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der besluttede, at

undersøgelsen skulle genoptages. Rigsadvokaten anmodede herunder om en udtalelse om politikredsens anvendelse af materiel til passivisering af personer og en udtalelse fra Rigspolitichefen om hvilke instrukser, herunder i form af undervisnings- og informationsmateriale, der er udsendt til politiet om anvendelse af skummateriel til brug for passivisering af personer, herunder psykisk syge.

Statsadvokaten indstillede efter yderligere undersøgelser på ny efterforskningen. Politikredsen havde meddelt, at der var udarbejdet retningslinier om anvendelse af skum som magtmiddel mod psykisk syge eller andre personer, som kan sidestilles hermed. Af retningslinierne fremgik blandt andet, at anvendelse af skum skal overvejes som et muligt magtmiddel.

Rigspolitichefen havde oplyst, at der tidligere var fastsat regler om anvendelse af skummateriel, og at disse stadig var gældende. Rigspolitichefen havde endvidere oplyst, at undervisningen i anvendelse af skummateriel nu indgik i den generelle undervisning i "indtrængningsprincipper". Endvidere havde Rigspolitichefen oplyst, at undervisningsmaterialet var under revision, og at der i den forbindelse ville blive indføjet et afsnit om anvendelse af skummateriel mv. til brug for passivisering af personer, herunder psykisk syge.

Politiklagenævnet var på ny enig i afgørelsen.

### **Mand skudt i låret i forbindelse med anholdelse**

SA5-2006-322-0004

Sag nr. 3

Et vidne V anmeldte, at han havde set en kvinde A bryde ind i en villa. Inden politiets ankomst, kom villaens ejer E hjem og blev underrettet om det igangværende indbrud. E gik ind i huset og op ad trappen til 1. sal, hvor A stod med en kniv i hånden, alt imens hun truede og råbte af ejeren, formentligt på spansk.

Da den første politipatrulje med P1 og P2 ankom til stedet, løb P1 ind ad hoveddøren og så på trappen A på reposen med en kniv i hånden løftet op i angrebsstilling. P1 trak sin pistol og råbte til A, at hun skulle smide kniven, hvilket hun dog ikke reagerede på. P2 kom ind i huset og trak også sin pistol. P1 og P2 råbte begge både på dansk og engelsk, at A skulle lægge kniven. A var ophidset og reagerede ikke, men gjorde flere udfald mod P1 og P2. P2 tilkaldte assistance, og yderligere to patruljer kom til stedet.

A reagerede ikke på advarsler om, at hun skulle lægge kniven og ellers ville blive skudt, og hun gjorde pludseligt voldsomt udfald mod P1, der skød hende i venstre lår. A blev efterfølgende anholdt, men nåede under anholdelsen at stikke en betjent i benet med kniven.

Statsadvokaten fandt ikke anledning til at kritisere det skøn, som lå til grund

for politiets anvendelse af skydevåben. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at betingelserne for anvendelse af skydevåben var opfyldt, at der befandt sig adskillige personer i en snæver trappeopgang, og at P1 havde tilkendegivet, at han havde til hensigt at anvende sit våben. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at der måtte indrømmes en betydelig margin ved bedømmelsen af, om et angreb er så farligt, at det vil være proportionalt at anvende skydevåben, og at risikoen for et fejlskøn i den forbindelse derfor i høj grad må bæres af den, der har fremkaldt situationen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

#### Sag nr. 4

##### **Knallertkører omkommet efter påkørsel under udrykningskørsel**

*SA2-2006-322-0012 og RA-2006-322-0018*

En kallertkører A døde efter at være blevet påkørt af patruljevogn under udrykning med udrykningsblink. Patruljevognens hastighed var antagelig ca. 100 km/t. Den maksimalt tilladte hastighed på stedet var 70 km/t. Det var sigtbart, tørt og mørkt med tændt vejbelysning.

A, der skulle have kørt på cykelstien, kørte ind foran patruljevognen, som ikke kunne undgå påkørsel. A havde en alkoholkoncentration i blodet på 0,87 promille. Andre trafikanter havde reageret på patruljebilens udrykning.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten, der stadfæstede statsadvokatens afgørelse.

#### Sag nr. 5

##### **Mand skudt flere gange i forbindelse med anholdelse på en campingplads**

*SA6-2006-322-0006*

En politipatrulje med politiassistenterne P1 og P2 blev sendt til en campingplads i anledning af en anmeldelse om, at en mand A havde truet pladslederen med en kniv og været til gene for andre gæster.

P1 og P2 forsøgte at kontakte A, der gik og talte med sig selv, mens han svingede en kniv over hovedet med den ene hånd og holdt flere knive i den anden hånd. A besvarede henvendelsen ved at kaste en kniv mod den ene af politiassistenterne, hvorefter P1 og P2 begge trak sig længere tilbage.

Kort efter gik A, der stadig var bevæbnet med knive i hænderne, frem mod P1 og P2. P1 trak sin tjenestepistol og råbte til A, at han skulle lægge sig ned. Da A ikke reagerede, skød P1 to varselsskud og råbte til A, at han skulle standse. A reagerede ikke, men løb mod P1 og P2 med en kniv i hånden, som han hævede

over hovedet. P1 skød herefter tre gange mod A og ramte ham i hånden og i låret. A fortsatte dog mod P1 og P2, stadig med våben i hænderne. Først da A ved det tredje skud blev ramt i maven, trak han sig tilbage. Der var blevet tilkaldt assistance og A blev anholdt.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var formodning om, at P1 havde begået et strafbart forhold. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at P1 havde overholdt politilovens bestemmelser om anvendelse af skydevåben, således at der måtte foreligge lovlig nødværge. Statsadvokaten fandt endvidere ikke, at der var fremkommet oplysninger, der gav grundlag for at antage, at lignende hændelsesforløb kunne forebygges ved ændrede procedurer eller regler.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Mand skudt i venstre overarm under anholdelse**

Sag nr. 6

*SA5-2006-322-0005*

En mand A havde i forbindelse med bortvisning fra en bodega på grund af beruseelse, snittet en person i halsen. Vidner havde set A gå ind på sin bopæl, og en civil patruljevogn blev sendt direkte dertil. Politiasisterne P1 og P2 trak herefter deres tjenestepistoler og tog opstilling på hver side af hoveddøren. Tjenestepistolerne blev holdt ned langs siden i en enhåndsfatning.

P1 og P2 ringede og bankede på døren og råbte "det er politiet". Den ene konstaterede, at døren var låst. Kort efter lød det som om døren blev låst op. P2 åbnede døren og A stod i døråbningen med en sort pistol i den ene hånd. A trådte et skridt frem, mens han pegede på P1 med pistolen. P1 løftede herefter sin pistol og afgav et sigtet skud mod A's venstre overarm/skulder på ca. 3 meters afstand. A blev ramt af skuddet.

Ved en efterfølgende ransagning blev der ud over pistolen sikret en kniv fra A's jakke. Pistolen viste sig at være en attrappistol til affyring af små plastik-kugler. A erkendte efterfølgende, at han havde taget pistolen med ud til døren med det formål at skræmme personer udenfor, og at han pegede på personer for at skræmme dem.

Statsadvokaten fandt ikke anledning til at kritisere det skøn, der lå til grund for P1's beslutning om at anvende skydevåben. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at attrappipistolen var egnet til at blive forvekslet med en rigtig pistol. Statsadvokaten lagde endvidere vægt på, at P1 havde været af den opfattelse, at han stod i en situation med et påbegyndt farligt angreb. Denne opfattelse havde efter omstændighederne været berettiget, selv om der reelt var tale om en attrappistol. Endelige lagde statsadvokaten vægt på, at P1 i den

konkrete situation kun havde en brøkdels af et sekund til at beslutte sig for at anvende sit skydevåben.

Statsadvokaten fandt således, at betingelserne for anvendelse af skydevåben havde været til stede, og at P1 havde handlet i berettiget nødværge.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

## Sag nr. 7

### **Mand skudt i benet under anholdelse**

*SA4-2006-322-0004*

En politipatrulje med P1 og P2 blev tilkaldt til en ejendom i anledning af en anmeldelse om, at A og B havde indfundet sig ved ejendommen og affyret et skud med et jagtgevær mod en postkasse. Ingen personer var blevet ramt. Det blev oplyst, at A boede i en naboejendom, og at der var en verserende strid mellem parterne blandt andet i relation til nogle hunde.

Patruljen indfandt sig ved naboejendommen, hvor A og B befandt sig i stuen. P1 og P2 trak deres tjenestevåben og gik ind og foretog anholdelse af A og B. B efterkom straks politiets anvisninger og blev lagt i håndjern. A ville ikke efterkomme politiets anvisninger om at lægge hænderne på ryggen. Der kom herefter en stor hund til stede i stuen. A blev bedt om at lade hunden være og følge med ud på gårdspladsen, men A tog imidlertid hunden i favnen og bar den udenfor og slap den løs på gårdspladsen.

A råbte blandt andet, at han ville slå P1 og P2 ihjel. På et tidspunkt fór hunden på politipersonalet og bed P1 i balden og P2 i knæet. Der opstod tumult, og P1 mistede sin stav, som A samlede op og slog P1 med i hovedet. P2 havde trukket sin pistol og fik A til at følge med ud på vejen foran ejendommen. A råbte fortsat og forsøgte at komme frem mod P2.

På et tidspunkt skød og dræbte P1 hunden. Da A blev klar over dette, gik han frem mod P2, mens han råbte, at han ville slå P1 ihjel. A havde en hånd på ryggen og truede med at snitte P2. P2 affyrede et varselsskud og sagde, at han ville skyde, hvis A kom nærmere. P2 sigtede mod A's ben og affyrede et skud, der tilsyneladende ikke ramte, da A fortsatte frem mod P2. P2 affyrede endnu et skud, der ramte A i underbenet og fik ham til at standse op. A havde fortsat P1's stav i hånden. P2 foretog - efter at have tilset P1 - anholdelse af A under anvendelse af politistav.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten fandt, at P1 forud for, at han affyrede skud mod hunden, var udsat for et overhængende farligt angreb, og at det i den forbindelse havde været rimeligt, at han anvendte sin tjenestepistol til at aflive hunden. Statsadvokaten fandt således,

at betingelserne i politilovens § 17, stk. 1, nr. 1 og 2, om anvendelse af skydevåben var opfyldt.

Statsadvokaten fandt endvidere, at P2 berettiget havde anset sig for udsat for et påbegyndt og overhængende farligt angreb, og at anvendelsen af skydevåben havde været et rimeligt indgreb. Statsadvokaten fandt således, at anvendelsen af skydevåben i den konkrete situation var sket i overensstemmelse med politilovens regler.

Statsadvokaten fandt endvidere, at skudafgivelserne var sket i lovligt nødværge, jf. straffelovens § 13, stk. 1.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Psykisk syg mand dræbt under anholdelse**

*SA1-2006-322-0011 og RA-2007-322-0022*

Politiet blev en tidlig morgen tilkaldt til en forretning, hvor M var gået amok. Da politiet kom til stedet, udviklede situationen sig således, at politiassistenterne P1 og P2 hver afgav et skud mod M, der blev ramt i venstre skulder og højre lår. Skuddet i skulderen medførte, at M kort tid efter afgik ved døden som følge af indre forblødning.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var rimelig formodning om, at P1 og P2 havde begået et strafbart forhold og indstillede derfor efterforskningen. Statsadvokaten fandt heller ikke i øvrigt grundlag for at kritisere P1 og P2's håndtering af sagen.

Politiklagenævnets flertal var enig i afgørelsen, mens et medlem fandt, at der burde rejses tiltale mod P1 og P2.

M's moder påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P1 og P2 for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, og § 252, stk. 1.

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 7. september 2007 blev de to politiassistenter frifundet for den rejste tiltale.

Retten lagde til grund, at P1 og P2 efter at have modtaget meldinger om "overalsalarm" og "mand amok" i forretningen, var kørt til stedet, hvor de ankom som første patruljevogn, hvorefter de gik ind i forretningen med en tjenestehund. Der lå knuste genstande og varer på gulvet. De to skræmte ekspedienter stod bag disken, mens M stod på den anden side af kasselinjen med en kølle i højre hånd og en ølflaske i venstre hånd. P1 og P2 beordrede flere gange M til at smide køllen blandt andet under trussel om anvendelse af hund, uden at han reagerede herpå. Derefter gav P1 sin hund kommando til at bide, og hunden bed sig fast i M's venstre underben og rykkede lidt bagud, således

Sag nr. 8

at M faldt bagover og landede på ryggen. I faldet tabte M køllen. M greb herefter, mens hunden fastholdt sit bid i hans ben, med venstre hånd ud efter sin foldekniv, der lå udfoldet på gulvet ud for hans højre arm. Selvom P1 forsøgte at forhindre det ved at træde ham på venstre skulder, lykkedes det M at få fat i kniven. P1 forsøgte herefter forgæves at få M til at smide kniven ved at træde eller sparke ham på venstre arm eller hånd. Efter at M havde fået fat i kniven, kom han gradvist med højre arm i gulvet op i siddende stilling samtidig med, at han bevægede sig fremad og gjorde udfald med kniven mod P1.

Det var efter bevisførelsen uafklaret, om kniven på dette tidspunkt var fuldt udfoldet, men uanset om dette var tilfældet eller ej, fandt retten blandt andet på baggrund af en retsmediciners forklaring, at kniven med det 8,3 cm lange blad kunne have medført livsfarlig skade, hvis den havde ramt P1 i låret eller mellemgulvet.

Retten lagde endvidere til grund, at P1 og P2, da de så M med kniven, havde trukket deres pistoler og flere gange råbte, at M skulle smide kniven, ligesom i hvert fald P2 kom med advarselsråb. Da M ikke efterkom ordren om at smide kniven, men i stedet stak ud efter P1, afgav P1 og P2 stort set samtidigt et sigtet skud mod M i 1 til 1,5 meters afstand. P1 skød mod og ramte M's venstre skulder. Dette skud var efter obduktionserklæringen dræbende. P2 skød mod og ramte på venstre side af højre knæ, og projektilet fortsatte ud gennem højre lår.

Under hensyn til, at P1 og P2 i kort afstand affyrede sigtede skud, uden at der var andre personer i skudretningen, samt til at den anvendte ammunition har begrænset indtrængningsevne og derfor oftest forbliver i kroppen, fandt retten ikke, at P1 og P2 på hensynsløs måde havde forvoldt nærliggende fare for hinandens eller andre tilstedeværendes liv eller førlighed. Retten fandt derfor ikke, at der forelå en overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1.

Retten fandt heller ikke, at der var grundlag for at tilsidesætte P1's og P2's vurdering af, at M havde reageret aggressivt, truende og uventet i situationen, og at P1 på grund af hunden og pladsforholdene i butikken ikke havde mulighed for at rykke længere bagud, og ved M's udfald med kniven var i overhængende fare. Retten henviste i den forbindelse til, at dette blev støttet af, at de to skud blev affyret stort set samtidigt.

Retten fandt herefter, at P1 og P2, der var underlagt en handlepligt, og som sigtede mod ikke-vitale dele af kroppen, var straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 1.

**Mand fundet på vejen afgang ved døden efter at være blevet tilset af politiet****Sag nr. 9***SA3-2006-322-0010*

En forbigående havde fundet en person A liggende på fortovet ved siden af en bænk. Pågældende tilkaldte politiet, der ankom omkring kl. 16.30. Polititjenestemændene P vurderede, at der var tale om en beruset person, formentlig alkoholiker, som lå på stedet og sov. P trak ham ind i skyggen og lagde ham i natostilling. Endvidere blev det aftalt med omkringboende, at de ville holde øje med A, der var kendt i området. Politiet kom igen forbi stedet omkring kl. 18.00, hvor A fortsat kunne konstateres i live og sovende. Ca. kl. 19.30 blev A erklæret død af en tilkaldt ambulance.

Statsadvokaten vurderede, at der næppe var skabt et sådant varetægtsforhold, at § 1020 a, stk. 2, direkte fandt anvendelse. Der fandtes heller ikke umiddelbart at være skabt formodning for, at P havde begået strafbar tjenesteforsømmelse, men på grund af omstændighederne blev det besluttet at iværksætte en undersøgelse i medfør af retsplejelovens kapitel § 93c.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten fandt ikke, at P på stedet burde have opfattet A's tilstand om eftermiddagen som livstruende. Statsadvokaten lagde til grund, at det først ved obduktionen blev konstateret, at dødsårsagen var et alvorligt hovedtraume med blodansamling i hjernen til følge. Statsadvokaten lagde endvidere til grund, at det var en varm sommerdag, og at P fik indtryk af, at der var personer i nabolaget, der ville holde øje med A. Statsadvokaten fandt således ikke at kunne tilsidesætte eller kritisere det skøn, der lå til grund for beslutningen om at lade A ligge på stedet og sove.

Statsadvokaten besluttede at indstille efterforskningen i sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen om, at der ikke var begået et strafbart forhold. Politiklagenævnet fandt dog, at de direkte involverede polititjenestemænd og den vagthavende havde gjort sig skyldig i overtrædelse af politilovens § 11. Nævnet var af den opfattelse, at der for politiet havde bestået en egentlig pligt til at få en lægelig vurdering af, om afdøde burde have været under lægebehandling eller eventuelt sendt til udpumpning. Nævnet fandt ikke, at politiet burde overlade den i politilovens § 11 beskrevne omsorgspligt til en tilfældig personkreds, der befinder sig i en hjælpeløs persons umiddelbare nærhed.



**Sag nr. 10****Mand skudt i forbindelse med eftersættelse***SA5-2006-322-0006*

En beruset mand A førte en polsk indregistreret personbil, der var efterlyst og anmeldt som ført uforsvarligt. Politiassistent P1 og politiassistenterne P2 og P3 så på en parkeringsplads A, der stod i åbningen til døren ud for førersædet ved den efterlyste bil. P1 og P2 gik frem mod A og råbte, at det var politiet. A sprang ind på førersædet og bakkede med stor fart forbi P1 og ind i en parkeret bil. P1 og P2 trak herefter deres pistoler. A kørte direkte i retning mod P1, der ville være blevet ramt, hvis ikke han var sprunget til side. P1 afgav et skud mod A. Projektilet ramte forruden og delte sig i to dele, der ramte A i maven og i skulderen. A fortsatte sin kørsel, men blev bragt til standsning, da han for enden af vejen påkørte en bil. A undløb herefter fra bilen, hvorpå han blev anholdt.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere P1's skøn om, hvad der var nødvendigt og forsvarligt i den givne situation. Statsadvokaten lagde vægt på, at forsættelig påkørsel med bil er omfattet af "farligt angreb" i politilovens § 17, at politiet ved at tale med/råbe til A først havde forsøgt et mindre indgribende indgreb, at P1 havde ganske kort tid til at træffe beslutningen, og at risikoen for fejlskøn i høj grad måtte bæres af den, der havde fremkaldt situationen, samt at P1 havde været berettiget til at undlade at afgive yderligere råb eller varselsskud, før han anvendte skydevåben mod A. Statsadvokaten fandt således efter en samlet vurdering, at P1 havde handlet i berettiget nødværge.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

**Sag nr. 11****Alvorlig tilskadekomst i forbindelse med detentionsanbringelse***SA4-2006-322-0002 og RA-2007-322-0024.*

A blev af politiet skønnet beruset i svær grad, da det ikke var muligt at komme i kontakt med ham. Han blev anholdt og foreløbig detentionsanbragt kl. 04.05. A blev undersøgt af en læge kl. 04.10. Lægen skønnede ikke A's tilstand behandlingspåkrævende. A blev fra kl. 04.10 til kl.13.40 tilset dels ved personligt fremmøde i detentionen og dels via overvågningskamera fra vagthavendes kontor. Tilsynene blev tilført detentionsrapporten.

Kort før kl. 13.40 tilså en vicepolitikkommissær P A ved personligt fremmøde i detentionen. P bemærkede, at A's øjne stod en smule åbne, ligesom de vibrede og vendte det hvide ud. P kunne ikke få kontakt til A, og en ambulance blev tilkaldt. Det blev på hospitalet konstateret, at A havde fået en blødning i hjernen. A blev opereret og overført til genoptræning, fordi han var lammet og havde talebesvær.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i medfør af retsplejelovens §

749,stk. 2, da der ikke var nogen formodning om, at et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige, var begået.

Statsadvokaten fandt det dog kritisabelt, at den vagthavende ikke havde sørget for, at der efter lægeundersøgelsen blev foretaget to tilsyn ved fremmøde, inden man overgik til elektroniske tilsyn som foreskrevet i bekendtgørelsen om detentionsanbringelse § 14, stk. 2, sammenholdt med § 23, stk. 2, i Rigspoliti-chefens kundgørelse II, nr. 55 om anbringelse af berusede personer i politiets detentioner.

Statsadvokaten fandt, at der i øvrigt havde været en særlig anledning til at føre tilsyn ved fremmøde i detentionen i nogen tid efter detentionsanbringelsen.

Statsadvokaten fandt dog ikke, at der var holdepunkter for at antage, at hændelsesforløbet, herunder A's sygdomsforløb, ville have været anderledes, hvis tilsynet havde været ført ved fremmøde i detentionen.

Statsadvokaten udtalte herudover blandt andet kritik af notaterne i detentionsrapporten, og at det var uklart, hvem A var blevet fremstillet for ved ankomsten til politistationen, og hvem der havde ansvaret for, at der blev ført et effektivt tilsyn med A under detentionsanbringelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Sagen er fortsat verserende.

### **Tysk statsborger skudt fire gange i benene i forbindelse med anholdelse SA4-2006-322-0003**

**Sag nr. 12**

En tysk statsborger A førte bil på en sådan måde, at han ved sin kørsel fremkaldte fare for andre trafikanters liv og færghed. Han blev standset af flere patruljebiler, der blokerede hans fortsatte kørsel, blandt andet ved at køre ind i A's bil. A var efter oplysninger fra tysk politi psykisk forstyrret, selvmordstruet og bevæbnet med en pistol (formentlig en attrap) og en kniv.

A ville ikke stige ud af bilen, og politiet slog ruderne til bilen itu for at få ham anholdt. I den forbindelse stak A en politiassistent med en skruetrækker og en kniv. Under anholdelsen blev A tildelt slag med stav, og to politiassistenter af-fyrede hver to skud, der ramte A fra hoften og nedefter.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, da der ikke var formodning om, at et strafbart forhold var begået. Statsadvokaten fandt i den forbindelse, at skudafgivelsen havde været en lovlig nødværgehandling. Det blev tillagt vægt, at politiassistenterne havde fået oplyst, at A formentlig var bevæbnet. Der var således på det tidspunkt, hvor skuddene blev afgivet, en berettiget

opfattelse hos politiassisterne, at der var overhængende fare for A's liv eller helbred eller for, at der fortsat kunne ske farligt angreb på andre personer.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### Sag nr. 13

#### **Person skudt og dræbt under drabssigtets flugt fra politiet (19. august 2006)**

*SA1-2006-322-0013*

A var fører af en bil, der medbragte en drabssigtet person M, som var på flugt fra politiet. Som led i anholdelsen af M havde en hundepatrulje eftersat flugtbilen. Flugtbilen standsede på et tidspunkt, og politiassisterne P1 og P2 gik hen til flugtbilen med henblik på at foretage anholdelse af de involverede personer. I forbindelse med at flugtbilen på ny satte i gang, afgav P1 og P2 henholdsvis 13 og 7 skud. A blev ramt af flere skud og afgik kort efter ved døden.

Statsadvokaten besluttede at rejse tiltale mod P1 og P2 for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1, og § 252, stk. 1.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 18. oktober 2007 blev P1 og P2 frifundet for den rejste tiltale. Retten fandt, at P1 ved afgivelsen af alle skuddene havde handlet inden for grænserne for lovligt nødværge, og at han derfor var straffri i medfør af straffelovens § 13, stk. 1.

Retten fandt endvidere, at P2 for så vidt angår de første fem skud havde handlet inden for grænserne af lovligt nødværge, og at han derfor i medfør af straffelovens § 13, stk. 1, var straffri i henseende til afgivelsen af disse. For så vidt angår de to sidste skud, fandt retten ikke, at afgivelsen af disse skud kunne anses for at have været nødvendige og forsvarlige, hvorfor denne handling ikke ansås for omfattet af straffelovens § 13, stk. 1.

Retten flertal fandt, at P2's afgivelse af de sidste skud mod bagenden af flugtbilen var omfattet af straffelovens § 13, stk. 2, og fandt derfor, at P2 var straffri i medfør af denne bestemmelse. Én dommer fandt, at P2 ved afgørelsen af de to sidste skud var gået videre end, hvad der kan henføres under straffelovens § 13, stk. 2 om overskridelse af grænserne for lovligt nødværge. Denne dommer fandt således, at P2 for så vidt angår disse skud skulle dømmes for overtrædelse af straffelovens § 246, jf. § 245, stk. 1. Denne dommer fandt imidlertid, at forholdet var omfattet af bestemmelsen i straffelovens § 82, nr. 3, og at der efter omstændighederne skulle ske strafbortfald i medfør af straffelovens § 83. Denne dommer fandt endvidere, at der skulle frifindes for overtrædelse af straffelovens § 252 om forvoldelse af fare over for passagererne ud fra den betragtning, at passagerne selv måtte have accepteret risikoen for, at noget alvorligt kunne ske.

Anklagemyndigheden ankede dommen til Østre Landsret.  
Sagen er fortsat verserende.

### **Hjertestop under detentionsanbringelse**

Sag nr. 14

*SA5-2006-322-0007 og RA-2007-322-0025*

Politiet modtog en anmeldelse fra en togfører om, at der ved et trinbræt lå en beruset mand M og sov, og derved kunne være til fare for de passerende tog. Politiet hentede M og bragte ham til politistationen, hvor han blev fremstillet for vagthavende. M blev foreløbig detentionsanbragt kl. 17.16, og der blev tilkaldt læge kl. 17.19.

Kort tid efter blev yderligere to personer indbragt til detentionen. Lægen ankom til politigården kl. 17.30 og undersøgte indledningsvis de to øvrige personer, der var blevet anholdt under anvendelse af peberspray.

Lægen undersøgte herefter M kl. 17.45 og konstaterede, at han var misfarvet, uden puls, åndedræt og pupilreaktion, hvorefter der omgående blev startet genoplivning. Da ambulancen kom, blev M bragt på hospitalet.

M var under den foreløbige detentionsanbringelse alene blevet tilset ved elektronisk tilsyn.

Det blev efterfølgende konstateret, at M havde en alkoholkoncentration i blodet på 4 promille. M pådrog sig en meget svær hjerneskade som følge af hjertestoppet.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, idet der ikke var rimelig formodning om, at der var begået et strafbart forhold. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at udtale kritik.

Statsadvokaten meddelte dog politidirektøren, at man i lignende tilfælde, hvor flere personer samtidigt indbringes til detentionsanbringelse, bør være opmærksom på rækkefølgen af lægeundersøgelserne, således at der fortsat foretages det fornødne tilsyn af de detentionsanbragte.

Politiklagenævnet var enig i statsadvokatens afgørelse om at indstille efterforskningen, men fandt at der burde udtales kritik af, at M alene blev tilset elektronisk og ikke ved et personligt fremmøde.

M's pårørende påklagede statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Sagen er fortsat verserende.

**Sag nr. 15****Kvinde død i politiets varetægt***SA2-2006-322-0013 og RA-2007-322-0030*

En psykisk syg kvinde A blev kontaktet på gaden af politiet, fordi hun blev skønnet uegnet til at færdes på egen hånd. Da politiet ville følge A hjem, gjorde hun modstand og slog ud efter en civil, hvorfor hun blev anholdt. Politiet konstaterede, at A var indsmurt i afføring.

Politiet transporterede A til hendes hjem i en af politiets gruppevogne og var under transporten anbragt på maven. Ved ankomsten til A's hjem var hun livløs, og genoplivningsforsøg gav intet resultat. A erklæredes død ved ankomsten til hospitalet.

Den foreløbige obduktionsrapport konkluderede, at dødsårsagen ikke var endeligt oplyst, men at man ikke kunne afvise, at lejringen kunne være en medvirkende årsag. Det fremgik af en supplerende erklæring, at dødsårsagen fortsat ikke var sikkert oplyst, men uheldig lejring meget vel kunne have været en væsentlig faktor.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, idet der ikke var rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået.

Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at udtale kritik af, at A var blevet placeret på maven. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at det ikke kunne kritiseres, at politiet i en situation, hvor det var nødvendigt mod A's vilje at fjerne hende fra stedet, valgte at anbringe A som sket, således at det under den korte køretur blev sikret, at hun ikke kunne gøre udfald mod dem. Statsadvokaten fandt, at politiet også havde taget i betragtning, at A var indsmurt i afføring, således at der var placeret en presenning i bunden af bilen. Statsadvokaten fandt, at dette var et rimeligt hensyn at tage.

Statsadvokaten fandt heller ikke i øvrigt, at der var anledning til at udtale kritik af polititjenestemændenes håndtering af situationen eller for at gøre strafferetligt ansvar gældende.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A's pårørende påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Sagen er fortsat verserende.

**Sag nr. 16****Alvorlig personskade i forbindelse med påkørsel under udrykningskørsel***SA2-2006-322-0014*

En patruljevogn påkørte en 81-årig syns- og hørehæmmet kvinde A, der pludselig trådte ud på vejen foran patruljevognen. Påkørslen skete selvom patruljevognen, der var på vej til en overfaldsalarm, kørte med udryknings signaler. A kom alvorligt til skade i forbindelse med påkørslen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten fandt, at ulykken alene skyldtes, at A var trådt ud foran patruljevognen uden hverken at se eller høre, at patruljevognen kom kørende. Det fremgik af sagen, at A var syns- og hørehæmmet og hverken bar briller eller høreapparat, og at hun havde valgt at krydse vejen på et sted, der var temmelig trafikeret, selv om der var et fodgængerfelt i nærheden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Alvorlig personskade på knallertkører i forbindelse med eftersættelse**

Sag nr. 17

*SA5-2006-322-0008*

En patruljevogn observerede en knallertfører A, der slingrende kørte uden styrthjelm. Det viste sig senere, at A havde en alkoholkoncentration i blodet på 1,98 promille. Patruljevognen kørte op på siden af knallerten med patruljevognens blink aktiveret. A standsede ikke, men forsøgte at stikke af og kørte blandt andet flere gange frem mod rødt lys. Patruljevognen fulgte efter A under hele forløbet med en afstand af ca. 20 - 40 meter. For enden af en vej drejede A til venstre og forulykkede umiddelbart efter ved et helleanlæg, fordi han uden at bremse eller foretage undvigemanøvre ramte helleanlæggets kantsten. Ved ulykken pådrog A sig blandt andet kraniebrud, brud på kraveben, skulderblad og flere ribben.

Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at kritisere politiets handlemåde i forbindelse med udrykningskørslen, og at betingelserne for udrykningskørsel havde været opfyldt. Statsadvokaten lagde ved sin afgørelse vægt på, at der ikke var fysisk kontakt mellem knallerten og patruljevognen under eftersættelsen eller i forbindelse med uheldet, at patruljevognen ikke havde presset A under kørslen, samt at årsagen til uheldet alene måtte tilskrives, at A var spirituspåvirket og derfor ikke i stand til at føre knallerten på betryggende måde.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

### **Person skudt og dræbt af polititjenestemand i forbindelse med husspektakler**

Sag nr. 18

*SA3-2006-322-0011 og RA-2007-322-0023*

To politiassistenter P1 og P2 blev sendt ud til husspektakler, idet en anmelder havde oplyst, at en lille dreng fra naboledigheden havde henvendt sig og blandt andet sagt, at "Far tæver mor" eller lignende.

Ved ankomsten til lejligheden traf P1 og P2 en mand A. A virkede fraværende, påvirket, og i øvrigt som om der var "noget galt".

På grund af karakteren af anmeldelsen, A's adfærd og det forhold, at lejligheden bar præg af tumult, gik politiet ind i lejlighedens bryggers for at sikre

sig, at ægtefællen ikke befandt sig et sted i lejligheden i skadet eller hjælpeløs tilstand.

A ønskede imidlertid ikke politiets tilstedeværelse og tog derfor en spids køkkenkniv og truede P1 og P2. P1 og P2 trak derfor deres pistoler. A blev flere gange advaret om, at han skulle smide kniven og undlade at komme nærmere, og at der ellers ville blive skudt. A reagerede ikke på dette.

P1 og P2 trak sig tilbage mod bryggersdøren og forsøgte at fastfryse situationen. P2 kaldte samtidig vagthavende og anmodede om hurtig assistance.

A fortsatte med at true P1 og P2, ligesom han fægtede med kniven og lavede udfald med den.

På et tidspunkt indtog A en form for "kastestilling", og holdt på kniven på en sådan måde, at P1 var af den opfattelse, at A var ved at kaste med kniven. Han afgav derfor to skud mod A's skulder. A afgik ved døden som følge af skudlæsionerne. Det viste sig efterfølgende, at A's ægtefælle befandt sig hos naboen.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen, da der ikke var formodning om, at der var begået et strafbart forhold af hverken P1 og P2.

Statsadvokaten fandt således, at P1 havde handlet i lovligt nødværge, jf. straffelovens § 13, stk. 1, idet skudafgivelserne havde været nødvendige og forsvarlige.

Statsadvokaten fandt i den forbindelse ikke anledning til at tilsidesætte eller bebrejde P1 det foretagne skøn af, at det var nødvendigt at forblive i lejligheden. Statsadvokaten lagde herved blandt andet vægt på, at P1 og P2 på dette tidspunkt ikke var klar over, om der befandt sig andre end A i lejligheden.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A's pårørende påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse.

## Sag nr. 19

### **Mand død kort tid efter voldsom anholdelse**

*SA1-2006-322-0014 og RA-2007-322-0029*

Politiet blev tilkaldt for at fjerne en uønsket person A fra en restauration. Da politipatruljen ankom til stedet, befandt A sig på toilettet i kælderen, hvor han havde afført sig alt sit tøj. A gik straks til angreb på politiet med to sprayflasker.

Politiet kunne på grund af A's voldsomme modstand ikke overmande ham på sædvanlig vis, og A blev derfor tildelt mange slag med politistav. Der kom herefter forstærkning til stedet, og anholdelsen kunne herefter gennemføres. A blev under modstand ført op ad trappen og lagt på fortovet, medens man

afventede en transportvogn. Da A blev afleveret til transportvognen, var han ved bevidsthed.

Transportvognen kørte med udrykning og A blev ved ankomsten til politistationen konstateret livløs. A blev genoplivet, men afgik to dage senere ved døden på hospitalet. Det fremgik af obduktionserklæringen, at dødsårsagen ikke var endeligt oplyst. Det oplystes dog, at såvel mulig kokainforgiftning som hjertestop, samt de meget svære muskelskader og komplikationer til disse tilstande kunne have haft betydning for dødsfaldet.

Sagen blev forelagt for Retslægerådet der udtalte, at dødsårsagen måtte antages at være følger efter hjertestop, udløst af stærk ophidselse og hyperaktivitet som følge af kokainpåvirkning og senere kompliceret med multiorgansvigt. Det fremgik endvidere af svarene, at hjertestoppet kunne være forårsaget alene af kokainindtagelse. Der blev ikke fundet andre faktorer, som kunne have medvirket til udløsningen af hjertestoppet.

Retslægerådet fandt, at blødningerne i forbindelse med muskelskaderne formentlig kunne have været med til at fremskynde dødens indtræden, men ikke i sig selv havde været årsagen til døden.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen, idet der ikke var formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, var begået. Statsadvokaten fandt heller ikke grundlag for at udtale kritik mod nogle af de tilstedeværende polititjenestemænd.

Statsadvokaten fandt efter oplysningerne om A's adfærd ikke, at politiet brugte magtanvendelse ud over, hvad der var nødvendigt og forsvarligt i situationen.

Statsadvokaten fandt endvidere, at der blev ydet nødvendig førstehjælp fra politipersonalets side, som blev fulgt op af genoplivning fra personalet i en tilkaldt lægeambulance.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A's hustru påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Sagen er fortsat verserende.

### **Mand skudt i låret i forbindelse med anholdelse for voldsudøvelse**

*SA6-2006-322-0007*

En mand A havde efter en julefrokost øvet vold mod sin mor på gaden foran sit rækkehus. A låste sig herefter inde i huset og ville ikke tale med den tilkaldte patrulje, men truede med en kniv.

Patruljen anmodede herefter om assistance, hvorefter yderligere seks politifolk kom til stede. Politiet trængte herefter ind i A's bolig. A var på dette

Sag nr. 20



tidspunkt fortsat bevæbnet med en kniv og reagerede ikke på råb om at smide kniven. Da A foretog en bevægelse, som en politiassistent opfattede som et udfald mod ham, skød han A i låret én gang.

Undersøgelsen er endnu ikke afsluttet.

# Afsnit 5

## Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

### 5.1 Generelle regler om klageberettigelse mv.

#### 5.1.1 Klageberettigede

Både den forurettede og andre kan klage til statsadvokaten over politipersonalets adfærd i tjenesten. Der gælder som udgangspunkt heller ikke begrænsninger i den personkreds, der er berettiget til at indgive anmeldelse om strafbart forhold, som er begået af politipersonale. Det er derimod kun sagens parter, der er klageberettigede i forhold til selve afgørelsen. Som part anses efter forvaltningsloven den, der har en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens afgørelse.

Reglerne for behandlingen af klager over statsadvokaternes afgørelser af politiklagenævnsager afviger på ét punkt fra de beskrevne generelle regler. Ud over sagens parter er også politiklagenævnet berettiget til at klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Klagebehandlingen er undergivet det almindelige to-instans-princip som indebærer, at Rigsadvokatens afgørelse af en klage over statsadvokatens afgørelse er endelig. Rigsadvokatens afgørelse kan således ikke påklages til Justitsministeriet. Dette fremgår af retsplejelovens § 1019 h og § 1020 g, jf. § 99, stk. 3, samt § 1021 f.

Reglen om politiklagenævnets klageadgang findes i retsplejelovens § 1021 f. Det anføres om bestemmelsen i lovforarbejderne:

"...

*Om baggrunden for bestemmelsen bemærkes, at politiklagenævnets virksomhed skal medvirke til at sikre, at befolkningen har tillid til, at sagerne i enhver henseende behandles sagligt og korrekt. Der må ikke kunne opstå mistanke om, at man holder hånden over politifolk, der har begået strafbart eller kritisabelt forhold, jf. herved betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.*

*Det er politiklagenævnet som sådant – ikke det enkelte medlem – der har klageadgang. Dvs. at en klage fra politiklagenævnet forudsætter, at mindst to af nævnets tre medlemmer ønsker at klage, jf. betænkning 1278/194, side 172. Da parterne selv har mulighed for at påklage afgørelsen, forudsættes det, at politiklagenævnets beføjelse til at klage opfattes som en form for ekstra*

*garanti, der kun undtagelsesvis bringes i anvendelse, f.eks. hvis en sag er af principiel interesse, jf. betænkning 1278/1994, side 172 og side 179.*

...

*Bestemmelsen finder også anvendelse i tilfælde, hvor politiklagenævnet ønsker at klage over, at statsadvokaten ikke vil følge en tilkendegivelse fra nævnet, der er fremkommet efter den foreslåede § 1021 a, stk. 2, eller efterkomme en anmodning fra nævnet om at foretage yderligere undersøgelseskridt i en adfærdsklagesag, jf. den foreslåede § 1021 c.”*

### Eksempel

#### **Anmelder ikke klageberettiget i sag om mulig uforsvarlig kørsel**

SA2-2005-321-0535 og RA-2006-321-0387

En mand M indgav en anmeldelse mod en polititjenestemand P, for uforsvarlig kørsel samme dag. P havde i en patruljebil under udrykning overhalet M's bil og M havde følt sig i fare. M havde særligt bemærket, at patruljebilens udryknings-signaler ikke var aktiverede.

Statsadvokaten besluttede at indstille efterforskningen i sagen. Statsadvokaten fandt, at betingelserne for at foretage udrykningskørsel og for at undlade at bruge udrykningssignalerne havde været opfyldt. Statsadvokaten fandt, at der ikke var bevismæssigt grundlag for at antage, at P ikke havde udvist den fornødne forsigtighed.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

M påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt ikke, at M havde en sådan væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i sagens udfald, at han kunne anses for part i sagen og dermed klageberettiget. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at der ikke opstod et færdselsuheld som følge af politipatruljens kørsel, ligesom M ikke havde fremsat et erstatningskrav i anledning af det passerede.

#### **5.1.2 Klagefrist og omgørelsesfrist**

Der gælder samme klagefrist for politiklagenævnet og sagens parter. Det vil sige, at klagefristen er 4 uger efter, at nævnet har modtaget afgørelsen. En klage fra en part skal dog behandles, hvis der er en undskyldelig årsag til, at klagefristen er overskredet. Det er klageren selv, der skal godtgøre, at overskridelsen af fristen er undskyldelig.

Er der tale om en klage fra nævnet, betragter Rigsadvokaten i praksis denne som en klage fra en myndighed. Ekspeditionsfejl hos myndigheder, herunder politiklagenævnet, anses i almindelighed ikke for undskyldelige. Sagens parter skal underrettes af statsadvokaten, hvis politiklagenævnet klager over afgørel-

sen. Det fremgår af bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn § 11. Sagens parter underrettes også af statsadvokaten, når en afgørelse i en adfærdsklagesag påklages.

Klagefristen på 4 uger skal ikke alene bruges til at vurdere, om der skal indgives en klage, men også til udarbejdelse af selve den begrundede klage.

Parten har således som udgangspunkt ikke krav på, efter udløbet af de 4 uger, at få yderligere tid til at fremkomme med sin egentlige klage.

Rigsadvokaten sætter derfor sædvanligvis en meget kort frist, når parten ønsker at fremkomme med yderligere bemærkninger i relation til sin klage og meddeler parten, at sagen vil blive afgjort på det foreliggende grundlag, hvis bemærkningerne ikke fremkommer inden for fristen. Hvis der er undskyldelige grunde til, at det ikke har været muligt at fremkomme med de supplerende bemærkninger på det tidspunkt, vil fristen undtagelsesvis kunne forlænges. Som eksempel herpå kan f.eks. nævnes tilfælde, hvor klager først i forbindelse med klagen til Rigsadvokaten får beskikket en advokat.

### **Klage til Folketingets Ombudsmand over for korte frister i forbindelse med høring**

### **Eksempel**

*RA-2006- 323-0209 – sagen er også omtalt på s. 37, 43 og 110.*

Statsadvokaten havde truffet afgørelse i en adfærdsklagesag og udtalt kritik af polititjenestemanden P. I forbindelse med klagen indgav P's advokat A først en foreløbig klage inden for 4 ugers fristen. A oplyste, at både han og hans klient afholdt ferie, hvorfor A anmodede om en yderligere frist til afgivelse af et supplerende indlæg. Rigsadvokaten meddelte ham herefter en frist hertil. I forbindelse med en senere partshøring gav Rigsadvokaten A en frist på 14 dage til at komme med sine bemærkninger.

Efter at der var truffet afgørelse i sagen, klagede A til Folketingets Ombudsmand dels over sagsbehandlingen i den konkrete sag og dels generelt over Rigsadvokatens fastsættelse af svarfrister.

Folketingets Ombudsmand udtalte blandt andet i sin afgørelse, at *“med klage menes der ikke en foreløbig tilkendegivelse om at klage ønskes indgivet, og at den egentlige klage vil fremkomme senere”* og havde derfor ikke bemærkninger til, at Rigsadvokaten i sådanne tilfælde fastsætter en frist for modtagelsen af den begrundede klage med meddelelse om, at sagen vil blive afgjort på det foreliggende grundlag, hvis den begrundede klage ikke modtages inden for den fastsatte frist.

For så vidt angår hjemmelen til denne praksis henviste Folketingets Ombudsmand dels til fristbestemmelsen i retsplejelovens § 1019 h, stk. 2, og dels til en

almindelig forvaltningsretlig grundsætning om, at en part i en klagesag, der er rejst af parten selv, antages at have pligt til at bidrage til sagsoplysningen, og at en myndighed efter omstændighederne har mulighed for at tillægge en parts manglende eller utilstrækkelige medvirken processuel skadevirkning. Det betyder, at en myndighed kan meddele en part, at sagen må afsluttes på det foreliggende grundlag, medmindre parten bidrager med de ønskede oplysninger. Se hertil Forvaltningsret, 2. udgave, Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., side 478 ff.

Foruden klagefristen på 4 uger gælder der efter retsplejelovens § 724, stk. 2, en frist for omgørelse af statsadvokatens beslutning. Er der truffet afgørelse om påtaleopgivelse efter § 721 eller tiltalefrafald efter § 722, kan strafforfølgning mod den der har været sigtet, kun fortsættes efter den overordnede anklagemyndigheds bestemmelse, hvis meddelelse herom er forkyndt for den pågældende inden 2 måneder fra afgørelsens dato, medmindre sigtedes forhold har hindret rettidig forkyndelse, eller betingelserne for genoptagelse efter § 975 er til stede.

Fristen gælder også i visse tilfælde, selv om der ikke har været rejst sigtelse i sagen, f.eks. når en person med føje har anset sig som sigtet, fordi den pågældende har været afhørt "med en sigtets rettigheder", eller hvor der var rettet en så betydelig mistanke mod personen for strafbart forhold, at beslutningen om at indstille efterforskningen ganske måtte sidestilles med en påtaleopgivelse efter retsplejelovens § 721. Se hertil f.eks. eksemplet i beretning 2005, s. 115.

## 5.2 Rigsadvokatens behandling af klager over statsadvokaternes afgørelser

Klageadgangen indebærer en helt ny realitetsbehandling af sagen. Således skal der foretages en fuldstændig materiel prøvelse af bevisbedømmelsen, retsspørgsmål og skønsspørgsmål. Rigsadvokaten kan som led i klagesagens behandling indhente nye oplysninger, herunder for at belyse omstændigheder, der er gjort gældende i forbindelse med klagen. Dette kan f.eks. være yderligere eller supplerende afhøringer af vidner, klageren eller indklagede og indhentelse af foto eller rids over gerningsstedet. Fremkommer der i forbindelse med Rigsadvokatens behandling af sagen nye oplysninger, kan dette føre til, at Rigsadvokaten hjemviser sagen til fornyet behandling hos statsadvokaten og politiklagenævnet. Oplysningerne skal dog være af så væsentlig betydning for sagen, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet

udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med statsadvokatens og politiklagenævnets oprindelige stillingstagen til sagen.

Rigsadvokaten påser ved sin behandling af en sag, at afgørelsen materielt er rigtig, og at formelle regler for sagsbehandlingen er overholdt. Dette indebærer i praksis, at Rigsadvokaten f.eks. ikke er bundet af det forhold, at der har været enighed mellem statsadvokat og nævn om, hvilke faktiske omstændigheder, der kan lægges til grund ved sagens afgørelse, bevisvurderingen eller subsumtionen.

**Tabel. Afgørelser i 2006**

	Afvist	Stadfæstet	Ændret	Genoptaget	Andet	Total
Kap. 93 b	1	46	1			48
Kap. 93 c	5	75*			4**	84
§ 1020 a, stk. 2		3		1		4
<b>Total</b>	<b>6</b>	<b>124</b>	<b>1</b>	<b>5</b>		<b>136</b>

\* Omfatter én sag, hvor Rigsadvokaten traf afgørelse i 1. instans, men fulgte statsadvokatens indstilling.

\*\*Omfatter én sag, hvor Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at give klager en uddybende begrundelse.

### 5.3 Eksempler på afgørelser, som Rigsadvokaten har stadfæstet

Som det fremgår af afsnit 5.2, stadfæster Rigsadvokaten hovedparten af de afgørelser, der påklages. En del af de afgørelser, der påklages til Rigsadvokaten, indbringes af politipersonalet. Det sker navnlig, fordi der er rejst kritik af polititjenestemandens adfærd i tjenesten.

En del afgørelser stadfæstes i henhold til de grunde, der er anført af statsadvokaten.

Rigsadvokaten afgiver imidlertid også lejlighedsvis og efter behov samtidig med afgørelsen af sagen en mere generel og vejledende udtalelse om en problemstilling. Rigsadvokaten benytter også lejligheden til at tage spørgsmål af mere generel karakter op i kraft af Rigsadvokatens generelle tilsynsforpligtelse efter retsplejelovens § 99, stk. 2. Der er derfor i en række sager rettet henvendelse til vedkommende politimester (Politidirektøren) med henblik på en afklaring af, hvilke skridt der måtte være foretaget med henblik på at forebygge lignende hændelser.

Nedenfor gives et antal eksempler på Rigsadvokatens sagsbehandling af de afgørelser, der træffes i disse klagesager.

**Eksempel 1****Misbrug af politimyndighed i form af anholdelse særdeles kritisabel**

*SA2-2006-323-0378 og RA-2006-323-0209*

Statsadvokaten fandt det særdeles kritisabelt, at en kriminalassistent K, uden tjenstlig anledning over for en mand A, havde oplyst, at han var polititjenestemand, at han havde forevist politiskilt, at han havde foretaget anholdelse af A, og at han havde forsøgt at fastholde A. Forholdet fandt sted i forbindelse med et skænderi om, hvorvidt K skulle have sin hund i snor under gåtur.

Statsadvokaten fandt, at det var en skærpende omstændighed, at K havde været vedholdende i sine bestræbelser på at få A anholdt, herunder efter at en politipatrulje var kommet til stedet og havde løsladt A.

Ved valget af graden af kritik lagde statsadvokaten vægt på, at anholdelsen, der måtte anses for helt grundløs, havde haft den konsekvens, at A uforvarende var blevet frihedsberøvet i flere timer.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

K's advokat klagede over afgørelsen.

Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten var enig med statsadvokaten i, at K's adfærd havde en sådan karakter og grovhed og sådanne alvorlige konsekvenser for A, at den efter en samlet vurdering måtte karakteriseres som særdeles kritisabel. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at K under hele forløbet alene varetog egne private interesser, der var tjenesten uvedkommende.

Sagen er omtalt ovenfor s. 107 og i afsnit 4, s. 43.

**Eksempel 2****Chikanøs udstrækning af en anholdelse, alene "kritisabel"**

*SA1-2004-323-0214 og RA-2006-323-0224*

Sagen angik anholdelse af journalist J på et spillested og 15 klagepunkter i tilknytning hertil. En politiassistent P og J havde haft en meningsudveksling om J's opførsel og hans udspørgen om baggrunden for politiets tilstedeværelse på spillestedet.

Statsadvokaten fandt blandt andet, at P havde handlet kritisabelt ved ikke med det samme på politistationen at have løsladt J, da denne havde oplyst sine generalia. Statsadvokatens kritik fremkom, efter at politiklagenævnet havde tilkendegivet, at nævnet fandt forholdet kritisabelt.

Statsadvokaten lagde på baggrund af hele hændelsesforløbet og det åbenbare modsætningsforhold mellem P og J til grund, at beslutningen om den fortsatte anholdelse og indsættelse i venterum var udslag af chikanøs adfærd.

J klagede til Rigsadvokaten over en del af punkterne i statsadvokatens af-

gørelse, herunder over, at udstrækningen af anholdelsen alene fandtes kritisabel.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse. Henset til karakteren af fejlskønnet og til, at P ikke handlede for at varetage private interesser, fandt Rigsadvokaten ikke, at der var grundlag for at skærpe kritikken. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at der i forbindelse med anholdelsen og opretholdelsen af denne ikke blev udvist andre kritisable forhold.

Sagen er omtalt i afsnit 4, s. 41.

## 5.4 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret en afgørelse, hvormed der var enighed mellem nævn og statsadvokat

### Politiets håndtering af en anholdelse fundet uhensigtsmæssig, men ikke kritisabel

#### Eksempel 1

*SA3-2005-323-0173 og RA-2006-323-0197*

Tre unge mænd var en sen nattetime i beruset tilstand på vej gennem en provinsby. Den ene mand M, ville lade vandet op ad en butiksfacade, da han blev kontaktet af en civilklædt politiassistent P1. På forespørgsel nægtede M at oplyse sit navn og opgav efterfølgende et fiktivt navn. Han blev anholdt, men gjorde modstand, vristede sig fri og løb fra stedet, men blev indhentet og lagt på jorden og ilagt håndjern. M blev med magt anbragt i en civil politibil og kørt til politistationen. De to andre unge mænd havde forsøgt at blande sig i politiforretningen.

Statsadvokaten havde udtalt kritik af, at to politiassistenter P1 og P2 ikke havde gjort mere for at sikre sig, at M og to andre borgere var klar over, at det var politiet der henvendte sig. Herved kunne hele udviklingen af situationen formentlig være undgået.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

Advokaten for P1 og P2 påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten fandt ikke anledning til at udtale egentlig kritik, men fandt det beklageligt, at P1 og P2 ikke formåede at håndtere politiforretningen på en mere hensigtsmæssig måde.

Sagen gav i øvrigt anledning til over for Rigspolicefen at gøre opmærksom på problemstillingen i forbindelse med sikring af dokumentation for anholdelsesgrundlaget for personer, der anholdes i medfør af retsplejelovens § 755, og i



umiddelbar forlængelse heraf tilbageholdes og detentionsanbringes i henhold til ordensbekendtgørelsen.

Sagen er omtalt i afsnit 4, s. 45.

## 5.5 Eksempler på sager, hvor Rigsadvokaten har ændret statsadvokatens afgørelse og har fulgt nævnets indstilling

Der er ikke i årets løb fremkommet eksempler herpå. Der henvises til beretning 2005, s. 123.

## 5.6 Eksempler hvor Rigsadvokaten har anmodet statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen

### Eksempel 1

#### **Genoptagelse af en sag, hvor statsadvokaten ikke havde afhørt de anmeldte polititjenestemænd**

*SA1-2005-321-0509 og RA-2006-321-0388*

En mand M, havde indgivet anmeldelse mod to polititjenestemænd P1 og P2 for under en anholdelse at have forårsaget, at M pådrog sig brud på højre håndled. M havde samtidig søgt om erstatning.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i politiklagenævns sagen uden at have foretaget afhøring af P1 og P2.

Statsadvokaten lagde vægt på, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at lægge M's forklaring om forløbet til grund, og fandt ikke, at der forelå tilstrækkeligt bevismæssigt grundlag for at afgøre, om frakturen ved håndledet hidrørte fra et forudgående slagsmål eller fra håndjernene.

Statsadvokaten meddelte i øvrigt, at han efterfølgende ville træffe afgørelse i erstatnings sagen.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig enig i afgørelsen. Nævnet havde dog særligt anført, at en afhøring af P1 og P2 på grund af den da forløbne tid måtte anses for formålsløs på tidspunktet for nævnets udtalelse. Politiklagenævnet havde i øvrigt fundet statsadvokatens sagsbehandlingstid meget kritisabel.

M klagede over afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten fandt, at der oprindeligt ikke havde været tilstrækkeligt grundlag for at afvise anmeldelsen uden afhøring af de indklagede polititjenestemænd. Selv om det på grund af den forløbne tid umiddelbart var formålsløst at iværksætte yderligere efterforskning, anmodede Rigsadvokaten statsadvokaten om at foretage en fornyet vurdering af sagen.

katen om at afhøre P1 og P2 og træffe en ny afgørelse. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at erstatningsagen ikke ville kunne afgøres uden en afhøring af eller notits fra de indklagede.

Rigsadvokaten tilsluttede sig i øvrigt nævnets kritik af sagsbehandlingstiden.

### **Statsadvokaten anmodet om at tage stilling til en adfærdsklage på trods af formel overskridelse af fristen i retsplejelovens § 1019 a, stk. 2**

#### **Eksempel 2**

*SA5-2006-321-0232 og RA-2006-321-0372*

En advokat A anmeldte på vegne af en mand M, nogle polititjenestemænd for muligt strafbart forhold i forbindelse med en anholdelse. A anmodede også statsadvokaten om at undersøge, om der var grundlag for at udtale kritik af polititjenestemændenes adfærd i tjenesten. Anmeldelsen indkom mere end et halvt år efter anholdelsen, og efter at M var blevet frifundet i byretten for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 3.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen med henvisning til, at der ikke var rimelig formodning om, at der var begået et strafbart forhold, der forfølges af det offentlige. Statsadvokaten afviste endvidere adfærdsklagen, fordi klagen var indgivet mere end 6 måneder efter anholdelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A klagede til Rigsadvokaten over afvisningen af adfærdsklagen.

Rigsadvokaten anmodede statsadvokaten om at genoptage undersøgelserne i sagen. Rigsadvokaten lagde herved vægt på, at der ved byrettens dom var blevet skabt tvivl om såvel lovligheden af anholdelsen som anvendelsen af magt ved den foretagne anholdelse, at der var grundlag for at realitetsbehandle spørgsmålet om de involverede polititjenestemænds adfærd på trods af den skete fristoverskridelse.

Statsadvokaten fandt efter at have efterforsket sagen fortsat at kunne indstille efterforskningen i sagen jf. rpl. § 749, stk. 2, samt at der ikke var grundlag for at udtale kritik.

Denne afgørelse blev ikke påklaget til Rigsadvokaten.

### **Rigsadvokaten anmodede om yderligere oplysninger i en sag, hvor en mand var afgået ved døden som følge af skudlæsioner**

#### **Eksempel 3**

*SA2-2006-322-0011 og RA-2006-322-0017*

En polititjenestemand skød en psykisk syg mand A, to gange i benene for at hindre ham i at begå selvmord. A havde forinden stukket sig selv adskillige gange

med en kniv og havde som følge heraf seks stiklæsioner og 48 snitlæsioner. A afgik ved døden, antageligt som følge af de to skudlæsioner i lårene.

Statsadvokaten fandt ikke, at der var rimelig formodning om, at et strafbart forhold var begået og indstillede efterforskningen i sagen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

A's pårørende påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten, der besluttede, at undersøgelsen skulle genoptages. Rigsadvokaten anmodede herunder om en udtalelse vedrørende politikredsens anvendelse af materiel til passivisering af personer og en udtalelse fra Rigspolitechefen om hvilke instrukser, herunder i form af undervisnings- og informationsmateriale, der er givet politistyrken om anvendelse af skummateriel til brug for passivisering af personer, herunder over for psykisk syge.

Sagen er omtalt i afsnit 4, s. 88.

## 5.7 Klagestatistikken (indkomne sager)

Rigsadvokaten modtog i beretningsåret i alt 134 konkrete sager vedrørende politiklagenævnensordningen. Dette ligger noget på niveau med antallet af klagesager de foregående år. Set i forhold til det samlede antal afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne i beretningsåret, er der tale om, at ca. 15 % af afgørelserne er indbragt for Rigsadvokaten. Denne "klagefrekvens" har været nogenlunde stabil de senere år.

Fordelingen af klager, der er blevet indbragt af sagens parter (henholdsvis polititjenestemænd og borgere) og politiklagenævnene, fremgår af nedenstående tabel. Det fremgår heraf, at politiklagenævnene påklagede to afgørelser (ca. 1,5 %), mens polititjenestemænd påklagede fire afgørelser (ca. 3 %). Borgerne stod for resten af klagerne (ca. 95,5 %).

**Tabel 1. Fordelingen af indkomne sager hos Rigsadvokaten 1998-2006**

Sag indkommet i	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006	
Sagskategori	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c	93b	93c
Sagen påklaget af																		
– polititjenestemanden	3	6	9	9	5	6	5	8	2	3	3	13	7	6	4	6	4	0
– borgeren *)	51	66	41	63	59	58	44	80	46	99	39	92	57	63	40	87	45	83
– politiklagenævnet	6	14	2	12	4	11	3	8	0	1	0	3	1	2	1	2	0	3
Klager efter kap. 93 b og 93 c	60	86	52	84	68	75	52	96	48	103	42	108	65	71	45	95	49	85
Klager i alt	146		136		143		148		151		150		136		140		134	
Afgørelser i alt	605		811		715		927		874		880		975		966		906	
"Klageprocent"	24		16		20		16		17		17		14		14		15	

\*) Herunder klager, der er afvist på grund af manglende partsstatus.

## 5.8 Særligt om sager, der er påklaget af nævnene

Det kan fortsat konstateres, at politiklagenævnene - som forudsat i lovforarbejderne – generelt er tilbageholdende med at klage over statsadvokatens afgørelse, selvom man er uenige i denne afgørelse. Nævnene har i 2006 i to tilfælde klaget over statsadvokatens afgørelse. Sagerne er beskrevet nedenfor.

Nævnene har i perioden fra ordningens start i 1996 og frem til udgangen af 2006 klaget over statsadvokatens afgørelse i følgende tilfælde:

**Tabel**

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Adfærd	3	6	2	4	3	0	0	2	1	0
Straf	15	14	12	11	8	1	3	2	2	2
I alt	18	20	14	15	11	1	3	3	3	2
Afgørelse ændret	*	*	*	*	*	*	*	1	2	0

\*) Ikke opgjort i tidligere beretninger.

En række af de sager, der var påklaget af nævnene, har vedrørt spørgsmålet om nævnenes kompetence, mens andre sager derimod har vedrørt spørgsmålet om en almindelig bevisvurdering, som sagens parter ikke har fundet anledning til at påklage.

Som det fremgår af tabellen, har nævnene navnlig i de første år påklaget afgørelser vedrørende sådanne fortolkningsspørgsmål. Der kan herom henvises til de tidligere udgivne beretninger om behandlingen af klager over politiet.

### Sag nr. 1

#### **Stadfæstet indstilling af efterforskning af hastighedssag, blandt andet på grund af den siden anmeldelsen forløbne tid**

*SA1-2005-321-0605 og RA-2006-321-0376*

En kriminalassistent K, der var kørende i et civilt køretøj, blev den 18. juni 2005 fotograferet i forbindelse med automatisk trafikkontrol på grund af hastighedsoverskridelse.

K blev 6 måneder efter episoden konfronteret med fotoet. K oplyste, at han ikke huskede årsagen til hastighedsoverskridelsen, da episoden lå et halvt år tilbage i tiden, men at han generelt kun overskred hastighedsgrænserne, hvis det var tjenstligt begrundet i henhold til udrykningsbekendtgørelsen.

Det fremgik i øvrigt af sagen, at der ikke var sket en tilføjelse til døgnrapporten eller andetsteds om, at der blev foretaget udrykningskørsel i det konkrete tilfælde. Dette var i strid med interne instrukser.

Statsadvokaten indstillede den 10. maj 2006 efterforskningen i sagen med den begrundelse, at der ikke ville kunne føres bevis for, at K ikke havde kørt udrykningskørsel. Statsadvokaten lagde blandt andet vægt på, at K først blev konfronteret med fotoet efter 6 måneder.

Statsadvokaten havde i øvrigt tidligere i forløbet meddelt Politidirektøren, at politiklagenævnet fandt, at politikredsen burde overveje at indføre en mere sikker (intern) registrering af politipersonalets brug af politiets køretøjer. Statsadvokaten fandt, at det lå uden for statsadvokatens kompetence at pålægge politiet at indføre et registreringssystem, men at han gerne ville videregive forslaget fra nævnet til Politidirektøren.

Politiklagenævnet havde forinden statsadvokatens afgørelse udtalt, at man ikke fandt, at der var grundlag for at indstille efterforskningen. Politiklagenævnet lagde herved blandt andet vægt på, at det ikke af døgnrapport eller på anden måde var dokumenteret eller sandsynliggjort, at der var tale om udrykningskørsel. Der havde heller ikke været anvendt udrykningslys i den konkrete situation.

Politiklagenævnet klagede over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten og anførte i klagen, at det forhold, at K først fik foreholdt fotoet efter 6 måneder ikke i sig selv burde medføre, at efterforskningen blev indstillet. I øvrigt fandt politiklagenævnet ikke, at der forelå oplysninger, der kunne medføre, at sagen ikke skulle afgøres med et bødeforelæg.

Der havde i forbindelse med efterforskningen været problemer og drøftelser omkring identifikation af føreren.

Rigsadvokaten stadfæstede ud fra en konkret vurdering statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten bemærkede, at statsadvokaten havde foretaget en række tiltag med henblik på at effektivisere behandlingen af disse sager. Rigsadvokaten tilsluttede sig i øvrigt, at det bør sikres, at der ikke opstår tvivl om, hvilke medarbejdere der har gjort brug af politiets tjenestekøretøjer.

### **Stadfæstet afgørelse om at indstille efterforskningen i en færdselssag, hvor en politiassistent var involveret i et færdselsuheld**

Sag nr. 2

*SA1-2005-321-0518 og RA-2006-321-0357*

En politiassistent P var under udrykningskørsel involveret i et færdselsuheld. Efter afslutningen af efterforskningen blev sagen sendt til statsadvokaten. Politidirektøren oplyste i den forbindelse, at der ikke ville blive indledt straffesag mod den civile part som følge af færdselsuheldet.

Statsadvokaten besluttede på det foreliggende grundlag at indstille efterforskningen i sagen.

Statsadvokaten anførte som begrundelse, at han ikke fandt grundlag for at tilsidesætte P's forklaring om, at han, da han kørte ind i krydset, havde orienteret sig til begge sider og havde nedsat hastigheden væsentligt, blandt andet ved at bremse ned flere gange, inden han kørte ind i krydset.

Politiklagenævnet havde forinden erklæret sig uenig i afgørelsen, idet nævnet fandt, at P burde være forelagt et bødeforelæg for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsen. Nævnet fandt, at P efter de konkrete forhold i langt højere grad burde have sat farten helt ned før krydset eller eventuelt at have standset patruljevognen helt.

Politiklagenævnet påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten og bemærkede i den forbindelse, at sagen også kunne have betydning for en afklaring af det reelle indhold af udrykningsbekendtgørelsens § 7, stk. 3.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse. Rigsadvokaten orienterede dog statsadvokaten om, at statsadvokaten burde have foretaget en selvstændig efterforskning i sagen i overensstemmelse med det anførte i beretningen fra 1999 om behandling af klager over politiet, s. 165-166 og s. 173.



# Afsnit 6

## Statistisk opgørelse over behandlingen af konkrete klagesager hos statsadvokaterne i 2006

### 6.1 Statistik over indkomne politiklagenævnsager

Statsadvokaterne har i beretningsåret modtaget 989 sager, der er omfattet af ordningen. Dette svarer til en stigning i sagstallet på knap 6 % i forhold til 2005, hvor der indkom 934 nye sager hos statsadvokaterne. Antallet af nye sager ligger således omtrent på niveau med 2004.

Ser man på sammensætningen af sagsporteføljen på landsplan, kan der spores samme tendenser som i 2005. Som nævnt i beretningen 2005 har anmeldelser om strafbart forhold udgjort den største del af samtlige sager inden for de seneste år. Denne tendens er også fortsat i 2006, idet antallet af anmeldelser om strafbart forhold udgør ca. 59 % af samtlige sager. Denne forskydning fra adfærdsklager til anmeldelser om strafbart forhold, der har kunnet konstateres gennem de seneste par år, indikerer muligvis, at borgerne i videre omfang griber til en anmeldelse frem for at klage.

Der kan konstateres en kontinuerlig stigning i antallet af *færdselssager* siden 2002. Der er i beretningsåret registreret 277 færdselssager mod 252 sager i 2005. Der blev til sammenligning registreret 170 nye færdselssager i 2002, mens dette antal steg til 220 sager i 2003 og 251 sager i 2004. Stigningen må blandt andet ses på baggrund af etableringen af ordningen med automatisk trafikkontrol (ATK). Færdselssagerne udgør endvidere den overvejende del af de straffesager, hvor der er grundlag for at rejse tiltale.

Fordelingen af sagerne på landsplan er fortsat "skæv" i den forstand, at Statsadvokaten for København mv. og Statsadvokaten for Sjælland, der dækker det storkøbenhavnske område, fortsat modtager mere end halvdelen af samtlige nye sager (56,7 % af sagerne), mens indbyggertallet i disse to områder alene udgør ca. 37 % af Danmarks befolkning.

Det er anført i de tidligere beretninger, at der har været overvejelser om, hvorvidt de indkomne sager burde fordeles på hver enkelt af landets 54 politikredse. Dette er hidtil blevet afvist, blandt andet som følge af de meget store



forskelle, der hidtil har været mellem politikredsene med hensyn til størrelse, antal tjenstgørende polititjenestemænd, befolkningsunderlag mv.

Jeg oplyste i min beretning for 2005, at spørgsmålet ville blive taget op til overvejelse på ny i forbindelse med etableringen af de nye store politikredse pr. 1. januar 2007.

Der er således i den foreliggende beretning som hidtil foretaget en regional opdeling af de indkomne sager. Der henvises herom blandt andet til tabel 2.

I forhold til de tidligere beretninger har jeg i år valgt også at foretage en regional opdeling af de afgjorte sager. Der henvises herom blandt andet til tabel 4a og 5a.

Nogle politiklagenævn har valgt også i delberetningen for 2006 at fordele de indkomne sager på de enkelte politikredse. Der kan herom henvises til de enkelte delberetninger.

**Tabel 1. Indkomne politiklagenævns sager 1997-2006**

Antal sager indkommet i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Klager over politi- personalets adfærd	333	286	358	367	392	365	385	400	367	405
Straffesager mod politipersonale	312	340	480	502	539	511	532	571	567	584
– heraf færdselssager	100	113	138	160	166	170	220	251	252	277
– heraf sager behand- let efter rpl. § 1020 a, stk. 2	6	12	14	9	17	10	7	6	9	20
I alt sager omfattet af ordningen	645	626	838	869	931	876	917	971	934	989

**Table 2. Indkomne politiklagenævns sager hos statsadvokaterne i 2006**

Antal indkomne sager 2006	Statsadvokaten for København mv.	Statsadvokaten for Sjælland	Statsadvokaten for Fyn mv.	Statsadvokaten i Ålborg	Statsadvokaten i Viborg	Statsadvokaten i Sønderborg	I alt
Klager over politiets adfærd	104	102	37	57	43	62	405
Straffesager mod politipersonale	227	128	56	53	66	54	584
Heraf færdselssager	126	63	21	19	33	15	277
<b>I alt</b>	<b>331</b>	<b>230</b>	<b>93</b>	<b>110</b>	<b>109</b>	<b>116</b>	<b>989</b>

**Table 3. Fordeling af indkomne sager pr. statsadvokatur**

Antal sager indkommet i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Statsadvokaten for København mv.	223	208	326	280	309	246	241	277	275	331
Statsadvokaten for Sjælland	123	116	164	200	224	209	224	232	226	230
Statsadvokaten for Fyn mv.	54	51	73	83	73	94	106	96	97	93
Statsadvokaten i Ålborg	82	90	89	89	111	108	112	129	106	110
Statsadvokaten i Viborg	56	78	93	114	117	130	114	116	116	109
Statsadvokaten i Sønderborg	107	83	93	103	97	89	120	121	114	116
<b>I alt sager omfattet af ordningen</b>	<b>645</b>	<b>626</b>	<b>838</b>	<b>869</b>	<b>931</b>	<b>876</b>	<b>917</b>	<b>971</b>	<b>934</b>	<b>989</b>

## 6.2 Statistik over afgjorte politiklagenævns sager

Statsadvokaterne har i beretningsåret 2006 afgjort 906 sager, der er omfattet af ordningen, mens der i samme periode indkom 989 nye sager.

Et udvalg af de konkrete sager, som statsadvokaterne har behandlet i beretningsåret, er beskrevet i afsnit 4.

**Tabel 4. Afgjorte politiklagenævns-sager i 1997-2006**

Antal sager										
afgjort i	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Klager over										
politipersonalets										
adfærd	320	282	380	302	363	400	366	424	387	379
Straffesager										
mod politi-										
personale	289	330	449	413	564	474	514	551	579	527
– heraf færdss-										
sager	106	103	106	139	174	121	207	179	259	246
– heraf under-										
søgelse efter										
§ 1020 a, stk. 2	6	7	18	13	16	11	8	6	10	11
I alt sager omfat-										
tet af ordningen	609	612	829	715	927	874	880	975	966	906

### 6.3 Statistik over afgjorte adfærdssager

Statistikken over afgjorte adfærdssager indeholder oplysninger om klager, der er forligt i politikredsen (notitssager), tilbagekaldte klager og afviste klager. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor der ikke er udtalt kritik af politiet, men hvor statsadvokaten alligevel har beklaget forholdet over for klageren. Endelig indgår der oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand eller "systemet". Der er i beretningsåret afgjort i alt 379 adfærdsklagesager.

**Table 4a. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 2006**

Afgørelser	Statsad- vokaten for Køben- havn mv.	Statsad- vokaten for Sjæl- land	Statsad- vokaten for Fyn mv.	Statsad- vokaten i Ålborg	Statsad- vokaten i Viborg	Statsad- vokaten i Sønder- borg	I alt
1. Klagen forligt i politikredsen ("notitssager")	35	37	18	8	17	14	129
2. Klagen tilbagekaldt	1	4	0	3	1	3	12
3. Klagen afvist som forældet jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 2	0	1	1	1	0	2	5
4. Klagen afvist som ubegrundet (herunder som grundløs, hvor undersøgelsen ikke har underbygget klagen, og modstridende forklaringer ("påstand mod påstand"))	53	38	27	38	26	28	210
5. Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	0	1	2	1	2	1	7
6. Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd	2	2	2	2	0	0	8
7. – herunder kritisabelt	1	1	2	2			
8. – herunder meget kritisabelt	1						
9. – herunder særdeles/stærkt/yderst kritisabelt		1					
10. Systemkritik (herunder kritik af tilrettelæggelsen af generelle procedurer mv.)	0	0	0	0	0	0	0
11. Andet (herunder blandt andet sager, der er henlagt, fordi klager ikke har reageret på henvendelser fra statsadvokaten)	3	3	1	0	1	0	8
<b>I alt</b>	<b>94</b>	<b>86</b>	<b>51</b>	<b>53</b>	<b>47</b>	<b>48</b>	<b>379</b>

Det bemærkes, at statistikken vedrører afgørelsen af adfærdsklagen. Der kan derfor f.eks. være udtalt kritik af polititjenestemændenes *dispositioner* i sagen, selv om sagen i statistikken er rubriceret under pkt. 4 som ubegrundet. Det bemærkes endvidere, at opgørelsen vedrører journaliserede sager, hvilket medfører, at den enkelte sag f.eks. kan omfatte *flere indklagede* polititjenestemænd. Der kan således i den enkelte sag være rejst kritik af flere enkeltpersoner.

**Tabel 4b. Statsadvokaternes afgørelser af klager over politipersonalets adfærd 1997-2006**

Fordelingen efter afgørelsens indhold	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 <sup>1)</sup>	2005	2006
Klagen forligt										
i politikredsen	45	48	52	44	52	73	122	145	120	129
Klagen tilbagekaldt	24	11	18	11	18	8	5	13	12	12
Klagen afvist som forældet	4	5	7	12	9	3	5	6	14	6
Klagen afvist som ubegrundet	206	162	255	197	241	289	195	203	210	210
Ej kritik, men forholdet beklaget	10	22	17	12	12	12	14	20	7	7
Grundlag for kritik	6	11	12	16	9	7	6	14	9	7
Systemkritik	25	23	19	9	21	8	19	22	14	8
<b>I alt</b>	<b>320</b>	<b>282</b>	<b>380</b>	<b>302</b>	<b>363</b>	<b>400</b>	<b>366</b>	<b>424</b>	<b>387</b>	<b>379</b>

Noter: 1) Tallene for 2004 er korrigeret for så vidt angår tidligere opdateringsfejl.

## 6.4 Statistik over afgjorte straffesager

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor anmeldelsen er afvist uden realitetsbehandling, og sager hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var et tiltalegrundlag. Denne kategori omfatter både sager, hvor der er rejst tiltale, sager der er mundet ud i et tiltalefracald eller sager hvor polititjenestemanden har fået en advarsel efter retsplejeloven. Endelig indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har beklaget forholdet, selvom der ikke har været et tiltalegrundlag i sagen. Færdselsagerne er anført særskilt. Der er i beretningsåret afgjort i alt 527 sager, der er behandlet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c (straffesager).

**Table 5a. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. 2006**

Fordelingen efter afgørelsens indhold ( <i>færd-selssager er an-ført i parentes</i> )	Statsad-advokaten for København mv.	Statsad-advokaten for Sjælland	Statsad-advokaten for Fyn mv.	Statsad-advokaten i Ålborg	Stats-advokaten i Viborg	Stats-advokaten i Sønderborg	I alt
1. Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	32 (1)	7	11 (2)	6	9 (1)	9	74 (4)
2. Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer)	81 (27)	85 (21)	16 (1)	22 (3)	36 (16)	18 (2)	258 (70)
3. Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer)	1	1 (1)	2 (1)	0	0	0	4 (2)
4. Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefråfald eller en advarsel)	72 (68)	42 (38)	14 (14)	12 (11)	20 (19)	13 (12)	173 (162)
5. Kritik eller forholdet beklaget, men ikke tiltalegrundlag (statsadvokaten har udtalt kritik eller beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.)	2	2	0	0	1	2	7 (0)
6. Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager, færdselssager mv.)	4 (2)	7 (6)	0	0	0	0	11 (8)
<b>I alt</b>	<b>192</b>	<b>144</b>	<b>43</b>	<b>40</b>	<b>66</b>	<b>42</b>	<b>527 (246)</b>

**Table 5b. Statsadvokaternes afgørelse af sager med tiltalegrundlag i 2006**

	Tiltale	Bødeforelæg	Tiltalefrafald	Advarsel
<b>Straffeloven</b>				
§ 152 og/eller § 155	1	1		
§ 171	2			
§ 244	1			
§ 249	1			
§ 266	1			
§ 279		1		
<b>Færdsselsager</b>				
ATK		143 <sup>1)</sup>	5	
Anden	1	12		1
<b>Anden særlovgivning</b>				
Udrykningsbekendtgørelsen		1		
Pvt		1		
Andet		1		
<b>I alt</b>	<b>7</b>	<b>160</b>	<b>5</b>	<b>1</b>

Noter: 1) I de tilfælde, hvor statsadvokaten ikke har oplyst andet, end at sagen er afgjort med bøde, er sagen talt med i denne kategori.

**Table 5c. Statsadvokaternes afgørelse af straffesager mod politipersonalet, herunder sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2**

Fordelingen efter afgørelsens indhold <sup>1)</sup>	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Anmeldelsen	78	84	127	100	106	96	96	112	97	74
afvist	(18)	(3)	(11)	(12)	(10)	(4)	(14)	(15)	(10)	(4)
Efterforskning										
indstillet eller	150	161	216	228	320	282	273	246	268	261
påtale opgivet	(47)	(48)	(40)	(66)	(65)	(62)	(76)	(33)	(69)	(72)
Tiltalegrundlag	37	58	78	73	116	79	114	170	189	173
	(28)	(47)	(54)	(60)	(97)	(52)	(111)	(163)	(176)	(162)
Forholdet beklaget, men ikke	5	0	0	5	11	3	5	4	10	7
tiltalegrundlag	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	(1)	(0)	(0)	(1)	(0)
Andet	19	21	10	7	11	14	21	19	15	12
	(13)	(5)	(1)	(1)	(2)	(2)	(6)	(2)	(3)	(8)
<b>I alt</b>	<b>289</b>	<b>330</b>	<b>431</b>	<b>413</b>	<b>564</b>	<b>474</b>	<b>508</b>	<b>551</b>	<b>579</b>	<b>527</b>
	<b>(106)</b>	<b>(103)</b>	<b>(106)</b>	<b>(139)</b>	<b>(174)</b>	<b>(121)</b>	<b>(207)</b>	<b>(213)</b>	<b>(259)</b>	<b>(246)</b>

Noter: 1) Færdsselsager er anført i parentes.



## 6.5 Særligt om undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Dette afsnit omhandler sager, som statsadvokaterne og Rigsadvokaten har behandlet efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Efter denne bestemmelse iværksætter statsadvokaten efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. I disse tilfælde skal der indledes efterforskning, uanset om der i det konkrete tilfælde er formodning om strafbart forhold.

Der er i perioden fra ordningens start i 1996 til udgangen af 2006 indkommet 121 sager. Heraf verserede en sag hos statsadvokaterne ved udgangen af oktober 2007. Sagerne er beskrevet i de tidligere beretninger og i denne beretnings afsnit 4.

Der har i den overvejende del af sagerne foreligget enighed mellem politiklagenævn og statsadvokat om sagens afgørelse. I det omfang sagerne er påklaget til Rigsadvokaten, har Rigsadvokaten oftest tiltrådt statsadvokatens afgørelse.

Rigsadvokaten har dog i foråret 2007 ændret statsadvokatens afgørelse i én af de indkomne sager fra 2006 og besluttet, at der skulle rejses tiltale mod de involverede polititjenestemænd. Der henvises i den forbindelse til afsnit 4, s. 89 sag nr. 8.

**Tabel 6. Indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2**

Antal sager indkommet i: Vedrørende:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Detentions											
dødsfald	1	1	1	3	3	1	1	1	0	0	0
Forsøg på selvmord i											
detention mv.	0	0	2	1	0	1	1	0	0	0	0
Skudsager	6	3	3	3	2	6	4	4	2	2	11
– heraf med											
dødelig udgang	1	0	0	0	0	2 <sup>1)</sup>	2	1	0	0	4
Dødsfald i øvrigt	3	2	4	5	0	6	2	0	1	3	5
Tilskadekomst											
i øvrigt	1	0	2	2	4	3	2	2	4	4	4
I alt sager	11	6	12	14	9	17	10	7	6	9	20

Note 1) Den ene sag vedrørte to dræbte

**Tabel 7. Fordeling af indkomne undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 pr. statsadvokatur**

Antal sager indkommet i	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Statsadvokaten for København mv.	2	2	5	4	1	1	0	4	3	3	3
Statsadvokaten for Sjælland	3	1	0	2	4	6	2	0	1	2	5
Statsadvokaten for Fyn mv.	1	1	0	1	0	1	1	2	1	0	2
Statsadvokaten i Ålborg	1	1	3	2	2	1	3	0	0	0	3
Statsadvokaten i Viborg	3	0	3	1	1	2	1	1	0	1	5
Statsadvokaten i Sønderborg	1	1	1	4	1	6	3	0	1	3	2
I alt sager	11	6	12	14	9	17	10	7	6	9	20

**Table 8. Afgørelser i undersøgelsessager i 2006 efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2**

Fordelingen efter afgørelsens indhold ( <i>færd-selssager er an-ført i parentes</i> )	Statsad-advokaten for København mv.	Statsad-advokaten for Sjælland	Statsad-advokaten for Fyn mv.	Statsad-advokaten i Ålborg	Stats-advokaten i Viborg	Stats-advokaten i Sønderborg	I alt
1. Efterforskning indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2 (ikke-sigtede personer)	3 (1)	2 (1)			3 (1)	2	10 (3)
2. Påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1 (sigtede personer)						0	
3. Tiltalegrundlag <sup>1)</sup>							0
4. Kritik <sup>2)</sup>		1					1
5. Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik <sup>3)</sup>						0	
6. Systemkritik og henstillinger	0						0
7. Andet							0
<b>I alt</b>	<b>3</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>11 (3)</b>

Noter:

1) Sager hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.

2) Sager hvor statsadvokaten har udtalt kritik af det skete, selv om der ikke har været grundlag for tiltale mv.

3) Objektiv beklagelse.

4) Sager indledt i 2006, men afgjort i 2007 vil først fremgå af statistikken i næste års beretning.

**Tabel 9. Afgørelser i undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020a, stk. 2**

Fordelingen efter afgørelsens indhold												
	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	I alt
Efterforskning												
indstillet eller												
påtale opgivet <sup>1)</sup>	9	6	10	10	7	12	6	2	5	7	10	84
Tiltalegrundlag <sup>2)</sup>	0	0	0	1	0	1	1	0	0	2	0	5
Kritik <sup>3)</sup>	1	0	0	4	0	0	0	0	0	1	1	7
Forholdet beklaget, men ikke grundlag for kritik <sup>4)</sup>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Systemkritik og henstillinger	1	0	1	0	2	0	1	1	0	0	0	6
Andet	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Verserende	0	0	0	0	0	1	2	4	5	0	13	25
<b>I alt</b>	<b>11</b>	<b>6</b>	<b>12</b>	<b>15</b>	<b>9</b>	<b>14</b>	<b>10</b>	<b>7</b>	<b>12</b>	<b>10</b>	<b>24</b>	<b>130</b>

Noter:

- 1) Denne kategori omfatter fem sager, hvor efterforskningen er indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, (ikke-sigtede personer), og en sag, hvor påtale er opgivet efter retsplejelovens § 721, stk.1, nr. 1, (sigtede personer).
- 2) Denne kategori omfatter sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg og meddelt tiltalefrafald eller en advarsel.
- 3) Sager hvor statsadvokaten har beklaget det skete, selvom der ikke har været grundlag for tiltale mv.
- 4) Objektiv beklagelse.

## 6.6 Statistik vedrørende politiklagenævnenes sagsbehandling

Der har i en række tilfælde været rejst spørgsmål om statistiske oplysninger om politiklagenævnenes udtalelser, herunder spørgsmål om i hvilket omfang nævnene har været enige eller uenige i statsadvokatens konklusion, om der har været enighed i det enkelte nævn om vurderingen af sagen, og om nævnene har fået statsadvokaten til at ændre sin afgørelse.

Jeg har blandt andet til brug for besvarelsen af folketingsspørgsmål (spørgsmål nr. S 1816/2003-4) udtalt, at

"...

*Det er min erfaring fra de årlige drøftelser med statsadvokaterne om behand-*

*lingen af politiklagenævnsager, at statsadvokaterne i almindelighed følger nævnenes anmodninger om yderligere efterforskning.*

*Der foreligger ikke statistiske oplysninger om antallet af tilfælde, hvor nævnenes forslag til afgørelse har fået statsadvokaten til at forandre sin konklusion.*

...

*Det fremgår ikke af statsadvokaternes indberetninger til mig, i hvilket omfang nævnene har været enige henholdsvis uenige i statsadvokatens forslag til afgørelse, ligesom omfanget af eventuelle dissenser af enkelte nævnsmedlemmer heller ikke fremgår. Nævnene har heller ikke i de selvstændige delberetninger, som nævnene efter § 14 i bekendtgørelsen om forretningsorden for politiklagenævn, skal udarbejde, anført statistiske oplysninger herom."*

Selv om der ikke er tilgængelig statistik over i hvilket omfang nævnene har været enige henholdsvis uenige i statsadvokaternes forslag til afgørelse, er det vigtigt at bemærke, at eventuelle drøftelser mellem politiklagenævnet og statsadvokaten ikke altid vil komme til udtryk i en sådan statistik. Der henvises i den forbindelse til politiklagenævnenes delberetninger.

# Afsnit 7

## Supplerende oplysninger vedrørende sager omtalt i tidligere beretninger

### 7.1 Beretningen for 2005

#### 7.1.1 Behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten

##### 7.1.2 Adfærdssager

**Kritik af, at en sigtet blev sat tilbage i venterum for at "køle af" af og manglende tilførsel herom i rapport**

*SA2-2005-323-0290*

Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 53

Sagen blev efterfølgende afgjort med en tjenstlig samtale og således uden disciplinær forfølgning.

##### 7.1.3 Straffesager

**Politiasistent dømt for stillingsmisbrug efter straffelovens § 155**

*SA1-2004-321-0377*

*Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 67*

Justitsministeriet meddelte P afsked uden varsel.

**Polititjenestemand dømt for stillingsmisbrug til gavn for kollega**

*SA1-2004-321-0480*

*Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 67*

P blev overflyttet til andet tjenestested af Rigspolitichefen.

**Politiasistent idømt ubetinget fængsel for registermisbrug og videregivelse af fortrolige oplysninger til privatdetektiv**

*SA3-2005-321-0187*

*Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 70.*

Justitsministeriet meddelte P afsked uden varsel.

**Bøde for at have undladt at optage anmeldelse***SA2-2005-321-0513**Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 76*

Ved byrettens dom af 3. oktober 2006 blev V frifundet for den rejste tiltale.

Retten lagde til grund, at det ikke i interne retningslinier præcist fremgik, hvilke henvendelser, der skal føres i den almindelige døgnrapport, og hvilke der skal føres under "gamle sager", og at den vagthavende således i et vist omfang må foretage et skøn over, hvor anførslerne skal ske og indholdet af disse.

Retten fandt, at V var blevet orienteret om A og B's besøg på caféen, og at han havde måttet gå ud fra, at orienteringen var fyldestgørende.

På den baggrund fandt retten det ikke bevist, at V ved sin tilførsel i døgnrapporten under "gamle sager" havde anført noget, der var uoverensstemmende med indholdet af S's henvendelse eller uoverensstemmende med de oplysninger han fik ved patruljens og A og Bs tilbagekomst til stationen.

Retten fandt det herefter ikke bevist, at V – med den hensigt at søge at skjule noget om et par betjentes tilstedeværelse på caféen uden for tjenesten og den enes mulige u hensigtsmæssige opførsel på stedet – som vagthavende under "gamle sager" har foretaget tilførslen som sket.

**Vedtaget bøde for hærværk på dør***SA1-2005-321-0495**Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 75*

Rigspolitichefen indstillede, efter en samlet vurdering af polititjenestemandens uddannelsesforløb og flere indberettede forhold omkring tjenesten, pågældende til afsked.

Justitsministeriet meddelte P afsked.

**Politiassistent idømt bøde og frakendt førerretten betinget, idet han havde kørt under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden***SA3-2004-321-0171**Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 89*

Ved dom af 8. juni 2006 stadfæstede landsretten bøden på 1.000 kr., men fandt ikke grundlag for at frakende førerretten betinget. Landsrettens flertal fandt det overvejende betænkeligt at fastslå, at P havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Disse dommere lagde vægt på oplysningerne om kørselsituationen, herunder særligt vanskelighederne ved på ulykkestidspunktet at orientere sig i krydset, som P ikke kendte i forvejen, samt baggrunden for og forløbet af kørslen

En dommer fandt, at P uanset formålet med kørslen havde tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden uden særligt undskyldende omstændigheder. Denne dommer ville stadfæste den betingede førerretsfrakendelse.

**Politiassistent frakendt førerretten, da han overtrådte sin ubetingede vigepligt, hvorved han påkørte en cyklist**

SA1-2003-321-0239

Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 89.

Procesbevillingsnævnet meddelte ikke tilladelse.

**Undergrænse for straffelovens § 155**

SA1-2004-321-0447

Sagen er omtalt i beretning 2005, s. 66.

Sagen blev afgjort uden disciplinær forfølgning, men med en indskærpelse omkring brugen af kriminalregisteret mv.

**7.1.4 Undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2**

**Person skudt i benet i forbindelse med politiforretning**

SA2-2005-322-0009

Sagen er tidligere omtalt i beretning 2005, s. 101

Manden M påklagede afgørelsen til Rigsadvokaten.

Rigsadvokaten stadfæstede statsadvokatens afgørelse.

**Alvorlig personskade i forbindelse med eftersættelse af motorcykel.**

SA1-2005-322-0009

Sagen er tidligere omtalt i beretning for 2005, s. 101

Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, idet der ikke var rimelig formodning om, at føreren af patruljevognen havde begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

Statsadvokaten lagde vægt på, at motorcyklisten M ved endelig dom blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselsloven ved i forbindelse med kørslen at have ført personbilen under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

På den baggrund fandt statsadvokaten, at det havde været påtrængende nødvendigt at eftersætte motorcyklisten og forsøge at bringe ham til standsning for at forhindre, at han ved sin kørsel skulle forårsage uheld med alvorlig skade for sig selv eller andre.



Statsadvokaten lagde endvidere til grund, at føreren af patruljevognen under eftersættelsen overtrådte færdselslovens hastighedsbegrænsninger, da de eftersatte M.

Statsadvokaten fandt dog ikke grundlag for at antage, at føreren af patruljevognen ikke havde udvist forsigtighed, optrådt hensynsfuldt og udvist agtpågivenhed over for andre trafikanter, ligesom der ikke var oplysninger i sagen, der tydede på, at føreren af patruljevognen havde presset motorcyklisten til uforsvarlig kørsel.

På den baggrund var det statsadvokatens opfattelse, at udrykningskørslen havde været i overensstemmelse med reglerne i udrykningsbekendtgørelsen.

Politiklagenævnet var enig i afgørelsen.

# Politiklagenævnens delberetninger

## Landsformandens beretning for 2006

Året 2006 var 10-året for politiklagenævnens ordningens etablering i dens nuværende form og blev samtidig det år, hvor Justitsministeren besluttede at nedsætte et udvalg med det kommissorium, at gennemgå de eksisterende regler om behandlingen af klager over politiet og behandlingen af straffesager mod politipersonale, ligesom udvalget skal overveje, om den gældende ordning fungerer tilfredsstillende eller om der er behov for at foretage ændringer af klageordningen.

Baggrunden for ministerens beslutning om nedsættelse af udvalget var blandt andet den kritik, der de senere år – navnlig med udgangspunkt i konkrete sager – har været af ordningen, blandt andet gående ud på, at denne ikke i tilstrækkelig grad sikrer en uvildig behandling af klager over politiet.

Særligt den såkaldte "Ørskovssag" fra Løgstør har haft mediernes bevågenhed i det forløbne år og der blev i forbindelse med denne sag sået tvivl om statsadvokatens uvildighed i sagen. Også i forbindelse med denne sag kunne man konstatere, at politiklagenævnens opgave med at "se statsadvokaterne over skuldrene" kun bliver omtalt og beskrevet meget sporadisk i medierne, hvilket er beklageligt, da klageordningen naturligvis skal ses i sin helhed som en forudsætning for at kunne foretage en retvisende bedømmelse af denne.

Da debatten om ordningen også i stigende grad skabte politisk interesse, besluttede jeg at rette en skriftlig henvendelse til Folketingets Retsudvalg, hvori jeg redegjorde nærmere for den måde politiklagenævnene arbejder på og for de kompetencer som medlemmerne besidder, ligesom jeg påpegede nævnens uafhængighed og den omstændighed, at nævnene har en reel indflydelse på såvel sagsbehandlingen som på afgørelserne i klagesagerne.

Blandt andet denne henvendelse resulterede i at Justitsministeren indkaldte politiklagenævnens medlemmerne til et møde i ministeriet den 14. august 2006, idet ministeren ønskede at høre, hvordan medlemmerne oplever ordningen og om det praktiske samarbejde med statsadvokaterne samt om fordele og ulemper ved ordningen.

Det fremgik på mødet, at det er politiklagenævnens medlemmernes opfattelse,

at den eksisterende ordning i det store og hele er velfungerende, men at det naturligvis er af afgørende betydning for ordningen, at befolkningen også har den fornødne tillid til denne.

På denne baggrund hilser jeg ministerens initiativ til at nedsætte det ovennævnte udvalg velkomment.

Det læge medlem af Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Sjælland, Eva Amdisen og undertegnede er af politiklagenævnene i Danmark indstillet som medlemmer i udvalget.

Ved gennemgang af de enkelte nævns delberetninger bekræftes opfattelsen af, at nævnsmedlemmerne overordnet set finder, at ordningen fungerer hensigtsmæssigt, idet dog sagsbehandlingstiden visse steder forsat er et problem.

Politiklagenævnenes landsmøde blev afholdt hos Rigspolitichefen fredag den 20. januar 2006.

Grundet snestorm var flere af de tilmeldte deltagere forhindrede i at komme til stede, ligesom et planlagt indslag af statsadvokat Else Mette Cassø måtte udgå af samme grund.

Ved mødet gav kontorchef Mette Lyster Knudsen fra Justitsministeriet en orientering om anklagemyndighedens fremtidige rolle og om politiklagenævnensordningen set i lyset af politireformen.

Statsadvokat Lars Stevnsborg fra rigsadvokaturen redegjorde i lighed med tidligere år for udviklingen af sager under politiklagenævnensordningen i det forløbne år.

Den daværende landsformand, advokat Poul Helmuth Petersen, fremkom med et indlæg om politiklagenævnenes syn på politiklagenævnensordningen med fokus på de problemer, der kan være ved ordningen, og om sådanne mulige forslag til forbedringer, som det praktiske nævnsarbejde giver anledning til at overveje.

Formanden for Politiforbundet i Danmark, Peter Ibsen, var inviteret og talte om politiklagenævnensordningen set ud fra den enkelte polititjenestemands synspunkt. Han oplyste blandt andet, at man fra Politiforbundets side generelt har en positiv holdning til ordningen, men man kunne dog ikke se bort fra at visse kolleger stadig gav udtryk for skepsis overfor ordningen.

Endelig havde rigspolitichef Torsten Hesselbjerg et indlæg, om de disciplinærforanstaltninger som i givet fald kan komme på tale, dersom en politiklagenævns sag ender med, at der udtales en form for kritik af den enkelte polititjenestemand.

I forbindelse med årsmødet blev jeg valgt som ny landsformand for Politi-

klagenævnene i Danmark og Eva Kofoed Jensen blev valgt som talsmand for de læge medlemmer af politiklagenævnene.

Den 3. maj 2006 afholdtes formandsmøde i København, og politiklagenævnens fællesmøde fandt sted den 29. og 30. september 2006 i Gentofte med deltagelse af samtlige medlemmer af Politiklagenævnene.

På fællesmødet orienterede politidirektør Anders Linnert om politikredsreformen og det udvalgsarbejde der er gået forud for gennemførelsen af denne. Han redegjorde for den nye struktur med større og bæredygtige enheder, blandt andet med henblik på at sikre et tryghedsskabende politi, der kan håndtere et – med tiden – ændret kriminalitetsmønster.

Efterfølgende redegjorde chefen for PET, politimester Lars Findsen for PET's organisation og indsatsområder, blandt andet i relation til terrorbekæmpelse.

Den største del af fællesmødet blev anvendt på interne drøftelser af politiklagenævnensordningen, såvel i form af gruppearbejde, som i forbindelse med en efterfølgende plenumdiskussion.

De temaer der blev drøftet var blandt andet spørgsmålet om nævnets beføjelser giver det fornødne arbejdsgrundlag for nævnets stillingtagen i de enkelte sager og spørgsmålet om nævnene anvender de givne beføjelser i relevant omfang.

Det blev også drøftet, om nævnsmedlemmerne i tilstrækkelig grad er "klædt på" til at tage stilling i klagesagerne.

Dialogen var særdeles konstruktiv og det kunne af denne endnu engang udledes, at politiklagenævnensmedlemmerne overordnet set er af den opfattelse, at politiklagenævnensordningen er velfungerende, men at det er af stor betydning, at ordningen også af befolkningen opfattes som sådan.

Formanden for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København mv., advokat Poul Helmuth Petersen og jeg blev inviteret til i februar at komme med et indlæg på to af Rigsadvokaten afholdte politiklagenævnsseminarer vedrørende politiklagenævnens syn på politiklagenævnensordningen.

Yderligere har jeg deltaget i et møde i Justitsministeriet i hvilken forbindelse repræsentanter fra Amnesty International fremlagde et udkast til en rapport om behandlingen af klager over politiet i Danmark.

Endelig deltog jeg den 6. december 2006 i et møde i Justitsministeriet i anledning af at vicedirektøren for den Europæiske Menneskerettighedskommission ønskede at drøfte blandt andet politiklagenævnensordningen.

Den 22. december 2006 orienterede Justitsministeriet politiklagenævnene om, at der som følge af politikredsreformen har været behov for at justere fordelingen af forretningerne af de regionale statsadvokater.

I skrivende stund er det uvist, hvilken betydning den nævnte justering får i forhold til sammensætningen af politiklagenævnene.

## Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby for 2006

Politiklagenævnet for København, Frederiksberg og Tårnby har i løbet af 2006 modtaget underretning om i alt 303 nye sager, hvor sagsbehandlingen er indledt af statsadvokaten.

Sagerne er som hidtil enten behandlet på skriftligt grundlag af nævnsmedlemmerne eller behandlet på et af Nævnets møder, som afholdes ca. hver anden måned.

Nævnet har afsluttet sagsbehandlingen ved afgivelse af en udtalelse i medfør af retsplejelovens § 1021 e i i alt 290 sager, der fordeler sig således:

Adfærdsklager:	57
Straffesager:	92
Færdselssager:	107
Notitssager:	34

Udover deltagelse i ordinære nævnsmøder har medlemmerne deltaget i Politiklagenævnets årsmøde i januar måned 2006 samt et fællesmøde mellem Politiklagenævnene i Danmark og Grønland, som afholdtes den 29. og 30. september 2006. Som omtalt nedenfor har der endvidere på Nævnets initiativ været afholdt et møde i en konkret sag, hvor såvel en repræsentant for fra statsadvokaturen samt den polititjenestemand fra Rigspolicehens Rejseafdeling, der havde efterforsket den pågældende sag, deltog. Nævnets medlemmer har tillige deltaget i et møde med blandt andet justitsminister Lene Espersen angående overvejelser om ændringer af den hidtidige politiklagenævnnsordning.

### Sagsbehandlingstid:

Et gennemgående tema i tidligere beretninger fra det københavnske politiklagenævn har været den alt for lange sagsbehandlingstid, som efter Nævnets opfattelse har medført, at politiklagenævnnsordningen i modsætning til andre steder i landet ikke kan siges at fungere tilfredsstillende i København. Årsagen hertil må efter Nævnets opfattelse primært søges i, at der dels ikke har været tilført de fornødne ressourcer til Statsadvokaten i København og at der dels

foretages nedprioritering af politiklagenævnsager til fordel for de øvrige opgaver, som påhviler Statsadvokaten. Tidligere har Nævnet i sine delberetninger beskrevet problemet i generelle vendinger, ligesom Nævnet blandt andet for et par år siden rettede direkte henvendelse til Justitsministeriet med en henstilling om, at der tilførtes de fornødne ressourcer til Statsadvokaten i København.

For mere konkret at illustrere problemernes karakter skal Nævnet i det følgende redegøre for det tidsmæssige sagsforløb i en endnu ikke afsluttet politiklagenævnsag:

*SA1-04-321-0459:*

Den 8.11.2004 indgav en advokat til Statsadvokaten for København en klage over politiets adfærd ved en klients anholdelse, der fandt sted i forbindelse med en demonstration foran den iranske ambassade i juli måned 2004. I klageskrivelsen henviste advokaten blandt andet til en videooptagelse fra episoden, hvor man angiveligt kunne se politibetjenten slå på klager flere gange på et tidspunkt, hvor der var fire betjente til stede omkring ham. Politiklagenævnet blev underrettet om sagen den 7.12.2004, hvor Statsadvokaten påbegyndte en efterforskning af sagen. De tre indklagede betjente blev afhørt ca. 10 måneder senere i statsadvokaturen den 28.9.2005. Forinden var der ført korrespondance med klagers advokat, blandt andet med henblik på at få indkaldt klager til afhøring. Den 25.10.2005 meddelte klagers advokat, at klager ikke var i stand til at komme til København og afgive forklaring. Klager var asylansøger og blev efterfølgende anerkendt som flygtning i Sverige. Klagers advokat henviste til, at hændelsesforløbet var klart dokumenteret ved den videooptagelse vedrørende episoden, som tidligere var fremsendt. Den 14. februar 2006 afsagde Københavns Byret (af mere formelle grunde) en frifindelsesdom over klager, der var tiltalt for overtrædelse af politivedtægten. Der blev i forbindelse med retssagen ikke afgivet forklaring hverken af klager eller de indklagede betjente. Sagens bilag er ikke speciel omfattende, men et gennemsyn af videooptagelserne tager ca. 1 times tid.

Sagen blev herefter fremsendt til Politiklagenævnet den 4. april 2006. Imidlertid var det videobånd, som gengav episoden, ved en fejltagelse ikke vedlagt sagens akter, hvorfor dette blev rekvireret hos Statsadvokaten, der fremsendte dette til Nævnet den 11. maj 2006. Nævnet behandlede herefter sagen og afgav sin udtalelse til Statsadvokaten i medfør af retsplejelovens § 1021 e den 20. juni 2006. Nævnet kunne ikke tiltræde Statsadvokatens udkast til afgørelse i sagen. Herefter henlå sagen i yderligere 7 måneder hos Statsadvokaturen uden ekspeditioner, inden sagen på ny den 2. januar 2007 blev fremsendt til Nævnet med

en anmodning om, at Nævnet yderligere præciserede sin begrundelse for, at man ikke kunne tiltræde Statsadvokatens udkast til afgørelse i sagen. Såfremt Nævnet skal imødekomme Statsadvokatens anmodning herom, vil det – navnlig henset til den nu forløbne tid – være nødvendigt at Nævnet gennemgår sagens akter på ny og herunder atter gennemser videobånd mv.

Klagesagen vil således først kunne forventes afgjort 2½-3 år efter episoden fandt sted, selvom en sag af denne karakter efter Nævnets opfattelse burde og kunne have været afklaret og afgjort indenfor ca. 1/2 års tid. Det tidsmæssige sagsforløb kan desværre langt fra karakteriseres som enestående.

### **Eksempler på sager:**

Af de øvrige sager, som i særlig grad har optaget Nævnet, kan her nævnes:

#### *SA1-05-321-0527:*

En polititjenestemand (A) på Københavns Politigård blev sigtet for tyveri af et stort antal mobiltelefoner fra Københavns Politi. Under efterforskningen blev det klarlagt, at en lang række politifolk havde købt eller på anden måde modtaget mobiltelefoner fra den pågældende. Statsadvokaten indledte med hjælp af Rigspolitichefens Rejsehold en efterforskning for blandt andet at klarlægge, i hvilket omfang der eventuelt kunne rejses sigtelse imod enkelte politifolk for enten hæleri efter straffelovens § 290 eller eventuelt uagtsomt hæleri efter straffelovens § 303.

Nævnet tiltrådte, at sagen mod A blev søgt fremmet som tilståelsessag efter retsplejelovens § 925 for tyveri af ca. 50 mobiltelefoner.

Med henblik på at få afklaret, i hvilket omfang der eventuelt skulle rejses sigtelse mod øvrige politifolk i sagskomplekset, blev sagen på Nævnets anmodning gennemgået ved et møde med deltagelse af nævnsmedlemmerne samt den sagsbehandlende statsadvokatassessor og den vicekriminalkommissær fra Rigspolitiets Rejseafdeling, der havde bistået Statsadvokaten under efterforskningen.

Ved mødet anmodede Nævnet om at få undersøgt enkelte yderligere forhold, og Nævnet afgav herefter en udtalelse i medfør af retsplejelovens § 1021 e, i hvilken man tiltrådte Statsadvokatens indstilling om, at efterforskningen indstilledes i medfør af retsplejelovens § 749 stk. 2. Begrundelsen for Nævnets tilkendegivelse var dog ikke identisk med Statsadvokatens, der hverken fandt at der var fornødent grundlag for at rejse sigtelse mod de pågældende politifolk for overtrædelse af hæleribestemmelsen i straffelovens § 290 og ej heller for overtrædelse af straffelovens § 303 (uagtsomt til forhandling eller uagtsomt

hæleri). Nævnet var enig i Statsadvokatens vurdering for så vidt angår sigtelse for overtrædelse af straffelovens § 290, men fandt, at der for visse politifolks vedkommende havde været udvist en så betydelig grad af uagtsomhed, at der efter Nævnets opfattelse kunne have været tale om en sigtelse mod enkelte politifolk for overtrædelse af straffelovens § 303. De pågældende overdragelser af mobiltelefoner havde imidlertid fundet sted for mere end 2 år siden, således at et eventuelt strafansvar efter straffelovens § 303 måtte anses for forældet, hvorfor Nævnet af denne grund kunne tiltræde Statsadvokatens indstilling til afgørelse i sagen.

Nævnet har med tilfredshed konstateret, at en stigende andel af de indgivne adfærdsklager søges løst og afsluttet som notitssager. Nævnet får alle notitssager til gennemsyn og har adgang til at opfordre Statsadvokaten til enten at få en klagesag yderligere belyst eller alternativt at indlede en egentlig klagesagsbehandling efter retsplejelovens kapitel 93 b eller c. Som eksempel herpå kan nævnes:

*SA1-06-323-0396:*

En klager indgav en skriftlig klage over betjentes adfærd i forbindelse med en politiforretning, hvor nogle politifolk rettede henvendelse på klagers bopæl i forbindelse med en eftersøgning af klagers søn. Klager beskrev hændelsesforløbet i klagen således, at en betjent skubbede døren ind til klagers lejlighed, så han ramte ind i en væg, at en betjent tog fat i armen og vred den om må ryggen på klager og herefter lagde ham på gulvet i stuen, at en betjent trykkede klager i nakken samtidig med at han afhørte klager om, hvor sønnen befandt sig, at en betjent skubbede til klagerens hustru, så hun faldt på gulvet samt at da betjentene forlod stedet vendte de sig om og skubbede klager ned af en kældergang. Sagen blev fremsendt som en notitssag, som Statsadvokaten indstillede blev taget til efterretning, idet klager ved en efterfølgende samtale med en overordnet polititjenestemand frafaldt alle klagepunkter.

Nævnet tilkendegav, at en klage af den her omhandlede art næppe kunne anses for omfattet af ordningen om mindre adfærdsklager "bagatelsager" og dermed løses som en notitssag. Klager blev herefter på Nævnets foranledning forespurgt, om han ønskede at opretholde klagen, eller om han ønskede at trække den indgivne klage tilbage. Klager meddelte Statsadvokaten, at han ikke ønskede klagesagen afsluttet som en notitssag, hvorefter Statsadvokaten har indledt en egentlig undersøgelse i henhold til retsplejelovens kapitel 93 c.



**Initiativsager:**

Dagen efter en demonstration, den 24. september 2006 på Nørrebro viste tv-avisen et klip fra episoden, som efter Nævnets opfattelse kunne tyde på, at en politibetjent trådte et skridt frem mod en gruppe mennesker, der sad på jorden, hvorefter det så ud som om, at betjenten slog med sin politistav mod en af demonstranterne, uden at det dog på tv-optagelsen direkte fremgik, hvad eller hvor betjenten ramte. Nævnet fandt at omstændighederne omkring den pågældende demonstration - herunder navnlig henset til offentliggørelsen af det pågældende tv-klip - tilsagde, at der var en offentlig interesse i, at omstændighederne i forbindelse med politiets virksomhed ved den pågældende lejlighed blev søgt fastlagt. På denne baggrund tilkendegav Politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021 a overfor Statsadvokaten, at der efter Nævnets opfattelse burde indledes en efterforskning af episoden. Statsadvokaten imødekom Nævnets anmodning. Sagen er fortsat verserende (SA1-06-321-0861).

*København, den 12. januar 2007*

*Poul Helmuth Petersen*

## Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Sjælland for 2006

Politiklagenævnet for Sjælland har i løbet af 2006 modtaget underretning om 258 sager og har truffet afgørelse i 221 sager. Fire sager fra 2005 er endnu ikke afsluttet og afventer redegørelse fra Statsadvokaten.

**Straffesager:**

Politiklagenævnet har behandlet i alt 64 sager af denne art. 20 af sagerne vedrørte klager om vold, seks sager drejede sig om overtrædelse af tavshedspligt/ embedsmisbrug medens de resterende udgjordes af et bredt felt af klager.

I to af sagerne iværksatte statsadvokaten af egen drift efterforskning i medfør af retsplejelovens § 1020a, stk. 2. I den ene af disse sager, der vedrørte et dødsfald i detentionen, blev der udtalt kritik. I den anden sag, der vedrørte en skudepisode med dødelig udgang, blev efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2, men sagen er efterfølgende efter påklage blevet genoptaget af Rigsadvokaten og er endnu ikke endelig afgjort.

I en sag har den indklagede polititjenestemand vedtaget en bøde for overtrædelse af straffelovens § 155 (uberettiget opslag i kriminalregistret).

De øvrige sager er afvist som grundløse i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1 eller efterforskningen er indstillet i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

#### **Adfærdsklager:**

Politiklagenævnet har truffet afgørelse i 50 sager af denne art. I en sag er der udtalt kritik af den pågældende polititjenestemands adfærd, medens adfærden i en anden sag er fundet særdeles kritisabel. Det drejede sig om en sag, hvor den pågældende polititjenestemand foretog en anholdelse helt uden tjenstlig anledning.

I en sag, hvor politiassistenten havde udtrykt mistanke om, at klager begik socialt bedrageri, har politiassistenten beklaget sin egen adfærd.

De resterende adfærdsklager er afvist.

#### **Færdselssager:**

Politiklagenævnet har behandlet 69 færdselssager. Flertallet af disse vedrører hastighedsovertrædelser og de er blevet afsluttet med, at de pågældende polititjenestemænd er tilsendt bødeforlæg.

I to sager er der rejst tiltale for overtrædelse af Færdselsloven.

#### **Notitsager:**

Politiklagenævnet har i alt behandlet i alt 38 sager af denne art.

De indkomne sager for året 2006 fordeler sig som følger:

#### Politikredse:

Frederiksberg	1
Frederikssund	12
Gentofte	10
Gladsaxe	25
Glostrup	49
Helsingør	16
Hillerød	13
Holbæk	6
Hvidovre	13
Kalundborg	10
Lyngby	10
PET	2

Rigspolitechefen	7
Ringsted	14
Roskilde	25
Slagelse	8

Antallet af klagesager og fordeling af disse har næsten svaret til de foregående år.

Nævnet har deltaget i landsmøde i København i januar måned 2006 samt i fællesmøde afholdt i Gentofte den 29. og 30. september 2006.

Herudover har formanden deltaget i det almindelige formandsmøde i maj 2006 i København.

*Holbæk, den 18. januar 2007*

*Michael Abel*

## Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm for 2006

Nævnet har i beretningsåret deltaget i landsmødet i januar, som blev afholdt i tilslutning til det af Justitsministeriet nedsatte seminar for politiklagenævnene.

Nævnet har endvidere deltaget i fællesmødet i september, og formanden deltog i formandsmødet i maj.

Endvidere har nævnet deltaget i det af Justitsministeriet i august arrangerede møde, hvor der fandt en generel drøftelse af den gældende politiklagenævnens-ordning sted.

Formanden har i maj deltaget i et møde på Syddansk Universitet i Odense arrangeret af Juridisk Diskussionsklub med drøftelse af politiklagenævnensordningen sammen med en repræsentant for Amnesty International.

Nævnet har i 2006 afsluttet behandlingen af 93 sager, og nævnet har ved udgangen af 2006 14 verserende sager.

Blandt de afsluttede sager er 16 behandlet som notitssager. Nævnet har fundet samtlige disse sager egnede til denne behandling.

Langt den væsentligste del af de sager, som nævnet har realitetsbehandlet,

er behandlet efter retsplejelovens § 93 c, og heraf vedrører 17 sager hastigheds-overtrædelser, der er afgjort med bødeforelæg.

I to sager har der mod samme polititjenestemand været rejst sigtelse for spirituskørsel. I begge tilfælde er påtale med nævnets billigelse opgivet, dels på grund af promillens størrelse og dels på grund af oplysning om efterforbrug.

En enkelt færdselsag – SA3-2005-321-0223 – har givet anledning til uoverensstemmelse mellem statsadvokaten og nævnet. I den pågældende sag havde en politipatrulje under udrykning kørt over et jernbanespor mod rødt blinklys og siksaket mellem nedrullede bomme. Statsadvokaten fandt, at patruljen havde gjort sig skyldig i overtrædelse af færdselslovens § 5, og at sagen kunne afsluttes med bødeforelæg.

Nævnet fandt at kørslen var sket under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og at der burde rejses tiltale mod føreren af bilen med påstand om betinget frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 125, stk. 1, nr. 1, idet det efter nævnets vurdering bør være et domstolsanliggende, hvorvidt den stedfundne kørsel har fremkaldt fare for skade på person eller ting.

Under j.nr. SA3-2006-322-0010 har statsadvokaten på eget initiativ i medfør af retsplejelovens § 1020 a, stk. 2 – eller denne bestemmelses analogi – iværksat undersøgelse i anledning af, at en person var afgang ved døden på offentlig vej. Politiet havde modtaget en anmeldelse om, at personen lå i hjælpeløs tilstand, og at forbipasserende ikke kunne opnå kontakt med ham. En politipatrulje blev sendt til stedet og konstaterede, at han tilsyneladende var stærkt beruset. Politiet kunne heller ikke opnå kontakt med ham og lagde ham i natostilling, men forlod stedet i samråd med den vagthavende uden at tilkalde lægehjælp, og efter at nogle tilstedeværende naboer havde givet udtryk for, at de ville holde øje med ham.

Efter afslutning af en anden politiforretning vendte politiet en times tid senere tilbage til stedet. Uden at stå ud af bilen konstaterede politiet, at han fortsat var i live, idet han snorkede højlydt, og politiet kørte herefter fra stedet igen.

Efter yderligere ca. 2 timers forløb tilkaldte en nabo en ambulance, og ved dennes ankomst til stedet var det ambulance-personalets indtryk, at manden var død.

Statsadvokatens undersøgelser drejede sig dels om, hvorvidt politipersonalet havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 250 eller eventuelt § 253. Endvidere drejede undersøgelsen sig om, hvorvidt politipersonalet havde gjort sig skyldig i overtrædelse af politilovens § 10 og § 11.

Statsadvokaten vurderede, at politipersonalet ikke havde gjort sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 250, fordi der ikke var etableret et varetægtsforhold mellem afdøde og politiet. Heri var nævnet uenig. Det var nævnets opfattelse, at der er etableret et varetægtsforhold, når politiet efter anmeldelse forgæves forsøger at opnå kontakt med en hjælpeløs person og lægger den pågældende i natostilling og efter forløbet af ca. en times tid på ny søger at rette henvendelse til den pågældende. Nævnet anså en domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 250 for udelukket på grund af manglende forsæt.

Statsadvokaten vurderede, at politifolkene ikke havde gjort sig skyldige i overtrædelse af politilovens § 10 og § 11, fordi der var personer i nabolaget, som havde givet udtryk for, at de ville holde øje med personen. Det var nævnets opfattelse, at både de direkte involverede politifolk og den vagthavende havde gjort sig skyldige i overtrædelse af politilovens § 11, fordi politiet ved selvsyn havde konstateret, at afdøde var ude af stand til at tage vare på sig selv, og at der derfor for politiet havde bestået en egentlig handlepligt til at få en lægelig vurdering af, om afdøde burde have været under lægebehandling – eventuelt sendt til udpumpning.

Langt den væsentligste del af de sager, som har drejet sig om anmeldelse for strafbart forhold, har vedrørt påstået vold i forbindelse med anholdelser og chikanøs behandling fra politiets side i forbindelse med detentionsanbringelse. Flere sager har været ledsaget af lægeerklæringer med dokumentation for, at anmelderne har været udsat for fysisk skade efter konfrontation med politiet. Der er i beretningsåret med nævnets billigelse ikke rejst nogen tiltale mod polititjenestemænd for vold eller unødigt magtanvendelse, idet nævnet i hvert enkelt tilfælde har delt statsadvokatens vurdering af, at der ikke er anvendt mere magt, end situationen har nødvendiggjort.

I de sager, der er behandlet i medfør af retsplejelovens § 93 b, har politiets adfærd i et meget begrænset antal tilfælde givet anledning til kritik. Nævnet har tilsluttet sig statsadvokatens vurdering i hvert enkelt tilfælde, og nævnet har ikke fundet anledning til kritik af polititjenestemændenes adfærd i andre tilfælde end statsadvokaten.

Nævnet har ikke fundet anledning til iværksættelse af klage til Rigsadvokaten over nogen af de afgørelser, statsadvokaten har truffet i 2006. 11 sager er blevet indbragt for Rigsadvokaten, som i alle tilfælde har stadfæstet den af statsadvokaten truffede afgørelse. I en enkelt sag har Rigsadvokaten dog på samme bevismæssige grundlag ændret en af statsadvokaten – med nævnets billigelse – udtalt kritik af to polititjenestemænds adfærd til en beklagelse.

Justitsministeren har som bekendt i 2006 nedsat et udvalg til vurdering af

behovet for en eventuel revision af den gældende politiklagenævnsordning. Det er nævnets opfattelse, at den gældende ordning fungerer tilfredsstillende, og at den rummer de retssikkerhedsgarantier, som både klagerne og de indklagede polititjenestemænd har et berettiget krav på.

Nævnet vurderer, at der i statsadvokaturen gøres et stort og grundigt arbejde med efterforskningen af de enkelte sager og træffes velovervejede og velbegrundede afgørelser fra sag til sag.

*Svendborg, den 15. januar 2007*

*Peter V. Borch*

## Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Aalborg for 2006

Politiklagenævnet har i løbet af 2006 afholdt syv møder, ligesom nævnet også har deltaget i politiklagenævnens årsmøde i januar 2006, fællesmøde i september 2006 samt møde med Justitsministeren i august 2006.

Herudover har nævnet i april 2007 aflagt et vellykket besøg hos Politimesteren i Randers med deltagelse af yderligere vicestatsadvokaten og repræsentanter fra politipersonalet i Randers.

Ved min tiltræden som formand for politiklagenævnet den 1. januar 2006 modtog jeg fra den afdgående formand T. Bidstrup Hansen 25 verserende sager. Disse sager er alle i løbet af 2006 færdigbehandlet.

I løbet af 2006 er yderligere indgået 114 nye sager heraf tre fra Statsadvokaten i Viborg. Disse sager fordeler sig således:

	Adfærdsklager i medfør af aRpl. § 1019	Notitssager	Straffesager i medfør af Rpl. § 1020	Hastigheds- sager
Frederikshavn	4	3	3	3
Grenå	4		3	1
Hjørring	4	1	8	
Hobro	3		2	1
Holstebro	5		3	2
Løgstør	1			
Randers	12	2	8	
Thisted	2	1	4	
Aalborg	14	2	9	3
Andre				3
I alt	50	8	40	13

De tre sager fra Statsadvokaten i Viborg fordeler sig med en adfærdsklage og to straffesager.

I to sager vedrørende hastighedsovertrædelse har det ikke været muligt at identificere den pågældende motorcykelfører, hvorfor det ikke har været muligt at afklare, hvor den pågældende gør tjeneste. En sag vedrørende hastighedsovertrædelse henhører under Politiets Efterretningstjeneste.

Med udgangen af 2006 er der 35 uafsluttede sager, der alle vedrører klager indgivet i 2006 fordelt på 19 adfærdsklager og 16 straffesager. I 2006 er således færdigbehandlet 104 sager.

Under sagsbehandlingen har nævnet været enig i Statsadvokatens indstilling til afgørelse af klagerne, men politiklagenævnet har i fire sager anmodet om en yderligere uddybning af begrundelsen i Statsadvokatens indstilling til afgørelse. Politiklagenævnet har i disse sager fundet det afgørende, at begrundelsen for at klager ikke får medhold i sin klage er klar og formuleret på en for klager forståelig måde. Klager skal endvidere have sikkerhed for at samtlige klagepunkter ikke blot er undersøgt, men også behandlet i begrundelsen. Statsadvokaten har efterfølgende foretaget de ønskede tilføjelser i begrundelsen.

I tre sager har nævnet anmodet om foretagelse af yderligere efterforskningskridt i medfør af § 1021 c. Af disse er to sager endnu ikke afsluttet.

Af de i 2006 truffne afgørelser er 19 påklaget til Rigsadvokaten, der ikke har ændret i afgørelsen truffet af Statsadvokaten.

**Adfærdsklager:**

Adfærdsklagerne har i to tilfælde betydet, at der er udtalt kritik.

Den ene sag omhandler en vicepolitimesters skriftlige svar på en anmeldelse, hvori anmeldelsen kaldes "rent nonsens", herudover gives anmelder ikke klagevejledning udover følgende bemærkning: " klagemuligheden er De jo fuldt fortrolig med". (SA4-2006-323-0205)

Den anden sag omhandler unødigt magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse/tilbageholdelse og manglende efterkommelse af anmodning om at kontakte pårørende. (SA4-2006-323-0173. Sagen har været påklaget uden at Rigsadvokaten har ændret afgørelsen RA 2006-323-0230)

Klagerne har omhandlet klager over måden, hvorpå politipersonalet tiltaler borgeren i forbindelse med for eksempel standsning ved færdselskontrol, borgerens henvendelse til vagthavende om bistand og måden hvorpå politipersonalet henvender sig til borgeren med henblik på afhøring af borgeren til anden verserende sag.

**Straffesager:**

Disse sager har udover ATK-sagerne typisk omfattet sager om anmeldelse af vold i forbindelse med anholdelse og detentionsanbringelse, anmeldelse af tyveri i forbindelse med ransagninger og anmeldelser om brud på reglerne om tavshedspligt. Hertil kommer andre færdselslovssager.

Der er i to sager rejst tiltale for henholdsvis trusler og spirituskørsel ( SA4 2006-321-0238 og SA4 2006-321-0262).

To ATK-sager har indebåret stillingtagen til, om kørslen var tjenstlig i form af eftersættelse af mistænkt eller øvelse heri.

Herudover har der været tale om påkørsel af anden trafikant i forbindelse med udrykningskørsel i tre sager.

*Randers, 5. januar 2007*

*Kirsten Schmidt*



## Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Viborg for 2006

Der er i 2006 afgjort 118 sager, 51 kapitel 93 b sager, heraf 13 notitssager og 67 kapitel 93 c sager, heraf 17 sager vedrørende hastighedsoverskridelse.

Ved årsskiftet var der 23 verserende sager.

Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Viborg har i 2006 afholdt 10 møder – notitssager og sager vedrørende fartoverskridelse er behandlet på skriftligt grundlag, medens samtlige øvrige sager er behandlet mundtligt på de nævnte møder.

Nævnet har deltaget i landsmødet i København – formanden deltog ikke på grund af trafikale problemer. Formanden deltog i formandsmødet i København, ligesom hele nævnet deltog i fællesmøde i København.

Nævnet har ikke i 2006 behandlet specielt omfattende eller tidskrævende sager. Samarbejdet med Statsadvokaten i Viborg har været upåklageligt, idet der kun i et beskedent antal sager har været anmodet om yderligere efterforskning - alle anmodninger er blevet efterkommet hurtigt, hvorpå sagerne har kunnet afgøres. Det bemærkes, at der ikke har været tilfælde, hvor yderligere efterforskning begæret af politiklagenævnet har ført til uenighed i statsadvokatens vurdering og afgørelsen. Nævnet har ikke i 2006 indbragt sager for Rigsadvokaten.

Nævnet finder anledning til at referere to sager.

SA5- 2006-321-0251 – Sagen drejede sig om, at der i en straffesag under en ransagning blev beslaglagt et kontantbeløb på kr. 163.600,-. Beløbet blev mod kvittering afleveret i kassen på politistationen – der blev senere udbetalt et beløb til ejeren mod særskilt bilag, men restbeløbet henlå en tid i kassen. Efterfølgende blev det konstateret, at der manglede et beløb på kr. 12.000,-. Statsadvokaten har foretaget efterforskning og herunder afhørt en lang række ansatte og undersøgt forholdene om forretningsgangen på stedet. I forbindelse med efterforskningen blev det konstateret, at der yderligere var forsvundet kr. 3.000,-, hvilket blev konstateret i forbindelse med aflevering af kontanter og checks i banken. For så vidt angår begge beløb måtte det lægges til grund, at beløbene var fjernet, men uden at det var muligt at udfinde en gerningsmand, hvorfor der ikke blev rejst nogen sigtelse eller tiltale i sagen.

Statsadvokaten fandt dog anledning til at henlede politimesterens opmærksomhed på det mindre heldige i, at efterforskningsmulighederne havde været noget bedre, hvis kravet om at pengene skulle afleveres i en lukket kuvert, havde været opfyldt, og hvis pengeskabet ikke havde stået uaflåst i et lokale,

hvor et stort antal mennesker havde deres daglige gang, samt hvis der havde været større kontrol med de indleverede kosterpenge, således at de ikke fik lov til at ligge mere end 2 måneder i hovedkassen, ligesom statsadvokaten vedrørende beløbet på kr. 3.000,- henledte politimesterens opmærksomhed på det mindre heldige i, at de omhandlede bankposer lå frit tilgængelige, at der ikke var udpeget navngivne ansvarlige for, at bankposerne lægges i døgnboksen, og at det ikke som det mindste f. eks. af døgnrapporten fremgår, hvem der har afleveret bankposerne i døgnboksen.

Politiklagenævnet var enig i vurderingen af afgørelsen af sagen.

SA5-2005-323-0166 – Klageren blev visiteret i forbindelse med, at politiet foretog ransagning under en fest i en rockerklub. Klageren gav udtryk for utilfredshed med ikke at kunne forlade det lokale, hun opholdt sig i under politiets ransagning og i øvrigt, at visitationen af hende havde karakter af chikane, og tidsmæssigt havde større udstrækning, end hvad der med rimelighed kunne forventes at medgå hertil. Visitationen fandt sted den 25. november 2004. Klagen blev modtaget den 6. januar 2005, men sagen blev først sendt til statsadvokaten den 5. december 2005. Efter at være indkaldt til at afgive forklaring ringede klageren den 24. februar 2006 til statsadvokaten og oplyste, at hun ikke ønskede at møde til afhøring, men at hun ønskede at opretholde klagen.

Politiklagenævnet udtalte, at sagsbehandlingstiden havde været for lang og henstillede til, at der skete fornyet indkaldelse, og at der i forbindelse med indkaldelsen skete beklagelse af den lange sagsbehandlingstid – statsadvokaten efterkom henstillingen, hvilket dog ikke foranledigede klageren til at give møde, hvorefter sagen blev afgjort på det foreliggende grundlag.

*Silkeborg, den 18. januar 2007*

*Hans Kjærgaard*

## Delberetning for Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Sønderborg for 2006

Politiklagenævnet for Statsadvokaten i Sønderborg har i årets løb modtaget underretning om 103 sager.

I året er der afgjort 94 sager – alle for 2005 samt 2006.

Ved årets udløb verserede der 36 sager alle fra 2006.

Der har i samtlige sager været enighed med Statsadvokaten i bevisbedømmelsen og sagernes afgørelse.

Afgjorte sager fordeler sig som følger:

	Kap. 93b:	Kap. 93c:	Notitssager:
Esbjerg	10	12	1
Fredericia	2	5	2
Gråsten	3	3	
Haderslev	2	4	1
Kolding	2	4	1
Ribe	4		1
Ringkøbing	1	1	
Sønderborg	5	1	4
Tønder	2	4	1
Varde	1	2	2
Vejle	2	5	1
Øvrige	1	4	
	35	45	14

Adfærdsklagerne er alle afvist.

Af de 44 straffesager, der inkluderer en § 1020 a stk. 1-sag og to § 1020 a stk. 2-sager (kompliceret benbrud samt skud mod person) udgør 15 færdselssager, herunder i forbindelse med automatisk trafikkontrol.

I straffesagerne, bortset fra færdselssagerne, er der i én sag udtalt meget kritisabelt i én særdeles kritisabelt, en afgjort ved bødeforlæg mens én er indbragt for retten med påstand om bøde. Færdselssagerne er afgjort ved 13 bødeforlæg.

Øvrige straffesager er afvist.

Antallet af notitssager er steget og udgør nu 28% af samtlige adfærdsklager.

Politiklagenævnet har behandlet sine sager på møder, hvoraf der har været afholdt seks i årets løb. Notitssager og sager om automatisk trafikkontrol behandles skriftligt.

Politiklagenævnet har deltaget i Nævnenes årsmøde i januar, et møde med Statsadvokaten i februar, et møde med Justitsministeren i august samt Landsmøde den 29. og 30. september i København. Derudover har formanden deltaget i formandsmøde i maj.

Statsadvokaten har på et møde med Nævnet redegjort for efterforskningen i et større sagskompleks, ligesom Statsadvokaten på anmodning har foretaget supplerende afhøringer.

Samarbejdet med Statsadvokaten er upåklagelig med god, løbende kontakt.

*Sønderborg, den 18. januar 2007.*

*Palle Niss*

## Stikordsregister 1996-2006

Henvisningerne refererer til årgang og sidetal i beretningerne for 1996-2006

Adfærdsklager:	96.20, 97.17, 97.57.98.23ff, 98.69, 99.123ff, 2000.121ff, 2001.109ff, 2002.20, 2003.28ff, 2004.68ff, 2005.37ff, 2005.53ff, 2006.31ff, 2006.41ff
– anden ukorrekt adfærd:	96.63ff, 97.65ff, 98.76ff, 99.130ff, 2000.127ff, 2001.115ff, 2002.179ff, 2003.151ff, 2004.73ff, 2005.59ff, 2006.53
– bevisvurdering:	98.187ff, 99.58, 2000.61, 2001.62ff, 2002.30
– grundløse klager:	2004.78, 2005.62
– klage uden indhold:	96.73, 97.72f98.83ff, 99.135ff, 2000.130ff, 2001.118f, 2002.185f, 2005.61f
– kritiskskala:	99.120ff, 2000.111ff, 2000.259ff. 2001, 99ff, 2002.153ff, 2003.132ff, 2005.37ff, 2006.31ff
– magtanvendelse:	96.52ff, 97.57ff, 98.167ff, 99.57, 99.123ff, 2000, 62, 2000.121ff, 2001.15f, 2001.56, 2001.109ff, 2002.170, 2003.147, 2004.69f, 2005.53ff, 2006.41ff
– notissager:	97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19f
– over for dispositionsklager:	96.110f, : 96.149ff, 97.51, 97.107f, 98.121ff 98.187, 99.64ff, 2000.68ff, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff, 2004.43, 2005.31, 2006.25ff, 2006.41
– sagens afgørelse:	96.23, 96.135ff, 97.20f, 98.134ff, 2000.79f, 2001.28, 2002.239, 2004.39f, 2005.28, 2006.22ff
– sprogbrug:	96.55ff, 97.61ff, 98.72ff, 99.126ff, 2000.123ff, 2001.112ff, 2002.174ff, 2003,149ff, 2004.70ff, 2005.54, 2005.56ff, 2006.48ff
– undersøgelsen:	2000.73, 2001.26f, 2002.24, 2003.37, 2006.20ff
Advokatbeskikkelse:	98.144ff, 98165f, 98.191ff, 99.84, 99.93, 2000.88, 2001.77, 2002.55, 2002.137, 2003.44f, 2003.183ff, 2004.100ff, 2005.109ff, 2006.80ff
– i adfærdsklagesager:	96.140f, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.77f, 2002.30f, 2003.44f, 2003.184, 2005.109ff, 2006.80ff
– i medfør af rpl. § 1020a, stk. 2:	96.142ff, 99.84, 2000.88, 2002.55

- i straffesager: 96.141ff, 97.139ff, 99.84, 2000.88, 2001.78ff, 2002.31, 2003.78ff, 2003.183, 2005.111f, 2006.82ff
- Aktindsigt: 96.145ff, 98.162ff, 99.103ff, 2000.103, 2001.96, 2002.30, 2003.120ff, 2004.104f, 2005.21, 2006.187ff
- forvaltningsloven: 99.105ff, 2000.104ff, 2001.97f, 2002.144, 2003.122f
- i redegørelse: 2000.107ff, 2002.147, 2003.124
- offentlighedsloven: 98.162, 99.104f, 2000.104, 2001.96, 2002.143f, 2003.121f, 2004.104f
- retsplejeloven: 2003.124f, 2005.21
- Ankespørgsmål: 96.136, 2002.138
- Anklagemyndighedens opbygning: 96.29, 97.29, 98.33, 99.31, 2000.33, 2001.37, 2003.239ff, 2006.177ff
- politimestrene: 96.30f, 97.30f, 98.36f, 99.34f, 2000.34, 2001.38, 2003.241, 2006.177
- rigsadvokaten: 96.29f, 97.29f, 98.35, 99.33, 2000.33, 2001.37, 2003.240, 2006.178
- statsadvokaterne: 96.30, 97.30, 98.36, 99.33f, 2000.34, 2001.38, 2003.59, 2003.240, 2006.178
- Armlås: 2000.136
- Automatisk hastighedskontrol: 97.155f, 98.182ff, 99.167f, 2000.154, 2001.142f, 2002.14, 2003.173, 2004.102, 2005.91ff, 2006.74ff
- Bagatelsager: 96.149f, 99.138, 2000.132, 2002.14, 2003.35
- Beskikkelse af bistandsadvokat: 2004.33f, 2004.121f, 2005.20, 2006.84ff
- Blodprøver: 96.160ff, 98.176, 2000.73, 2001.135ff, 2002.91
- Delberetninger fra Politiklagenævne
- Landsformanden: 96.163, 97.161, 98.215, 99.205, 2000.187, 2001.185, 2002.249, 2003.201, 2004.125fff, 2005.149ff, 2006.137ff
- SA København mv.: 96.166, 97.163, 98.217, 99.206, 2000.190, 2001.186, 2002.253, 2003.203, 2004.129ff, 2005.152ff, 2006.140ff
- SA Sjælland: 96.170, 97.167, 98.222, 99.223, 2000.197, 2001.189, 2002.255, 2003.205, 2004.131ff, 2005.154ff, 2006.144ff
- SA Fyn mv.: 96.173, 97.170, 98.227, 99.228, 2000.200, 2001.191, 2002.257, 2003.207, 2004.133ff, 2005.156ff, 2006.146ff
- SA Ålborg: 96.176, 97.172, 98.230, 99.232, 2000.202, 2001.195, 2002.259, 2003.210, 2004.135ff, 2005.158ff, 2006.149ff
- SA Viborg: 96.177, 97.175, 98.232, 99.234, 2000.204, 2001.197, 2002.262, 2003.213, 2004.138f, 2005.160f, 2006.152f

- SA Sønderborg: 96.179, 97.175, 98.236, 99.241, 2000.210, 2001.198, 2002.264, 2003.214, 2004.139ff, 2005.162f, 2006.153ff
- Detentionsdødsfald: 96.102f, 97.92ff, 97.103f, 98.110, 99.176f, 99.183f, 99.193f, 99.198f, 2000.50f, 2000.88f, 2000.160ff, 2000.177ff, 2001.155, 2001.166, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.192, 2004.118ff, 2005.138
- Indberetning: 2004.34f
- Disciplinærsager: 96.152ff, 97.24f, 98.30ff, 99.28ff, 2000.28ff, 2001.33f, 2002.32f, 2003.33f, 2004.44f, 2005.33f, 2005.50, 2005.60, 2006.27ff
- Dispositionsklager: 96.33f, : 96.108f, 97.33f, 97.107f, 98.39, 98.122f, 99.64f, 2000.68ff, 2001.40, 2001.70ff, 2002.41ff, 2003.29ff, 2004.43, 2005.31, 2006.25ff, 2006.41
- Efterforskning:
  - afgørelsen: 96.26, 97.21, 2002.47, 2003.37f, 2004.37f, 2006.23f
  - færdselsager: 99.172f, 2000.150, 2001.140, 2002.77f, 2003.176ff
  - politiklagenævnets anmodning: 96.130ff, 97.123f, 98.147ff, 99.73f, 2000.75, 2001.27, 2001.69, 2001.72, 2003.92, 2004.37, 2006.21
  - rpl. § 1020 a, stk. 2: 96.93ff, 2001.29, 2001.145, 2002.24, 2003.9, 2004.122, 2005.98ff, 2006.87ff, 2006.128ff, 2006.135f
  - straffesager: 2000.149, 2001.32, 2002.70ff
  - uopsættelige efterforsknings-  
skridt: 96.116, 99.172f, 2002.47, 2002.92, 2003.37, 2003.77, 2004.122,
- Europarådet: 2004.23
- Evaluering af politiklage-  
nævnsordningen: 98.15, 99.11, 99.295, 2005.19, 2006.12
- Falske anmeldelser: 97.83ff, 98.97ff, 99, 158ff, 2000.147ff, 2002.212
- Folketingets Ombudsmand: 98.118, 98.179f, 99.108, 99.110, 99.193, 2000.74, 2000.150, 2001.74ff, 2001.93f, 2002.24, 2002.76, 2003.118, 2005.115f, 2005.142, 2006.107f
- Folketingsspørgsmål: 2004.19ff, 2004.25f, 2005.16ff, 2006.131f
- Forsikringssager: 96.157f, 99.171f, 2000.156
- Forsættelig påkørsel: 98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157
- Forvaltningsretlige spørgsmål,  
se blandt andet
  - aktindsigt:
  - inhabilitet:

- klageadgang:
- partsbegrebet:
- partshøring:
- partsrepræsentation:
- sagsbehandlingstiden:
- underretning:
- Fotokonfrontation: 2000.76, 2002.113, 2003.95, 2006.58
- Færdselsloven:
- andre færdselsforseelser: 97.89f, 98.189f, 99.56f, 99.171, 2000.156, 2002.224f, 2003.182, 2004.62f, 2004.100, 2005.51, 2005.89ff, 2006.73f
- automatisk hastighedskontrol: 97.155f, 98.182ff, 99.167ff, 2000.154, 2001.1442f, 2002.114f, 2002.221ff, 2003.181, 2004.102, 2005.61, 2005.91ff, 2006.74ff
- bevisvurderingen: 98.65ff
- efterforskning: 99.172f, 2000.150
- forsættlig påkørsel: 98.181f, 99.170, 2000.136, 2001.142, 2002.157, 2006.96
- færdselsager: 96.90ff, 97.53f, 97.87, 97.155f, 98.61ff, 98.99, 99.54, 99.161ff, 2000.58, 2000.150ff, 2001.61, 2001.140ff, 2003.176ff, 2004.97ff, 2005.81ff, 2006.66ff
- færdselssagers behandling: 96.117f, 98.181ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2003.64
- færdselsuheld: 97.87, 97.151, 98.99ff, 99.161ff, 2000.150ff, 2001.140ff, 2002.216, 2003.177f, 2004.113, 2005.53, 2005.81f, 2006.66f
- mindre færdselsuheld: 96.157f, 99.171f, 2000.156
- udrykningskørsel: 96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.178f, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82ff, 2006.67ff
- øvelseskørsel: 2001.143, 2002.162, 2003.139, 2005.87 ff, 2006.71f
- Førergrab: 2000.136, 2001.149, 2002.162, 2003.138, 2005.143
- Genoptagelse: 99.77, 2000.81, 2000.144, 2002.64, 2003.93, 2005.54f, 2006.112f
- Grænsekontrol: 96.69ff
- Hjemvisning: 99.77ff, 2000.81, 2002.64, 2005.125f
- ”Hjørring-sagen”:
- 2000.92, 2000.109, 2000.169, 2000.202, 2001.13, 2001.58, 2003.51
- Hovedfaldsgrab: 99.144



Hundebid:	96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.175, 2002.188, 2004.57f, 2004.69f, 2004.80, 2004.81f, 2004.110, 2005.54, 2005.65, 2006.47
Håndjern:	97.57, 97.75, 98.89, 99.125, 2000.62, 2001.123, 2002.229, 2003.142, 2005.52, 2005.54, 2005.63f, 2005.110, 2006.36, 2006.45f, 2006.56f
Håndledstryk:	99.125
Indberetning af detentionsdødsfald:	2004.34f
Inhabilitet:	
– forvaltningslovens regler:	96.119, 97.115f, 98.125, 99.85, 2000.90, 2001.80, 2002.122, 2003.103f
– politiklagenævnets inhabilitet:	96.127f, 98.128, 99.89, 2000.94, 2001.86f, 2002.132, 2003.109
– polititjenestemænds inhabilitet:	98.129ff, 99.90, 2000.94ff, 2001.87ff, 2003.111ff, 2004.103f
– rigsadvokatens inhabilitet:	96.125ff, 97.118f, 98.128, 99.89, 2000.93, 2001.86, 2002.238, 2003.109
– statsadvokatens inhabilitet:	96.120ff, 97.116ff, 98.126ff, 99.86ff, 2000.91ff, 2001.81ff, 2002.237, 2003.104ff, 2004.103, 2005.18, 2005.141f
Initiativsager:	97.96ff, 98.113ff, 99.186ff, 2000.166ff, 2001.72, 2001.160ff, 2002.109, 2003.60ff, 2003.1887f, 2003.92f, 2004.106ff, 2005.96ff, 2006.86f
Klageadgang:	96.21, 96.33ff, 97.19, 97.33ff, 97.47ff, 98.27, 98.37ff, 99.35ff, 2000.47f, 2001.29, 2001.41, 2001.53f, 2002.168f, 2003.38, 2003.50f, 2004.41f, 2004.49, 2005.30f, 2005.113, 2006.24f, 2006.108f
Klageberettigelse:	2004.49, 2004.102, 2005.113f, 2006.105f
Klagefrist:	2004.41, 2004.50, 2004.105f, 2005.114ff, 2006.106f
Klager uden indhold:	96.73, 2000.130, 2001.118f, 2002.185f, 2003.63, 2004.78, 2004.96f, 2005.61f
Konkrete sager, se blandt andet	
– "Hjørring-sagen"	
– "Løgstør-sagen"	
– "PFA-sagen":	
– "Plejebo-sagen":	
– "Refshalevej-sagen"	
– "Røde Mellemevej-sagen"	
– "Rådvadsvej-sagen"	

- "Seven-Eleven-sagen"
- "Spjaldsagen":
- "Station 1-sagen":
- "Tiltsagen":
- "Ølby-sagen":
- Kritikskala, se adfærdeklager
- Køreprøvesagkyndige: 96.61ff, 2001.116
- Legitimation: 96.58, 96.133, 98.60, 98.73, 98.78, 98.89f, 98.120, 99.157, 2000.65f, 2000.68, 2000.129, 2000.143, 2001.66, 2001.102, 2001.117, 2002.37ff, 2002.159, 2003.145, 2004.67f, 2004.90f, 2005.50, 2005.51, 2006.35
- "Løgstør-sagen": 2004.117f, 2005.16, 2005.21, 2005.141, 2005.149
- Magtmidler, politiets anvendelse af, se
  - armlås:
  - føregreb:
  - hovedfaldsgreb:
  - hundebid:
  - håndjern:
  - håndledstryk:
  - politihunde:
  - politistav:
  - skydevåben:
- Misbrug af politiets registre: 96.86, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff, 2006.58ff
- Notitssager: 96.151f, 97.73f, 98.84ff, 99.138ff, 2000.132f, 2001.119f, 2002.14, 2003.35, 2004.19, 2004.102f
- Ny lovgivning: 2004.28ff, 2005.20ff
- Objektiv beklagelse: 99.119, 99.121, 2000.118, 2001.104, 2002.163, 2003.139ff, 2005.46, 2006.38
- Offentlig debat og presseomtale: 2004.24f, 2005.13ff
- Omgørelsesfrister: 97.150ff, 99.190, 2002.67, 2003.54, 2003.102, 2004.15f, 2004.50f, 2005.114ff, 2006.106ff
- Partsbegrebet: 99.102, 2002.141, 2003.50f, 2004.41, 2005.30, 2006.105f
- Partshøring: 99.109ff, 2001.105, 2002.148, 2003.126ff, 2006.107f
- Partsrepræsentation: 99.103, 2002.142, 2003.41f, 2003.120
- Personfølsomme oplysninger: 96.147ff, 97.136ff

”PFA-sagen”:	2000.92, 2000.149
”Plejebosagen”:	2000.54, 2000.71, 2000.192, 2003.93
Politihunde:	96.109ff, 97.109ff, 98.123ff, 99.69, 99.148, 2000.69, 2000.130, 2000.175, 2001.71, 2002.188, 2003.147f, 2004.69, 2004.70, 2004.81, 2005.54, 2005.65, 2006.35f, 2006.46ff
Politiklagenævnet	
– kompetenceområde:	96.19f, 96.129ff, 97.16f, 97.119ff, 98.22f, 98.132, 99.20, 99.71, 2000.72, 2001.22, 2003.24, 2004.68, 2005.28, 2005.52f, 2006.22, 2006.41
– påklage af afgørelser	2004.49, 2004.62ff, 2005.127ff, 2006.105f, 2006.115ff
Politiklagenævnsordningen	
– begrebet ”i tjenesten”:	96.107ff, 97.105ff, 98.59, 98.117ff, 99.61ff, 2000.65, 2001.65, 2002.36, 2003.24ff, 2004.67f, 2005.25, 2005.49ff, 2005.57, 2005.60, 2006.19, 2006.39ff
– Grønland:	2005.23, 2006.17, 2006.19
– nævnets sammensætning:	96.37f, 2002.19, 2003.87ff, 2005.19
– sagsgangen i klagenævns sag:	96.22ff, 97.19f, 98.27ff, 99.25, 2000.22, 2001.30ff, 2002.35, 2004.37ff, 2004.46f, 2005.25, 2005.35f, 2005.102f, 2006.19ff, 2006.29f
– uafhængighed og retssikkerhed:	2004.26f, 2005.19,
– væsentlige elementer:	96.17f, 97.15f, 2002.19, 2005.12, 2005.25ff
– årsmøde:	2005.22, 2006.16f
Politisamarbejde i grænse- regionerne, se Schengen	
Politistav:	98.87, 99.57, 2001.163, 2001.165, 2002.186, 2003.190, 2004.79f, 2005.65, 2006.92f, 2006.102f, 2006.144
Prioritering af straffesager og klagesager:	96.137ff, 97.127ff, 98.139ff, 99.82ff, 2000.85ff, 2001.73ff, 2002.241, 2003.116, 2003.185
Ransagning:	96.79ff, 98.79, 2000.141, 2002.71, 2004.68, 2005.73f, 2006.80, 2006.152f
”Refshalevej-sagen”:	2004.111, 2005.13, 2005.132
Retsplejeloven:	
– § 170:	2000.174
– § 741 c:	2000.110, 2002.58
– § 745:	2000.109, 2000.142, 2001.161, 2002.112, 2003.63

- § 746: 97, 33, 97.123, 98.39, 98.134, 99.37, 99.74, 2000.78.  
2001.27, 2001.41, 2002.32, 2006.26
- § 780: 2000.150
- § 1016 a: 97.143, 97.148, 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
- § 1017: 99.156, 2000.146, 2002.201, 2003.169
- § 1020 a, stk. 1: 97.96ff, 98.113ff, 98.190, 99.186, 2000.166ff, 2001.160,  
2002.109, 2003.187ff, 2004.106ff, 2005.96f, 2006.86f
- § 1020 a, stk. 2: 96.21, 96.93ff, 96.159f, 97.18, 97.90ff, 98.27, 98.105ff,  
98.190ff, 99.173ff, 2000.157, 2001.51, 2001.83, 2001.145,  
2001.165, 2002.24, 2002.79, 2002.87f, 2003.66, 2003.146f,  
2003.189ff, 2004.110ff, 2004.112ff, 2004.115ff,  
2005.120ff, 2005.137ff, 2005.141ff, 2006.87ff, 2006.128ff,  
2006.135f
  
- Rigsadvokatens behandling  
af klager over statadvokaternes  
afgørelser: 2004.51f, 2005.116ff, 2006.108f
- Rigsadvokatens stadfæstelse  
af afgørelser: 2004.52ff, 2005.60, 2005.117ff, 2006.109ff
- Rigsadvokatens ændring  
af afgørelser: 97.49ff, 98.52ff, 99.48ff, 2000.49ff, 2001.55ff, 2002.28,  
2003.94, 2004.57ff, 2005.56, 2005.58, 2005.120ff,  
2006.111ff
  
- Rimelig formodning om strafbart  
forhold: 99.71f, 99.171ff, 2000.73, 2003.63, 2005.29, 2006.23,  
2006.86f
  
- ”Røde Mellemvej-sagen”:  
2004.15, 2004.50f, 2004.121ff, 2005.13
- ”Rådvadsvej-sagen”  
2006.15, 2006.98
- Sagsbehandlingstiden: 97.131ff, 98.142ff, 98.147ff, 99.92ff, 2000.96ff, 2001.12,  
2001.91ff, 2002.135ff, 2003.13ff, 2003.114ff, 2003.186,  
2005.12, 2004.12ff, 2005.52, 2005.104ff, 2006.13ff,  
2006.140ff
  
- Sagsstatistik:
- adfærdsklager: 96.50, 97.41, 98.46, 99.41, 2000.41f, 2001.45f, 2002.14,  
2003.243, 2005.134f, 2006.122ff
- indkomne sager: 96.46, 97.37f, 98.42ff, 99.39ff, 2000.39f, 2001.43ff,  
2001.59, 2002.14f, 2003.243, 2004.61f, 2005.126f,  
2005.131ff, 2006.114f, 2006.119ff

– rpl. § 1020 a, stk. 2:	96.51, 97.42, 98.48, 99.43, 2000.43, 2001.47ff, 2002.277, 2003.247, 2005.137ff, 2006.128ff
– straffesager:	96.51, 97.42, 98.46ff, 99.42, 2000.42f, 2001.46f, 2003.246, 2005.135ff, 2006.125ff
– visitationssager:	98.48, 99.45, 2000.45, 2001.49f, 2003.248
Schengen:	2000.13ff, 2003.27
Selvinkriminering:	2003.48f
”Seven-Eleven-sagen”	2006.15, 2006.93
Sigtelser:	2004.15ff
Skydevåben:	96.94ff, 96.100ff, 97.91f, 97.95ff, 98.106ff, 98.113, 98.115, 98.190, 99.180ff, 99.201, 2000.161ff, 2001.51, 2001.83, 2001.146f, 2001.150ff, 2001.157ff, 2001.161ff, 2002.229ff, 2003.15f, 2003.190ff, 2004.14ff, 2004.50f, 2004.109f, 2004.111f, 2004.115f, 2004.120ff, 2006.15ff, 2006.88
”Spjaldsagen”:	96.109f, 97.110ff
”Station 1-sagen”:	99.159, 99.160, 99.187, 2000.78, 2000.181, 2000.192, 2003.97
Straffelovens kapitel 16	
– § 146:	96.122, 97.85, 98.98, 2001.137
– § 147:	98.97, 2001.56
– § 148:	2000.168, 2001.137
– § 150:	99.110, 99.157, 2004.83f
– § 152:	96.83ff, 96.122, 98.121, 98.176f, 99.52f, 99.68, 99.116, 99.118, 99.149f, 99.190, 2000.138ff, 2001.127ff, 2001.138, 2002.129, 2003.159, 2003.162, 2004.86f, 2005.70ff, 2006.58, 2006.60f
– § 152b:	2000.138
– § 152e:	2000.138f
– § 152f:	2000.140
– § 154:	96.76, 96.126, 97.80f, 97.143, 97.145ff, 98.87, 99.189, 2000.133, 2000.174, 2001.56, 2001.66, 2001.76, 2001.121, 2001.123, 2002.87, 2002.235
– § 155:	96.87, 96.133, 98.92, 98.138, 98.176, 99.59, 99.69, 99.110, 99.151f, 99.157, 99.189f, 99.196, 2000.68, 2000.109, 2000.138f, 2000.143f, 2000.168, 2000.171f, 2000.175, 2001.89, 2001.124, 2001.128, 2001.133, 2001.161, 2002.206, 2003.159, 2003.162, 2004.83f, 2004.107f,

- 2005.66ff, 2005.71, 2006.35, 2006.58f, 2006.60ff, 2006.65, 2006.133, 2006.135
- § 156: 97.79, 98.93, 99.153f, 99.197, 2000.139, 2000.142, 2001.135f, 2001.165, 2004.108f
- § 157: 98.96, 99.154, 99.197, 2000.109, 2000.139, 2000.142, 2000.167, 2000.171, 2001.127, 2001.134, 2001.136f, 2001.161f, 2003.164, 2004.108f, 2004.120, 2004.78ff, 2005.68, 2006.65
- Straffelovssager:**
- sagens afgørelse: 2004.40f, 2005.29, 2006.23f
- andre anmeldelser: 96.82f, 96.87ff, 97.81ff, 98.92ff, 99.153ff, 2000.143ff, 2001.132ff, 2003.170, 2004.83f, 2004.90ff, 2005.74ff, 2006.63ff
- anmeldelser om tyveri: 98.96, 99.58, 2000.147, 2003.167, 2004.93, 2004.94f, 2006.63
- anmeldelser om vold: 96.74ff, 97.75f, 98.87ff, 99.144, 2000.133ff, 2001.121ff, 2003.157ff, 2004.79ff, 2005.62ff, 2006.55ff
- drabsforsøg: 2004.111
- formodning om strafbart forhold: 99.71, 2000.73, 2003.170f, 2006.87f, 2006.128
- forbrydelse i offentlig tjeneste  
se Straffelovens kapitel 16
- grundløse anmeldelser: 97.83ff, 98.97ff, 99.148, 2000.146ff, 2001.137ff, 2002.215, 2003.156, 2004.96f, 2005.78ff, 2006.23
- misbrug af politiets registre: 96.86, 99.59, 99.151, 2000.137ff, 2001.103, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2004.107f, 2005.66ff, 2006.58ff
- straffesager: 96.21, 96.74, 97.18, 97.74, 98.86, 99.143, 2000.133ff, 2001.121ff, 2002.70ff, 2003.157ff, 2004.78ff, 2005.62ff, 2006.55ff
- straffesager ctr. klagesager: 97.127ff, 98.139ff, 99.82.2000.85ff, 2001.73ff, 2002.138, 2003.185
- tavshedspligten: 96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2003.159ff, 2004.86ff, 2005.71, 2006.58ff
- uagtsomt manddrab: 98.65, 98.186, 2001.152, 2001.156f, 2002.219f, 2005.13fff
- under efterforskningen: 97.77ff, 98.90f, 2000.141ff, 2001.130ff, 2003.165ff, 2004.90, 2005.73f, 2006.62
- Systemkritik:** 99.118, 99.121f, 2000.117, 2001.103, 2002.161, 2003.138ff, 2005.45ff, 2006.38

Tavshedsbrud:	
– konkrete sager:	97.144ff, 98.172ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.118, 2001.124ff, 2002.198f, 2003.159f, 2004.76f, 2005.71, 2006.59
– straffesager:	96.83ff, 97.79ff, 98.91ff, 99.148, 2000.137ff, 2001.124ff, 2002.194ff, 2003.157f, 2004.76f
– videregivelse til pressen:	97.144, 97.80, 98.172, 2000.149, 2001.125ff, 2002.201, 2003.160, 2003.161, 2004.106, 2006.60
Tilbagekaldte sager:	97.125ff, 98.137ff, 99.80ff, 2000.84ff, 2001.28f, 2005.30, 2006.24
”Tiltsagen”:	2002.246, 2004.115f
Udryknings sørsel:	96.158, 97.88f, 97.151ff, 97.156ff, 98.102ff, 98.190, 99.54f, 99.163ff, 2000.59, 2000.60, 2000.152ff, 2001.141f, 2001.156, 2001.166, 2002.217, 2003.142, 2004.98ff, 2004.109f, 2004.113, 2005.82, 2006.67ff, 2006.90, 2006.100f, 2006.106, 2006.116f
Underretning:	96.113f, 98.143, 99.95f, 99.100f, 2001.105, 2003.101, 2003.129
Undersøgelsessager:	97.43ff, 2005.96ff, 2006.128ff
Venterumsanbringelse:	2004.74f, 2005.53f, 2006.86f, 2006.133
Videregivelse af oplysninger om tidligere sager	
– til ansættelsesmyndigheden:	2000.29, 2001.82
– til nævnet:	2000.62f
Visitation:	98.66f, 99.130, 2002.184, 2003.149, 2004.73f, 2005.103, 2006.153
”Ølby-sagen”:	2002.87, 2002.235

# Sagsregister 2006

## Rigsadvokatens j.nr.

RA-2005-321-0332, 2006.36, 2006.57

RA-2006-321-0347, 2006.59, 2006.83

RA-2006-321-0349, 2006.55

RA-2006-321-0355, 2006.84

RA-2006-321-0357, 2006.117

RA-2006-321-0369, 2006.40

RA-2006-321-0372, 2006.113

RA-2006-321-0373, 2006.78

RA-2006-321-0376, 2006.116

RA-2006-321-0387, 2006.106

RA-2006-321-0388, 2006.112

RA-2006-321-0398, 2006.72

RA-2006-321-0400, 2006.83

RA-2006-322-0017, 2006.88, 2006.113

RA-2006-322-0018, 2006.90

RA-2007-322-0022, 2006.93

RA-2007-322-0023, 2006.101

RA-2007-322-0024, 2006.96

RA-2007-322-0025, 2006.99

RA-2007-322-0029, 2006.102

RA-2007-322-0030, 2006.100

RA-2005-323-0157, 2006.78

RA-2005-323-0176, 2006.54

RA-2006-323-0197, 2006.33, 2006.45,  
2006.111

RA-2006-323-0207, 2006.50

RA-2006-323-0209, 2006.37, 2006.43,  
2006.107, 2006.110

RA-2006-323-0222, 2006.54

RA-2006-323-0224, 2006.34, 2006.41,  
2006.110

RA-2006-323-0230, 2006.44

RA-2006-323-0235, 2006.32, 2006.48

## Statsadvokaternes j.nr.

SA1-2003-321-0239, 2006.135

SA1-2004-321-0377, 2006.133

SA1-2004-321-0447, 2006.135

SA1-2004-321-0459, 2006.141

SA1-2004-321-0472, 2006.63

SA1-2004-321-0480, 2006.133

SA1-2004-321-0487, 2006.55

SA1-2004-321-0499, 2006.35

SA1-2005-321-0495, 2006.134

SA1-2005-321-0508, 2006.73

SA1-2005-321-0509, 2006.112

SA1-2005-321-0518, 2006.117

SA1-2005-321-0527, 2006.63, 2006.142

SA1-2005-321-0564, 2006.36, 2006.39

SA1-2005-321-0600, 2006.64

SA1-2005-321-0605, 2006.116

SA1-2005-321-0633, 2006.68

SA1-2005-321-0642, 2006.36, 2006.62

SA1-2005-321-0646, 2006.56

SA1-2005-321-0659, 2006.68

SA1-2005-321-0680, 2006.64

SA1-2006-321-0693, 2006.73

SA1-2006-321-0738, 2006.64

SA1-2006-321-0749, 2006.66

SA1-2006-321-0753, 2006.37, 2006.58

SA1-2006-321-0817, 2006.86

SA1-2005-322-0009, 2006.135

SA1-2006-322-0011, 2006.93

SA1-2006-322-0013, 2006.98



SA1-2006-322-0014, 2006.102	SA3-2004-321-0171, 2006.134
	SA3-2005-321-0187, 2006.133
SA1-2003-323-0131, 2006.35	SA3-2005-321-0223, 2006.73
SA1-2004-323-0214, 2006.34, 2006.110	SA3-2004-321-0225, 2006.78
SA1-2005-323-0309, 2006.33, 2006.81	SA3-2005-321-0233, 2006.59, 2006.83
SA1-2003-323-0131, 2006.46	SA3-2005-321-0238, 2006.60
SA1-2004-323-0214, 2006.41	SA3-2006-321-0277, 2006.83
SA1-2005-323-0309, 2006.49	
SA1-2005-323-0312, 2006.48	SA3-2006-322-0010, 2006.95
SA1-2005-323-0338, 2006.53	SA3-2006-322-0011, 2006.101
SA1-2006-323-0389, 2006.32, 2006.48	SA3-2004-323-0133, 2006.78
SA1-2006-323-0396, 2006.143	SA3-2005-323-0173, 2006.33, 2006.45, 2006.111
	SA3-2005-323-0185, 2006.50
SA2-2004-321-0287, 2006.67	SA3-2005-323-0188, 2006.81
SA2-2004-321-0320, 2006.68	SA3-2006-323-0193, 2006.54
SA2-2004-321-0357, 2006.65	SA3-2006-323-0213, 2006.34, 2006.50
SA2-2004-321-0368, 2006.69	SA3-2006-323-0224, 2006.33, 2006.51
SA2-2004-321-0374, 2006.36, 2006.57	
SA2-2005-321-0508, 2006.77	SA4-2006-321-0238, 2006.39
SA2-2005-321-0511, 2006.59	
SA2-2005-321-0513, 2006.134	SA4-2006-322-0002, 2006.96
SA2-2005-321-0535, 2006.106	SA4-2006-322-0003, 2006.97
SA2-2005-321-0536, 2006.72	SA4-2006-322-0004, 2006.92
SA2-2006-321-0565, 2006.58	
SA2-2005-322-0009, 2006.135	SA4-2005-323-0143, 2006.54
SA2-2006-322-0010, 2006.34, 2006.88	SA4-2006-323-0173, 2006.35, 2006.44
SA2-2006-322-0011, 2006.88, 2006.113	SA4-2006-323-0181, 2006.38, 2006.47
SA2-2006-322-0012, 2006.90	SA4-2006-323-0182, 2006.81
SA2-2006-322-0013, 2006.100	SA4-2006-323-0196, 2006.82
SA2-2006-322-0014, 2006.100	SA4-2006-323-0205, 2006.35, 2006.52
SA2-2004-323-0224, 2006.34, 2006.47	SA5-2006-321-0232, 2006.113
SA2-2005-323-0272, 2006.33, 2006.49	SA5-2006-321-0236, 2006.40
SA2-2005-323-0290, 2006.133	SA5-2006-321-0244, 2006.70
SA2-2006-323-0378, 2006.37, 2006.43, 2006.110	SA5-2006-321-0251, 2006.152
	SA5-2006-322-0004, 2006.89

SA5-2006-322-0005, 2006.91

SA5-2006-322-0006, 2006.96

SA5-2006-322-0007, 2006.99

SA5-2006-322-0008, 2006.101

SA5-2005-323-0166, 2006.153

SA6-2005-321-0191, 2006.36, 2006.61

SA6-2005-321-0204, 2006.37, 2006.62

SA6-2006-321-0229, 2006.84

SA6-2006-321-0232, 2006.77

SA6-2006-321-0241, 2006.66

SA6-2006-322-0006, 2006.90

SA6-2006-322-0007, 2006.103

SA6-2006-323-0227, 2006.33, 2006.52



# Bilag

## Bilag 1

### Politiklagenævnens medlemmer pr. 31.12.2006:

**Politiklagenævnet for  
Statsadvokaten for København,  
Frederiksberg og Tårnby,  
Amagertorv 11,  
1160 København K**

**Formand:**

Advokat Poul Helmuth Petersen  
Advokat Helle Lokdam (Suppleant)

**Indstillet af Københavns Borgerrepræsentation:**

Cand.mag. Hanne Rørbæk  
Ingeniør Carsten Nielsen (Suppleant)

**Indstillet af Frederiksberg Kommunalbestyrelse:**

Tandlæge Eva Kofoed-Jensen  
Ingeniør Claus Hertz Bruun Petersen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for  
Statsadvokaten for Sjælland,  
Havnepladsen 6,  
4300 Holbæk**

**Formand:**

Advokat Michael Abel  
Advokat Poul Jost Jensen (Suppleant)

**Indstillet af Københavns Amt:**

Sekretær Eva Amdisen

**Indstillet af Vestsjællands Amt:**

Sygehjælper Berit Andreasen (Suppleant)

**Indstillet af Frederiksborg Amt:**

Afsætningsøkonom Nils W. Larsen

**Indstillet af Vestsjælland Amt:**

Folkeskolelærer John Andreassen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for  
Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland,  
Lolland, Falster og Bornholm,  
Ramsherred 2, Torvet  
5700 Svendborg**

**Formand:**

Advokat Peter Borch

Advokat Peter Bang-Olsen (Suppleant)

**Indstillet af Storstrøms Amt:**

Tandlæge Karen Samson

**Indstillet af Fyns Amt:**

Gårdejer Kurt Landtved (Suppleant)

**Indstillet af Bornholms Regionsråd:**

Portør Arne L. Rasmussen (Suppleant)

**Indstillet af Roskilde Amt:**

Nina Sønderby Hansen

**Politiklagenævnet for  
Statsadvokaten i Aalborg,  
Østergade 21,  
9800 Hjørring**

**Formand:**

Advokat Kirsten Schmidt

Advokat Olav Pedersen (suppleant)

**Indstillet af Nordjyllands Amt:**

Afdelingsleder Anne Krøjer Jacobsen

**Indstillet af Viborg Amt:**

Lærer Hanne Bruun (Suppleant)

**Indstillet af Århus Amt:**

Entreprenøransat Jørgen Keller Pedersen

**Indstillet af Ringkjøbing Amt:**

Landmand Jens Erik Villadsen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for  
Statsadvokaten i Viborg,  
Store Torv 8,4  
8100 Århus C**

**Formand:**

Advokat Hans Kjærgaard  
Advokat Nina Hygum (Suppleant)

**Indstillet af Ringkøbing Amt:**

Designer Inger Elsebeth Jensen

**Indstillet af Vejle Amt:**

Medhjælper Susanne Glud Skjødt (Suppleant)

**Indstillet af Viborg Amt:**

Leder Søren Panny Pedersen

**Indstillet af Århus Amt:**

Marketingsassistent Birte Rerup Nielsen (Suppleant)

**Politiklagenævnet for  
Statsadvokaten i Sønderborg,  
Perlegade 44,  
6400 Sønderborg**

**Formand:**

Advokat Palle Niss

Advokat Palle Rohrsted (Suppleant)

**Indstillet af Sønderjylland Amt:**

Handelsskolelærer Marianne Taanquist

**Indstillet af Vejle Amt:**

Tømrer Erik Burmølle (Suppleant)

**Indstillet af Ribe Amt:**

Selvstændig Kurt Bjørndal

**Indstillet af Sønderjyllands Amt:**

Landmand Torben Lauritsen (Suppleant)

## Bilag 2

### Medarbejdere i rigsadvokaturen og statsadvokaturerne til behandling af politiklagenævnsager pr. 31.12.2006:

#### **Rigsadvokaten:**

Rigsadvokat Henning Fode  
Statsadvokat Lars Stevnsborg  
Statsadvokat Hanne Schmidt  
Statsadvokat Svend Larsen  
Vicestatsadvokat Jesper Hjortenborg  
Vicestatsadvokat Eva Rønne  
Vicestatsadvokat Lykke Sørensen  
Vicestatsadvokat Hans Fogtdal  
Vicestatsadvokat Kirstine Troldborg  
Kst. vicestatsadvokat Ida K. Sørensen  
Rigsadvokatassessor Jørn Thostrup  
Rigsadvokatassessor Alessandra Giraldi  
Rigsadvokatassessor Lise Willer  
Kst. rigsadvokatassessor Henriette Rosenborg Hansen  
Kst. rigsadvokatassessor Ingeborg Gade  
Kst. rigsadvokatassessor Birgitte Eiriksson

#### **Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby:**

Statsadvokat Karsten Hjorth  
Vicestatsadvokat Karen-Inger Bast  
Vicestatsadvokat Anders Riisager  
Vicestatsadvokat Birgit Foltmar Gammelgaard  
Statsadvokatassessor Anne Birgitte Stürup  
Statsadvokatassessor Poul Borg Gadegaard  
Statsadvokatassessor Per Corneliussen  
Statsadvokatassessor Henrik Aagaard  
Statsadvokatassessor Dorrit Kjær Christiansen

#### **Statsadvokaten for Sjælland:**

Statsadvokat Kim Christiansen  
Vicestatsadvokat Jørgen Jensen  
Vicestatsadvokat Vibeke Uldal  
Vicestatsadvokat Dorthe Vejsig  
Statsadvokatassessor Annette Vester



Statsadvokatassessor Henrik Plæhn  
Statsadvokatassessor Jette Christiansen  
Kst. statsadvokatassessor Susanne Holst Højberg

**Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland,  
Lolland, Falster og Bornholm:**

Statsadvokat Lise-Lotte Nilas  
Vicestatsadvokat Mette Vestergaard  
Kst. vicestatsadvokat Charlotte Alsing Juul  
Statsadvokatassessor Morten Ebbe Nielsen  
Statsadvokatassessor Bo Bjerregaard  
Statsadvokatassessor Bente Schnack

**Statsadvokaten i Aalborg:**

Statsadvokat Elsemette Cassø  
Vicestatsadvokat Kirsten Dyrman  
Vicestatsadvokat Anne-Mette Wiese  
Statsadvokatassessor John Kølbæk  
Statsadvokatassessor Rune Jensen  
Statsadvokatassessor Lone Lyngsø

**Statsadvokaten i Viborg:**

Statsadvokat Peter Brøndt Jørgensen  
Vicestatsadvokat Karin Degnboel Thostrup  
Kst. vicestatsadvokat Christian Schou  
Statsadvokatassessor Claus Larsen  
Kst. statsadvokatassessor Per Kiel Lauritsen  
Kst. statsadvokatassessor Torben Thygesen

**Statsadvokaten i Sønderborg:**

Statsadvokat Jan Reckendorff  
Vicestatsadvokat Peter Urskov  
Vicestatsadvokat Claus Guldbrand  
Statsadvokatassessor Jens Kjærgaard Christensen  
Kst. statsadvokatassessor Mikkel Cramer  
Kst. statsadvokatassessor Thomas Kirsten

## Bilag 3

### Politiets og anklagemyndighedens organisation og opgaver. En oversigt (gældende til og med 31.12. 2006)

#### Politimyndigheden

Politiets opgave er efter retsplejelovens § 108 at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af landets love og vedtægter samt at foretage det nødvendige for at hindre forbrydelser og efterforske og forfølge sådanne.

Landet er inddelt i 54 politikredse samt politikredsene i Grønland og på Færøerne. Københavns politikreds ledes af Politidirektøren i København, de øvrige af en politimester.

Justitsministeren er efter retsplejelovens § 109, stk. 1, politiets øverste foresatte. Ministeren udøver sine beføjelser gennem Rigspolitechefen, Politidirektøren i København og politimestrene.

Politiets personale- og økonomiforvaltning mv. er efter retsplejelovens § 110 underlagt Rigspolitechefen. Denne fører desuden tilsyn med politimestrenes (Politidirektørens) almindelige måde at tilrettelægge politiets arbejde på og giver almindelige bestemmelser for dette. Disse bestemmelser udgives i Rigspolitechefens Kundgørelsessamling.

#### Anklagemyndighedens organisation og opgaver

Anklagemyndighedens opgaver og organisation er beskrevet i retsplejelovens kapitel 10 (§§ 95 – 107). Anklagemyndigheden består af Rigsadvokaten, statsadvokaterne og politimestrene.

Anklagemyndighedens opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i retsplejeloven. De overordnede målsætninger for denne opgave er beskrevet i retsplejelovens § 96, stk. 2. Her står det, at anklagemyndigheden skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader. Derved skal anklagemyndigheden påse, at de strafskyldige drages til ansvar. Den skal også sikre, at uskyldige ikke bliver retsforfulgt ("objektivitetsprincippet").

Anklagemyndigheden er underlagt justitsministeren, der fører tilsyn med de offentlige anklagere. Justitsministeren kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver, og ministeren kan give disse pålæg om at behandle konkrete sager. Justitsministeren behandler endvidere klager over afgørelser, der er truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.

## Rigsadvokaten

Rigsadvokatens opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 99. Ifølge den varetager Rigsadvokaten straffesager ved Højesteret og virker ved Den Særlige Klageret. Rigsadvokaten er de øvrige anklageres overordnede og fører tilsyn med dem.

Rigsadvokaten fastsætter endvidere bestemmelser om, hvordan de offentlige anklagere skal udføre deres opgaver. Disse generelle instrukser udgives blandt andet i Rigsadvokatens Meddelelser. Rigsadvokaten har f.eks. i Meddelelse 3/2002 fastsat nærmere retningslinjer om påtalekompetencen og forelæggelsesregler mv. for anklagemyndigheden.

Rigsadvokaten kan desuden give de offentlige anklagere pålæg om at behandle konkrete sager.

Rigsadvokaten behandler også klager over afgørelser, der er truffet af statsadvokaterne som 1. instans.

## Statsadvokaterne

Statsadvokaternes opgaver er beskrevet i retsplejelovens § 101. Her står det, at statsadvokaterne varetager straffesager ved landsretterne, herunder anke- og nævningesager og stillingtagen til spørgsmålet om anke af byretsafgørelser. Statsadvokaterne fører endvidere tilsyn med politimestrenes (Politidirektørens) behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser, der er truffet af politimestrene (Politidirektøren) vedrørende strafforfølgning.

Statsadvokaterne kan endvidere fastsætte bestemmelser for, hvordan politimestrene (Politidirektøren) skal udføre deres opgaver som offentlige anklagere. De kan også give pålæg om behandlingen af konkrete sager, blandt andet ved at pålægge politimestrene (Politidirektøren) at begynde, fortsætte, undlade eller standse forfølgningen i en konkret sag.

Statsadvokaternes forretninger er fordelt mellem seks regionale statsadvokater, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet og Statsadvokaten for Særlige Internationale Sager. Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002 er optrykt som bilag 15.

Statsadvokaterne behandler desuden sager om erstatning i forbindelse med strafferetlig forfølgning (retsplejelovens kapitel 93 a) og klager over politiet (retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d). Statsadvokaterne fører tilsyn med længden af strafferetlige foranstaltninger, som psykisk afvigende kriminelle er blevet idømt, og tager herunder også stilling til spørgsmålet om friheder efter "frihedscirkulæret".

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet varetager for hele landet

forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, der har et særligt betydeligt omfang eller er led i organiseret kriminalitet mv.

Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser mv. i udlandet.

### **Politimestrene (Politidirektøren)**

Politimestrenes og Politidirektørens opgaver som anklagemyndighed er beskrevet i retsplejelovens § 104. Politimestrene (Politidirektøren) og de offentlige anklagere, der er ansat hos disse, fungerer som anklagemyndighed ved byretterne. Politimesteren (Politidirektøren) har således – ved siden af ledelsen af politiet – ansvaret for politikredsens efterforskning og den lokale anklagemyndigheds virksomhed.

Ved lov om anklagemyndighedens struktur (L 385/1992) blev den almindelige påtalekompetence i straffesager ændret. Påtalen hører nu som udgangspunkt under politimestrene (Politidirektøren).

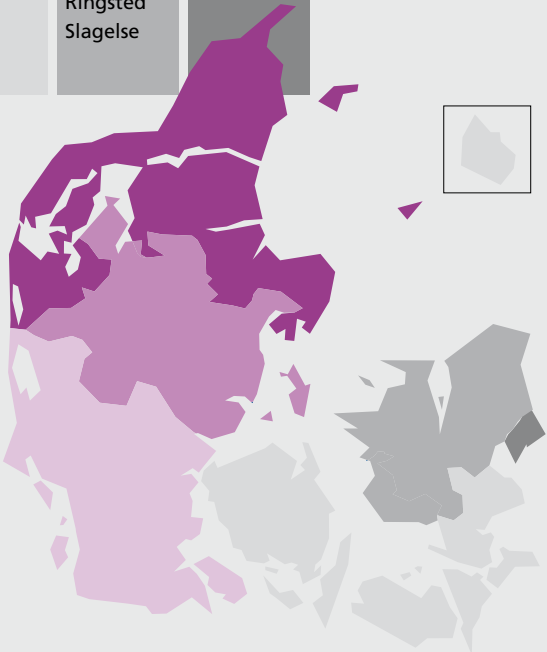
Politimesteren (Politidirektøren) skal dog efter bestemmelserne i retsplejeloven og anklagemyndighedens forelæggelsesregler, herunder Rigsadvokatens Meddelelse 3/2002, forelægge en række sager for statsadvokaten, inden der rejses tiltale mv.

Politimesteren (Politidirektøren) skal f.eks. forelægge sager, hvis der kan rejses begrundet tvivl om politimesterens (Politidirektørens) habilitet, hvis ansatte i politiet er blevet forurettet i tjenesten, eller hvis sigtede har indgivet klage over, at politiet har anvendt særlige efterforskningsskridt. Dog undtages klart grundløse klager over efterforskningsskridt, der er godkendt af retten. Politimesteren (Politidirektøren) skal f.eks. også forelægge sager mod psykisk afvigende kriminelle, sager mod advokater, samt visse særlovssager, f.eks. sager hvor der er uenighed mellem politimesteren (Politidirektøren) og særmyndigheden omkring tiltalens udformning.

Kompetenceændringen blev koblet sammen med en udvidelse af statsadvokaternes pligt til almen kontrol og tilsyn med politikredsens arbejdstilrettelæggelse og sagsbehandling. Ved at give statsadvokaterne mulighed for at tage drift eller efter en klage at kunne tage afgørelser op til fornyet behandling, tilgodeses hensynet til en ensartet sagsbehandling. Rigsadvokaten har i Meddelelse 10/2006 udsendt meddelelse om kvalitetssikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene.



Anklagemyndigheden



## Bilag 4

### Retsplejelovens kapitel 93 b – 93 d

#### Kapitel 93 b

##### Behandling af klager over politipersonalet

§ 1019. Statsadvokaterne behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).

*Stk. 2.* Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand til undersøgelsen.

*Stk. 3.* Politiet kan på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelseskridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne undersøgelseskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

§ 1019 a. Klage indgives til vedkommende statsadvokat. Klage over myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag kan endvidere fremsættes mundtligt til retsbogen under straffesagens behandling.

*Stk. 2.* Statsadvokaten kan afvise at behandle en klage, hvis klagen indgives mere end 6 måneder efter, at det forhold, som klagen angår, har fundet sted.

§ 1019 b. Den, klagen angår (indklagede), skal have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og have adgang til at udtale sig om fremstillingen. Indklagede har ikke pligt til at udtale sig om fremstillingen.

§ 1019 c. Indklagede har ret til at møde med en bisidder. § 23 i lov om tjenestemænd finder tilsvarende anvendelse med hensyn til godtgørelse af indklagedes udgift til bisidder.

§ 1019 d. Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring til statsadvokaten, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar.

*Stk. 2.* Statsadvokaten vejleder indklagede om bestemmelsen i stk. 1 samt om bestemmelserne i § 1019 b, § 1019 c, og § 1019 i, stk. 1, nr. 2. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden indklagede afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at indklagede har modtaget behørig vejledning.

§ 1019 e. Afgives forklaring i retten, jf. § 1019 f, beskikker retten en advokat for klageren og indklagede.

*Stk. 2.* I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. § 1019 f, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Vejledningen skal

gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning.

*Stk. 3.* Advokatbeskikkelsen sker uden udgift for de pågældende.

*Stk. 4.* Den beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer som led i undersøgelsen. Advokaten må ikke uden statsadvokatens tilladelse overlevere det modtagne materiale til sin klient eller andre.

*Stk. 5.* Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af sin klient såvel hos statsadvokaten som i retten og har ret til at stille yderligere spørgsmål til sin klient. Advokaten underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

**§ 1019 f.** Statsadvokaten kan bestemme, at forklaring skal afgives i retten.

*Stk. 2.* Såfremt klagen vedrører myndighedsmisbrug fra politiets side under behandlingen af en straffesag eller under fuldbyrdelse af en strafferetlig afgørelse, afgives forklaring for den byret, som behandler eller har behandlet straffesagen, eller for hvilken straffesagen kan forventes indbragt. I andre tilfælde afgives forklaring ved byretten i den retskreds, hvor det forhold, klagen angår, har fundet sted.

**§ 1019 g.** Statsadvokaten giver møde i retsmøder, hvor sagen behandles.

*Stk. 2.* Indklagede skal så vidt muligt underrettes om berammede retsmøder og have lejlighed til at være til stede.

*Stk. 3.* Indklagede har ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar. Retten vejleder indklagede herom.

*Stk. 4.* Sagen behandles i strafferechtsplejens former uden medvirken af domsmænd.

**§ 1019 h.** Rigsadvokaten behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende adfærdsklager. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

*Stk. 2.* Fristen for klager over afgørelser i adfærdsklagesager er 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

*Stk. 3.* Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt.

**§ 1019 i.** Behandlingen af en adfærdsklagesag sluttes, hvis

- 1) der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
- 2) indklagede er mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, eller

- 3) der træffes bestemmelse om, at sagen skal undersøges efter reglerne i lov om undersøgelseskommissioner.

*Stk. 2.* I de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte tilfælde behandles straffesagen af statsadvokaten, jf. kapitel 93 c. Behandlingen af adfærdsklagesagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom.

**§ 1019 j.** Statsadvokaten underretter vedkommende politidirektør og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag. Statsadvokaten underretter endvidere vedkommende politidirektør og rigspolitichefen om afgørelsen i adfærdsklagesager.

*Stk. 2.* Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

*Stk. 3.* Bestemmelsen i stk. 2 er ikke til hinder for, at den pågældende suspenderes eller midlertidigt overføres til andet arbejde efter de almindelige regler for tjenesten.

**§ 1019 k.** Statsadvokaten kan af egen drift iværksætte en undersøgelse efter reglerne i dette kapitel.

**§ 1019 l.** Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af adfærdsklager.

**§ 1019 m.** Justitsministeren kan bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

### Kapitel 93 c

#### Straffesager mod politipersonale

**§ 1020.** Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat.

**§ 1020 a.** Statsadvokaterne iværksætter efter anmeldelse eller af egen drift efterforskning, når der er rimelig formodning om, at politipersonale i tjenesten har begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige.

*Stk. 2.* Statsadvokaterne iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt. Bestemmelserne i § 1019 j finder herved tilsvarende anvendelse.

**§ 1020 b.** Ved behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager kan statsadvokaterne udøve de beføjelser, som ellers tilkommer politiet.

*Stk. 2.* Rigspolitichefen yder efter anmodning statsadvokaterne bistand under efterforskningen.

*Stk. 3.* Politiet kan på egen hånd



foretage uopsættelige efterforskning skridt. Politiet skal snarest muligt efter, at sådanne efterforskningsskridt er foretaget, underrette vedkommende statsadvokat herom.

**§ 1020 c.** Offentlig påtale i de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager tilkommer statsadvokaterne, medmindre påtalen efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov tilkommer rigsadvokaten eller justitsministeren. Adgangen til at opgive påtale tilkommer påtalemyndigheden.

*Stk. 2.* Statsadvokaterne varetager udførelsen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager ved byretterne og landsretterne.

**§ 1020 d.** Retten beskikker en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

**§ 1020 e.** Retten beskikker på den forurettedes begæring en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

*Stk. 2.* Er forurettede afgået ved døden, beskikker retten på begæring af den forurettedes nære pårørende en advokat for de pårørende, når forholdene taler derfor.

*Stk. 3.* Den for forurettede beskikkede advokat eller den for de nære pårørende beskikkede advokat har adgang til det i § 741 c, stk. 2, 2. pkt.,

nævnte materiale, uanset om der er rejst tiltale i sagen.

*Stk. 4.* Bestemmelserne i kapitel 66 a finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

**§ 1020 f.** Rigsadvokaten kan bestemme, at en straffesag, der omfatter flere forhold eller flere sigtede, i sin helhed skal behandles af statsadvokaten efter reglerne i dette kapitel, hvis en sådan behandling er påkrævet med hensyn til et af forholdene eller en af de sigtede.

**§ 1020 g.** Bestemmelserne i denne lov om behandlingen af straffesager finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

**§ 1020 h.** Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af de i §§ 1020 og 1020 a nævnte sager.

**§ 1020 i.** Justitsministeren kan bestemme, at en sag ikke skal behandles efter reglerne i dette kapitel, hvis hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter kræver det.

## Kapitel 93 d

### Politiklagenævn

**§ 1021.** Politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar. Genudpegning kan finde sted én gang.

*Stk. 2.* Medlemmer af politiklage-

nævn kan fortsætte behandlingen af en verserende sag efter udløbet af det tidsrum, for hvilket de pågældende medlemmer er udpeget, hvis hensynet til en hensigtsmæssig ressourceudnyttelse i nævnet taler for det og sagen forventes afgjort inden for kortere tid.

*Stk. 3.* Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervenerne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd.

*Stk. 4.* Lægsmændene udpeges efter indstilling fra KL (Kommunernes Landsforening), der for hvert politiklagenævn indstiller otte personer, heraf fire kvinder og fire mænd, som har bopæl inden for det pågældende politiklagenævnns område.

*Stk. 5.* Lægsmændene kan ikke samtidigt med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et regionsråd eller Folketinget. Bestemmelsen i § 70 finder i øvrigt tilsvarende anvendelse.

*Stk. 6.* Advokaten skal have kontor, og lægsmændene skal have bopæl, i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn.

*Stk. 7.* En person, der inden for det i stk. 1, 1. pkt., nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem.

*Stk. 8.* For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af stk. 3 og 4.

*Stk. 9.* Justitsministeren fastsætter

nærmere regler om antallet af politiklagenævn og om sagernes fordeling mellem dem samt om indstillingen af medlemmer, herunder om indstilling fra kommuner, der ikke er medlemmer af KL (Kommunernes Landsforening), og disses vederlag.

**§ 1021 a.** Statsadvokaten underretter straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c.

*Stk. 2.* Politiklagenævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c.

**§ 1021 b.** Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager. Politiklagenævnet må ikke uden statsadvokatens samtykke overlevere det modtagne materiale til andre.

*Stk. 2.* Statsadvokaten orienterer i øvrigt løbende politiklagenævnet om alle væsentlige beslutninger, der træffes i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen.

**§ 1021 c.** Politiklagenævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage

bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningskridt.

*Stk. 2.* Hvis sigtede eller statsadvokaten i en sag, der behandles efter kapitel 93 c, modsætter sig nævnets anmodning om foretagelse af bestemte yderligere efterforskningskridt, forelægges spørgsmålet for retten til afgørelse. § 694, stk. 2, finder herved tilsvarende anvendelse. Rettens afgørelse træffes på begæring ved kendelse.

**§ 1021 d.** Statsadvokaten udfærdiger en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter kapitel 93 b eller efterforskningen efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder sagen bør afgøres.

**§ 1021 e.** Politiklagenævnet meddeler statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres.

*Stk. 2.* Det skal fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

*Stk. 3.* Afgørelsen skal sendes til den, der har indgivet klage eller anmeldelse.

**§ 1021 f.** Politiklagenævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til rigsadvokaten. Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag kan ikke påklages til justitsministeren.

*Stk. 2.* Fristen for klage efter stk. 1 er 4 uger efter, at politiklagenævnet har fået meddelelse om afgørelsen. Fremkommer klagen efter udløbet af denne frist, skal den behandles, såfremt fristoverskridelsen må anses for undskyldelig.

**§ 1021 g.** Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om politiklagenævnenes virksomhed, herunder om statsadvokaternes samvirke med politiklagenævnene.

**§ 1021 h.** Rigsadvokaten afgiver en årlig beretning om behandlingen af de i kapitel 93 b og kapitel 93 c nævnte sager til Folketinget og justitsministeren. Beretningen skal offentliggøres.

## Bilag 5

### Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1041 af 15.12.1995 om forretningsorden for politiklagenævn

#### Bekendtgørelse om forretningsorden for politiklagenævn

I medfør af § 1021 g i retsplejeloven, jf. lovbe-  
kendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som  
ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og  
senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995,  
fastsættes:

§ 1. Nævnets formand tilrettelægger nævnets  
arbejde og fastlægger mødedagene.

*Stk. 2.* Nævnets formand stiller sekretær-  
bistand til rådighed for nævnet.

*Stk. 3.* Nævnets formand foranlediger, at der  
føres en særskilt journal over nævnets sager, og  
sørger for, at sagens dokumenter opbevares og  
afleveres i overensstemmelse med de til enhver  
tid gældende arkivretlige regler.

§ 2. Alle nævnets medlemmer deltager i sa-  
gens behandling. Er et medlem forhindret, del-  
tager suppleanten i den pågældendes sted.

*Stk. 2.* Et medlem af nævnet kan ikke deltage  
i behandlingen af en sag, når vedkommende er  
inhabil efter forvaltningslovens kapitel 2.

§ 3. Sagerne behandles mundtligt.

*Stk. 2.* Formanden kan bestemme, at en sag  
eller visse typer af sager skal behandles skrift-  
ligt. Såfremt et medlem anmoder om det, be-  
handles sagen dog mundtligt.

§ 4. Såfremt nævnet eller statsadvokatenøn-  
sker det, kan statsadvokatens redegørelse efter  
retsplejelovens § 1021 d suppleres med, at stats-  
advokaten mundtligt over for nævnet redegør  
for sagen.

*Stk. 2.* Nævnet og statsadvokaten kan også i  
ovrigt drøfte sagerne mundtligt.

§ 5. Nævnet kan anmode statsadvokaten om  
at foretage bestemte yderligere undersøgelses-  
eller efterforskningskridt, jf. retsplejelovens §  
1021 c.

§ 6. Nævnet kan over for statsadvokaten til-  
kendegive, at der efter nævnets opfattelse bør  
indledes en undersøgelse efter reglerne i rets-  
plejelovens kapitel 93 b eller efterforskning ef-  
ter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også,  
selv om der ikke er indgivet en klage eller an-  
meldelse.

§ 7. Nævnets møder er ikke offentlige.

§ 8. Nævnets medlemmer har tavshedspligt,  
jf. forvaltningslovens § 27.

*Stk. 2.* Nævnets medlemmer må ikke uden  
statsadvokatens samtykke overlevere det mod-  
tagne materiale til andre, jf. retsplejelovens §  
1021 b, stk. 1, 2. pkt.

§ 9. Nævnets beslutninger træffes ved af-  
stemning efter stemmeflerhed.

*Stk. 2.* Ved tilkendegivelsen efter retsplejelo-  
vens § 1021 e til statsadvokaten kan ethvert  
medlem forlange en kort begrundelse for sit  
standpunkt tilført indstillingen.

§ 10. Nævnets beslutninger udfærdiges  
skriftligt og underskrives af formanden eller  
den, formanden bemyndiger dertil.

§ 11. Såfremt politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021 f klager over statsadvokatens afgørelse, underretter statsadvokaten sagens parter.

§ 12. I de i retsplejelovens § 1021 c, stk. 2, nævnte tilfælde møder formanden om fornødent for politiklagenævnet i retten.

§ 13. Politiklagenævnene afholder et årligt fællesmøde.

Stk. 2. På fællesmødet vælger medlemmerne af nævnene blandt de seks formænd en landsformand.

Stk. 3. Landsformanden forbereder og indkalder til fællesmødet.

Stk. 4. Landsformanden udgiver sammen med Rigsadvokaten den i § 14 nævnte årsberetning.

Stk. 5. Landsformanden vederlægges for de i stk. 3 og stk. 4 nævnte yderligere arbejdsopgaver.

§ 14. Politiklagenævnet udarbejder en selvstændig delberetning, der indgår i den årsberetning, som Rigsadvokaten skal afgive i medfør af retsplejelovens § 1021 h.

§ 15. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

*Justitsministeriet, den 15. december 1995*

BJØRN WESTH

/ Mogens Henriksen

## Bilag 6

### Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1042 af 15.12.1995 om politiklagenævn

#### Bekendtgørelse om politiklagenævn

I medfør af § 2021, stk. 8, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 905 af 10. november 1992, som ændret bl.a. ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 og senest ved lov nr. 903 af 29. november 1995, fastsættes:

##### Kapitel 1

##### *Antallet af politiklagenævn og sagernes fordeling mellem dem*

§ 1. I henhold til retsplejelovens § 1021 oprettes for hver af landets seks regionale statsadvokater et politiklagenævn.

Stk. 2. Hvert politiklagenævn varetager de i retsplejelovens kapitel 93 d nævnte opgaver inden for vedkommende statsadvokats område, jf. bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992.

##### Kapitel 2

##### *Politiklagenævnenes sammensætning samt udpegning af medlemmer*

§ 2. Hvert politiklagenævn består af en advokat som formand og to lægmænd, der udpeges af justitsministeren for et tidsrum af 4 år regnet fra en 1. januar.

§ 3. Advokaten udpeges efter indstilling fra Advokatrådet, idet der til hvert af hvervne indstilles fire personer, heraf to kvinder og to mænd. De advokater, som indstilles, skal have kontor i det område, der hører under vedkommende politiklagenævn, og skal have erfaring med behandlingen af straffesager.

§ 4. Lægmændene udpeges efter indstilling fra amtsrådene, Københavns Borgerrepræsen-

tation og kommunalbestyrelsen på Frederiksberg, der hver indstiller seks personer, heraf tre kvinder og tre mænd, som har bopæl i vedkommende amt og kommune. De personer, der indstilles, skal endvidere have bopæl i det område af amtet, der hører under vedkommende politiklagenævn. Amter, der er delt mellem to eller tre politiklagenævne, indstiller henholdsvis tre og to personer fra hver af de to eller tre dele af amtet.

Stk. 2. De personer, der indstilles som lægmænd, skal være alment respekterede og nyde bred tillid i det område, hvor de skal virke. De pågældende må endvidere have betydelig indsigt i almindelige samfundsforhold og bør så vidt muligt udgøre et repræsentativt udsnit af befolkningen med hensyn til alder, uddannelse og erhverv. De pågældende skal udpeges i kraft af deres personlige egenskaber og ikke som repræsentanter for bestemte interessegrupper.

Stk. 3. Lægmændene kan ikke samtidig med hvervet som medlem af politiklagenævnet være medlem af en kommunalbestyrelse, et amtsråd eller Folketinget. Udelukkede fra hvervet er endvidere ministre, advokater, advokatfuldmægtige, centraladministrationens, domstolens, anklagemyndighedens, statsamtens, politiets og fængselsvæsenets tjenestemænd og øvrige personale samt sognefogeder og folkekirkens og de anerkendte trossamfunds gejstlige, jf. retsplejelovens § 70.

§ 5. For hvert medlem udpeger justitsministeren efter tilsvarende regler som for vedkommende medlem en suppleant blandt dem, der er indstillet i medfør af §§ 3 og 4.

Stk. 2. Genudpegning kan finde sted én gang.

1

En person kan således højst virke i et politiklaggenævni i 8 år.

*Stk. 3.* Hvis et medlem ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4, ophører denne som medlem. I stedet udpeges suppleanten som medlem for resten af perioden. Der udpeges i så fald en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede, ligeledes for resten af perioden. Tilsvarende gælder, hvis et medlem af andre grunde udtræder af politiklaggenævnet. Hvis en suppleant ikke længere opfylder betingelserne i §§ 3 og 4 eller af andre grunde udtræder af politiklaggenævnet, udpeges en ny suppleant blandt de oprindeligt indstillede for resten af perioden.

*Stk. 4.* Såfremt der inden udløbet af 4 års perioden ikke længere er det fornødne antal personer indstillet, som opfylder betingelserne for beskikkelse, anmodes Advokatrådet eller vedkommende amtsråd, Københavns Borgerrepræsentation eller kommunalbestyrelsen på Frederiksberg om at foretage nye indstillinger.

*Stk. 5.* En person, der inden for det i § 2 nævnte tidsrum fylder 70 år, kan ikke udpeges som medlem eller suppleant.

### Kapitel 3

#### *Ikrafttræden*

§ 6. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 1996.

*Justitsministeriet, den 15. december 1995*

BJØRN WESTH

/ Mogens Henriksen

## Bilag 7

### Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 29.12.1995 om behandling af klager over politipersonalet mv.

JUSTITSMINISTERIET  
POLITIKONTORET

ADE00207  
J.nr. 1995-945-0226

29 DEC. 1995

Cirkulæreskrivelse til anklagemyndigheden og politiet vedrørende  
behandling af klager over politipersonalet m.v.

#### 1. Retsgrundlaget.

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven (Behandlingen af klager over politipersonalet m.v.) er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonalet.

Loven indebærer bl.a., at lokalnævnene ikke længere skal deltage i behandlingen af adfærdsklagesager, og at politimestrene ikke længere skal træffe afgørelse i adfærdsklagesager. Fremover er det statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre adfærdsklager. Statsadvokaterne skal desuden efterforske straffesager mod politipersonale og afgøre tiltalespørgsmålet.

Statsadvokatens afgørelser kan påklages til Rigsadvokaten.

Lokalnævnene skal fortsat varetage deres anden hovedopgave, nemlig at vedligeholde og udbygge kontakten mellem politiet og befolkningen, og lokalnævnene udgør således fortsat den formelle ramme om samarbejdet på lokalt plan mellem politiet og kommunerne.

#### 2. Adfærdsklagesager.

Der er i retsplejelovens kapitel 93 b fastsat nærmere bestemmelser om behandlingen af klager over politipersonalet.

Det følger af lovens § 1019, stk. 1, at det er statsadvokaterne, der behandler klager over politipersonalets adfærd i tjenesten (adfærdsklagesager). Dette indebærer, at det herefter er statsadvokaterne, der skal undersøge og afgøre klager over politiperso-



- 2 -

nalets adfærd i tjenesten (adfærdsklager). Begrebet "adfærdsklager" omfatter samme sagstyper, som hidtil har været behandlet i lokalnavnene.

Efter bestemmelsen i § 1019, stk. 2, skal Rigspolitichefen, det vil i praksis normalt sige Rigspolitichefens Rejseafdeling, efter anmodning yde statsadvokaten bistand til undersøgelsen. Det forudsættes, at undersøgelsen i adfærdsklagesager som altøvvervejende hovedregel foretages af statsadvokaten selv eller det juridiske personale i statsadvokaturerne, herunder advokater der er beskikket som medhjælpere for statsadvokaten.

Det følger af bestemmelsen i § 1019, stk. 3, at politiet i adfærdsklagesager udelukkende kan foretage uopsættelige undersøgelseskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin undersøgelse af en konkret sag. Det kan f.eks. være iværksættelse af en lægeundersøgelse på en skadestue eller hos en praktiserende læge eller sikring af vidners identitet i en situation, hvor en person umiddelbart i tilknytning til en episode tilkendegiver, at han eller hun vil klage. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne undersøgelseskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

Vedrørende spørgsmålet om disciplinært ansvar i anledning af en adfærdsklagesag henvises til § 1019 j, og bemærkningerne i lovforslaget til denne bestemmelse.

### 3. Straffesager mod politiet.

Som noget nyt er behandlingen af straffesager mod politipersonale vedrørende forhold begået i tjenesten nu blevet særskilt lovreguleret i kapitel 93 c.

Anmeldelser om straffbare forhold begået af politipersonale i tjenesten skal indgives til vedkommende statsadvokat, jf. § 1020. Hvis anmeldelsen modtages af politiet, må den derfor videresendes til statsadvokaten som rette myndighed.

- 3 -

Det er statsadvokaten, der forestår efterforskningen i sagen, og det er endvidere statsadvokaten, der afgør tiltalespørgsmålet, bortset fra de i § 1020 c, stk. 1, nævnte tilfælde.

I særlige tilfælde kan statsadvokaten efter bestemmelsen i § 1020 b, stk. 2, anmode Rigspolitichefen (i praksis Rigspolitichefens Rejseafdeling) om bistand med efterforskningen. Statsadvokaten kan også om fornødent anmode om bistand fra Rigspolitiets øvrige afdelinger, herunder Teknisk Afdeling.

I straffesager mod politipersonale kan politiet på egen hånd foretage uopsættelige efterforskningskridt, det vil sige efterforskningskridt, der ikke kan afvente, at statsadvokaten indleder sin behandling af en konkret sag, jf. § 1019 b, stk. 3. Formålet med bestemmelsen, der har et snævert anvendelsesområde, er at undgå bevistab som følge af den (korte) tid, der i praksis efter omstændighederne vil kunne gå, før statsadvokaten kan tage sig af sagen. Såfremt politiet foretager sådanne efterforskningskridt, skal statsadvokaten snarest muligt underrettes herom.

#### 4. Politiklagenavn.

Der er i medfør af § 1021 for hver af de regionale statsadvokater oprettet et politiklagenavn, der løbende skal føre tilsyn med statsadvokatens behandling af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonale.

Hvert politiklagenavn består af en advokat og to lægmand.

Politiklagenavnets beføjelser er nærmere beskrevet i kapitel 93 d i retsplejeloven. Som det bl.a. fremgår heraf, får politiklagenævnet i såvel adfærdsklagesager som straffesager mod politipersonale løbende tilsendt kopi af sagsakterne. Nævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c. Dette gælder også, selv om der ikke er indgivet en klage eller en anmeldelse. Nævnet kan anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelses- eller efterforskningskridt. Nævnet tilkendegiver

- 4 -

endvidere over for statsadvokaten, hvordan sagerne efter nævnets opfattelse bør afgøres.

Nævnet kan påklage statsadvokatens afgørelser til Rigsadvokaten.

##### 5. Advokatbeskikkelse.

Der er gennemført en udvidet adgang til at beskikke advokat for klageren og indklagede i adfærdsklagesager (§ 1019 e) samt for forurettede og polititjenestemanden i straffesager mod politipersonale (§ 1020 e og 1020 d).

I adfærdsklagesager, der behandles efter kapitel 93 b, beskikker retten ifølge § 1019 e, stk. 1, en advokat for klageren og indklagede i de tilfælde, hvor forklaring afgives i retten.

I andre tilfælde kan retten, når forholdene taler derfor, på klagerens eller indklagedes begæring beskikke en advokat for den pågældende, jf. § 1019 e, stk. 2. Statsadvokaten vejleder de pågældende om adgangen til at begære en advokat beskikket og drager omsorg for, at en begæring herom indbringes for retten. Vejledningen skal gives snarest muligt og senest, inden den pågældende afhøres første gang. Det skal af rapporten fremgå, at den pågældende har modtaget behørig vejledning, jf. § 1019 e, stk. 2.

I øvrigt følger det af § 1019 c, at indklagede har ret til at møde med en bisidder.

I straffesager mod politipersonale, der behandles efter kapitel 93 c, beskikker retten en forsvarer, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66.

Det følger endvidere af § 1020 e, at retten på den forurettedes begæring beskikker en advokat for den pågældende, når forholdene taler derfor, eller såfremt det følger af bestemmelserne i kapitel 66 a.

- 5 -

#### 6. Sager, hvor en person er død eller kommet alvorligt til skade.

I tilknytning til reglerne om statsadvokaternes behandling af straffesager mod politipersonale er der i § 1020 a, stk. 2, indført en regel, hvorefter sager, hvor en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt (f.eks. som anholdt eller detentionsanbragt), i alle tilfælde skal efterforskes af statsadvokaten i strafferetsplejens former, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

#### 7. Behandling af "mindre klager".

Selv om det efter 1. januar 1996 er statsadvokaten, der behandler klager over politipersonalets adfærd, er det i bemærkningerne til § 1019 forudsat, at den hidtil fulgte praksis vedrørende politiets behandling af mindre klager opretholdes, jf. herved afsnit 3.1.2. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Efter denne praksis bliver mange små klager afgjort ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Herved kan fejltagelser og misforståelser opklares, og klageren vil undertiden være tilfreds hermed. I nogen tilfælde vil klageren umiddelbart kunne få medhold i sin klage, f.eks. hvor den indklagede polititjenestemand erkender at have optrådt ukorrekt. Såfremt klageren i sådanne tilfælde modtager en beklagelse af det passerede med tilsagn om, at forholdet vil blive påtalt, og han erklærer sig tilfreds hermed, vil der ofte ikke være behov for at iværksætte nogen undersøgelse.

Klageren må imidlertid af politiet vejledes om den formelle klage mulighed til statsadvokaten, og politiet må udfærdige en notits om det passerede, som forelægges for statsadvokaten, således at statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en nærmere undersøgelse af egen drift. Det forudsættes, at statsadvokaten sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet.

Idet der i øvrigt henvises til lovforslaget side 12 og 24, skal Justitsministeriet henstille til statsadvokaterne, at man ved

- 6 -

modtagelsen af de ovenfor anførte notitser fra politiet påser, at politiets behandling af "mindre klager" nøje holdes inden for de grænser, der følger af loven og dens forarbejder. Særtryk af lovforslaget med bemærkninger (L 242) er udsendt til politiet og anklagemyndigheden ved skrivelse af 5. maj 1995.

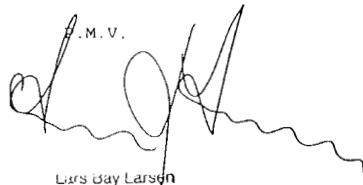
#### 8. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser.

Loven træder i kraft den 1. januar 1996.

De nye regler om behandling af klager over politipersonalet har virkning for adfærdsklagesager, der ved lovens ikrafttræden ikke har været behandlet af lokalnævnet. En sag, der alene er modtaget og behandlet i lokalnævnets sekretariat, betragtes ikke som behandlet i lokalnævnet. Lokalnævnene opretholdes med deres hidtidige sammensætning efter lovens ikrafttræden i det omfang, det er nødvendigt for at færdigbehandle verserende adfærdsklagesager efter de hidtil gældende regler.

De nye regler om behandlingen af straffesager mod politipersonale har virkning for straffesager, hvori der ved lovens ikrafttræden ikke er rejst tiltale i 1. instans.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelserne er i øvrigt anført i lovens § 2, hvortil der henvises.

S.M.V.  
  
Lars Bay Larsen

## Bilag 8

## Justitsministeriets skrivelse af 5.1.1996 om vidne- og transportgodtgørelse

JUSTITSMINISTERIET  
POLITIKONTORET  
SLOTSHOLMSGADE 10  
1216 KØBENHAVN K  
33 92 33 40 TELEFAX 33 93 35 10

ADE00256/Sagsbeh.: ade  
J. nr. 1995-945-0226

Den

Rigsadvokaten  
Christians Brygge 28, 3. tv.  
1559 København V

5 JAN. 1996

Rigsadvokaten har overfor Justitsministeriet rejst spørgsmål om mulighederne for at yde vidne- og transportgodtgørelse i sager omfattet af politiklagenævnsordningen.

I den anledning skal Justitsministeriet udtale følgende:

1. Retsplejelovens § 188 indeholder en bemyndigelse til administrativt at fastsætte regler om godtgørelse til vidner og til "personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet".

I medfør af denne bestemmelse er der ved bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1989 om ydelser til lægdommere og vidner m.v. fastsat følgende bestemmelser om vidner:

"§ 2. Der tilkommer vidner 40 kr. for hver påbegyndt periode af 2 timer, de i anledning af vidnepligten må være borte fra hjemmet, dog mindst 80 kr.

<sup>1</sup> Stk. 2. Må det antages, at et vidne har haft udgifter eller tab, der overstiger den i stk. 1 nævnte godtgørelse, kan retten, hvis omstændighederne taler for det, tillægge vidnet en særlig godtgørelse herfor.

§ 3. Lægdommere og vidner har endvidere krav på godtgørelse til hotelophold og befordring efter de for ansatte i staten gældende regler.

Stk. 2. Der ydes dog befordringsgodtgørelse, hvis

den pågældende må rejse mere end 3 kilometer for at nå til retten.

§ 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 2, og § 3 finder efter begæring tilsvarende anvendelse med henyn til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet."

2. Reglerne om godtgørelse til personer, der efter indkaldelse har afgivet forklaring til politiet, jf. bekendtgørelsens § 4, må efter Justitsministeriets opfattelse finde tilsvarende anvendelse i straffesager mod politipersonale, der behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c. Der henvises herved til retsplejelovens § 1020 g, hvorefter de almindelige bestemmelser i retsplejeloven om behandlingen af straffesager finder tilsvarende anvendelse, i det omfang kapitel 93 c ikke indeholder særlige bestemmelser.

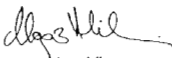
Det indebærer, at der efter begæring kan ydes særlig vidnegodtgørelse efter bekendtgørelsens § 2, stk. 2 - men ikke standardgodtgørelse efter § 2, stk. 1 - samt transport- og overnatningsgodtgørelse efter bekendtgørelsens § 3. Kompetencen til at træffe afgørelse om ydelse af særlig vidnegodtgørelse i medfør af bekendtgørelsens § 4, jf. § 2, i de nævnte straffesager må antages at tilkomme statsadvokaten.

3. I adfærdsklagesager, der er omfattet af retsplejelovens kapitel 93 b, må det antages, at bekendtgørelsens § 4 kan anvendes analogt, i det omfang afhøringer foretages af statsadvokaten (eller undtagelsesvis af Rigspolitiet, jf. § 1019, stk. 2). Det bemærkes i denne forbindelse, at det f.eks. ved den første afhøring af klageren/anmelderen kan være uafklaret, om sagen skal behandles som en straffesag eller en adfærdsklagesag. En skarp sondring mellem disse to sagsbehandlingsformer kan således ikke opretholdes i forhold til vidnegodtgørelsesreglerne.

Foretages afhøring ved retten i medfør af retsplejelovens § 1019 f, finder bekendtgørelsens §§ 2 og 3 direkte anvendelse.

P.M.V.

E.B.

  
Mogens Henriksen

## Bilag 9

### Justitsministeriets notits af 3.10.1996 om aktindsigt i politiklagenævnsager

JUSTITSMINISTERIET  
Civil- og Politiafdelingen  
Politikontoret

ML100298  
J.nr. 19  
Den 3. oktober 1996

#### N O T I T S

om

Aktindsigt efter offentlighedsloven og forvaltningsloven i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af statsadvokaterne og Politiklagenævnene.

#### 1. Problemstilling.

Justitsministeriet er blevet anmodet om at overveje, hvem der har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigt i klagesager over polititjenestemænd, der behandles af Statsadvokaterne og af Politiklagenævnet.

I det følgende redegøres der for det rejste spørgsmål samt spørgsmål, der naturligt - navnlig set fra Politiklagenævnens side - kan rejses i forbindelse hermed.

Indledningsvis beskrives i oversigtsform reglerne om undersøgelse af klager over politiet, idet disse regler er afgørende for, hvem der efter offentlighedslovens og forvaltningslovens bestemmelser har kompetence til at træffe afgørelse i begæringer om aktindsigt i de pågældende sager.

#### 2. Reglerne om undersøgelse af klager over politiet.

I retsplejelovens § 1019, stk. 1, er det fastsat, at statsadvokaterne behandler klager over politipersonal-ets adfærd i tjenesten (adfærdsklager).



- 2 -

Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten indgives til vedkommende statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020.

I bekendtgørelse nr. 1042 af 15. december 1995, jf. retsplejelovens § 1021, stk. 8, er det fastsat, at der for hver af landets seks regionale statsadvokater oprettes et politiklagenavn.

Efter retsplejelovens § 1021 a underretter statsadvokaten straks politiklagenævnet om klager og anmeldelser, der skal behandles efter kapitel 93 b (adfærdsklager) eller kapitel 93 c (straffesager). Politiklagenævnet kan over for statsadvokaten tilkendegive, at der efter nævnets opfattelse bør indledes en undersøgelse efter reglerne i kapitel 93 b eller efterforskning efter reglerne i kapitel 93 c, jf. § 1021 a, stk. 2.

Politiklagenævnet skal løbende have tilsendt genpart af det materiale, statsadvokaten tilvejebringer i forbindelse med undersøgelsen af de i kapitel 93 b nævnte sager og efterforskningen i de i kapitel 93 c nævnte sager, jf. § 1021 b, stk. 1, 1. pkt.

I følge § 1021 c, stk. 1, kan politiklagenævnet anmode statsadvokaten om at foretage bestemte yderligere undersøgelser - eller efterforskningskridt.

I følge § 1021 d udfærdiger statsadvokaten en redegørelse til politiklagenævnet om resultatet af undersøgelsen efter kapital 93 b eller efterforskninger efter kapitel 93 c. Redegørelsen skal indeholde en gennemgang af forløbet af undersøgelsen eller efterforskningen og de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse samt en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Det skal fremgå af redegørelsen, hvorledes statsadvokaten finder, sagen bør afgøres.

Politiklagenævnet meddeler efter § 1021 e, stk. 1, statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller kapitel 93 c, efter nævnets opfattelse

- 3 -

bør afgøres.

Af bemærkningerne til § 1021 e fremgår bl.a. følgende:

"Den sædvanlige fremgangsmåde i såvel straffesager som adfærdsklagesager vil være den, at statsadvokaten, når sagen efter hans opfattelse er klar til afgørelse, forelægger sagen for politiklagenævnet.

...

Politiklagenævnet må herefter i første række vurdere, om der efter nævnets opfattelse er behov for at foretage yderligere undersøgelser eller efterforskning, og i bekræftende fald fremsætte begæring herom, jf. den foreslåede § 1021 c. Finder politiklagenævnet derimod i lighed med statsadvokaten, at sagen kan afgøres på det foreliggende grundlag, meddeler nævnet statsadvokaten, hvordan sagen efter nævnets opfattelse administrativt bør afgøres. Statsadvokaten træffer herefter afgørelse i sagen.

...".

I følge § 1021 e, stk. 2, skal det fremgå af afgørelsen, om den er i overensstemmelse med politiklagenævnets opfattelse.

### 3. Offentlighedslovens og forvaltningslovens udgangspunkt.

En klage over en polititjenestemands adfærd i tjenesten eller en anmeldelse om strafbart forhold begået af politipersonale i tjenesten, som behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, 93 c og 93 d, er som udgangspunkt omfattet af reglerne i lov nr. 572 af 19. december 1985 (med senere ændringer) om offentlighed i forvaltningen, jf. offentlighedslovens § 1, stk. 1.

Straffesager mod politipersonale for forhold begået i tjenesten samt adfærdsklagesager, der overgår til straffesagsbehandling, er dog ikke omfattet af offentlighedslovens anvendelseområde, jf. lovens § 2, stk. 1.

Udgangspunktet er herefter, at enhver kan forlange at

- 4 -

få aktindsigt i dokumenterne i de sager, der er omfattet af offentlighedslovens anvendelsesområde, jf. lovens § 4, stk. 1.

Forvaltningslovens kapitel 4 indeholder bestemmelser om parters ret til aktindsigt. Udgangspunktet er i følge § 9, stk. 1, at den, der er part i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, kan forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Parters ret til aktindsigt begrænses dog af §§ 12-15.

Det bemærkes, at bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 4 - og dermed udgangspunktet i § 9, stk. 1 - ikke gælder sager om strafferetlig forfølgning af lovovertrædelser, jf. § 9, stk. 3. Parters ret til aktindsigt i afsluttede straffesager er reguleret i forvaltningslovens § 18.

Der vil ikke i nærværende sammenhæng blive redegjort for alle undtagelsesbestemmelser, som kan have betydning for spørgsmålet om aktindsigt i en klagesag vedrørende politipersonale, der behandles af statsadvokaten og politiklagenævnet. Dog er enkelte spørgsmål af særlig interesse for politiklagenævnet behandlet nedenfor under punkt 5.

#### 4. Kompetencespørgsmålet

I offentlighedslovens § 15, stk. 1, er det fastsat, hvilken myndighed der skal træffe afgørelse om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

" § 15. Fremsættes der begæring om aktindsigt vedrørende dokumenter, der indgår i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, afgør denne myndighed, om begæringen kan imødekommes. I andre tilfælde afgøres sager om aktindsigt af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse".

Afgørelsessag

Forvaltningslovens § 16, stk. 1, indeholder en tilsvare-

- 5 -

ende kompetenceregulering, idet det er fastsat, at afgørelsen af, om og i hvilken form en begæring om aktindsigt skal imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag.

**Ikke afgørelsessag**

Som det fremgår, skal afgørelsen om, hvorvidt en begæring om aktindsigt kan imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag. Indgår dokumentet ikke i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, træffes afgørelsen vedrørende aktindsigtsspørgsmålet af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse.

**Politiklagenavnets sag**

I forbindelse med en klage eller anmeldelse af politipersonale har politiklagenævnet som nævnt ovenfor i punkt 2 ikke til opgave at træffe afgørelse i sagen, men skal efter retsplejelovens § 1021 e alene meddele Statsadvokaten, hvordan sager, der behandles efter kapitel 93 b eller 93 c, efter nævnets opfattelse bør afgøres. Den tilkendegivelse, politiklagenævnet meddeler Statsadvokaten, kan derfor ikke antages at være en afgørelse i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1, men alene en beslutning af processuel karakter. Der kan i den forbindelse henvises til kommenteret forvaltningslov, 1992, side 52.

**Statsadvokatens sag**

En klage over politipersonale indebærer som nævnt ovenfor under punkt 2, at statsadvokaten - efter at have hørt politiklagenævnet - skal tage stilling til, om klagen er berettiget, og statsadvokatens afgørelse kan indbringes for Rigsadvokaten. Tilsvarende gælder i sager vedrørende anmeldelse om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten. Den sag, som statsadvokaten opretter i forbindelse hermed, er efter Justitsministeriets opfattelse en sag "hvori der er eller vil blive truffet afgørelse".

**Statsadvokatens kompetence**

Fremsættes der begæring om aktindsigt over for politiklagenævnet vedrørende dokumenter, der er indgået i

- 6 -

Statsadvokatens klagesag eller straffesag, skal begæringen om aktindsigt derfor sendes til Statsadvokaten til afgørelse, jf. offentlighedslovens § 15, stk. 1, og forvaltningslovens § 16, stk. 1, sammenholdt med § 18.

**Politiklagenæv-  
nets kompetence**

De dokumenter, der **ikke er indgået** og heller **ikke vil indgå** i Statsadvokatens sag, f.eks. politiklagenavnets interne dokumenter, hører derimod under politiklagenavnets afgørelse, se hertil kommenteret offentlighedslov, 1992, side 231. Særlige spørgsmål vedrørende disse dokumenter omtales nedenfor under punkt 5.

**Dokumenter hos  
politiklagenæv-  
net, der skal  
videresendes til  
statsadvokaten**

Det giver anledning til tvivl at afgøre, om det er politiklagenævnet eller Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter i politiklagenavnets sag, som **endnu ikke er indgået** i Statsadvokatens sag, men hvor det er meningen, at dokumenterne på et **senere tidspunkt vil indgå** i Statsadvokatens sag. Disse tilfælde må dog antages i praksis at være yderst begrænsede, idet politiklagenævnet, såfremt det modtager dokumenter af betydning for sagen, må antages at sende disse videre til Statsadvokaten uden unødigt ophold, således at dokumenterne kan indgå i Statsadvokatens behandling af sagen.

Måtte det imidlertid forekomme, at der på det tidspunkt, politiklagenævnet modtager en begæring om aktindsigt, findes dokumenter hos nævnet, som endnu ikke er fremsendt til Statsadvokaten, f.eks. henvendelser fra private om en bestemt sag eller generelle henvendelser, må nævnet hurtigst muligt (af hensyn til 10-dages fristen i offentlighedslovens § 16, stk. 2, og forvaltningslovens § 16, stk. 2) tage stilling til, i hvilket omfang nævnets dokumenter kommer til at indgå i Statsadvokatens sag. Såfremt dette er tilfældet, skal nævnet herefter sende dokumenterne til Statsadvokaten sammen med begæringen om aktindsigt, idet Statsadvokaten som nævnt har kompetence til at træffe afgørelse om aktindsigtsspørgsmål med hensyn til de dokumenter, der indgår i Statsadvokatens sag.

- 7 -

Er det - rent undtagelsesvist - ikke muligt for politiklagenævnet inden rimelig tid efter, at begæringen om aktindsigt er modtaget, at tage stilling til, i hvilket omfang dokumenter, som nævnet er i besiddelse af, skal fremsendes til Statsadvokaten (f.eks. hvor personen har rettet direkte henvendelse til nævnet, og der ikke kan være tvivl om relevansen af dokumenterne for sagen), taler hensynet til den person, der har anmodet om aktindsigt, for, at politiklagenævnet træffer afgørelse om, hvorvidt begæringen om aktindsigt kan imødekommes med hensyn til de dokumenter, som på tidspunktet for afgørelsen af aktindsigtsspørgsmålet indgår i politiklagenævnets sag, og som på dette tidspunkt ikke tilige er indgået i Statsadvokatens sag.

5: Enkelte spørgsmål i forbindelse med politiklagenævnets behandling af aktindsigtsbegæring.

Som nævnt ovenfor under punkt 4 er det som udgangspunkt Statsadvokaten, der har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende begæring om aktindsigt i sager om politipersonale, som behandles efter retsplejelovens kapitel 93 b og 93 c. Politiklagenævnet skal derfor som udgangspunkt videresende aktindsigtsbegæring til Statsadvokaten til foranstaltning.

Politiklagenævnet skal dog som nævnt under punkt 4 træffe afgørelse om spørgsmål om aktindsigt i dokumenter, som ikke indgår i Statsadvokatens sag og heller ikke skal indgå i sagen. I praksis vil dokumenter af nævnte kategori formentlig indskrænke sig til alene at angå nævnets interne dokumenter, som derfor (kort) vil blive omtalt i det følgende.

Interne arbejdsdokumenter

I følge offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter retten til aktindsigt ikke en myndigheds interne arbejdsdokumenter, det vil sige dokumenter, der udarbejdes af en myndighed til eget brug. Udgangspunktet for en afgrænsning af begrebet "internt arbejdsmateriale" er, at undtagelsesbestemmelsen efter forarbej-

- 8 -

derne navnlig er begrundet i behovet for at kunne hemmeligholde dokumenter af mere foreløbig karakter, der tjener til forberedelse af en myndigheds interne beslutningsgrundlag, jf. betænkning 857/1978, side 180. Undtaget fra aktindsigt er herefter f.eks. nævnets referatark, udkast til udtalelse i sagen til statsadvokaten og voteringsprotokol.

**Beslutnings-  
protokoller**

Beslutningsprotokoller er derimod omfattet af adgangen til aktindsigt, jf. offentlighedslovens § 8, nr. 1, og forvaltningslovens § 13, nr. 1.

Beskrivelserne i offentlighedslovens § 7 og forvaltningslovens § 12 omfatter kun dokumenter, der er udarbejdet inden for det pågældende politiklagenavn, og som **forbliver** i nævnets besiddelse. Såfremt nævnets interne arbejdsmateriale oversendes eller i øvrigt afgives til en anden myndighed f.eks. den pågældende statsadvokat, vil dokumentet som udgangspunkt miste sin interne karakter, og herefter være undergivet aktindsigt efter offentlighedslovens og forvaltningslovens øvrige regler.

## Bilag 10

### Rigsadvokatens meddelelse nr. 2/1999 om behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden

**RIGSADVOKATEN**  
Christians Brygge 28, 3. tv  
1559 Kbh. V

**Meddelelse nr. 2/1999**  
Den 3. februar 1999  
J.nr. G 2237

#### **Behandlingen af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden.**

De generelle regler, der regulerer kompetencen mellem statsadvokaten og politimesteren til at behandle anmeldelser om strafbare forhold, findes i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67. Disse regler suppleres af administrative bestemmelser om påtalekompetence, forelæggelse m.v. Herudover findes der i retsplejelovens kap. 93 c særlige regler, der vedrører behandlingen af straffesager mod politipersonale.

Med henblik på at sikre ensartethed i den formelle behandling af straffesager mod personer ansat i politiet og anklagemyndigheden og på baggrund af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 c om straffesager mod politipersonale fastsættes hermed følgende:

#### **1. Sager mod politipersonale.**

1.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale i tjenesten behandles, uanset sagens karakter, af vedkommende regionale statsadvokat, jf. retsplejelovens § 1020. Dette gælder også anmeldelser mod politimesteren (politidirektøren), rigspoliti-tichefen og politiets øvrige jurister. Statsadvokaten træffer ligeledes afgørelse vedrørende tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren, jf. retsplejelovens § 1020 c.



RM 2/1999

2

1.2. Anmeldelser om strafbare forhold begået af politipersonale (som defineret i pkt. 1.1.) uden for tjenesten behandles af vedkommende politimester (Politidirektøren). Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2 og § 721, stk. 1, nr. 1. Forelæggelse kan ligeledes undlades, når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer nogen krænkelse af private interesser, og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, f.eks. mindre alvorlige overtrædelser af færdselsloven.

Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politimesterens (politidirektørens) habilitet forelægges sagen - uanset dennes karakter - for statsadvokaten. Dette gælder f.eks. hvis den pågældende er tjenstgørende i den politikreds, der skulle behandle sagen. Uopsættelige efterforskningskridt skal dog foretages.

1.3. Forelæggelsen sker fra politimesteren (Politidirektøren) i den kreds, hvor anmeldelsen er indgivet eller hvor efterforskningen finder sted.

## 2. Sager mod andre ansatte i politiet

Sager mod andre ansatte i politiet, f.eks. kontorphonale og civilmedarbejdere, behandles uanset om forholdet er begået i eller uden for tjenesten i overensstemmelse med reglerne anført under punkt 1.2. - 1.3.

### 3. Sager mod ansatte i statsadvokaturene

3.1. Anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i en statsadvokatur behandles af politimesteren (Politidirektøren). Reglen gælder alle grupper af ansatte, herunder statsadvokaten, og uanset om forholdet er begået i eller udenfor tjenesten. Sagen forelægges vedkommende regionale statsadvokat til afgørelse af tiltalespørgsmålet, medmindre afgørelse herom skal træffes af Rigsadvokaten eller justitsministeren.

Sagen må i givet fald ikke forelægges og afgøres af den statsadvokat, hos hvem den pågældende gør tjeneste, jf. pkt. 3.3. om fremgangsmåden i disse situationer.

Forelæggelse for statsadvokaten kan dog undlades, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1 og stk. 2, og § 721, stk. 1, nr. 1, eller hvor sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser, der ikke indebærer krænkelse af private interesser og hvor det efter et rimeligt skøn må være utvivlsomt, at der ikke er nogen begrundelse for forelæggelse, jf. pkt. 1.2.

3.2. I tilfælde, hvor tiltalespørgsmålet skal afgøres af statsadvokaten, skal politimesteren (Politidirektøren) orientere vedkommende regionale statsadvokat om sagen. Orienteringen skal så vidt muligt ske inden efterforskningen påbegyndes. Uopsættelige efterforskningskridt skal dog foretages. Væsentlige spørgsmål vedrørende efterforskningen forelægges ligeledes for statsadvokaten.

3.3. Hvor den pågældende gør tjeneste hos den statsadvokat, der ellers skulle have behandlet sagen, - eller hos den, til hvem en afgørelse er påklaget - forelægges sagen

RM 2/1999

4

for Rigsadvokaten med henblik på en stillingtagen til den videre behandling af sagen, herunder eventuelt videresendelse til en anden statsadvokat. Tilsvarende gælder sager mod den pågældende statsadvokat. Forelæggelse sker fra enten politimesteren (Politidirektøren) eller fra en statsadvokat.

#### 4. Sager mod ansatte i Rigsadvokaturen.

Jeg har ikke fundet anledning til at fastsætte særlige regler om kompetencen til at behandle anmeldelser om strafbare forhold begået af personale, der er ansat i Rigsadvokaturen. Det er således de almindelige regler i retsplejelovens kap. 65 og kap. 67, der finder anvendelse, medmindre der findes særlige forelæggelsesregler.

Såfremt det drejer sig om sager af lidt alvorligere karakter, må det afgøres efter en konkret vurdering, på hvilket niveau en afgørelse bør træffes.

5. RM nr. 4/1989 om forelæggelse af straffesager mod personer ansat i politiet ophæves.



Henning Fode

## Bilag 11

## Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.5.2000 vedrørende forenkling og standardisering af formuleringen af afgørelser i adfærdsklager

002279

RIGSADVOKATEN

Frederiksholms Kanal 16 1220 Kbh. K.  
Telefon 33 12 72 00 Telefax 33 43 67 10

København, den 30 MAJ 2000

Journal nr. 1/G 2604 IKS/abj  
(Bedes anført ved henvendelser)

Til samtlige regionale statsadvokater,  
samtlige politimestre,  
Politidirektøren i København,  
Rigspolitichefen.

På et møde med de regionale statsadvokater vedrørende politiklagenævnsordningen den 25. november 1999 blev spørgsmålet om behovet for en forenkling og standardisering af formuleringen i afgørelser i adfærdsklagesager drøftet.

Det var den generelle opfattelse, at det af hensyn til ensartetheden i afgørelserne i adfærdsklagesager vil være hensigtsmæssigt, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en given kritisabel adfærd. Dette vil tillige i højere grad give de disciplinære myndigheder mulighed for at gennemskue, med hvilken alvor statsadvokaten har set på forholdet, når der skal foretages en reaktion over for den pågældende polititjenestemand.

På denne baggrund er det min opfattelse, at udfaldet af en undersøgelse i en adfærdsklagesag kan munde ud i følgende afgørelser:

### 1. Klagen afvist som ubegrundet

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet grundlag for at kritisere en adfærd, kan udtryk som "klagen afvises som grundløs",

## 2

"undersøgelsen har ikke vist sig at støtte klagen" eller der er "ikke grundlag for kritik" anvendes.

## 2. Burde have handlet anderledes

Har statsadvokaten eller Rigsadvokaten ikke fundet tilstrækkeligt eller fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere en adfærd, kan denne f.eks. betegnes som "uhensigtsmæssig", eller det kan tilkendes gives, at der "burde være handlet anderledes". Tilsvarende kan det tilkendes gives, at en situation kunne være håndteret "mere hensigtsmæssigt", eller at en given adfærd havde været "ønskelig".

## 3. Grundlag for kritik

Er der konstateret ikke ubetydelige fejl eller tilsidesættelser af den adfærd, der bør kræves af en polititjenestemand i den givne situation, vil der i almindelighed være grundlag for at rette kritik mod den pågældende.

Det er min opfattelse, at den kritikskala, der anvendes, som udgangspunkt ikke bør opdeles i mere end tre grader. Følgende udtryk bør som udgangspunkt anvendes ved beskrivelsen af den kritisable adfærd:

- Udtryk som *krisabel* og *kritisabelt* anvendes til beskrivelse af den mildeste form for kritik.
- Alvorligere forhold beskrives som *meget kritisabelt*.
- Til den skarpeste kritik bør anvendes udtryk som *særdeles, stærkt* eller *yderst kritisabelt*.

## 4. Objektiv beklagelse, systemkritik m.v.

Anvendelsen af kritikskalaen udelukker ikke, at statsadvokaten tilkendes gives, at en adfærd, som ikke har givet anledning til kritik, har været uhensigtsmæssig eller mindre hensigtsmæssig, jf. pkt. 2.

3

Statsadvokaten bør derimod være tilbageholdende med at beklage et forhold over for klageren, når der intet er at bebrejde politiet (objektiv beklagelse). Har undersøgelsen godtgjort, at polititjenestemanden ikke har handlet forkert, er der som udgangspunkt ikke anledning til at beklage forholdet over for klageren. Det bør f.eks. ikke beklages, hvis en klager har følt sig krænket ved en udtalelse, som ikke kan bebrejdes polititjenestemanden, eller hvor påstand står mod påstand.

Der kan dog være anledning til at beklage en episode, hvis klagen må lægges til grund, men undersøgelsen ikke har kunnet identificere gerningsmanden. Det kan også overvejes, hvor klager f.eks. har pådraget sig personskade i forbindelse med politiets indgriben, selvom denne ikke kan lastes politiet, eller hvor skaden opstår ved et hændeligt uheld.

Finder statsadvokaten, at der er grundlag for kritik over for den indklagede polititjenestemand, beklages det passerede tillige over for klageren. I den forbindelse bør det tilkendegives over for klageren, hvor alvorlig kritikken af polititjenestemanden har været. Det kan f.eks. ske ved anvendelse af følgende formulering: "Jeg skal beklage NN's adfærd, som efter min opfattelse var særdeles kritisabel".

Spørgsmålet om statsadvokatens reaktionsmuligheder i politiklagnævnsager vil mere indgående blive behandlet i min beretning om behandlingen af klager over politiet 1999. Beretningen forventes at udkomme ultimo juni 1999.

  
Henning Fode

## Bilag 12

### Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 31.3.2006 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævnet



#### Justitsministeriet Administrationsafdelingen

Til anklagemyndigheden og  
politiklagenævnene samt  
Advokatrådet

Dato: 31. marts 2006  
Kontor: Budget- og Planlægnings-  
kontoret  
Sagsnr.: 2005-020-0048  
Dok.: KAB40236

#### Cirkulæreskrivelse om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævnet

I medfør af § 1021, stk. 9, i lov om retternes pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 910 af 27. september 2005, samt i medfør af § 25, stk. 8, i lov nr. 905 af 16. december 1998 om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland, fastsættes følgende:

##### 1. Vederlæggelse af formænd

1.1 Advokater, der varetager hvervet som formand for et politiklagenævnet, ydes et vederlag på 3.375 kr. + moms pr. afsluttet sag. Vederlaget omfatter alt arbejde med sagen, herunder sekretariatsudgifter m.v.

Ved en sag forstås som udgangspunkt en klage eller en anmeldelse, der af statsadvokaten og i Grønland af politimesteren videregives til politiklagenævnet i medfør af retsplejelovens § 1021a og i Grønland i medfør af § 26 i lov om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politipersonale i Grønland. Flere klager eller anmeldelser, der behandles samlet i politiklagenævnet, bør normalt betragtes som én sag.

1.2 For "notitissager", dvs. frafaldne klager der forelægges politiklagenævnet til orientering, ydes et vederlag på 1.350 kr. + moms pr. afsluttet sag.

1.3 For "genoptagelsessager" ydes et vederlag svarende til det i pkt. 1.2 nævnte.

Ved en genoptagelsessag forstås som udgangspunkt en sag, der på grund af nye fremkomne oplysninger kræver en ny udtalelse fra politiklagenævnet på et tidspunkt, hvor politiklagenævnet

har tiltrådt statsadvokatens forslag til sagens afgørelse, eller hvor statsadvokaten har truffet en afgørelse stridende mod politiklagenævnets indstilling.

1.4 I sager omfattet af pkt. 1.1 og pkt. 1.3, der indebærer en helt ekstraordinær arbejdsbyrde, kan eventuelt udbetales et højere vederlag. Begæring om forhøjet vederlag indgives til Advokatrådet med henblik på eventuel forelæggelse for Justitsministeriet.

1.5 Den advokat, der varetager hvervet som landsformand for politiklagenævnene, ydes herudover et årligt vederlag på 90.000 kr. + moms, der udbetales kvartalsvis bagud.

## **2. Vederlæggelse af medlemmer**

Medlemmer af politiklagenævn vederlægges med et grundbeløb på 475 kr. pr. sag (oktober 1997-niveau). Grundbeløbet procentreguleres efter lønjusteringsaftalens regler og udgør pr. 1. april 2006 567,21 kr. pr. afsluttet sag.

## **3. Anden godtgørelse**

3.1 For deltagelse i politiklagenævnenes møder med henblik på drøftelse af generelle problemstillinger m.v. ydes vederlag svarende til to afsluttede sager, jf. hhv. pkt. 1.1 og pkt. 2.

3.2 Der ydes godtgørelse for befordringsudgifter efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

For kørsel i eget køretøj udbetales lav sats.

3.3 Tilsvarende ydes godtgørelse for merudgifter under tjenesterejser efter de regler, der gælder for tjenestemænd.

## **4. Praktisk fremgangsmåde**



Formændene for politiklagenævne indsender senest efter hvert kvartal til den regionale statsadvokat og i Grønland til politimesteren en opgørelse over antal afsluttede sager fordelt på formand, medlemmer og eventuelle suppleanter.

Endvidere vedlægges fornøden dokumentation for anden godtgørelse, jf. pkt. 3, forsynet med formandens attestation.

Statsadvokaten og i Grønland politimesteren godkender og videresender opgørelse samt dokumentation til Rigspolitichefen med henblik på anvisning.

#### **5. Ikrafttræden m.v.**

Cirkulæreskrivelsen træder i kraft den 1. april 2006 og gælder for sager, der modtages i politiklagenævne den 1. april 2006 og senere.

Samtidig ophæves Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 14. juli 2000 om vederlæggelse af formænd for og medlemmer af politiklagenævn.

Lene Espersen / Lennart Lindblom

## Bilag 13

### Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 28.1.2002 til de regionale statsadvokater om underretning om påklage i adfærdsklagesager



#### RIGSADVOKATEN

Til de regionale statsadvokater

DATO 28.01.2002

JOURNAL NR.

G 2210 LIH/HRA

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSE  
+ BILAG

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16  
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00  
FAX 33 43 67 10

#### Vedrørende underretning om påklage i adfærdsklagesager.

Vedlagt sendes til orientering kopi af Justitsministeriets skrivelse af 10. januar 2002 i en konkret politiklagenævns sag.

Som det fremgår af skrivelserne, er det Justitsministeriets opfattelse, at man bør underrette sagens øvrige parter, når afgørelsen i en adfærdsklagesag er påklaget, således at parterne ikke fejlagtigt – i forlængelse af klagefristens udløb – indstiller sig på den påklagede afgørelse, og således at parterne samtidig – også uden for de tilfælde, hvor en partshøringspligt følger direkte af forvaltningslovens § 19 – får lejlighed til over for klageinstansen at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger til sagen.

En sådan underretning vil endvidere efter ministeriets opfattelse være en nødvendig forudsætning for, at parten under behandlingen af klagesagen har mulighed for at udnytte sine almindelige forvaltningsretlige partsbeføjelser.

Efter drøftelse med formanden for statsadvokatforeningen, statsadvokat Erik Merlung skal jeg på denne baggrund anmode om, at statsadvokaten fremover foretager den nævnte underretning, når en adfærdsklagesag er påklaget.

Underretningen om, at afgørelsen er påklaget, bør i almindelighed gives til dem, der har modtaget statsadvokatens afgørelse. Underretningen bedes foretaget samtidig med, at sagens akter og en udtalelse om sagen sendes hertil, og jeg skal foreslå, at følgende formulering anvendes:

*"Til Deres orientering kan jeg oplyse, at \* (klagerens navn) den \* har påklaget min afgørelse af \* til Rigsadvokaten.*

*Jeg har i dag sendt sagens akter samt en udtalelse om sagen til Rigsadvokaten, Frederiksholms Kanal 16, 1220 København K, hvorfra De vil modtage underretning om klagesagens afgørelse."*

Til orientering kan jeg endelig oplyse, at jeg overvejer at forespørge Justitsministeriet, om og i givet fald i hvilket omfang der må antages at gælde en tilsvarende underretningspligt, når der i straffesager, herunder politiklagenævnsager efter retsplejelovens kapitel 93 c, klages over, at efterforskningen er indstillet eller påtale opgivet. Jeg vil holde statsadvokaterne underrettet herom.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

På rigsadvokatens vegne

Lars Stevnsborg

## Bilag 14

### Rigsadvokatens cirkulæreskrivelse af 30.9.2002 om forenkling af politiklagenævnsordningen i Danmark



#### RIGSADVOKATEN

Til samtlige regionale statsadvokater,  
samtlige politimestre,  
Politidirektøren i København og  
Rigspolitichefen

DATO 30.09.2002

JOURNAL NR.  
G. 3859 LS/JBC

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSEN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16  
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00  
FAX 33 43 67 10

#### Forenkling af politiklagenævnsordningen i Danmark

Det har siden indførelsen af politiklagenævnsordningen i 1996 løbende været overvejet, i hvilket omfang det inden for rammerne af den gældende lovgivning er muligt at forenkle politiklagenævnsordningen. Jeg kan herved nærmere henvide til mine beretninger om behandlingen af klager over politiet, herunder blandt andet beretningerne for 1998 og 1999, der indeholder en evaluering af politiklagenævnsordningens første tre år.

Det har i de senere år navnlig været spørgsmålet om behandlingen af færdselssagerne og de mindre adfærdssager (notitssager), der har været genstand for konkrete overvejelser om forenkling af sagsbehandlingen.

Efter drøftelse med de berørte parter har jeg besluttet at forenkle behandlingen af sager om automatisk hastighedskontrol og notitssager.

#### 1. Vedr. behandling af sager om automatisk hastighedskontrol

Når et "uniformeret" tjenestekøretøj registreres i en hastighedskontrol, vil der efter min opfattelse ikke i almindelighed være en formodning om, at der er begået et strafbart forhold i forbindelse med hastighedsoverskridelsen. Behandlingen af sådanne sager forenkles derfor, således, at politimesteren alene skal fremsende sagen til statsadvokaten i de tilfælde, hvor der kan være grundlag for at antage, at der ikke var tale om udrykningskørsel på gemningstidspunktet.

Afgørelsen af hvilke sager, der skal fremsendes til statsadvokaten, træffes af politimesteren i gerningskredsen. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for afgørelsen.

Sager om hastighedsoverskridelse foretaget i et *civilt* tjenestekøretøj, behandles efter de hidtil gældende retningslinier. Politimesteren i gerningsstedskredsen fremsender herefter sagen til statsadvokaten til afgørelse med oplysning om, hvorvidt tjenestekøretøjets fører foretog udrykningskørsel på gerningstidspunktet. Såfremt tjenestekøretøjets fører er stationeret i en anden politikreds, indhentes en udtalelse fra denne til brug for forelæggelsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Sager, der berører tredjemand, f.eks. hvis der foreligger færdselsuheld, indsendes som hidtil af politimesteren og behandles af statsadvokaten. Dette gælder også sager, hvor der er indgivet anmeldelse mod polititjenestemanden og sager, der er omfattet af bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Samtlige sager, der vedrører polititjenestemænd, overtages fra den kreds, der i øvrigt behandler sager om automatisk hastighedskontrol (distriktskredsen) af politimesteren i gerningsstedskredsen hvor de journaliseres efter sædvanlige retningslinjer.

Såfremt polititjenestemanden er stationeret i en anden kreds, underrettes denne om sagens afgørelse.

## 2. Vedr. behandling af notissager (adfærdssager).

I forarbejderne til retsplejelovens kapitel 93 b er det forudsat, at man kunne opretholde den hidtil fulgte praksis ved behandling af små klager (bagatelsager), der afgøres ved en samtale mellem en overordnet polititjenestemand og klageren. Det har været en forudsætning for anvendelsen af denne fremgangsmåde, at klageren fra politiet får vejledning om den formelle klagemulighed til statsadvokaten, og at politiet udfærdiger en notits om det passerede. Denne notits forelægges for statsadvokaten, så statsadvokaten kan få lejlighed til eventuelt at iværksætte en undersøgelse af egen drift, ligesom det er forudsat, at statsadvokaten sender kopi af notitsen til politiklagenævnet.

Efter praksis har denne måde at afgøre sagerne på været forbeholdt klager, hvor borgeren vælger at henvende sig direkte til politimesteren med sin klage.

Jeg har under indtryk af den betydelige stigning i sagstilgangen, der har været de senere år, fundet grundlag for at ændre den administrative praksis, således at der åbnes mulighed for at statsadvokaterne fremover kan sende en modtagen bagatelklage til politimesteren med henblik på notitsbehandling.

Statsadvokaten kan tilbagesende en modtagen bagatelklage til politimesteren under forudsætning af, at klageren overfor statsadvokaten erklærer sig indforstået med, at sagen søges afgjort på denne måde, at klageren herunder behørigt vejledes om, at sagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med en overordnet polititjenestemand, kan behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b, og at samtalen gennemføres kort tid efter, at klagen er indgivet.

Politimesteren udfærdiger en notits om det passerede. Det bør fremgå af notitsen, at klageren er vejledt om, at klagen, hvis klageren ikke er tilfreds med udfaldet af samtalen med den overordnede polititjenestemand, kan behandles af statsadvokaten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b. Notitsen sendes til statsadvokaten, der underretter politiklagenævnet ved kopi af notitsen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

Henning Fode

## Bilag 15

### Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1146 af 13.12.2002 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

*Bekendtgørelse nr. 1146 af 13. december 2002*

#### Bekendtgørelse om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne

I medfør af § 103, stk. 1, i retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 777 af 16. september 2002, fastsættes:

§ 1. Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater i Østre landsretskreds er følgende:

- 1) *Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby* varetager forretningerne vedrørende politidirektøren i København samt politimesterembederne på Frederiksberg og i Tårnby. Embedskontoret for statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby er i København.
- 2) *Statsadvokaten for Sjælland* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Gentofte, Lyngby, Gladsaxe, Hvidovre, Glostrup, Helsingør, Hillerød, Frederikssund, Roskilde, Holbæk, Kalundborg, Ringsted og Slagelse. Embedskontoret for statsadvokaten for Sjælland er i København.
- 3) *Statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Køge, Næstved, Vordingborg, Nykøbing Falster, Nakskov, på Bornholm, i Odense, Svendborg, Nyborg, Assens og Middelfart. Embedskontoret for statsadvokaten for Fyn, Sydøstsjælland, Lolland, Falster og Bornholm er i København.

*Stk. 2.* Fordelingen af forretningerne mellem de regionale statsadvokater i Vestre landsretskreds er følgende:

- 1) *Statsadvokaten i Sønderborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembe-

derne i Sønderborg, Gråsten, Tønder, Haderslev, Ribe, Esbjerg, Varde, Fredericia, Kolding, Vejle og Ringkøbing. Embedskontoret for statsadvokaten i Sønderborg er i Sønderborg.

- 2) *Statsadvokaten i Viborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Horsens, Herning, Århus, Odder, Silkeborg, Skive og Viborg. Embedskontoret for statsadvokaten i Viborg er i Viborg.
- 3) *Statsadvokaten i Aalborg* varetager forretningerne vedrørende politimesterembederne i Holstebro, Randers, Grenå, Thisted, Løgstør, Aalborg, Hobro, Frederikshavn og Hjørring. Embedskontoret for statsadvokaten i Aalborg er i Aalborg.

§ 2. *Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet* varetager for hele landet forretningerne vedrørende økonomiske forbrydelser, herunder navnlig sager, der kan formodes at indeholde en overtrædelse af straffelovens §§ 278-283, §§ 289-304 eller en overtrædelse af erhvervs-, bolig-, afgifts- og skattelovgivningen, når der kan være grund til at antage, at overtrædelsen har et særlig betydeligt omfang, er et led i organiseret kriminalitet, er udført ved anvendelsen af særegne forretningsmetoder eller på anden måde er af særlig kvalificeret karakter.

*Stk. 2.* Opstår der tvivl, om en sag henhører under statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet, afgøres spørgsmålet af rigsadvokaten.

*Stk. 3.* Embedskontoret for statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet er i København.

2

§ 3. Statsadvokaten for særlige internationale straffesager varetager for hele landet forretningerne vedrørende internationale straffesager, herunder navnlig sager om folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser, terrorhandlinger og andre alvorlige forbrydelser begået i udlandet, hvor efterforskningen og straffølgingen som følge af sagens kompleksitet og internationale aspekt forudsætter en særlig viden om og indsigt i forholdene i udlandet og forudsætter, at der etableres et samarbejde med myndigheder i andre lande, internationale institutioner, organisationer mv.

Stk. 2. Opstår der tvivl, om en sag henhører under statsadvokaten for særlige internationale straffesager, afgøres spørgsmålet af rigsadvokaten.

Stk. 3. Embedskontoret for statsadvokaten for særlige internationale straffesager er i København.

§ 4. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2003.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 787 af 21. september 1992 om fordelingen af forretningerne mellem statsadvokaterne ophæves.

*Justitsministeriet, den 13. december 2002*

LENE ESPERSEN

/ Lennart Lindblom



## Bilag 16

**Fællesskrivelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitichefen og notat om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd af 27.1.2003****RIGSADVOKATEN****RIGSPOLITICHEFEN**

BILAG 16

Dato 27 JAN. 2003

Hj.nr. 2002-023-31  
Journal nr. RA-2002-98-0001Til samtlige statsadvokater,  
samtlige politimestre og  
Politidirektøren i København

Retsplejelovens regler om Politiklagenævnensordningen og Rigspolitichefens kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling regulerer polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser.

Imidlertid er det konstateret, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen af sådanne sager specielt i situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. På den baggrund har en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter for politiet og anklagemyndigheden samt politiets organisationer opstillet nogle retningslinjer for fremgangsmåden ved behandlingen af en række forskellige tilfældegrupper.

Retningslinjerne fremgår af det vedlagte notat.

Notatet har den 6. december 2002 været drøftet i Rigspolitichefens Centrale Samarbejdsudvalg. Der var på mødet enighed om, at notatets retningslinjer bør drøftes i de lokale samarbejdsudvalg.

  
Henning Fode  
Rigsadvokat  
Torsten Hesselbjerg  
Rigspolitichef

RIGSADVOKATEN

RIGSPOLITICHEFEN

27. januar 2003

## NOTAT

om en række spørgsmål vedrørende behandlingen af strafferetlige og tjenstlige sager mod polititjenestemænd.

1. Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige og strafferetlige undersøgelser er en problemstilling, som har påkaldt sig stigende opmærksomhed gennem de seneste 10 år. Rigsadvokatens undersøgelse af urolighederne på Nørrebro den 18. – 19. maj 1993 og sigtelserne mod tre polititjenestemænd for strafbart forhold i forbindelse hermed satte fokus på problemstillingen. Det medførte, at Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet på et møde den 12. august 1994 drøftede problemstillingen og besluttede at nedsætte et underudvalg, som fik til opgave:

- at beskrive polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med afgivelse af redegørelser, forklaringer m.v. om forhold vedrørende tjenesten
- at vurdere, hvorvidt den beskrevne retstilstand rummer særlige problemer ud fra den forudsætning, at polititjenestemænd skal have samme retsstilling som andre offentligt ansatte, og
- at undersøge, på hvilken måde det fremover kan sikres, at også den lokale ledelse såvel som den enkelte polititjenestemand er tilstrækkeligt opmærksom på retstilstanden.

Underudvalget afgav den 2. februar 1995 sin rapport – "den røde betænkning" - til samarbejdsudvalget. Rapporten har titlen: "Polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v." Rapporten indeholder 1) en beskrivelse af den gældende retstilstand på området, 2) en oversigt over de typiske klagesituationer samt tjenestestedets forpligtelser i forbindelse med behandling af klager over politipersonalet, 3) udvalgets overvejelser og hovedsynspunkter i relation til spørgsmålet om polititjenestemænds retsstilling ved tjenstlige undersøgelser og 4) udvalgets anbefalinger. Oversigten over typiske klagesituationer er illustreret ved en række praktiske eksempler.

Samtidig med underudvalgets arbejde overvejede Justitsministeriet at ændre lovgivningen vedrørende behandlingen af klager over politipersonalet m.v. Det skete på baggrund af forslagene i betænkning nr. 1278/94 fra oktober 1994 om behandlingen af klager over politipersonalet. Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der vedtaget nye regler om behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet. Rigspolitichefen har ligeledes senere bl.a. som følge af anbefalingen i "den røde betænkning" ændret kundgørelsen om behandling af disciplinærsager – se nu kundgørelse I nr. 10 af 14. juli 1999 om disciplinærsagers behandling med tilhørende vejledning.

- 2 -

2. Uanset at der således er sket en betydelig udvikling af reglerne og praksis vedrørende behandlingen af adfærdsklager og straffesager mod politipersonalet, og uanset at betragtningerne i "den røde betænkning", herunder specielt eksemplerne på håndteringen af forskellige praktiske situationer, fortsat er gældende, må det konstateres, at der stadig knytter sig en vis usikkerhed til håndteringen og behandlingen specielt af situationer, hvor de faktiske forhold peger på, at der eventuelt skal/bør indledes en strafferetlig undersøgelse på baggrund af en politiforretning. En konkret sag har endvidere vist, at der både i politikredsledelserne og i anklagemyndigheden er behov for en yderligere analyse og præcisering af retningslinjerne for både den ledelsesmæssige og den juridiske håndtering og behandling af disse sager.

3. Der har derfor været nedsat en arbejdsgruppe, som har haft til opgave at belyse disse spørgsmål.

Gruppen har haft følgende sammensætning:

- rigspolitichef Torsten Hesselbjerg, formand
- statsadvokat Erik Mertung, anklagemyndigheden
- politidirektør Hanne Bech Hansen, Københavns politi
- politimester Ole Scharf, Politimesterforeningen
- vicepolitimester Troels Jensen, Politifuldmægtigforeningen
- vicepolitikommissær Finn Moseholm, PID
- politiinspektør Jan Richmann Olsen, FAP
- vicerigspolitichef, nu politimester, Henning Dahlfelt
- chefpolitiinspektør Poul Bukh, personaleafdelingen.

Gruppen har holdt 6 møder. Gruppen har opstillet følgende retningslinier for fremgangsmåden ved behandlingen af de forskellige tilfældegrupper:

**A. En polititjenestemand mener sig udsat for et strafbart forhold i forbindelse med sin udførelse af tjenesten og ønsker at indgive en anmeldelse mod en borger, f.eks. for trusler, vold eller lign. i forbindelse med en konfrontation med borgeren.**

Politikredsen skal forholde sig som ved enhver anden anmeldelse. Der optages rapport efter de almindelige regler. Den polititjenestemand, som ønsker at indgive en anmeldelse, er inhabil i relation til behandlingen af anmeldelsen. Når en polititjenestemand skal afhøres som anmelder (vidne), skal afhøringen foretages af en chargeret polititjenestemand (f.eks. vagthavende) eller af en medarbejder fra en anden politiafdeling (f.eks. kriminalpolitiet). Har polititjenestemanden (anmelderen) indgivet en skriftlig anmeldelse, indgår denne i sagens bilag (anmeldelsen er ikke en politirapport). Polititjenestemandens forklaring til anmeldelsesrapporten eller polititjenestemandens skriftlige anmeldelse indgår i materialet til vurdering af det samlede begivenhedsforløb, herunder af polititjenestemandens adfærd og dispositioner og eventuelle strafferetlige eller disciplinære ansvar.

- 3 -

### **B. En polititjenestemand anmeldes for strafbart forhold begået i forbindelse med tjenesten.**

Anmeldelsen kan enten indgå direkte til statsadvokaten eller til politikredsen.

Det følger af retsplejeloven (kap. 93c), at det er statsadvokaten, som har efterforsknings- og tiltalekompetencen. Indgår anmeldelsen til politidirektøren/politimesteren, skal denne derfor straks skriftligt eller telefonisk underrette statsadvokaten om anmeldelsen. Politidirektøren/politimesteren skal følge statsadvokatens anvisninger i den videre procedure. Det første, der normalt vil ske, er, at statsadvokaten beder politidirektøren/politimesteren om at identificere den begivenhed, som anmeldelsen vedrører, og om at identificere den/de polititjenestemænd, som anmeldelsen vedrører. Dette skal ske snarest muligt. Statsadvokaten afgør, hvordan identifikationen af den anmeldte begivenhed og den/de involverede polititjenestemænd skal ske. Politidirektøren/politimesteren må gennem de informationer, som er til rådighed i politikredsen – her er specielt døgnrapporten vigtig – identificere begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd. Skønnes det i den forbindelse nødvendigt at kontakte den/de polititjenestemænd, der eventuelt kan have været involveret i eller have kendskab til begivenheden, drøftes fremgangsmåden med statsadvokaten. Er det nødvendigt at kontakte anmelderen for at få yderligere oplysninger til brug for identifikation af begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd, skal spørgsmålet ligeledes forelægges for statsadvokaten.

Statsadvokaten træffer afgørelse om, hvorvidt, hvornår og på hvilken måde underretning af den/de involverede polititjenestemænd skal ske.

### **C. Adfærdsklager.**

Det er statsadvokatens kompetence at behandle adfærdsklager. Modtages klagen af statsadvokaten, beder denne politidirektøren/politimesteren om at identificere begivenheden samt den/de involverede polititjenestemænd og om at underrette den/de indklagede. Hvis oplysningerne allerede fremgår af klagen, underretter statsadvokaten snarest muligt den/de involverede polititjenestemænd om klagen.

Indgives klagen til politidirektøren/politimesteren, identificerer denne begivenheden og den/de involverede polititjenestemænd og fremsender materialet til statsadvokaten. Dette skal ske snarest muligt. Politidirektøren/politimesteren underretter den/de indklagede polititjenestemænd om klagen og fremsendelsen til statsadvokaten.

### **Notitsbehandling af mindre klager over politiet.**

I forarbejderne til de gældende regler er det forudsat, at den praksis, som man fulgte i politikredsene før politiklagenævnsordningens ikrafttræden, hvorefter mange mindre klager blev behandlet forligsmæssigt i politikredsene, skal opretholdes.

Denne behandling kan ske, når følgende betingelser er opfyldt:

- der skal være tale om en mindre adfærdsklage (bagatelsag)

- 4 -

- klagen skal behandles ved en samtale mellem klager og en overordnet polititjenestemand
- samtalen skal finde sted inden for kort tid
- klageren skal erklære sig indforstået med fremgangsmåden for klagens behandling
- klageren skal vejledes om, at han på ethvert tidspunkt under og efter samtalen kan forlange, at sagen overgår til en egentlig politiklagenævnsundersøgelse
- der skal af den overordnede polititjenestemand udarbejdes en notits om forløbet af samtalen. Notitsen fremsendes til statsadvokaten, der sender en genpart af notitsen til politiklagenævnet til orientering.

Formålet med samtalen med klageren er på den ene side at modtage dennes klage og på den anden side at give politiets opfattelse af klagen, dvs. ikke nødvendigvis give den pågældende ret, men dog en forklaring og en eventuel undskyldning, såfremt der er begået fejl.

I forbindelse med en notitsbehandling kan ledelsen anmode den/de involverede polititjenestemænd om mundtligt at give faktiske oplysninger om episoden. De modtagne oplysninger gengives i kort form i notitsen.

Hvis klagen er indsendt til statsadvokaten, afgør statsadvokaten, om klagen kan sendes til politidirektøren/politimesteren til notitsbehandling.

#### **D. Klager over dispositioner og afgørelser inden for strafferetsplejen.**

Politidirektøren/politimesteren har efter retsplejeloven kompetence til at træffe afgørelse med klageadgang til statsadvokaten. Hvis klagen over dispositionen indgives til statsadvokaten, sender denne klagen til politidirektøren/politimesteren til afgørelse.

#### **E. Situationer, hvor det ikke umiddelbart kan afgøres, om der er tale om en anmeldelse af formodet strafbart forhold, en adfærdsklage eller en dispositions-sag, eller hvor flere elementer er indeholdt i samme klage.**

Statsadvokaten skal hurtigst muligt afgøre spørgsmålet om, hvordan henvendelsen skal forstås. Modtages henvendelsen af politidirektøren/politimesteren, afgiver denne indstilling herom til statsadvokaten.

Når sagens karakter i øvrigt er fastlagt, følges den fremgangsmåde, der er anført ovenfor.

Politidirektøren/politimesteren bær i forbindelse med sin indstilling til statsadvokaten udskille dispositionsklager, som han skal afgøre eller har afgjort. Politidirektøren/politimesteren underretter klageren herom samtidig med indstillingen til statsadvokaten.

I meget komplicerede situationer kan det være rigtigst at lade behandlingen af dispositionsklagen afvente behandlingen af andre klagepunkter eller at lade klagen over dispositionen behandle af statsadvokaten sammen med de øvrige klagepunkter.

- 5 -

**F. Anmeldelse af/klage over en polititjenestemand modtages i forbindelse med behandlingen af et bødeforlæg eller i forbindelse med et retsmøde, f.eks. hvor polititjenestemanden er indkaldt til at afgive vidneforklaring.**

Straffesagen mod klageren fortsættes. Politidirektøren/politimesteren skal under den videre behandling af straffesagen mod klageren være opmærksom på, at den indklagede polititjenestemands retsstilling ikke krænkes. Polititjenestemanden kan således ikke pålægges under vidneansvar at forklare om omstændigheder, der vedrører sagen mod ham selv. Dommerens opmærksomhed skal henledes på problemet.

**G. Undersøgelse af begivenheder/forhold uden anmeldelse/klage.**

Hvis politiledelsen på baggrund af beskrivelsen af dispositioner i døgnrapporten, en pligt-mæssig indberetning eller en eventuel anmeldelse eller forklaring fra polititjenestemanden selv, jf. pkt. A, eller på baggrund af andre oplysninger (f.eks. rygter, presseomtale, henvendelser fra borgere eller lignende) bliver opmærksom på, at en polititjenestemand kan have begået et kritisabelt forhold i tjenesten, vurderer politidirektøren/politimesteren, om der er formodning om, at der kan være begået et strafbart forhold. Foreligger en sådan formodning, skal politidirektøren/politimesteren snarest muligt underrette statsadvokaten telefonisk eller skriftligt. Statsadvokaten har efterforsknings- og tiltalekompetence i sagen og afgør herunder, hvad politidirektøren/politimesteren skal foretage sig, og om underretning af den/de involverede polititjenestemænd kan ske, jf. foran under B.

Finder politidirektøren/politimesteren, at der ikke er den ovenfor nævnte formodning om, at et strafbart forhold kan være begået, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at orientere statsadvokaten med henblik på, at statsadvokaten af egen drift kan iværksætte en undersøgelse efter reglerne om adfærdsklager.

Er der ikke grundlag for at indlede undersøgelse efter reglerne om adfærdsager, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at indlede en undersøgelse efter reglerne i kundgørelse I nr. 10 om disciplinærsagers behandling, eller om der er grundlag for en tjenstlig tilkendegivelse.

Er der ikke grundlag for at indlede en tjenstlig undersøgelse, må politidirektøren/politimesteren vurdere, om der eventuelt er grundlag for at underkaste de politimæssige dispositioner en nærmere undersøgelse.

## Bilag 17

## Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 1.10.2003 om indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Justitsministeriet  
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politiet og anklagemyndigheden

Dato: **- 1 OKT. 2003**  
Kontor: Færdselskontoret  
Sagsbeh.: Maj-Britt Skjoldan Petersen  
Sagsnr.: 2003-11:71/55-0004  
Dok.: MSP20241

## Indberetning af selvmordsforsøg i detentioner

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet hejledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitechefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet Justitsministeriet om tillige at modtage underretning om alvorligere selvmordsforsøg i detentioner.

På den baggrund skal Justitsministeriet hermed anmode om fremover tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold.

Med venlig hilsen

Michael Højer



## Bilag 18

### Vejledning til politipersonalet om politiklagenævnssordningen

#### Indledning

---

Ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven er der indført et regelsæt om behandling af klager m.v. over politipersonalet, som indebærer, at de regionale statsadvokater behandler både adfærdsklager og straffesager. Statsadvokaten foretager som udgangspunkt selv alle undersøgelses- og efterforskningskridt m.v. Sagerne behandles i samarbejde med politiklagenævne. Der er oprettet et politiklagenævnsordning for hver regional statsadvokat. Politiklagenævnet består af en advokat og to lægmænd.

Regelsættet finder anvendelse på den del af de ansatte i politiet, der har politimyndighed. Bestemmelserne omfatter kun forhold, der er *begået i tjenesten*. Om et forhold er begået i tjenesten afhænger af en konkret vurdering.

Adfærdsklager omfatter blandt andet klager over magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse, klager over ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten, herunder uhøflig tiltale, og anden ukorrekt optræden.

Statsadvokaten træffer ikke afgørelse i disciplinærsager. Uden for ordningen falder endvidere klager over politiets materielle afgørelser og klager over politiets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Sådanne klager behandles efter de hidtidige regler.

Denne vejledning er udarbejdet til brug for indklagede og sigtede i sager omfattet af politiklagenævnssordningen og beskriver:

- *hvordan en sag forløber*
- *din retsstilling i en adfærdsklagesag*
- *dine muligheder for advokatbeskikkelse, og*
- *hvad sagen kan ende med.*



## 1. Sagens forløb

---

### Sagens indledning

Statsadvokaten behandler sager efter anmeldelse eller på eget initiativ. Er en person afdøet ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, skal statsadvokaten i alle tilfælde indlede en efterforskning af forholdet, uanset om der er formodning om, at der er begået et strafbart forhold.

Politiklagenævnet underrettes straks om sagen og får løbende underretning om undersøgelsens eller efterforskningens forløb.

Statsadvokaten underretter endvidere politimesteren, Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet. Disse myndigheder orienteres løbende om alle skridt, der har betydning for dem.

### Statsadvokatens sagsfremstilling

I adfærdsklagesager udarbejder statsadvokaten en sagsfremstilling på grundlag af de foreliggende oplysninger. Du modtager en genpart af sagsfremstillingen inden afhøringen, men du har ikke pligt til at udtale dig om den.

### Afhøringer

Du vil som indklaget eller anmeldt normalt blive indkaldt til afhøring hos statsadvokaten eller eventuelt i byretten. Statsadvokaten afgør, om forklaringerne skal afgives indenretligt eller hos statsadvokaten. Behandles sagen i retten, vil du efter loven så vidt muligt blive underrettet om berammede retsmøder, og du har lejlighed til at være til stede.

### Statsadvokatens redegørelse

Statsadvokaten udarbejder en redegørelse til politiklagenævnet, når undersøgelsen eller efterforskningen er afsluttet. Redegørelsen skal indholde en gennemgang af sagens forløb og faktum, en bevisvurdering samt en tilkendegivelse om sagens afgørelse.

### Afgørelsen

Politiklagenævnet meddeler herefter statsadvokaten, hvordan det finder, at sagen bør afgøres. Statsadvokaten

---

træffer herefter afgørelse i sagen og underretter dig og sagens øvrige parter herom.

Afgørelsen bliver også sendt til politimesteren og Rigspolitichefen og i visse tilfælde Justitsministeriet.

### **Klageadgang**

Du og sagens øvrige parter kan klage over statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten.

Politiklagenævnet kan også påklage statsadvokatens afgørelse til Rigsadvokaten. Det gælder også, hvis statsadvokaten undlader at følge nævnets vejledende tilkendegivelser om yderligere undersøgelses- eller efterforskningskridt. Du og sagens øvrige parter bliver underrettet, hvis politiklagenævnet klager over afgørelsen.

Klagefristen er 4 uger.

### **Aktindsigt**

Du og sagens øvrige parter har adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag* efter reglerne i forvaltningsloven. Udgangspunktet er her, at der er fuld adgang til aktindsigt i sagens dokumenter.

Andre end parterne har ikke adgang til aktindsigt i en *adfærdsklagesag*, idet politiklagenævnsager ikke er omfattet af offentlighedsloven.

Du vil derimod som udgangspunkt ikke have adgang til aktindsigt i en straffesags dokumenter, mens sagen verserer, og ofte heller ikke når den er afsluttet. Din forsvarer har ret til at gøre sig bekendt med straffesagens dokumenter efter de almindelige regler i retsplejeloven.

Såfremt forurettede har fået en advokat beskikket, har denne i vidt omfang adgang til sagens dokumenter. Andre har ikke ret til aktindsigt i en straffesags dokumenter.

## 2. Din retsstilling i en adfærdsklagesag

---

Statsadvokaten skal vejlede dig om din retsstilling snarest muligt og senest inden afhøring finder sted. Det skal fremgå af rapporten, at du har modtaget behørig vejledning.

- *Du har som indklaget ret til en bisidder. Tjenestemandsløven § 23 om godtgørelse af udgiften til bisidder finder anvendelse i en adfærdsklagesag. Du kan også søge rådgivning hos din tillidsmand.*
- *Du kan få beskikket en advokat uden udgift, når forholdene taler derfor. Det er retten, der træffer denne afgørelse. Du kan læse nærmere herom i afsnit 3.*
- *Du skal have modtaget en genpart af sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du skal have haft adgang til at udtale dig om sagsfremstillingen, inden du afhøres af statsadvokaten.*
- *Du har ikke pligt til at udtale dig om sagsfremstillingen.*
- *Du har ret til at forlange sagen behandlet som straffesag, hvis du er mistænkt for et strafbart forhold.*
- *Du har ikke pligt til at afgive forklaring hverken mundtligt eller skriftligt, hvis den må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar. Du må selv foretage denne vurdering. Du kan ligeledes drøfte dette spørgsmål nærmere med din bisidder eller tillidsmand.*

Du vil i øvrigt være tjenstligt forpligtet til at fremkomme med oplysninger om rent faktiske forhold af tjenstlig karakter, fx. om du har deltaget i en politiforretning. Det er vanskeligt i korthed at beskrive, hvornår du ikke har pligt til at udtale dig. Du kan læse nærmere herom i rapporten om »polititjenestemænds retsstilling i forbindelse med tjenstlige undersøgelser m.v.«, som et udvalg under Justitsministeriets Centrale Samarbejdsudvalg for Politiet afgav den 2. februar 1995.

### 3. Advokatbeskikkelse

---

#### Beskikkelse af advokat i adfærdsklagesager

##### Afhøring i retten

I adfærdsklagesager beskikker retten i alle tilfælde en advokat for sagens parter, det vil sige for dig og klageren, når afhøringen foretages i retten. Retten vil endvidere vejlede dig om, at du ikke har pligt til at afgive forklaring, hvis dette må antages at udsætte dig for strafansvar eller disciplinæransvar.

##### Afhøring hos statsadvokaten

Ved udenretlige afhøringer kan retten, *når forholdene taler derfor*, på din begæring beskikke en advokat for dig. Statsadvokaten vejleder dig om adgang til advokatbeskikkelse.

##### Advokatens beføjelser

Din beskikkede advokat skal løbende have tilsendt genpart af sagens materiale. Advokaten har adgang til at overvære afhøringer af dig og skal endvidere underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder.

#### Beskikkelse af forsvarer i straffesager

I straffesager kan du få beskikket en forsvarer, når det følger af reglerne i *retsplejelovens kapitel 66* om »sigtede og hans forsvar«.

Du har endvidere adgang til at få beskikket en forsvarer, når forholdene tale derfor. Det gælder også selv om du ikke er sigtet. Begæring kan fremsættes af dig eller af statsadvokaten.

##### Vejledning

Statsadvokaten vejleder dig om adgangen til forsvarerbeskikkelse. Det er retten, der træffer afgørelse om beskikkelse af forsvarer.

##### Forsvarerens beføjelser

Forsvarerens beføjelser følger af *retsplejelovens* almindelige regler.

## 4. Hvad kan adfærdsklagen ende med?

---

### Afvisning

Statsadvokaten afviser klagen, hvis undersøgelsen ikke har tilvejebragt oplysninger, der støtter klagen, eller den er åbenbart grundløs. Statsadvokaten underretter dig og klageren herom.

### Klager får helt eller delvist medhold

Finder statsadvokaten, at du har udvist en kritisabel adfærd, vil statsadvokaten tilkendegive dette over for klageren. Du vil modtage genpart af statsadvokatens afgørelse, der i visse tilfælde vil danne grundlag for en disciplinær undersøgelse.

Er der grundlag for at rejse sigtelse, eller er du mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, slutes behandlingen af klagen. Behandlingen af klagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses, eller sagen ikke gennemføres til fældende dom.

Har undersøgelsen påvist fejl af generel karakter, vil statsadvokaten rejse spørgsmålet over for den ansvarlige myndighed.

### Klagen tilbagekaldes

En sag vil normalt blive afsluttet, hvis klagen tilbagekaldes. Da en undersøgelse også kan iværksættes på statsadvokatens initiativ, kan behandling af klagen dog fortsætte, hvis statsadvokaten finder det nødvendigt.

### Andre muligheder

I visse tilfælde vil sagen kunne overgå til behandling ved undersøgelsesret m.v.

## 5. Hvad kan den strafferetlige efterforskning ende med?

---

### Afvisning

Statsadvokaten afviser anmeldelsen, hvis efterforskningen ikke har tilvejebragt oplysninger, der giver rimelig formodning om, at et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige, er begået, eller hvis anmeldelsen er åbenbart grundløs.

### Tiltalerejsning m.v.

Statsadvokatens afgørelse af straffesagen kan i øvrigt gå ud på tiltalerejsning, påtaleopgivelse eller tiltalcraftald m.v. Afgørelsesformerne fremgår af retsplejelovens bestemmelser om strafferetsplejen.

Politimesteren og Rigspolitechefen vil i alle tilfælde blive underrettet om afgørelsen. Dette gælder i visse tilfælde også Justitsministeriet.

Statsadvokaten vil i forbindelse med overvejelserne af tiltalespørgsmålet også tage stilling til, om der foreligger anden kritisabel adfærd, herunder om sagen skal behandles som en adfærdsklagesag.

## Bilag 19

## Lov nr. 444 af 9.6.2004 om politiets virksomhed

Lov nr. 444 af 9. juni 2004

## Lov om politiets virksomhed

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:  
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

### Kapitel 1

#### *Politiets formål og virke*

§ 1. Politiet skal virke for tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet. Politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed.

### Kapitel 2

#### *Politiets opgaver*

§ 2. Politiet har til opgave

- 1) at forebygge strafbare forhold, forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 2) at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed,
- 3) at bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold,
- 4) at yde borgerne bistand i andre faresituationer,
- 5) at udføre kontrol og tilsynsopgaver efter gældende ret,
- 6) at yde andre myndigheder bistand efter gældende ret og
- 7) at udføre andre opgaver, der følger af gældende ret eller i øvrigt har en naturlig tilknytning til politiets virksomhed.

### Kapitel 3

#### *Politiets indgreb*

#### *Almindelig bestemmelse*

§ 3. Politiet kan uden for de tilfælde, hvor indgreb er hjemlet i anden lovgivning, alene foretage indgreb over for borgerne i det omfang, det følger af bestemmelserne i dette kapitel.

#### *Orden og sikkerhed*

§ 4. Politiet har til opgave at forebygge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. I det omfang, det er nødvendigt for at forebygge fare som nævnt i stk. 1, kan politiet rydde og afspærre områder samt etablere adgangskontrol til områder.

§ 5. Politiet har til opgave at afværge fare for forstyrrelse af den offentlige orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed.

Stk. 2. Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige orden eller bestemt til at udgøre fare for en-

keltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt

3) fratage personer genstande.

*Stk. 3.* Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller dem, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

*Stk. 4.* Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

**§ 6.** På steder, hvor der efter lov om våben og eksplosivstoffer § 4, stk. 1, gælder forbud mod at besidde eller bære knive m.v., kan politiet besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben, jf. stk. 2.

*Stk. 2.* Besigtigelse og undersøgelse som nævnt i stk. 1 kan ske, hvis der er grund til det med henblik på at forebygge, at nogen foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd.

*Stk. 3.* Beslutning om besigtigelse og undersøgelse efter stk. 1 træffes af politimesteren (politidirektøren) eller den, som denne bemyndiger hertil. Beslutningen skal være skriftlig og indeholde en begrundelse og en angivelse af det sted og tidsrum, som beslutningen gælder for.

*Offentlige forsamlinger og opløb*

**§ 7.** Politiet har til opgave at beskytte borgerens ret til at forsamle sig.

*Stk. 2.* Politiet har ret til at overvære offentlige forsamlinger. Offentlige forsamlinger skal anmeldes til politiet i det omfang, det følger af regler fastsat i medfør af denne lovs § 23.

*Stk. 3.* Politiet kan give påbud om, at en forsamling skal afholdes et andet sted end det påtænkte, eller fastsætte andre vilkår for forsamlingens afholdelse, når der er begrundet frygt for fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden, herunder betydelig forstyrrelse af færdslen, eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

*Stk. 4.* Politiet kan forbyde forsamlinger under åben himmel, når der af dem kan befrygtes fare for den offentlige fred.

*Stk. 5.* Er en forsamling under åben himmel til fare for den offentlige fred, kan politiet give påbud om, at forsamlingen skal opløses.

*Stk. 6.* Efterkommes et forbud efter stk. 4 eller et påbud efter stk. 5 ikke, anses mængden for opløst, og politiet kan da skride ind som ved opløb.

**§ 8.** Politiet kan ved offentlige forsamlinger under åben himmel gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for betydelig forstyrrelse af den offentlige orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

*Stk. 2.* Ved andre offentlige forsamlinger end dem, der er nævnt i stk. 1, kan politiet efter anmodning fra forsamlingens leder gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for ordensforstyrrelse. Politiet kan uden anmodning fra forsamlingens leder gribe ind over for forsamlingsdeltagere, der giver anledning til fare for alvorlig ordensforstyrrelse eller fare for sikkerheden.

*Stk. 3.* Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

*Stk. 4.* Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

*Stk. 5.* Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1 og 2.

**§ 9.** Politiet har til opgave at afværge opløb, der indebærer fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden eller fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.



*Stk. 2.* Med henblik på at afværge fare som nævnt i stk. 1 kan politiet foretage indgreb over for den eller de personer, der giver anledning til faren. Politiet kan herunder

- 1) udstede påbud,
- 2) besigtige en persons legeme samt undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse, når vedkommende formodes at være i besiddelse af genstande bestemt til at forstyrre den offentlige fred eller orden eller bestemt til at udgøre en fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed, samt
- 3) fratage personer genstande.

*Stk. 3.* Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2, ikke tilstrækkelige til at afværge faren, kan politiet om nødvendigt frihedsberøve den eller de personer, der giver anledning til faren. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

*Stk. 4.* Politiet kan skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse, når det er nødvendigt for at afværge fare som nævnt i stk. 1.

*Stk. 5.* Politiet kan sprede et opløb, hvis de tilstedeværende tre gange i kongens og lovens navn forinden forgæves er opfordret til at spredes. Angribes politiet, kan et opløb spredes, uden at de tilstedeværende forinden er opfordret her-til. Politiet kan anvende magt for at sprede et opløb.

#### *Svage og udsatte persongrupper*

**§ 10.** Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af sygdom, tilskadekomst eller hjælpeløshed i øvrigt, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen umiddelbart har behov for lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

*Stk. 2.* Politiet kan besigtige den syge eller hjælpeløse persons legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre el-

ler for den offentlige orden eller sikkerhed eller

- 3) at fastlægge den pågældendes identitet.

*Stk. 3.* Med henblik på at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den pågældende, herunder udstede påbud og fratage vedkommende genstande.

*Stk. 4.* Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den syge eller hjælpeløse person eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den syge og hjælpeløse person om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, lægeundersøgelse eller overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

**§ 11.** Politiet skal tage sig af en person, der er ude af stand til at tage vare på sig selv på grund af indtagelse af alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler, og som træffes under forhold, der indebærer fare for den pågældende selv eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed. Er der mistanke om, at personen er syg eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

*Stk. 2.* Politiet kan besigtige personens legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i den pågældendes besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere personens tilstand og faren for den pågældende,
- 2) at afværge faren for personen eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed eller
- 3) at fastlægge personens identitet.

*Stk. 3.* Med henblik på at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed kan politiet foretage andre indgreb over for den berusede, herunder udstede påbud og fratage vedkommende berusende eller bedøvende midler eller andre genstande.

*Stk. 4.* Findes mindre indgribende midler, jf. stk. 2 og 3, ikke tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, kan den berusede om nødvendigt frihedsberøves med henblik på hjemtransport, overgivelse til andre, der på for-

svarlig måde kan tage sig af den pågældende, indbringelse til hospital, forsorgshjem eller lignende eller indsættelse i detention. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt.

*Stk. 5.* Justitsministeren fastsætter nærmere bestemmelser om anbringelse i detention, herunder om lægeundersøgelse og tilsynet med den anbragte.

**§ 12.** Et barn under 12 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må ikke anbringes i detention.

*Stk. 2.* Et barn under 15 år, der træffes under de i § 11 nævnte omstændigheder, må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforvarlig som følge af barnets adfærd. Træffes der beslutning om anbringelse af et barn under 15 år i detention, skal barnet hurtigst muligt undersøges af en læge. Detentionsanbringelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må ikke udstrækkes ud over 4 timer, medmindre det ikke er muligt inden for denne tid at overgive barnet til andre, der på svarlig måde kan tage sig af barnet.

*Stk. 3.* Har politiet frihedsberøvet et beruset barn under 15 år, skal der hurtigst muligt ske underretning til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på svarlig måde kan tage sig af barnet.

*Stk. 4.* Anbringes et barn i alderen 15 til og med 17 år i detentionen, skal politiet rette henvendelse til hjemmet med henblik på at underrette om detentionsanbringelsen.

**§ 13.** Træffes et barn i andre tilfælde end nævnt i §§ 10 og 11 under forhold, som indebærer fare for barnets sikkerhed eller sundhed, skal politiet tage sig af barnet. Er der mistanke om, at barnet er sygt eller har pådraget sig skader af ikke ringe omfang, skal barnet straks undersøges af en læge.

*Stk. 2.* Politiet kan besigtige et barns legeme, undersøge tøj og andre genstande, herunder køretøjer, i barnets besiddelse samt skaffe sig adgang til et ikke frit tilgængeligt sted uden retskendelse med henblik på

- 1) at vurdere faren for barnet,
- 2) at afværge faren for barnet eller
- 3) at fastlægge barnets identitet.

*Stk. 3.* Med henblik på at afværge faren for barnet kan politiet foretage indgreb over for bar-

net, herunder udstede påbud og fratage barnet genstande.

*Stk. 4.* Findes mindre indgribende midler som nævnt i stk. 2 og 3 ikke tilstrækkelige for at afværge faren for barnet, kan barnet om nødvendigt frihedsberøves med henblik på overgivelse til forældremyndighedens indehaver, de sociale myndigheder eller andre, der på forsvarlig vis er i stand til at tage sig af barnet. Frihedsberøvelsen skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må så vidt muligt ikke udstrækkes ud over 6 timer.

#### Kapitel 4

##### *Politiets anvendelse af magt*

##### *Almindelige bestemmelser*

**§ 14.** Bestemmelserne i dette kapitel gælder for politiets magtanvendelse såvel inden for som uden for strafferetsplejen.

**§ 15.** Politiet må anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person befinder sig i fare.

**§ 16.** Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

*Stk. 2.* Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

##### *Særlige bestemmelser om visse magtmidler*

**§ 17.** Skydevåben må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
  - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
  - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
  - 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
  - 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller
  - 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- Stk. 2.* For politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselstråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødsfald.
- Stk. 4.* En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i stk. 1, nr. 1 eller nr. 2.
- Stk. 5.* Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge.
- § 18.** Stav må kun anvendes med henblik på
- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
  - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
  - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
  - 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
  - 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
  - 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.
- Stk. 2.* Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger m.v. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at unklade lægeundersøgelse.
- § 19.** Hunde må kun anvendes med henblik på
- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
  - 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
  - 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
  - 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
  - 5) at sikre pågribelse af personer,
  - 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
  - 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.
- Stk. 2.* Før hund tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.
- Stk. 3.* Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks un-

dersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse.

§ 20. Gas må kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom eller
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

*Stk. 2.* Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

*Stk. 3.* Har politiets brug af gas mod person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge.

§ 21. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om politiets anvendelse af skydevåben, stav, hund og gas.

*Stk. 2.* Justitsministeren kan i øvrigt fastsætte nærmere regler om politiets anvendelse af magt.

#### Kapitel 5

##### *Politiets selvhjælps handlinger*

§ 22. Politiet kan lade foranstaltninger udføre, når

- 1) den ansvarlige har undladt at efterkomme påbud udstedt i medfør af denne lov eller regler udstedt med hjemmel i loven og den ansvarlige er gjort bekendt med, at undladelse af at efterkomme påbuddet kan få denne følge, eller
- 2) øjeblikkelig indgriben er nødvendig til beskyttelse af enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed eller for at undgå betydelige forstyrrelser af den offentlige orden.

*Stk. 2.* Den ansvarlige er forpligtet til at dække politiets udgifter i forbindelse med foranstaltninger udført i medfør af stk. 1. Der er udpantningsret for disse udgifter.

#### Kapitel 6

##### *Bemyndigelsesbestemmelser*

§ 23. Justitsministeren fastsætter regler om sikring af den offentlige orden samt beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, forebyggelse af fare eller ulempe for færdslen, dyr på offentligt sted, offentlige anlæg, husnumre og opslag, erhvervsvirksomhed på veje, offentlige forlystelser, renholdelse af veje m.v.

*Stk. 2.* De i medfør af stk. 1 fastsatte bestemmelser kan indeholde regler om, at politimesteren (politidirektøren) kan udstede midlertidige påbud eller forbud med henblik på at forebygge fare for den offentlige orden eller enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed.

*Stk. 3.* Det kan i regler fastsat i medfør af stk. 1 og 2 fastsættes, at overtrædelse af reglerne eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af sådanne regler straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 24. Justitsministeren kan for hver af landets politikredse fastsætte en politivedtægt, hvis særlige lokale forhold tilsiger det.

*Stk. 2.* Forslag til en politivedtægt udarbejdes af politimesteren (politidirektøren) efter drøftelse med den eller de berørte kommuner.

*Stk. 3.* En politivedtægt kan indeholde bestemmelser om sikring af den offentlige orden, bestemmelser om beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed samt bestemmelser om udstedelse af midlertidige forbud eller påbud.

*Stk. 4.* Det kan i en politivedtægt fastsættes, at overtrædelse af vedtægtens bestemmelser eller overtrædelse eller manglende efterkommelse af påbud eller forbud udstedt i medfør af vedtægten straffes med bøde. Det kan endvidere fastsættes, at der ved overtrædelser begået af selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges selskabet m.v. strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

*Stk. 5.* Politivedtægter offentliggøres i Lovtidende.

#### Kapitel 7

##### *Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.*

§ 25. Loven træder i kraft den 1. august 2004.

§ 26. Lov af 11. februar 1863 angaaende Omordning af Københavns politi m.v. og lov nr. 21 af 4. februar 1871 indeholdende Bestemmelser om Politiet uden for København ophæves.

Stk. 2. De i medfør af de i stk. 1 nævnte love udstedte politivedtægter forbliver i kraft indtil den 1. juli 2005.

§ 27. I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgø-

relse nr. 815 af 30. september 2003, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 352 af 19. maj 2004, ophæves § 108.

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

*Givet på Christiansborg Slot, den 9. juni 2004*

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/ Lene Espersen

## Bilag 20

### Rundskrivelse fra Rigspolitietschefen af 4.8.2004 om det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredse assisterer hinanden

#### Rundskrivelse

#### Det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor politikredse assisterer hinanden

Informationsejer  
 Rigspolitiet, Politiafd.  
 Dato (første udgivelse)  
 4. august 2004  
 Kontakt  
 Politiafdelingen  
 Jour.nr.  
 2003-1052-7

På baggrund af en konkret politiklagenævns sag har Rigsadvokaten anmodet Rigspolitietschefen om at overveje spørgsmålet om placering af det ledelsesmæssige ansvar i situationer, hvor en politikreds assisterer en anden.

Efter drøftelser mellem bl.a. Rigspolitiet, Foreningen af Politimestre, Foreningen af Politiledere samt Politiforbundet i Danmark fastsættes herved følgende vejledende retningslinjer:

#### 1. Generelt

Beslutning om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger træffes som udgangspunkt af den politikreds, hvor foranstaltningen gennemføres. Den pågældende politikreds har ligeledes ansvaret for foranstaltningens gennemførelse.

#### 2. Fortsat gennemførelse af politimæssige foranstaltninger

Såfremt en politimæssig foranstaltning fortsættes i en anden politikreds, bør denne politikreds så vidt muligt underrettes herom, medmindre tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Politikredsen, hvor den fortsatte gennemførelse af en politimæssig foranstaltning finder sted, kan i fornødent omfang give konkrete anvisninger med henblik på foranstaltningens fortsatte gennemførelse. Overførsel af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter imidlertid en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

#### 3. Politimæssige foranstaltninger som led i en strafferetlig efterforskning

Den politikreds, der gennemfører en strafferetlig efterforskning, har ansvaret for efterforskningen og beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger i forbindelse hermed. Dette indebærer bl.a., at den efterforskende politikreds har ansvaret for, at spørgsmålet om lovligheden af straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, og at den efterforskende politikreds som udgangspunkt har ansvaret for indgrebet gennemførelse. Dette gælder tillige i situationer, hvor foranstaltningen gennemføres i en anden politikreds. I disse situationer bør der imidlertid så vidt muligt ske forudgående underretning af den pågældende politikreds om foranstaltningens gennemførelse, således at politikredsen om nødvendigt kan give konkrete anvisninger med henblik på gennemførelsen. Underretning kan undlades, hvis tungtvejende grunde, herunder væsentlige hensyn til efterforskningen, taler afgørende imod en sådan underretning. Overførsel af ansvaret for foranstaltningens gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

#### 4. Iværksættelse af politimæssige foranstaltninger efter begæring

I det omfang politimæssige foranstaltninger iværksættes af en politikreds på begæring fra en anden politikreds, har den begærende politikreds ansvaret for beslutningen om iværksættelse af politimæssige foranstaltninger, herunder at spørgsmålet om lovligheden af eventuelle straffeprocessuelle tvangsindgreb om nødvendigt forelægges for retten, mens den udførende politikreds har ansvaret for foranstalningernes gennemførelse.

#### **5. Bistand med henblik på gennemførelse af politimæssige foranstaltninger**

I tilfælde, hvor en politikreds modtager bistand fra en eller flere andre politikredse med henblik på gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger, påhviler det overordnede ansvar for foranstalningernes gennemførelse fortsat den anmodende politikreds. Overførelse af ansvaret for foranstalningernes gennemførelse forudsætter en udtrykkelig aftale mellem de berørte politikredse.

#### **6. Overførelse af ansvaret for politimæssige foranstaltninger**

Aftale om overførelse af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger træffes af chargeret personale, og der skal i fornødent omfang gøres skriftligt notat om aftalens indhold. Ved overførelse af ansvaret for gennemførelsen af politimæssige foranstaltninger videregives alle relevante og nødvendige oplysninger med henblik på foranstalningernes gennemførelse til den ansvarlige politikreds.

#### **7. Underretning om gennemførelse af politimæssige foranstaltninger**

Underretning om – den efter omstændighederne fortsatte – gennemførelse af politimæssige foranstaltninger i en anden politikreds ledsages af alle relevante oplysninger til brug for politikredsens vurdering af, om der med henblik på gennemførelsen bør gives konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler. Hvis den underrettede politikreds finder anledning til at give konkrete anvisninger, herunder om iagttagelse af særlige forholdsregler, med henblik på foranstalningernes gennemførelse, underrettes den ansvarlige politikreds straks herom.

#### **8. Andre forhold**

Ovenstående retningslinjer berører ikke de nærmere bestemmelser om bistandsydelse m.v. mellem politikredsene, der er fastsat i Rigspolicehæns kundgørelse B, nr. 1.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg

## Bilag 21

### Bekendtgørelse nr. 978 af 21.9.2004 om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

*Bekendtgørelse nr. 978 af 21. september 2004*

#### Bekendtgørelse om politiets anvendelse af visse magtmidler m.v.

I medfør af § 21, stk. 1 og 2, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

##### Kapitel 1

###### *Generelle bestemmelser om politiets magtanvendelse*

§ 1. Politiet må i medfør af politilovens § 15 anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver, samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person, befinder sig i fare.

§ 2. Politiets magtanvendelse skal i medfør af politilovens § 16, stk. 1, være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventu-

elle skader begrænses til et minimum, jf. politilovens § 16, stk. 2.

##### Kapitel 2

###### *Anvendelse af visse magtmidler*

§ 3. Reglerne om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler gælder enhver brug af de pågældende magtmidler, herunder faktisk anvendelse samt advarsler og andre tilkendegivelser om anvendelse heraf.

###### *Anvendelse af skydevåben*

§ 4. Skydevåben må i medfør af politilovens § 17, stk. 1, kun anvendes med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller for, at personer pådrager sig alvorlige helbredsskader,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på person, medmindre der ikke skønnes at være risiko for, at den pågældende på ny vil gøre sig skyldig i et sådant angreb,
- 5) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have påbegyndt eller gennemført et farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg, eller



- 6) at sikre pågribelsen af personer, der har eller med rimelig grund mistænkes for at have begået alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.
- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 5. Før politiet afgiver skud, der indebærer risiko for skade på person, skal det så vidt muligt først ved advarselsråb og dernæst ved varselskud tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at skyde, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 17, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 6. Varselsskud skal afgives, så de i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende fare for andre og skal derfor, hvis det sker under åben himmel, som udgangspunkt afgives lige op i luften.

§ 7. Skud mod person skal afgives, således at følgeskader søges begrænset til et minimum, og på en sådan måde, at skuddene i den foreliggende situation ikke udgør en nærliggende risiko for andre.

Stk. 2. Er der nærliggende risiko for, at udenforstående kan blive ramt, må der kun skydes i yderste nødstilfælde.

§ 8. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun anvende skydevåben efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 4, nr. 1 eller 2, jf. herved politilovens § 17, stk. 4.

Stk. 2. Rigspolitichefen fastsætter nærmere regler om ordregivning vedrørende anvendelse af skydevåben i tilfælde, hvor en polititjenestemand er under direkte kommando.

§ 9. Har politiets skudafgivelse medført skade på person, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 17, stk. 5.

#### Anvendelse af stav

§ 10. Politiet må i medfør af politilovens § 18, stk. 1, kun anvende stav med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

§ 11. Før stav tages i brug med henblik på rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge stav, hvis politiets påbud ikke efterkommes, jf. politilovens § 18, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 12. Staven skal anvendes med besidighed for ikke at påføre nogen større overlast end nødvendigt.

Stk. 2. Staven må kun rettes mod arme, ben, ryg og sæde.

Stk. 3. Staven må ikke rettes mod hoved, hals, nakke, kraveben, bryst, mave, nyrer, skridt eller rygsøjle.

Stk. 4. Staven må ikke bruges til stød.

Stk. 5. Det bør i videst muligt omfang undgås at anvende staven mod knæ, albuer og andre led.

§ 13. Har politiets brug af stav mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 18, stk. 3.

§ 14. Polititjenestemænd under samlet kommando må kun bruge staven efter direkte ordre, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 10, nr. 1 og 2.

#### Brug af hund til magtanvendelse

§ 15. Politiet må i medfør af politilovens § 19, stk. 1, kun anvende hunde med henblik på

- 1) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) at afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg.

- 4) at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom,
- 5) at sikre pågribelse af personer,
- 6) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv modstand, eller
- 7) at sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres passiv modstand, såfremt tjenestehandlingens gennemførelse skønnes uopsættelig, og anden og mindre indgribende magtanvendelse skønnes åbenbart uegnet.

§ 16. Før hund tages i brug, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 19, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 17. Hund skal anvendes med besindighed, varsomhed og størst mulig skånsomhed. Anvendelsen skal straks bringes til ophør, når politiets påbud er efterkommet.

§ 18. Har politiets brug af hund mod person medført skade, skal den pågældende straks undersøges af en læge, medmindre det skønnes åbenbart ubetænkeligt at undlade lægeundersøgelse, jf. politilovens § 19, stk. 3.

§ 19. En polititjenestemand, der er under direkte kommando, må kun bruge hund efter ordre fra en leder, medmindre der foreligger en situation som nævnt i § 15, nr. 1-2.

§ 20. Beslutning om eventuel anvendelse af hund til rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer skal forudgående forelægges for politikredsens ledelse.

Stk. 2. Inden rydning effektueres, skal det så vidt muligt flere gange og via megafon tilkendegives vedkommende personer, at politiet har til hensigt at bruge hund, hvis ikke politiets påbud efterkommes. Benyttes hund derefter, skal det umiddelbart forinden tydeligt tilkendegives, at hund nu vil blive anvendt.

Stk. 3. Rydninger gennemføres med hunden tilkoblet førelin. Hunden føres frem med den efter forholdene kortest mulige førelin.

Stk. 4. I forbindelse med forberedt rydninger, hvor der alene ydes passiv modstand for at forhindre gennemførelsen af politiets lovlige på-

bud, må førelinen, hvormed hunden føres frem, højst være 1,5 meter lang.

#### *Anvendelse af gas*

§ 21. Gas må i medfør af politilovens § 20, stk. 1, kun anvendes med henblik på at

- 1) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på person,
- 2) afværge overhængende fare i øvrigt for personers liv eller helbred,
- 3) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder eller anlæg,
- 4) afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, eller
- 5) sikre gennemførelse af tjenestehandlinger, mod hvilke der gøres aktiv eller passiv modstand.

§ 22. Før gas tages i brug mod person, skal det så vidt muligt tilkendegives vedkommende, at politiet har til hensigt at bruge gas, hvis ikke politiets påbud efterkommes, jf. politilovens § 20, stk. 2. Det skal endvidere så vidt muligt sikres, at vedkommende har mulighed for at efterkomme påbuddet.

§ 23. Ved vurderingen af om og i givet fald hvordan gas skal anvendes, skal politiet tage hensyn til omfanget af eventuelle gener, som for udenforstående vil være forbundet med at anvende gas. Ved denne vurdering skal det bl.a. indgå, om den påtænkte anvendelse af gas vil skulle finde sted i et tættere bebygget område eller nær daginstitutioner, skoler, plejehjem eller lignende. Der skal endvidere ved vurderingen tages hensyn til, hvordan vej- og vindforholdene vil påvirke anvendelsen af gas.

Stk. 2. Personer, der udsættes for gas, skal have mulighed for at søge væk fra gasbelagte lokaler eller områder, og generne for udenforstående skal søges begrænset mest muligt.

Stk. 3. Politiet skal udvise tilbageholdenhed med at anvende gas over for personer, der befinder sig indendørs. Der skal navnlig tages hensyn til antallet af tilstedeværende personer, samt om det på grund af dårlige adgangsforhold vil være vanskeligt for de pågældende at komme væk fra stedet.

§ 24. Efter enhver anvendelse af gas skal politiet sørge for fornøden oprydning og udluftning.

*Stk. 2.* Har politiets brug af gas mod en person medført gener, der skønnes at kræve lægehjælp, skal den pågældende straks undersøges af en læge, jf. politilovens § 20, stk. 3.

§ 25. Politiet må kun anvende gas af typer, som er godkendt af Rigspolitichefen.

*Stk. 2.* Politiets anvendelse af gas skal i øvrigt ske i overensstemmelse med de af Rigspolitichefen fastsatte retningslinier for brugen af den pågældende gastype og det relevante gasmateriel.

#### Kapitel 3

##### *Indberetning mv.*

§ 26. Rigspolitichefen kan fastsætte regler om

indberetning om anvendelse af de i §§ 4, 10, 15 og 21 nævnte magtmidler.

#### Kapitel 4

##### *Uddannelse og øvelser*

§ 27. Bekendtgørelsen finder ikke anvendelse for politiets brug af magtmidler, der udelukkende finder sted i uddannelses- eller øvelsesmæssigt øjemed.

#### Kapitel 5

##### *Ikrafttræden*

§ 28. Bekendtgørelsen træder i kraft den 15. oktober 2004.

*Justitsministeriet, den 21. september 2004*

LENE ESPERSEN

/ Mette Lyster Knudsen

## Bilag 22

## Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004 om detentionsanbringelse

Bekendtgørelse nr. 988 af 6. oktober 2004

## Bekendtgørelse om detentionsanbringelse

I medfør af § 11, stk. 5, i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed fastsættes:

*Anvendelsesområde*

**§ 1.** Berusede personer kan efter reglerne i §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed anbringes i politiets detentioner.

*Stk. 2.* Personer, der i øvrigt er frihedsberøvede af politiet, må som udgangspunkt ikke anbringes i detention. Hvor detentionen undtagelsesvis anvendes til anbringelse af ikke berusede personer, finder bestemmelserne i denne bekendtgørelse ikke anvendelse.

*Stk. 3.* Et barn under 12 år må ikke anbringes i detention.

*Stk. 4.* Et barn under 15 år må kun anbringes i detention, hvis anden anbringelse er sikkerhedsmæssigt uforvarlig som følge af barnets adfærd, jf. § 12 i lov om politiets virksomhed. Anbringelsen må som udgangspunkt ikke udstrækkes ud over 4 timer.

*Stk. 5.* Detentionsanbringelser efter stk. 4 indberettes til Rigspolitichefen. Rigspolitichefen fastsætter nærmere bestemmelser om indberetningernes indhold mv.

**§ 2.** Hvis mindre indgribende foranstaltninger, jf. § 11, stk. 2 og 3, i lov om politiets virksomhed, ikke findes tilstrækkelige til at afværge faren for den berusede eller andre eller for den offentlige orden eller sikkerhed, skal politiet tage stilling til, om en beruset person skal frihedsberøves med henblik på:

- 1) hjemtransport,
- 2) overgivelse til andre, der på forsvarlig måde kan tage sig af den pågældende,

- 3) indbringelse til hospital eller
- 4) indbringelse til forsorgshjem eller lignende.

*Stk. 2.* Hvis mindre indgribende foranstaltninger som nævnt i stk. 1, nr. 1-4, ikke findes tilstrækkelige eller egnede til at afværge faren for den pågældende selv eller andre eller den offentlige orden eller sikkerhed, kan personen anbringes i detention.

*Frihedsberøvelse, transport og indbringelse til politistationerne af berusede personer*

**§ 3.** Hvis en beruset person frihedsberøves i medfør af §§ 11 og 12 i lov om politiets virksomhed, skal politiet orientere den pågældende om årsagen til frihedsberøvelsen og om muligt give den pågældende lejlighed til at udtale sig. Frihedsberøvelsen skal ske så skånsomt, som omstændighederne tillader.

**§ 4.** Ved vurderingen af en frihedsberøvet beruset persons helbredstilstand skal politiet være særligt opmærksom på den pågældendes tilstand ved den første kontakt, herunder om den pågældende har pådraget sig skader. Politiet kan i den forbindelse udspørge eventuelle vidner om den frihedsberøvedes tilstand, færden mv.

*Stk. 2.* Politiet undersøger, om den frihedsberøvede er i besiddelse af berusede eller bedøvende midler mv., der i givet fald fratages den frihedsberøvede.

**§ 5.** Under transporten af frihedsberøvede berusede personer til politistationen skal den vagthavende på politistationen uden unødigt ophold tilkalde en læge med henblik på undersøgelse af den frihedsberøvede. Dette gælder dog ikke, når transporttiden er af kortere varighed.

*Stk. 2.* Den frihedsberøvede skal under transporten til politistationen konstant være undergivet tilsyn.

*Stk. 3.* Hvis den frihedsberøvede transporteres af politipersonale af det modsatte køn, skal mindst to polititjenestemænd under hele transporten opholde sig hos den pågældende.

§ 6. Ved ankomsten til politistationen skal den frihedsberøvede straks fremstilles for den vagthavende.

*Stk. 2.* Den vagthavende skal på baggrund af alle relevante oplysninger om den frihedsberøvedes tilstand og adfærd vurdere, om den pågældende skal anbringes i detention.

§ 7. Inden en frihedsberøvet beruset person anbringes i detention, skal politiet gøre vedkommende bekendt med retten til at få kontakt med pårørende og/eller arbejdsgiver. Hvis den pågældende desuden er frihedsberøvet i anledning af et strafbart forhold, anvendes reglerne i Justitsministeriets cirkulæreskrivelse nr. 12154 af 12. juni 2001.

*Stk. 2.* Hvor omstændighederne tillader det, skal politiet efterkomme en frihedsberøvetes anmodning om underretning af pårørende og/eller arbejdsgiver.

*Stk. 3.* Fremsætter den frihedsberøvede anmodning om selv telefonisk at underrette pårørende og/eller arbejdsgiver, skal en sådan anmodning efterkommes. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold taler herimod, for eksempel at den frihedsberøvede ved sin meddelelse til hjemmet eller arbejdsgiver kan modvirke en eventuel strafferetlig undersøgelse.

§ 8. Hvis den frihedsberøvede er under 18 år, skal forældremyndighedens indehaver og socialforvaltningen uopfordret underrettes om frihedsberøvelsen.

*Fremgangsmåden ved detentionsanbringelser, herunder lægeundersøgelse af frihedsberøvede og tilsyn med detentionsanbragte*

§ 9. Inden den endelige anbringelse i detentionen skal den frihedsberøvede altid undersøges af en læge.

*Stk. 2.* Ved detentionsanbringelse af et barn under 15 år, jf. § 1, stk. 4, skal lægeundersøgelse ske hurtigst muligt.

*Stk. 3.* Indtil den frihedsberøvede er lægeundersøgt, kan der ske foreløbig anbringelse i detention.

*Stk. 4.* Under en foreløbig detentionsanbringelse skal der føres skærpet tilsyn med den frihedsberøvede, jf. § 15.

§ 10. Inden foreløbig anbringelse i detention og inden lægeundersøgelsen bliver foretaget, skal den frihedsberøvede visiteres.

*Stk. 2.* Ved visitationen skal den frihedsberøvede fratages penge og værdigenstande samt i øvrigt alle genstande, som kan benyttes til at forvolde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting. Samtlige lommer skal tømmes og krænges, hvis det er muligt. Ved visitationen bør der så vidt muligt medvirke to polititjenestemænd til undersøgelse af den frihedsberøvede.

*Stk. 3.* Hvis omstændighederne tilsiger en visitation, der kan krænke blufærdigheden, må en sådan visitation kun foretages af personer af samme køn som den frihedsberøvede. Er det ikke muligt at gennemføre en sådan visitation inden endelig detentionsanbringelse, foretages foreløbigt en visitation efter stk. 2. Den frihedsberøvede undergives herefter et skærpet tilsyn, jf. § 15.

*Stk. 4.* Politiet skal påse, at effekter, der fratages en frihedsberøvet, holdes adskilt fra effekter, der tilhører andre frihedsberøvede.

§ 11. Lægeundersøgelse af den frihedsberøvede foretages enten ved tilkald af læge/vagtlæge eller ved undersøgelse på skadestue. Vagthavende skal ved lægevalget vurdere, hvad der er mest hensigtsmæssigt under hensyn til tid og afstand.

*Stk. 2.* Lægeundersøgelsen skal belyse, om den frihedsberøvede er i en tilstand, der taler imod anbringelse i detention, og om den pågældende er i en tilstand, der eventuelt kræver behandling på sygehus, hos læge eller lignende.

*Stk. 3.* Politiet må kun efter tilladelse fra den undersøgende læge give en frihedsberøvet medicin.

§ 12. Der må som udgangspunkt kun indsættes én person i hver detention.

*Stk. 2.* Under helt ekstraordinære forhold kan der dog anbringes flere personer af samme køn i en detention. I så fald skal der foretages en særlig vurdering af personernes eventuelle farlighed, og der skal føres skærpet tilsyn med de indsatte, jf. § 15. Børn under 18 år må ikke anbringes

sammen med frihedsberøvede personer på 18 år eller derover.

§ 13. Stationens vagthavende har ansvaret for, at der føres et effektivt tilsyn med de detentionsanbragte.

§ 14. Tilsyn med detentionsanbragte skal ske ved fremmøde i detentionen så hyppigt, som den anbragtes tilstand gør det nødvendigt. Tilsyn ved fremmøde i detentionen skal så vidt muligt ske mindst 1 gang hver halve time.

Stk. 2. Hvis en detentionsanbragt efter lægeundersøgelsen er tilset 2 gange ved fremmøde i detentionen, og den pågældende ikke skønnes at være i en tilstand, der kræver, at fremtidige tilsyn sker ved fremmøde i detentionen, kan de efterfølgende tilsyn ske via lytte- og overvågningsudstyr, der er godkendt af Rigspolitechefen til elektronisk overvågning. Hverken selve detentionsanbringelsen eller lægeundersøgelsen udgør i denne forbindelse et tilsyn.

Stk. 3. Tilsynet via lytte- og overvågningsudstyret skal ske så hyppigt, som den detentionsanbragtes tilstand kræver og mindst 1 gang hver halve time. Opstår der under denne form for tilsyn tvivl om den detentionsanbragtes tilstand, skal den detentionsanbragte straks tilses ved fremmøde i detentionen.

Stk. 4. Opstår der i forbindelse med tilsyn med den detentionsanbragte mistanke om, at pågældende er så syg, at det taler imod fortsat detentionsanbringelse, skal der straks tilkaldes læge eller ambulance.

§ 15. I følgende situationer skal der føres skærpet tilsyn med en detentionsanbragt:

- 1) under foreløbig detentionsanbringelse, jf. § 9,
- 2) hvis de foreliggende oplysninger om den detentionsanbragte – herunder indhentede op-

lysninger fra kriminalregisteret – giver anledning hertil,

- 3) i de tilfælde, hvor der kun har fundet en foreløbig visitation sted, jf. § 10, stk. 3,
- 4) hvis et barn mellem 12 og 15 år undtagelsesvis anbringes i detention, jf. § 1, stk. 4, eller
- 5) hvis 2 personer undtagelsesvis anbringes i samme detentionsrum, jf. § 12, stk. 2.

Stk. 2. Ved skærpet tilsyn forstås et tilsyn, hvor den detentionsanbragte tilses hyppigere end 1 gang hver halve time. Efter omstændighederne kan et skærpet tilsyn indebære konstant overvågning.

Stk. 3. Skærpet tilsyn kan kun ske ved en polititjenestemand's fremmøde i detentionen.

*Løsladelse efter detentionsanbringelse,  
klagevejledning mv.*

§ 16. En detentionsanbragt skal løslades, så snart begrundelsen for frihedsberøvelsen ikke længere er til stede.

§ 17. Efter udtagelsen af detentionen skal den frihedsberøvede vejledes om adgangen til at klage over detentionsanbringelsen, om muligheden for at få en skriftlig begrundelse for detentionsanbringelsen samt om muligheden for alkoholafvænnning og behandling.

§ 18. Taler særlige omstændigheder herfor, bør den pågældende efter anmodning bringes til sit hjem, til læge eller til de sociale myndigheder ved politiets foranstaltning.

§ 19. Rigspolitechefen kan fastsætte administrative forskrifter vedrørende benyttelsen af politiets detentioner mv.

*Ikrafttræden*

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 16. oktober 2004.

*Justitsministeriet, den 6. oktober 2004*

LENE ESPERSEN

/ Michael Højer

## Bilag 23

**Skrivelse fra Justitsministeriet til politi og anklagemyndighed af 10.1.2005  
vedrørende indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i  
politiets venterum**

Justitsministeriet  
Civil- og Politiafdelingen

Cirkulæreskrivelse til politi og anklagemyndighed

Dato: **10 JAN. 2005**  
Kontor: Færdselskontoret  
Sagsbeh.: Nina Grønbæk Ringsted  
Sagsnr.: 2004-11171/1-0003  
Dok.: NGR20981

**Indberetning af dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum**

Ved cirkulæreskrivelse af 27. marts 1995 har Justitsministeriet henledt opmærksomheden på, at ethvert tilfælde af dødsfald under detentionsophold skal indberettes til ministeriet og eventuelt tillige til Rigspolitichefen eller Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. herved Politimesterforeningens cirkulæreskrivelse af 2. februar 1984 (RISSKR 1978-1995).

Endvidere anmodede Justitsministeriet ved cirkulæreskrivelse af 1. oktober 2003 om tillige at modtage indberetning om alvorligere selvmordsforsøg under detentionsophold på baggrund af en henvendelse fra Folketingets Ombudsmand.

Folketingets Ombudsmand har for nylig anmodet om at modtage indberetninger om tilsvarende episoder i politiets venterum.

På den baggrund skal Justitsministeriet anmode om også at modtage oplysninger om dødsfald og alvorligere selvmordsforsøg i politiets venterum.

Med venlig hilsen

Michael Højer



Rigsadvokaten

Frederiksholms Kanal 16  
1220 København K

Telefon 33 12 72 00

